

PERSFOCUS

NEGENTIENDE JAARGANG NUMMER 3 - MAART 2003

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

"NOEMEN JULLIE DAT HUISWERK MAKEN?" 6te 5/3

In dit nummer:

Sekstoeristen...

...pedopriesters en (beroemde) kinderporno-verzamelaars

Maastrichtse rechter vervolgd om bezit kinderporno

De hysterische angst voor misbruik/Daders op internet?

Werkstraf voor valse aangifte groepsverkrachting/Valselijk beschuldigd

Sprookjesverteller NCRV overleden/Winnende scriptie over zedenberichtgeving

Ontucht van de maand

Leraars College St. Pierre (Ukkel) opnieuw vrij

Op de bres voor de slachtoffers/Professor Frenken met pensioen

NISSO: kinderseks onvoldoende onderzocht

Jeugd en seks: 't blijft tobben/'Idols' als pedo-event

Correspondentie Büch & Reve verkocht/De schone kunsten

Sabine: Dutroux handelde alleen

Cassatie zaak Jansons verworpen/Zaak Bulger

Onterecht

pag. 2

pag. 5

pag. 6

pag. 7

pag. 8

pag. 9

pag. 11

pag. 13

pag. 15

pag. 17

pag. 18

pag. 22

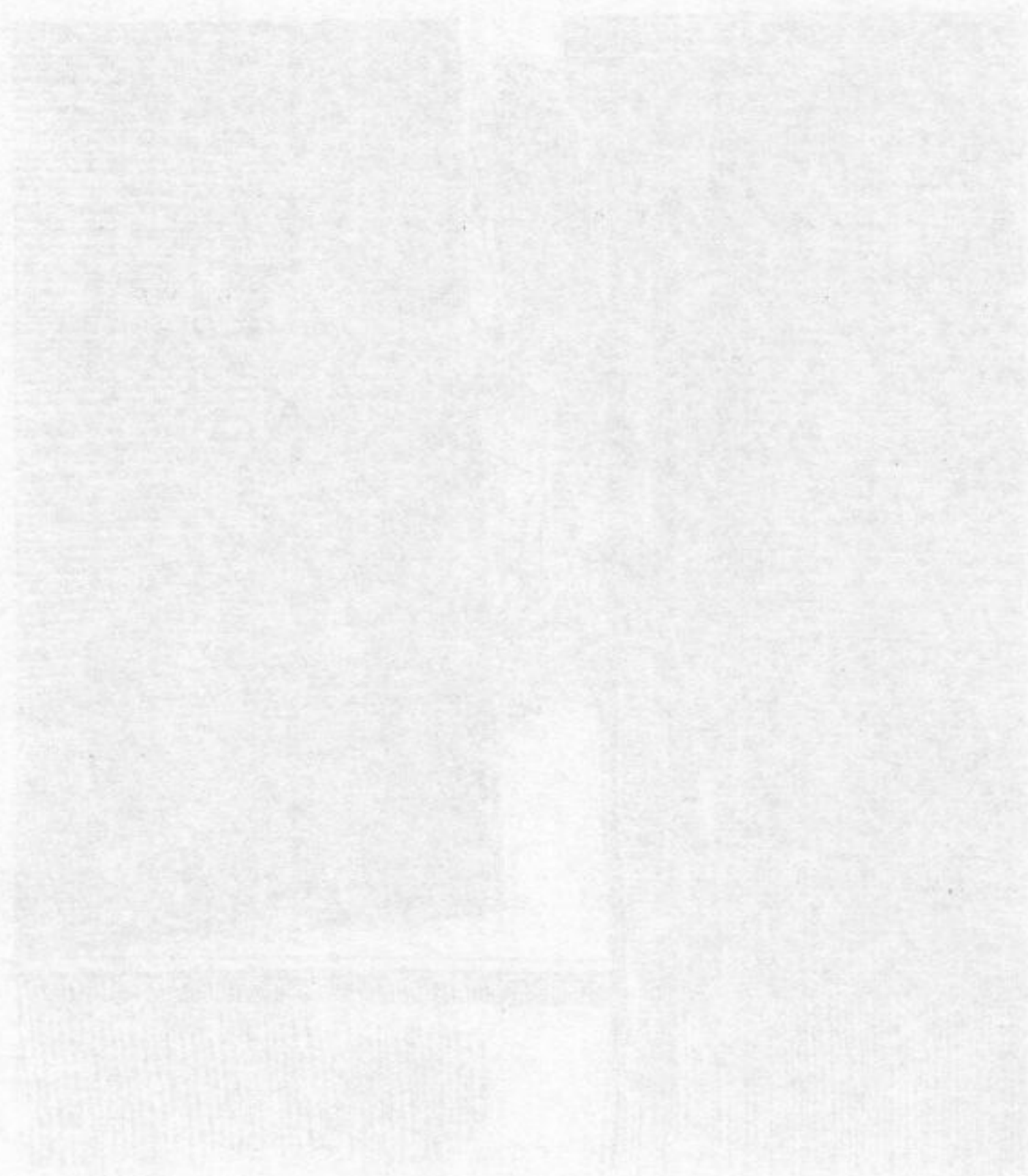
pag. 30

pag. 37

pag. 38

PERSTFOCUS

DE NIEUWE WERKZAAMHEID VAN DE
KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
IN DEN TOEGANG TOT DE WETENSCHAP

DE NIEUWE WERKZAAMHEID VAN DE
KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
IN DEN TOEGANG TOT DE WETENSCHAP

De Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

de Nieuwe

DE NIEUWE WERKZAAMHEID VAN DE
KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
IN DEN TOEGANG TOT DE WETENSCHAP

PERSFOCUS, NEGENTIENDE JAARGANG, NUMMER 3, MAART 2003

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Splts	
Metro	
Dagblad van het Noorden	DvhN
Apeldoornse courant	Ap. C.
Gooi en Eemlander	G+E
VPRO-gids	VPRO
Groene Amsterdammer	GA
HP/De Tijd	
Vrij Nederland	VN
Privé	
0/25	
De Journalist	
Opzij	
Naturisme	
Uit België:	
Gazet van Antwerpen	GvA
Het Nieuwsblad	NIE
De Standaard	DS
De Morgen	DM
La Libre Belgique	LLB
Het Volk	
Uit Engeland:	
Times Online	
The Observer	OBS
Uit de Verenigde Staten:	
San Fransisco Chronicle	
Uit Italië:	
Corriere della Sera	
Diversen	
Bits of Freedom	
Nu.nl	

Abonnementen op Persfocus kosten € 43,- per jaar.
Losse nummers € 5,-.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

«Kinderhandel is grootste slavenhandel in de geschiedenis»

TOKIO Regeringen en maatschappelijke organisaties in Azië moeten volgens Unicef samen de strijd aanbinden tegen de handel in kinderen, die aan het werk worden gezet in de seksindustrie. **MENAS 21/2 (b)**

Elk jaar worden er naar schatting 1,2 miljoen kinderen verkocht aan de seksindustrie, stelde Unicef-onderdirecteur Kul Gautam, die sprak van de «omvangrijkste slavenhandel in de geschiedenis». Volgens Gautam gaat het er daarbij nog meedogenlozer aan toe dan bij de oorspronkelijke slavenhandel. De regeringen van Bangladesh, Cambodja, Laos, Birma, de Filipijnen, Thai-

land en Vietnam en tal van maatschappelijke spelers plegen deze dagen overleg over de beste manier om de problematiek aan te pakken. Er wordt onder andere gesproken over maatregelen om mensenhandelaren aan te pakken en over rehabilitatieprogramma's voor kinderen die in de seksindustrie hebben gewerkt.

Volgens Unicef vallen vooral kinderen uit minderheden, vluchtelingen, wezen en kinderen uit arme gezinnen in de handen van kinderhandelaren. Die maken steeds vaker gebruik van de mogelijkheden van internet, waar ze bijvoorbeeld kinderporno en jonge bruiden aanbieden.

Russia from Norway several times a month without any viable work or social explanation for their trip,' said Ketil Haukaas, Kirkenes police chief.

The 'grooming' of Russian families for abuse exploits the economic gap between Russia and Norway. 'Cases like this are hard to prove,' said Haukaas. Police have secured only one solid conviction, which took five years to secure and was upheld on appeal only last June.

'Russians need a Norwegian citizen to stand financial guarantee to get a visa to Norway,' said Haukaas.

'If they have lived here for three years, they have the right to stay. Norwegian paedophiles have issued invitations to Russian women, and some human rights groups say that these women even tolerate the abuse of their children [to get the visa].'

But now moves are afoot to redraft Norway's residence laws to give Russian immigrants greater security if they decide to report the abuse of their child or themselves.

The border region exemplifies the divide between two societies. Norwegians earn \$2,400 a month on average; the equivalent in Murmansk is \$137.

Norwegian newspapers brim with adverts in which young Russian women seek 'elder single men' for 'serious relationships', even giving their passport number to speed up the visa.

It was in this desperate climate that a 44-year-old Norwegian man made a seemingly innocent invitation to a Murmansk woman and her six-year-old daughter to live with him. But as the family settled into one of the quaint wooden houses that pepper the town and enjoyed the saunas and supermarkets, Jan Ole Nilsen's more sinister motives became apparent. A routine medical check revealed that his stepdaughter had been repeatedly sexually abused. But Nilsen wasn't arrested until 1998, as part of an international operation that exposed him as the largest producer of child porn that Norway had ever known. It was this investigation that disclosed the first concrete case of the far more disturbing phenomenon

Norwegian police fear has gone undetected for years. Nilsen had been moving between Russia and Norway, his relationship with a Russian woman who worked at an orphanage in Murmansk granting him easy access to children. The Russian woman, who has never been named because of Norway's privacy laws, introduced Nilsen to girls aged eight and nine. In Norway, he filmed the girls in indecent poses. But police investigations

unearthed abuse incidents in five other towns across northern Norway and Russia. Police believe that Nilsen is part of a paedophile network that has gone undetected.

The conviction was a breakthrough for Norwegian police. But when Nilsen's conviction was finally upheld at appeal, he got just 30 months.

While Russians take the bus drive across the border every day in their dozens to marvel at the streets of Kirkenes, Norwegians travel in the other direction for cheap and plentiful amounts of vodka and young Russian prostitutes around the tourist bars and hotels of Murmansk. It is here that the cycle of exploitation starts.

Ugly Americans: sex tourists / Children's advocates fight a growing problem

A poster warns that it is adults' responsibility to stamp out child prostitution and pornography, and that it's a crime in Mexico to sexually exploit children. Photo by Foundation for Missing and Stolen Children, special to the Chronicle

En Jalisco S/cudamos a nuestros niños

La Prostitución y la Pornografía la han fomentado los adultos...
A los Adultos nos corresponde erradicarla.
En México Esto es un Delito

Tracking down 'Señor Tom' Mexican activists spent years building child sex case against S.F. financier Sunday, February 16, 2003 SF Chronicle

Stephanie Salter, Elizabeth Fernandez, Chronicle Staff Writers

Puerto Vallarta, Mexico -- FIRST OF TWO PARTS

A never-used orphanage for boys sits empty just south of this tourist town, linked to a 53-suite resort hotel by a narrow footbridge across the creek-sized Mismaloya River. Thomas Frank White, the San Francisco multimillionaire whose money built it all - the footbridge, the Hotel Casa Iguana and Los Niños de Vallarta shelter and school - sits thousands of miles away, in a dirty, crowded cell in Bangkok Remand Prison.

Last Tuesday, White, a 68-year-old investor and stockbroker, was arrested in Bangkok and now waits for an extradition hearing. Mexican legal authorities and a Thai special prosecutor will use the court hearing to ask a Thai federal tribunal to send White to Mexico, where he has been charged with alleged child sexual abuse, child prostitution and providing drugs to minors. Prosecutors in Mexico say their case is based on the sworn affidavits of eight poor boys, 10 to 16 years old, who said that White paid them for sex in his seaside villa near

Puerto Vallarta and supplied some of them with drugs.

While the charges against White are only allegations, his arrest focuses attention on the increasing international problem of foreigners who travel to other countries for sex with underage boys and girls. Children's rights advocates estimate that 25 percent of such people are from the United States and almost all are men.

How White landed in a Thai jail is largely the result of one Mexican woman's controversial crusade to protect a segment of the population she believes is as voiceless as it is poor: Latin America's street children.

"He is a predator who picked up boys from the shore as if they were seashells," Maria Nicolasa Garcia Reynoso said about White.

For Garcia Reynoso and other advocates of children's rights in Mexico, White's apprehension is long overdue. The first warrant for his arrest, from the prosecutor general of the state of Jalisco, was issued two years ago this month. Mexican federal charges were lodged in October 2001. The U.S. Federal Bureau of Investigation has had a provisional arrest warrant out for him since last July.

Two months after the FBI warrant was issued, Thai law enforcement authorities say White took up residence in the resort area of Jomtien Beach in Pattaya, Thailand, about 68 miles south of Bangkok. A videotape obtained by The Chronicle shows him frolicking with boys at the beach and touring a school and shelter there that he appears to fund.

After White's arrest in Thailand last week, FBI Special Agent LaRae Quay, speaking for the bureau in San Francisco, said the FBI "is looking at several U.S. charges against Thomas White, including the production of child pornography."

SEÑOR TOM'S TRAIL Garcia Reynoso has dogged White's footsteps since July 1999 when reports of a "Señor Tom" from San Francisco surfaced in El Sol, one of Puerto Vallarta's more sensational tabloid

Pedofielenbuurt is opgeruimd

De sloppen van Svay Pak, aan de rand van de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh, zijn gesloten door de overheid. Het stond bekend als een roemrucht red light district, waar sekstoeristen een beroep konden doen op de diensten van tienjarige meisjes. Ze verkochten hun lichaam voor amper drie dollar. De wijk was weinig verrassend een geliefde bestemming van pedofielen en had een extreem slechte reputatie. Met zijn twintig bordelen met elke tien tot dertig 'werknemers' was de buurt een centrum van mensenhandel.

De overheid zei met haar beslissing Cambodja's culturele imago te willen vrijwaren. Sinds premier Hun Sen de oorlog verklaarde aan pedofilie werden al vele honderden jonge meisjes uit het milieu gehaald. Maar of de beslissing voor Svay Pak veel zoden aan de dijk zet is een andere vraag. De buurt is weliswaar verlaten, en vele meisjes zijn onder de hoede van het ministerie voor Sociale Zekerheid geplaatst. Maar de meeste inwoners van Svay Pak vonden alweer emplooi in de naburige wijken. (FL)

NAL 15-3

De parlementsverkiezingen gaven de moslimaanhang nieuwe vleugels. Vorig jaar werd de verkiezing van Miss Marokko opgeschort na protesten uit kringen van de PJD. Moslimorganisaties beklagden zich openlijk over de westerlingen die de paleizen in de medina's van steden als Marrakech opkopen en opknappen. Opmerkelijk is in de klachten de terugkerende obsessie met drankgebruik en seks. Terwijl de regering grootse plannen heeft om het toerisme nu eindelijk eens fors te stimuleren, verklaarde een van de moslimvoorlieden begin deze maand de oorlog tegen de verkoop van wijn en andere „morele misdaden" die in het kielzog van het toerisme het land binnensijpelen. Dat ging natuurlijk over de jongensprostitutie in toeristenparadijzen als Agadir en Marrakech. Seks, drugs, het verval der zeden: allemaal import uit Europa.

Rabbah is lid van het algemene secretariaat, jeugdleader en hoofd van de communicatie van de PJD. En informatie is belangrijk, zo benadrukt hij in gepolijst Frans, want er bestaan misverstanden, veel misverstanden over zijn partij. Goede voorlichting kan daar mooi een eind aan maken. Rabbah is druk in de weer om de website, nu nog in het Arabisch, toegankelijk te maken in het Frans en Engels.

„Marokko is in een proces van democratisering", zegt Rabbah, in een ruime vergaderzaal van het hoofdkwartier bij een kopje thee met Marokkaanse koekjes. „En wij willen daarin graag positief participeren." Aan de wand een enorm spandoek met de vlam in de olielamp, symbool van de partij. Het licht van de rechtvaardigheid in een duistere wereld.

De recente uitspraken zijn wat ongelukkig overgekomen, zegt Rabbah. Natuurlijk, ook zijn partij is voor een verdere ontwikkeling van de filmindustrie. Persoonlijk heeft hij acteurs en zangers

Norwegian paedophile ring exposed

Perverts prey on poverty of Russia's northern towns

Nick Paton Walsh in Kirkenes, Norway Sunday March 2, 2003 The Observer

Under the lifeless afternoon sky, the Norwegian border town of Kirkenes and its tiny population of immigrants from neighbouring Russia is less than welcoming. The next stop is the North Pole. Kirkenes is a crossing point between the wealth of Scandinavia and the brutal poverty of Russia's old, rusting, northern naval towns. And it is through here, say Kirkenes police, that Norwegian paedophiles issue visa invitations to Russian families, headed by women they have formed online or letter friendships with, to come and live with them so that they can abuse the children.

In recent months there has also been an increase in Norwegians with child abuse convictions making frequent trips to Murmansk, a crumbling Russian Arctic port six hours' drive away. 'Convicted paedophiles go to

onder zijn beste vrienden. Maar porno-grafie op staatskosten is een andere zaak. „Die scènes moeten eruit", meent Rabbah beslist over de gewraakte film van Ayouch. „Er zijn wetten die dat verbieden." Ook zijn partij wil de economie en het toerisme stimuleren. Maar dan vooral een „cultureel" toerisme. „U komt hier toch ook niet voor de wijn en de discotheken?", vraagt de woordvoerder. Wijn voor Marokkanen is verboden, dat staat in de wet, zegt hij, zonder mijn antwoord af te wachten. Kinderseks ook. En homoseksualiteit natuurlijk.

Buitenlandse culturele instellingen wil de PJD niet verbieden. Aanpassing aan de moslimwaarden, daar gaat het om. „Een toneelstuk met naakte acteurs: dat kan niet. Of drugs op het toneel. Drugs kan je niet als kunst gebruiken", oordeelt Rabbah. En waar gaat het nu eigenlijk allemaal om, die onrust? „We willen alleen de bestaande wetten toepassen, dat is toch normaal? Terwijl het nog niet eens de sharia is?" Uiteindelijk is de weg naar een morele orde in de maatschappij de sharia, de islamitische wet, zo hebben de leiders van zijn partij wel al laten weten. Om er in één adem aan toe te voegen dat dit niets te maken heeft met afhakken van handen of openbare steniging. Ethiek, rechtvaardigheid, solidariteit en niet te vergeten respect voor de vrouw, daar gaat het bij de sharia om.

newspapers. The stories, which didn't mention White's last name, contained allegations about sex with children at his villa, the Casa Blanca.

Garcia Reynoso, who was doing field research on the squalor of Puerto Vallarta's street urchins, then decided to concentrate on child victims of sex abuse. She is a volunteer observer for Frente Mexicano Pro Derechos Humanos, a nongovernmental organization that has been accredited by the United Nations since 1985 for its work in human rights. Since 1999, she has collected sworn affidavits from destitute boys she found on the public beaches and promenades of the city. In their statements, which she eventually provided to Mexican prosecutors, the boys said that White had lured them to the Casa Blanca with promises of jobs, food, liquor and money. All of them said White used them for sex; some said he gave them drugs.

Through his attorneys in Mexico and California, White has denied the boys' charges as well as accusations in a San Francisco civil suit filed last November, in which a 20-year-old Modesto man accuses White of molesting him in San Francisco when the young man was 17. Terming the accusations "entirely baseless" and "not credible," Juarez attorney Jose Maria Ortega Padilla said White is a victim of people "with a prejudiced agenda" against a wealthy, gay San Franciscan. The lawyer said that the child accusers "in most cases were living on the streets and addicted to drugs" and "readily adopted the stories that were presented to them" by White's enemies.

Of White, Ortega Padilla said: "We think he's a good man. He's done many good works and helped many people, including women and the elderly. He's opened schools, labs, an orphanage and sports clubs for street kids. In Puerto Vallarta, everyone knows him."

A Feb. 18, 2001, photograph that has been reprinted many times with stories about White in Mexican periodicals underscores Padilla's point: a smiling White is shown having a drink with Mayra Burgos, the local president of the Mexican child welfare agency, DIF, Desarrollo Integral de la Familia. DIF was to have had a role in the operation of White's orphanage and school, and Burgos' husband, Pedro Ruiz Higuera, had just taken over in January 2001 as Puerto Vallarta's new mayor. A week later, Jalisco state prosecutors issued their warrant for White's arrest, and the local news media exploded with stories about the planned orphanage.

"Mr. White has a lot of money

invested here and has been a philanthropist to the community," said Garcia Reynoso, the child advocate. "People didn't want to believe the accusations. Men like him operate like drug lords: while they're engaging in their illegal activities, they're also providing for people, building schools, homes, roads. So their supporters say, 'He can't have done this.'"

MAN OF WEALTH

Garcia Reynoso said she learned about the proposed shelter and school as early as March 2000 when a fellow human rights advocate told her that White had been granted a building permit for Mismaloya (about 8 miles south of Puerto Vallarta) and intended to establish an orphanage there.

The Mismaloya construction project was financed largely by \$3.5 million in charitable contributions from the Thomas F. White Foundation of San Francisco to Los Niños de Vallarta. According to documents on file with the California Attorney General's Office of Charitable Trusts, the contributions were for "protection of children by raising the social, cultural, intellectual (sic), artistic, sports levels, as well as social health and welfare of the children."

White founded Thomas F. White & Co. Inc. in San Francisco in 1978. Because the company and its many subsidiaries are privately held, it is difficult to estimate White's wealth. But, in addition to his millions in charitable donations, one business transaction provides a clue:

In January 1997, Dean Witter, Discover Inc. acquired Lombard Institutional Brokerage, a discount and Internet stock trading firm that White had founded in 1992 with \$13,000 in venture capital. A former Lombard executive, who asked not to be named, told The Chronicle that Witter paid \$70 million for their company; close to half of it went to White.

Five residential properties owned by White in San Francisco, including his primary home in the upper Haight-Ashbury, have a current market value of at least \$6 million, according to comparable home sales records by the San Francisco Association of Realtors. In Mexico, a villa for sale one lot from the Casa Blanca has a \$2.6 million asking price.

SAN FRANCISCO SUIT

Until White's arrest in Thailand last week, almost no one in the Bay Area knew about the charges against him in Mexico. An exception was 20-year-old Daniel Garcia of Modesto. He is suing White in San Francisco Superior Court for alleged sex abuse in White's San Francisco home while Garcia was a minor. He is also suing

White's personal assistant, Nathan Lovaas, 26, a fellow Modesto resident. Garcia accuses Lovaas of procuring underage boys for White's alleged sexual exploits. The suit accuses White of "childhood sexual abuse, sexual battery, civil conspiracy and intentional and negligent infliction of emotional distress." Garcia's attorneys, David Replogle of San Francisco, and John E. Hill of Oakland, filed a statement of damages with a ceiling of \$100 million.

The suit claims that Garcia, when he was 17, was "given" for a night by Lovaas as a 65th birthday present to White in San Francisco. Describing evenings in White's house on Loma Vista Terrace - where alcohol was available and the garage had been transformed into a disco - Garcia told his attorneys: "It was a teenager's dream." In a statement denouncing the Mexican charges and Garcia's suit, White's San Francisco attorney Nanci Clarence said:

"Tom White has been a prominent member of the San Francisco community for over 30 years, and his generosity to countless charitable, arts and HIV services organizations is legendary. The disturbing revelations from Mr. White's Mexican attorneys regarding the false allegations against him in that country demonstrate that his wealth and position make him a target of groundless, salacious claims brought in the hope of financial gain. We intend to show that the San Francisco lawsuit is more of the same."

According to Garcia's attorneys, the young man's lawsuit resulted in part from a meeting he had in September 2002 with San Francisco FBI agent Martha Parker, who had been told by a White associate that Garcia might be able to provide some information about White.

After Parker told Garcia about the Mexican warrants, Garcia and Replogle flew to Puerto Vallarta where they found out about Garcia Reynoso's investigation and the Mexican boys' affidavits.

Replogle said he believes his client can aid the Mexican case because Garcia was a houseguest at the Casa Blanca and one of about 75 visitors who came to Puerto Vallarta for a grand opening of the Hotel Casa Iguana over New Year's 2001.

"I want to see justice for the children of Puerto Vallarta," said Replogle. "I am a gay man, which makes what Tom White has done doubly offensive to me. This is not just a variation on being gay. It's wrong - ethically, morally, legally, every way."

WHITE'S BUSINESSES

Garcia's lawyers say they have subpoenaed and begun to depose a number of White's associates in the Bay Area, including accountants,

stockbrokers, bankers and "anyone who has financial dealings with him." Primarily under the auspices of Thomas F. White & Co. Inc. and its subsidiaries, White conducted full-service brokerage, fee-based asset management and discount brokerage since he founded his company almost 25 years ago.

Douglas Le Loy, a manager of one of those subsidiaries, CompuTEL Securities online brokerage, provided a description of the White business landscape in an Internet interview published by Stockwatch in April 2001. "We've got a lot of different entities," said Le Loy. "It's a very, very low-key organization... they're kind of a venture capital company in disguise... There's an Asian-Pacific division with about 60,000 accounts; there's a network of about 300 brokers that do independent contracting for the company; there's our CompuTEL division... there's a Russian entity; there's an offshore entity; so it's hard to put a finger on the number of accounts, but it's a fairly sizable organization from the perspective of the reach."

In June 2001 - just four months after the first Mexican arrest warrant for White was issued - Thomas F. White & Co. changed its name to Acument Securities Inc. Last year, the company went out of business.

"Our business model was financially failing," says an Acument spokesman who asked not to be identified. "In August 2002, Acument made a business decision to cease operations as a brokerage firm and transfer its accounts back to its clearing firm, U.S. Clearing Corp."

White remains president of the charitable foundation he created in his own name in 1998.

In addition to the \$3.5 million it reported giving to Los Niños de Vallarta in Mexico, the foundation also has donated to such San Francisco causes as Drew College Preparatory (\$205,000), the music organization Chanticleer (\$25,000), Friends of Recreation and Parks (\$5,000), and the San Francisco Ballet Association (\$2,000).

MEXICAN BOY'S CHARGES

The sworn affidavits of the destitute boys interviewed by Nicolasa Garcia Reynoso in Puerto Vallarta paint a less generous portrait of White as "the gringo, Señor Tom," a sexually voracious senior citizen who enticed minors to his seaside villa for lobster dinners, access to alcohol, video games and - depending on their level of cooperation - money.

Chronicle reporters took the following excerpts from eight printed transcripts, and the videotape of one of those interviews by Garcia

Reynoso. Although the boys' full names are included in the affidavits, it is The Chronicle's policy not to publish the names of minors involved in cases of alleged sex abuse. "When he filmed me, if I moved my body well, he paid me better," testified a boy, who said he was 14 when he met White.

Another, who said he was 10 when he and some friends visited the Casa Blanca, remembered White showing heterosexual pornographic films "and when we were all done, he told us that if we wanted to make more money, that we could (perform anal intercourse on) him, telling me he would give me 100 pesos. But I only did it one time, and I did it with a condom and he gave me 100 pesos. But when he did it with the other guys, he gave them 300 pesos."

One hundred pesos is equivalent to \$10. According to the affidavits collected by Garcia Reynoso and filed through a state human rights commissioner with the prosecutor general of the state of Jalisco, Mexico, the youngest of the boys was 10 at the time of the alleged sex abuse and prostitution, the oldest 16, the legal age of consent in Mexico.

Many of the boys describe a similar initial encounter: White allegedly solicited them near the Hotel Rosita, which sits between Puerto Vallarta's Malecon promenade and the popular Playa de los Muertos (Beach of the Dead). Some boys were driven to the Casa Blanca in "a white van," others said they were told to take taxis paid for by White.

One boy, who said he was 14 when he met White, gave a typical account of the villa: "We asked if Tom was there and they said yes. We asked if we could come in and they said yes, so we took off our clothes, because that's the rule for entering that place, and they sent us to bathe in the pool. Tom got in the pool too, naked. Everyone in the house goes around naked except the guards."

Many of the Mexican boys who gave testimony said that condoms were used during anal and oral sex and that White kept a huge supply of the prophylactics. Some of the boys said they were given marijuana or cocaine.

One boy said he shared White's bed for a week, but most said they were dispatched in about an hour, then given food, access to the pool, money and transportation back to town. Some said they were paid \$10 or \$15 for sex, others got \$80 or \$100.

Some of the children recounted drinking wine, tequila, beer or other alcoholic drinks in which "a white powder" was dissolved, supposedly to help them achieve or keep erections. Most said they were videotaped by cameras in White's bedroom.

boy who says he is 14, a rooster can be heard crowing nearby and several other boys appear to be living in tin shacks in a vast ravine.

the states of Jalisco and Nayarit. One 12-year-old's occupation is listed as "chewing gum vendor." In a videotaped interview of a

they are homeless or live in cardboard shantytowns. Most had come to Puerto Vallarta from other cities like Tepic or villages elsewhere in

returned to them at the end of the evening "all washed." Garcia Reynoso said that the boys she interviewed suffered "extreme poverty."

on him, then turned to two of Marcos' young friends and had sex with both of them. In the same room, a fourth companion "was playing

Another 14-year-old, who said he made two visits to the Casa Blanca, recounted a scene in which "Señor Tom" allegedly completed fellatio

but matted black hair sticks out of a dark blue baseball cap that the boy wears backward on his head. Another boy testified: "Tom also wanted me to stay and live in his house because he wanted to (sodomize) me. . . . He told me that he would put me in school and buy me whatever I wanted, that he would take me to the United States."

RECANTATIONS CLAIMED

White's Mexican attorney, Jose Maria Ortega Padilla, stated that the boys were "coerced" to accuse his client of "salacious acts that he never committed." He also said last week that "in sworn statements to a state prosecutor, Mr. White's accusers have already recanted all of their criminal accusations against him and have affirmed that their stories were invented, since they were forced to declare against Mr. White under serious threats." Ortega Padilla said the retractions had been filed as part of an attempt to quash the Mexican government's case, but that they could not be shared with the public. Marco Roberto Juarez Gonzalez, who heads the Jalisco prosecutor general's office in Puerto Vallarta and is handling the White case, said he knew nothing of the recantations. If they do exist, he said Wednesday, a Mexican judge would have to decide whether they carry more weight than the boys' original statements. Garcia Reynoso told The Chronicle she took care to videotape or audiotape all her interviews with the boys, and she did not work with anyone who could have coerced or threatened the boys. Government cooperation, including from police, was virtually nonexistent during most of the years she was investigating White, she said. As a mound of photocopied correspondence confirms, Garcia Reynoso complained about the lack of action, especially on the state level, to everyone from the lowest city functionary to Mexico's president, Vicente Fox. Since the assignment eight months ago of Juarez to the state prosecutor's post, Garcia Reynoso says the situation has much improved. Mayra Burgos, the mayor's wife and local president of the child welfare agency, DIF, has joined with her husband's administration to address Puerto Vallarta's problem of vulnerable street children. A public shelter for them has been opened about 4 miles from the city. Last autumn, a DIF-generated poster was displayed all over the city. It upset many U.S. citizens who live in Puerto Vallarta because it featured a U.S. passport-carrying tourist and a warning that pornography and child prostitution are crimes. "Puerto Vallarta is trying to

fight off its reputation as a center for sexual tourism for children," said Bruce Harris, the executive director of Casa Alianza, a nongovernmental Costa Rican agency that aids street children in Mexico, Honduras, Guatemala, Costa Rica and Nicaragua. "Once it gets to the point where a city has a reputation, it has gotten really bad," he said. "You see it on the streets, it is very blatant, foreigners talking to kids, often homeless kids. They prey on the child's vulnerability and desperation and hunger. They offer as little as \$5 for sexual favors. Out of desperation the children accept. The authorities, who are supposed to protect them, - don't." Despite the improvements, Garcia Reynoso concedes that her fight is not over. It will now be "very difficult" to find any of the boys who testified, given their wretched living conditions, their fear and the long passage of time, she said. Mexican law does not require minors to retestify against an alleged abuser, but a judge could ask for that. Mexico increased the penalties for child sex abuse and child prostitution last year, but the law is not retroactive. According to Juarez, the state prosecutor, if White is extradited from Thailand, brought to trial in Guadalajara and convicted, any sentence "could be decreased" because Mexican statutes tend to show mercy to senior citizens. "The important thing is to condemn him, to publicize it, to (make it known) that this is not the paradise to be doing that," said Juarez. U.S. REVELATION Two days after White's arrest in Thailand, photos of him being escorted to jail appeared in Mexican and U.S. newspapers and on television. Clarence, White's San Francisco attorney, said White has been forced to sleep on a concrete floor in a "filthy" 26-by-13-foot cell with about 20 other prisoners awaiting hearings. It is a marked contrast from a videotape obtained by The Chronicle, on which White and an unidentified male friend are shown participating in a Thai New Year's tradition at Jomtien Beach in Pattaya. Silk bags, representing all one's sins for the year, are lighted and set aloft over the sea. White tells his friend about a black-tie dinner he had attended in the Czech Republic in September 2001. The friend sidetracks him by asking, "This was all with a sprinkling of boys among those people?" White says no. Then he tries to retrieve his narrative, laughs and says, "So what was the point I was going to make?" The friend jokes and says: "I don't know, but it's going to come back to young sweet

boys, somehow." Coming Monday: combatting the problem of sex tourism. E-mail the writers at ssalter@sfchronicle.com and efernandez@sfchronicle.com .; Chronicle staff photographer Carlos Avila Gonzalez and staff writers Tyche Hendricks and Nanette Asimov reported and contributed translations for this story. Chronicle librarian Lois Jermyn provided research and Rafael D. Frankel of The Chronicle Foreign Desk in Thailand also reported. Crusader for kids transforms her life A day after the news broke here that San Francisco financier Thomas Frank White had been arrested in Thailand and was facing possible extradition to Mexico, Maria Nicolasa Garcia Reynoso received a phone call from an Interpol agent in Mexico City. "He called to congratulate me for the work on the White investigation," she said. The compliment was welcome, rare and ironic. Thanks to her pursuit of White, as a volunteer for a nongovernment civil rights organization called Frente Mexicano Pro Derechos Humanos, Garcia Reynoso has lost her sense of safety, her livelihood and her husband. Now 38, she spent more than three years documenting the testimony of a dozen impoverished boys here -- ages 10 through 16 -- who swore that White paid them for sex and gave some of them drugs in his seaside villa just south of Puerto Vallarta. Her diligence led Mexican federal authorities and Jalisco state prosecutors to issue warrants for White's apprehension in 2001, based on the testimony of eight of them. Last week, it culminated in White's arrest in Bangkok. White has denied all charges through his attorneys. Garcia Reynoso's efforts on behalf of local children have produced multiple death threats, she says, against her and her family. The windows of her cramped apartment, which sits in a run-down, low-income housing complex, are draped with black-out cloth. Last fall, someone left a bullet under her door and, within the past year, one unidentified caller told her she had two choices: back off her campaign against alleged child prostitution in Puerto Vallarta or wait for her toddler grandson to "come home in a box or a bag." As for her business, neither Garcia Reynoso nor the clients who came to her for custom-made bridal gowns and other formal-wear felt safe in her tiny shop, so she had to close it. Two years ago, she says, the husband

she adored left because he couldn't take the anxiety and fear, or his wife's near-obsession with righting wrongs. "Yes, I'm on a mission," she said. "And, yes, it is consuming my life. But I won't quit. I feel I'm fighting a monster." Just over 5 feet tall, Garcia Reynoso was raised in a town about 25 minutes outside of Puerto Vallarta. She says she was raped at 13 by a 16-year-old boy and became pregnant; her family felt the shame was hers. She kept her baby and eventually moved to Puerto Vallarta. Garcia Reynoso's zealotry has included bringing child picketers to public meetings, and it has given her photo ops with the likes of Mexican President Vicente Fox and Nobel Peace Prize winner Rigoberta Menchu Tum. It also has made her an unpopular and controversial person for plenty of people who live in Puerto Vallarta, a tourist-dependent city that, for all its 165,000 permanent residents and 120,000 seasonal dwellers, is in many ways still a small town. Garcia Reynoso doesn't care. She says her primary concern is the boys whose stories she provided to Mexican authorities and other children like them. "I want to find a way for these kids not to be abusers themselves," she said. "I want to break the cycle of violence." She also says she is not finished with the White investigation. "Now my job is to follow the case and make sure it goes through the right hands in the justice system," she said. "I want to gather more evidence to strengthen the case." Chronicle photographer Carlos Gonzalez reported and contributed translations for this story. Ugly Americans: sex tourists Children's advocates fight a growing problem SF Chronicle, 17-2-03 They are known as sex tourists -- Americans traveling abroad to have sex with children. Child-protection advocates in other countries consider them a scourge, but scant effort has been made until recently to stop them or the welcome cash they carry. Fueled by low-cost travel and easy access to poor and desperate youth, child-sex tourism is escalating, experts say, with more than a million children around the world believed to be sexually exploited every year. Offenders cross all nationalities but "Americans are some of the biggest exploiters," says Carol Smolenski, executive director of the U.S. branch of ECPAT, an international nonprofit working to stop sex tourism. "It is a very significant

international problem," she says, "and it is getting worse because people are traveling more, and they have such impunity -- they believe it is legal and culturally acceptable." Last week, in a case of alleged child sex abuse in Mexico, a San Francisco businessman was arrested in Bangkok. Thomas White, 68, who made his fortune through an investment securities company he founded and from the sale of an online brokerage firm, is being held in a Bangkok jail awaiting an extradition hearing that could send him to Mexico to face charges of child sex abuse. White's attorneys deny all allegations. SEX TOURISM A FELONY Though Congress passed a law in 1994 making sex tourism with children a felony in the United States, it's been given short shrift by American authorities, Smolenski says. "Only a handful of child sex tourists have ever been prosecuted by the U.S.," she says. "The U.S. has not been extremely aggressive about investigating and prosecuting these cases." An estimated 25 percent of people who travel abroad to have sex with children -- the vast majority of them men -- are believed to be Americans, Smolenski says. Last year, the House of Representatives approved legislation to strengthen the law -- instead of proving intent, the government would need to prove only that a traveler engaged in illicit sexual conduct with a minor. The penalty would carry a prison term of up to 15 years. The bill eventually died in the Senate but is expected to be resuscitated this year. In Mexico, warrants for the arrest of businessman White were issued in 2001 accusing him of child sexual abuse and providing drugs to minors. Over the last few years, White has become well known to children's advocates in Mexico who believe his case symbolizes the predatory travels of other affluent visitors. \$3.5 MILLION GRANT Through a California charitable foundation, White gave \$3.5 million to a planned shelter and school for poor children in Puerto Vallarta, a tourist mecca that has acquired a reputation in recent years as a hot spot for children's sex tourism. "It has gotten really bad, very blatant," says Bruce Harris, executive director for Latin American programs of Casa Alianza, an arm of the nonprofit Covenant House in New York. "You see foreigners on the street talking to kids, often homeless kids. The tourist offers as little as \$5 for sex. They prey on the child's vulnerability and desperation and hunger."

sex tourists, but in recent years the problem has been growing in Mexico and Central America. "When you are just three hours away, it is cheaper and easier to come here than an 18-hour flight to Bangkok," says Harris. Mexico has nearly 16,000 boys and girls who are victims of commercial sexual exploitation, according to a 2000 report by UNICEF and the National System for Integral Family Development depend on the judicial system." PROBLEM GROWING Asian countries, including Thailand, India and the Philippines, have long been prime destinations for child- relatively small amount of money. "There is not one country where we haven't run into corrupt (officials). It is very frustrating when we can't trust authorities with whom we are working, if you can't once they are arrested," says Harris, whose organization works in Guatemala, Costa Rica, Mexico, Honduras and Nicaragua. "It is not unknown for prisoners to 'escape' or for their cases to be closed for a Too often, social service workers say, abusers escape justice, leaving behind children with sexually transmitted diseases and lifelong emotional scars. "What generally happens is people buy their way out. Next week, the State Department is holding a four-day international conference to study sex trafficking and sexual exploitation of children. More than 120 nations are expected to be represented at the event.

(DIF) in Mexico.

"Child-sex tourism is so covert, and such an enormous amount of money is involved," says San Diego resident Marissa Bugarte, executive director of the Bilateral Safety Corridor Coalition, which has been dealing most recently with Latin American children who arrive illegally in this country. A native of Mexico who attended college in San Francisco, Bugarte has spent much of her life working with the downtrodden, from children in a lepers' colony in Mexico to battered women. "These people would be spending the rest of their lives in prison if they were caught here, and yet they go unpunished. This crime violates every human right of children."

With meager funds, with little attention, children's advocates in places as diverse as Berkeley, San Diego and Phoenix are trying to combat sex tourism.

PLEASURE PALACES

"I've been in Sri Lanka, where European and American men go to what they call pleasure palaces -- big homes -- where they bring children from the beaches and 'rent' them for a day or a week or a month," says Virginia Hadsell, a retired reading specialist in the Berkeley school district who has fought sex tourism for 20 years.

Founder of the Center for Responsible Tourism, Hadsell has traveled to a dozen countries to fight the global wrongdoing, attending the first world congress in Sweden in 1996 that focused on sex tourism and child pornography.

"It's a slippery activity," she says. "It's easier to do when you are out from under the neighborhood watch, so to speak, in a place where you are relatively unknown. A lot of people shut their eyes to it, and enforcement is lax. When enough people are abhorred by this and want to protect children -- only then changes will come."

In Phoenix, Janet Olson, who holds a master's degree in nursing, organized Arizonans for the Protection of Children. The group last September held a border vigil in Nogales to illustrate the plight of young victims of sex tourism in Mexico.

This September, she hopes that vigils will be held at all border crossings between the United States and Mexico. "If Mexicans were coming here to Phoenix to have sex with American children, there would be a huge outcry," Olson says. "We need to have the same respect for their children. This is the epitome of child abuse. Children's futures are being ruined."

Juan Manuel Estrada Juarez, president of the National Foundation of Stolen and Missing Children in Mexico,

„KLEIN - THAILAND“ KAMPT MET EIGEN VERSIE VAN ZAAK - DUTROUX

Portugal in de ban van pedofilieschandaal

De Portugese media berichten dagelijks over de nieuwe evoluties in het dossier, pedofilie is plots gesprekstema nummer één geworden in een land dat vroeger wel eens het Europese „Klein-Thailand“ werd genoemd. Volgens de oud-staatssecretaris Costa Macado zijn nog meer „diplomaten, politici en mensen uit de mediawereld“ betrokken in het schandaal, een massaal wantrouwen staat intussen toe bij de bevolking.

bij ons Dutroux-schandaal weten de Portugese nauwelijks nog waar dit schandaal zal eindigen. De arrestatie van de televisiepresentator Cruz heeft opnieuw diepe wonden geslagen. Cruz is al decennia een vaste waarde in de Portugese huiskamer, hij werd door de overheid onder meer gebruikt als „gezicht“ van de campagnes voor het binnenhalen van het Europees Kampioenschap Voetbal 2004, voor het dragen van de autogordel en voor de invoering van de euro.

De media hadden getuigd over systematisch seksueel misbruik en het „uitdelen“ van kinderen aan een netwerk van pedofielen. De overheid heeft intussen de top van Casa Pia ontslagen, de voormalige medewerker Carlos Silvino is gearresteerd als spijfiguur.

Pia“ (Vroom Huis), de oudste en meest gerespecteerde „keten“ van openbare weeshuizen in Portugal. Costa Macado zei vorig najaar dat haar dossier snel in een doofpot verdween, naar verluidt omdat dat ook foto's en andere bewijzen van de betrokkenheid van hooggeplaatsten had geleverd. In 1989 sloot justitie het onderzoek, vier jaar later werd ook al het bewijsmateriaal vernietigd. Sedert enkele maanden is het dossier opnieuw geopend, nadat enkele vermeende slachtoffers in

Alliedrie zouden ze betrokken zijn bij het „Casa Pia“-schandaal. Ook de diplomaat Jorge Ritto wordt ervan beschuldigd „geleende jongens“ te hebben misbruikt. In november werd de zaak aan het rollen gebracht door een Portugese weekblad en een televisiestation. Al in 1982 zou de toenmalige staatssecretaris voor Familiezaken, Teresa Costa Macado, een dossier hebben overhandigd aan de Portugese justitie. Daarin maakte ze melding van systematisch seksueel misbruik in „Casa

BRUSSEL — De Portugese justitie heeft de lokale media gewaarschuwd voor hun „onvoorzichtige“ verslaggeving over het grote pedofilieschandaal dat al sedert november het Portugese debat beheerst. De media zouden te veel voortgaan op anonieme bronnen, zo klinkt het. De repiek van journalisten is dat net de justitie hopeloos te kort is geschoten in het aanpakken van het misbruik van minstens honderd jongens in openbare weeshuizen. **BS/6-2**

ORIG weekende ging de pedofiliezaak in zijn zoveelste stroomversnelling toen de popu-

Child Focus klaagt pedofilie aan op erotischebeurs

agrees: "It's a disgrace for Americans to come here to do illegal things that they wouldn't do in their own country. The damage to the children is impossible to repair -- their lives are changed forever. E-mail the writers at efernandez@sfchronicle.com and ssalter@sfchronicle.com.

Doofstomme kinderen jarenlang misbruikt

van onze correspondent

LISSABON - Zo'n honderd merendeels doofstomme kinderen in Portugese kindertehuizen zijn jarenlang seksueel misbruikt. **AP-C. 3/3**

De wantoestanden konden langer dan 25 jaar blijven voortbestaan omdat de leiding van de instellingen de klachten van de slachtoffers naast zich neerlegde. Vrijdag werd de zaak in de openbaarheid gebracht door Pedro Strecht, de nieuwe psychiater van de instellingen, samen met de Portugese minister van sociale zaken. Het seksschandaal heeft in Portugal grote be-

roering teweeggebracht. President Jorge Sampaio heeft een 'diepgaand onderzoek' gelast. In de tien kindertehuizen van de stichting Casa Pia leven bijna 5000 kinderen, voor een groot deel wezen en kinderen uit sociaal zwakkere milieus. Ook kinderen met een handicap worden er verzorgd. De personeelsleden die betrokken zijn bij het misbruik zijn inmiddels ontslagen. Een aantal van hen is gearresteerd. Hoofdpersoon is Carlos S. die ook kinderen uitleende aan pedofielen buiten de instellingen.

Priester krijgt 15 jaar cel

G+E 3/3

WASHINGTON - Een katholieke priester is zaterdag in de Verenigde Staten veroordeeld tot 15 jaar gevangenisstraf voor seksueel misbruik. De 37-jarige geestelijke verrichtte jarenlang seksuele handelingen met een kind van tussen de zes en tien jaar. De priester was een vriend van de familie van het slachtoffer waar hij geregeld werd uitgenodigd voor een diner. Ook paste hij vaak op het kind. In de Verenigde Staten woedt een seksueel schandaal dat zich uitstrekt tot in bijna alle diocesen. Er zijn 1205 katholieke geestelijken genoemd in aanklachten waarbij 4268 kinderen waren betrokken.

Kardinaal Groër overleden

NR

WENEN, 24 MAART. De omstreden Oostenrijkse kardinaal Hans Hermann Groër is vandaag op 83-jarige leeftijd overleden. De oud-aartsbisschop van Wenen werd er sinds 1995 van beschuldigd dat hij minderjarigen seksueel had misbruikt. Groër trad in dat jaar af als aartsbisschop nadat oud-leerlingen van het seminarie waar hij in de jaren zeventig doceerde dergelijke beschuldigingen hadden gemaakt. Groër vroeg in 1998 openlijk om vergiffenis, maar gaf daarbij niet onomwonden toe dat de beschuldigingen waar zijn. Hij stierf aan een longontsteking. (DPA)

Geen kinderporno bij Robert Del Naja

Door onze kunstredactie NR

ROTTERDAM, 24 MAART. Robert Del Naja, 3D van de Britse groep Massive Attack, wordt niet meer verdacht van het bezit van kinderporno. Del Naja werd eind februari gearresteerd in het kader van Operation Ore, een grootschalige actie tegen kinderporno waarbij zijn computer in beslag werd genomen. Naar nu blijkt is daarop geen kinderporno aangetroffen. Vanwege de arrestatie moest Massive Attack enkele optredens van de lopende wereldtournee afzeggen. De groep speelt op 27 en 28/4 in de Amsterdamse Heineken Music Hall en op 8/6 op Pinkpop.

Politie-actie tegen internet-pedofielen

LONDEN - De Britse politie heeft woensdag bij huiszoekingen in Londen 43 mannen aangehouden die ervan verdacht worden kinderpornografie te hebben bekeken of verspreid via internet. Bij de huiszoekingen werden 350 politieagenten ingezet en is een grote hoeveelheid computerapparatuur in beslag genomen. De huiszoekingen vloeiden voort uit een onderzoek van de Amerikaanse FBI, die de namen van 250.000 vermoedelijke pedofielen uit de hele wereld heeft achterhaald aan de hand van creditcardgegevens die zij op kinderpornosites hebben achtergelaten. De Britse politie heeft meer dan duizend verdachten opgepakt.

Bisschop weg na seksschandaal

VATICANSTAD ■ De 72-jarige bisschop Manuel Moreno van Tucson in de Amerikaanse staat Arizona is afgetreden in verband met een seksschandaal in zijn bisdom. Paus Johannes Paulus II heeft het ontslag aanvaard. Moreno is ervan beschuldigd dat hij de autoriteiten informatie heeft achtergehouden over priesters die zich schuldig hadden gemaakt aan seksueel misbruik van minderjarigen.

Zanger van Massive Attack gearresteerd

Van onze medewerker AMSTERDAM

Een speciale kinderporno-unit van de Britse politie heeft dinsdag Robert Del Naja, de voorman van de Britse popgroep Massive Attack, gearresteerd wegens bezit van kinderporno.

Del Naja is 36 uur verhoord en werd op borgtocht vrijgelaten. Zijn computer is in beslag genomen. Ook zou een kleine hoeveelheid drugs in zijn huis in Bristol zijn gevonden.

De arrestatie van Del Naja, die bekend staat om zijn geëngageerde stellingnames, komt als een verrassing. In samenwerking met Blur-artiest Damon Albarn voert hij momenteel actie tegen de oorlog in Irak met krantenadvertenties en protestacties voor het Lagerhuis.

Op de site van Massive Attack staan diverse links naar organisaties als Greenpeace, Amnesty International en het Rode Kruis.

Tegenover de Britse krant *The Sun* ontkende Del Naja, ook bekend als 3-D, ooit naar kinderporno te hebben gekeken.

Het is de tweede keer dit jaar dat een Britse popartiest wordt verdacht van bezit van kinderporno. Vorige maand werd Pete Townshend, de gitarist van de legendarische Britse rockband The Who, om die reden gearresteerd.

Townshend, wiens huis werd doorzocht door vijftien rechercheurs, zei dat hij op internet onderzoek wilde doen.

De Britse kinderporno-unit zegt over een lijst te beschikken met ruim zeventuizend namen van mogelijke bezitters van kinderporno, onder wie rechters, politieagenten en zelfs twee oud-parlementsliden.

De Internationale Erotischebeurs Brussels 2003 krijgt en dit jaar een onverwachte stand bij: die van Child Focus. Het Europees Centrum voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen wil van het succes van de erotischebeurs gebruik maken om de aandacht van de bezoekers te vestigen op de problematiek van pedofilie op het internet, een van de stokpaardjes van Child Focus. De beurs vindt plaats van 13 tot 16 maart in de Rogierpiramide op het gelijknamige plein in Brussel.

ZIT OK 16

Operazione dei carabinieri di Asti contro lo scambio di file online Pedofilia, 1163 indagati e 400 perquisizioni

Corriere della Sera, 11 marzo 2003
Le immagini venivano camuffate da brani musicali all'interno di WinMx, un popolare sistema «peer-to-peer»
ASTI - Scambiarsi immagini di pedofilia attraverso file apparentemente innocenti e con WinMx un celebre software P2P (peer-to-peer, da utente a utente), solitamente utilizzato per lo scambio di brani musicali. Una trappola nella quale sono caduti milioni di ragazzi di tutto il mondo. L'ultima frontiera dei maniaci sessuali via Internet ed è stata scoperta dai carabinieri del comando provinciale di Asti. Con una maxioperazione denominata «Eurololitas», scattata all'alba e coordinata dalla procura della Repubblica della città piemontese, sono state indagate 1163 persone e compiute 400 perquisizioni in 53 province italiane. L'inchiesta è durata circa un anno e vi hanno partecipato oltre 1.500 appartenenti alle forze dell'ordine. I carabinieri, utilizzando le nuove norme di legge, sono entrati nella rete fingendosi acquirenti o intermediatori del materiale pedopornografico.

GLI INDAGATI - Studenti, insegnanti, liberi professionisti, tutti con età tra i 25 e i 40 anni. Molti sono sposati e gli scapoli vivono in famiglia. Questo l'identikit degli indagati. I reati contestati per l'operazione "Eurololitas" sono quelli legati alla detenzione di materiale pedopornografico che prevedono pene massime di tre anni. Alcuni denunciati sarebbero, peraltro, anche accusati di diffusione del materiale che sarebbe stato tutto prodotto all'estero e in particolare in Russia.

WINMX - L'inchiesta è partita da alcune foto oscene in cui compaiono bambini dai cinque anni in su che giravano su siti apparentemente «innocui». Ma come avveniva il passaggio via Internet delle immagini pedofile? Ai siti si arrivava collegandosi al programma winmx che è normalmente utilizzato dai giovani per scaricare e scambiarsi musica nella rete. Una volta entrati nel programma comparivano però dei messaggi che sostanzialmente guidavano "gli interessati" ai siti pornopedofili che però richiedevano per essere aperti un pagamento con carta di credito. I file con immagini pedofile erano rinominati con nomi di noti personaggi femminili quali cantanti, attrici e presentatrici televisive. I carabinieri dicono che, con questo escamotage, milioni di giovani, di tutto il

mondo, sono caduti in trappola.
Il programma di scambio di file al centro delle cronache **WinMx, il clone di Napster conquista la Rete**
Milioni di utenti si possono connettere tra loro in tutto il mondo senza passare da un server centrale. In silenzio ha conquistato Internet. WinMx, il programma di scambio di file tra utenti (P2P, peer to peer) al centro delle cronache per via dell'inchiesta sulla pedofilia, può essere considerato un «clone» di Napster. Ma è molto più potente. Perché a differenza del predecessore, ormai inattivo, non ha un server centrale vero e proprio. Chi scarica il programma e lo installa sul proprio pc, attivandolo si connette a una rete di milioni di utenti che si «vedono» tra loro attraverso un nodo che però non contiene altro che gli indirizzi degli utenti. Chiuderlo non servirebbe praticamente a nulla, dato che il nodo potrebbe rinascere ovunque. Dunque, l'unico sistema per impedire lo scambio di file su WinMx sarebbe quello di spegnere fisicamente tutti i computer nel mondo che utilizzano il programma.

WinMx collega milioni di computer in tutto il mondo. Impossibile sapere quanti esattamente. Ma la rete è talmente vasta che è possibile trovare quasi tutto ciò che si desidera. Grazie al programma si possono scaricare file di musica o immagini, film e videoclip, ma anche programmi e applicazioni. Estremamente semplice da installare e utilizzare, è diventato in breve il sistema di file sharing più utilizzato su Internet.

Un movimento mondiale in difesa dei bambini stila due decaloghi **Pedofilia online, perquisizioni in tutt'Italia**
Corriere della Sera, 7 febbraio 2003
L'operazione antipedofili scattata per ordine della procura di Venezia. Decine gli indagati. A Napoli inquisiti eccellenti **VENEZIA** - Decine di indagati, perquisizioni a tappeto e sequestro di una montagna di immagini e documenti. Parliamo ancora una volta di un'indagine anti-pedofilia. È infatti scattata all'alba l'operazione «Sicko's club», promossa dalla procura di Venezia su tutto il territorio nazionale contro la pedofilia online. E proprio per mettere in guardia adulti e piccini contro i rischi legati a Internet, «Innocence in danger» - il movimento mondiale in difesa dei bambini - ha stilato due distinti «decaloghi»: uno **per i bambini** e uno **per gli adulti**.

L'OPERAZIONE - Trecento agenti della Polizia delle comunicazioni, delle squadre mobili e di altri uffici della Polizia di Stato stanno eseguendo 78 perquisizioni a carico di altrettanti indagati, fra i quali insospettabili professionisti, medici, pubblici dipendenti e studenti, residenti in Veneto, Piemonte, Trentino Alto Adige, Valle d'Aosta, Lombardia, Campania, Sicilia, Lazio, Marche, Toscana, Sardegna, Abruzzo, Emilia Romagna, Friuli Venezia Giulia, Liguria, Umbria e Puglia. L'operazione è il risultato di complesse indagini condotte negli ultimi 12 mesi dalla Polizia postale e delle comunicazioni di Venezia sotto la direzione del sostituto procuratore del capoluogo veneto, Michele Maturi.

A NAPOLI - Quattro delle 78 perquisizioni sono state eseguite a Napoli. Agenti del compartimento della polizia postale della Campania si sono recati nelle quattro abitazioni degli indagati. Si tratta di quattro professionisti, tra i 40 e i 50 anni, sposati e con figli. Sono indagati per detenzione di immagini pedopornografiche. Particolare attenzione ha destato il ritrovamento avvenuto nell'abitazione di uno degli indagati nel quartiere collinare di Posillipo, nella cosiddetta Napoli bene. Qui, gli agenti della Polposta della Campania hanno sequestrato un ingente numero di videocassette porno, che raffiguravano bambini, e quattro computer.

Huiszoekingen naar kinderporno
ROTTERDAM, 12 MAART. In het kader van een onderzoek naar kinderpornografie heeft de Italiaanse politie gisteren huiszoeking gedaan bij 400 mensen in 53 steden. Een 25-jarige verdachte pleegde zelfmoord door uit het raam te springen. In januari 2002 stuitte een inwoner van Piemonte toevallig op pornografische sites. Nadat hij de politie waarschuwde, bleek dat software om muziek te verhandelen alleen maar diende om de kinderporno te verhullen. Er zijn 147 sites met kinderporno gevonden, met beelden van kinderen tussen twee en tien jaar oud uit Oost-Europa, Azië en Amerika. (AP, AFP, Reuters)

Verdachte rechter met verlof gestuurd

Maastricht De Maastrichtse rechter mr. F. F., die wordt verdacht van bezit van kinderporno, is met onbetaald verlof gestuurd bij de Universiteit Maastricht (UM). De universiteit en F. hebben dat in onderling overleg besloten, bevestigde decaan Mols van de rechtenfaculteit van de UM gisteren. (ANP)

Rechter verdacht van kinderporno

(Van een verslaggeefster) **AMSTERDAM** - Het openbaar ministerie gaat de Maastrichtse rechter F. F. (47) vervolgen wegens het in bezit hebben van kinderporno. F. legde anderhalf jaar geleden zijn functie als vice-president van de rechtbank in Maastricht neer na beschuldigingen dat hij in het bezit zou zijn van kinderporno. De Limburgse tv-zender L1 beschuldigde F. twee jaar geleden van ontucht met minderjarigen. Het OM ontkent dat F. daarvan wordt verdacht. In het huis van de rechter heeft de politie videobanden met kinderporno en computerdiskettes gevonden. (ANP)

Rechter vervolgd voor kinderporno

ARNHEM - Het Openbaar Ministerie (OM) gaat de Maastrichtse rechter F.F. vervolgen voor het bezit van kinderporno. De zaak tegen de magistraat is voorzien voor 27 maart bij de rechtbank in Arnhem. Nu blijkt dat justitie in oktober 2001 enkele videobanden en diskettes met kinderporno heeft gevonden in de woning van de magistraat. Direct nadat de verdenking van het bezit van kinderporno bekend werd, legde F. zijn functie neer. F. was ruim tien jaar rechter en vice-president van de rechtbank in Maastricht.

ARNHEM, 14 MAART. Het openbaar ministerie (OM) gaat een Maastrichtse rechter vervolgen voor het bezit van kinderporno. De zaak dient op 27 maart bij de rechtbank in Arnhem. Dat heeft het openbaar ministerie in Arnhem vanmorgen bekendgemaakt. Naar nu blijkt heeft justitie in oktober 2001 enkele videobanden en diskettes met kinderporno gevonden in de woning van de magistraat. Direct nadat destijds de verdenking van het bezit van kinderporno bekend werd, legde de rechter zijn functie neer. Na de vonnis heeft de Hoge Raad het openbaar ministerie in Arnhem opdracht gegeven de zaak te onderzoeken. Sindsdien heeft justitie geen inhoudelijke mededelingen meer over de zaak gedaan. In februari 2002 leek het parket in Arnhem de beslissing al te nemen de rechter te gaan vervolgen, maar die werd uitgesteld. In september van dat jaar bevestigde het parket andermaal spoedig een besluit te kunnen medelen, maar

Rechter vervolgd wegens kinderporno

ook toen volgde uitspraak. Volgens de Arnhemse persofficier van justitie B. Steensma is de vertraging veroorzaakt doordat de rechter nog van een ander strafbaar feit werd verdacht. Om welk feit het ging, wil hij niet zeggen. Uiteindelijk heeft justitie geen bewijs voor deze verdenking gevonden. Daarom wordt de rechter alleen vervolgd voor het bezit van kinderporno. De rechter was ruim tien jaar rechter en vice-president van de rechtbank in Maastricht. (ANP)

vraagtekens bij."

De destijds als onkreukbaar bekendstaande magistraat legde in november 2001 zijn functie plotseling neer nadat bouwvakkers in zijn woning een stapel kinderporno ontdekten. Hij moet zich op 27 maart verantwoorden voor de meervoudige strafkamer in Arnhem. Fernhout hangt een maximale celstraf van vier jaar boven het hoofd.

Volgens de Arnhemse persofficier mr. B. Steensma zijn er tien videobanden en vier diskettes met seksuele afbeeldingen van kinderen gevonden in zijn herenhuis aan de Tongereseweg in Maastricht. De kinderporno werd ontdekt door bouwvakkers die zijn huis moesten aanpassen omdat zijn moeder bij hem zou intrekken. Daags na zijn ontslag haalde de magistraat zijn huis leeg en dook hij samen met zijn stiefzoon onder in Frankrijk. Een deel van zijn huisraad staat nog steeds opgeslagen in zijn vakantiehuis in de buurt van Chervey.

Doofpotcultuur

De Maastrichtse justitie hulde zich destijds in stilzwijgen over de reden van het plotse vertrek van de vice-president. Zelfs de persrechter

Oud-rechter vervolgd voor bezit kinderporno

door Joan van den Dungen **MAASTRICHT/ARNHEM, zaterdag** Voormalig vice-president van de rechtbank Maastricht mr. Fokke Fernhout (46), wordt strafrechtelijk vervolgd wegens het bezit van kinderporno. Maar hij heeft inmiddels een topbaan gekregen bij de Universiteit Maastricht (UM) als medewerker Rechtsgeleerdheid.

Woordvoerder Marcel Schrijnemakers van de UM liet gisteren weten uiterst ongelukkig te zijn met de aanstelling in verband met de vervolging. „Hij verdwijnt als dubieuze rechter en komt hier op de universiteit binnen. Daar zetten wij eerlijk gezegd grote

ontkende de zedenzaak en riep doodleuk dat er sprake van persoonlijke problemen zou zijn. Advocaten die kind aan huis zijn in de Maastrichtse rechtbank spraken zelfs van een doofpotcultuur. Pas na lang aandringen van de media

kwam het Limburgse openbaar ministerie met een uiterst summiere persverklaring. Inmiddels blijkt de gewezen magistraat al een nieuwe topfunctie te hebben bij de Universiteit Maastricht (UM) op de faculteit Rechten.

HANS VAN DER BEEK

AMSTERDAM - Voor bezorgde ouders is het één uitkomst, en voor overbezorgde ouders ook: een sim-kaart in de mobiele telefoon, die de gangen van het kind registreert en elke afwijking onmiddellijk per sms-bericht meldt aan de ouders. Dit najaar komt de 'Big Brother-gsm' ook in Nederland op de markt.

Het Franse telecomconcern Alcatel ontwikkelde de *guardian angel*, ofwel de beschermengel, een systeem dat de mobiele telefoonnetwerken gebruikt om de telefoonbezitter te lokaliseren, op weg naar huis, naar school, naar een vriendje en weer terug.

Om de route vast te leggen, lopen de ouders de route eerst een keer zelf, en drukken elke drie minuten op een knop van de mobiele telefoon om de route op de sim-kaart op te slaan.

Big Brother-mobieltje volgt kinderen op de voet

Zo wordt ook de tijd van vertrek en aankomst vastgelegd. Het kind moet dan in het vervolg op weg van school naar huis tussen bijvoorbeeld 15.45 uur en 16.00 uur een bepaald kruispunt passeren en uiterlijk 16.15 uur thuis zijn.

In het geheugen van de telefoon is plaats voor een kalender: op maandag voert de route langs de winkel, op dinsdag langs de sporthal en op woensdag direct naar huis. Zodra het kind honderd meter of een kilometer van de route afwijkt, of enige tijd is vertraagd, krij-

gen de ouders een sms-bericht. Zij kunnen hun kind dan bellen om te controleren of alles in orde is.

Deze week is Alcatel bezig het systeem te testen, onder meer in Israël. Eva Fodor, woordvoerder van Alcatel, wil geen andere landen noemen, maar de Big Brother-gsm zal in elk geval in Nederland, Engeland en België op de markt komen, naar verwachting meteen bij het begin van het komende schooljaar. Alcatel is met vijftien gsm-operators wereldwijd in onderhandeling.

Boven alles gaat het om veiligheid, benadrukt Fodor. "Voor de ouders is het een geruststellende gedachte, maar ook de kinderen voelen zich veiliger. Als iets gebeurt, weten ze dat een alarm afgaat en dat hun ouders precies weten waar ze zich bevinden."

Maar is dat niet precies wat kinderen niet willen? Fodor: "De privacy is heel belangrijk. Daarom mag het systeem ook niet zonder schriftelijke toestemming van het kind op de telefoon worden geïnstalleerd. We richten ons dus vooral op

kinderen tussen de acht en twaalf jaar. Die vinden het meestal nog een leuk idee dat hun ouders op de een of andere manier constant aanwezig zijn. Kinderen jonger dan acht jaar kunnen die toestemming niet geven, en kinderen ouder dan twaalf willen helemaal niet dat hun ouders precies weten wat ze doen."

Fodor ziet nog vele andere doelgroepen: "Babysitters bijvoorbeeld, zodat ouders precies weten wanneer ze met hun baby naar een andere plek gaan dan afgesproken. Of de gemeente bejaarden, van wie de kinderen bang zijn dat ze de weg kwijtrafen."

Er is nog een reden waardoor Alcatel niet bang is de privacy van de kinderen te schenden. "Het kind kan de telefoon uitzetten. Dan krijgt de ouder alleen een bericht met de laatste plek waar het kind zich bevond."

Fotoverbod kind in kleedkamer

TEL 31/3

LONDEN, maandag

Trotse ouders die de sportprestaties van hun kinderen willen vastleggen, mogen dat in Groot-Brittannië niet langer zomaar doen. Volgens nieuwe richtlijnen voor sportclubs mogen camera's niet meer meegenomen worden in ruimtes waar gedeeltelijk geklede kinderen zijn. De maatregel moet misbruik van kinderen tegengaan.

Het Instituut voor Sport en Recreatie Management is bezorgd over misbruik van kinderen. Nu ook met de gsm foto's kunnen worden genomen, heeft het instituut strenge regels opgesteld voor 10.000 openbare sportscholen, clubs en zwembaden. Vooral zwemmen, turnen en atletiek „hebben het grootste risico van mogelijk misbruik". (ANP)

E-zine Jeugdzaken - emailservice. Een overzicht van de nieuwste berichten. Bezoek e-zine Jeugdzaken op internet voor nieuwe publicaties, de agenda, adressen en het archief. <http://www.jeugdzaken.nl>

LANDELIJK NIEUWS

Veilig het net op 17 maart 2003

De Kinderconsument ontwikkelt een project omtrent veilig internetten, genaamd Cybercoaching. Het project is bedoeld voor professionele opvoeders, zoals ouders en leerkrachten en maakt deel uit van de overheids campagne Surf op Safe. Kinderen groeien op met internet, maar volgens De Kinderconsument hebben de

opvoeders een achterstand opgelopen. Zij kunnen kinderen vaak niet meer helpen bij problemen van de jongeren. Chattende kinderen krijgen soms te maken met pesterijen of met ongewenste seksuele uitnodigingen en bedreigingen. Daarnaast is er volgens deskundigen de komende jaren een groei te verwachten van andere digitale problemen, bijvoorbeeld kinder rsi en schulden door intensief gebruik van internet en mobieltjes. De Kinderconsument meent dat

Foto's sportende kinderen taboe in Groot-Brittannië

LONDEN — Trotse ouders die de sportprestaties van hun kinderen willen vastleggen, mogen dat in Groot-Brittannië niet langer zomaar doen.

Volgens nieuwe richtlijnen voor sportclubs mogen camera's niet meer meegenomen worden in ruimtes waar gedeeltelijk geklede kinderen zijn. De maatregel moet mis-

bruik van kinderen tegengaan.

Het Instituut voor Sport en Recreatie Management is bezorgd over misbruik van kinderen. Nu ook met mobiele telefoons foto's kunnen worden genomen, heeft het instituut strenge regels opgesteld voor 10.000 openbare sportscholen, clubs en zwembaden.

De sportscholen mogen niet lan-

ger foto's van kinderen gebruiken op hun internetpagina's, maar alleen tekeningen. Vooral zwemmen, turnen en atletiek „hebben het grootste risico van mogelijk misbruik". Als er al foto's worden gebruikt, dan mogen daarop geen gezichten of lichamen te zien zijn, meldt de Britse krant The Sunday Times. (ANP)

Hof VS: Ontuchtplegers mogen met portret op net

De Amerikaanse bevolking heeft recht te weten wie de veroordeelde plegers van ontucht zijn.

NM

Door een onzer redacteurs ROTTERDAM, 6 MAART. Het Amerikaanse Supreme Court, het Hoogerechtshof, in het land, heeft met een ruime meerderheid de zogeheten Megan Wetten bekrachtigd. Die wetten, vernoemd naar een minderjarig slachtoffer van verkrachting, voorzien in het openbaar maken van persoonsgegevens van de plegers van ontucht.

Ook heeft het Hof gisteren bepaald dat kleine criminelen die ten minste drie keer zijn betrap op de zelfde misdaad, proportioneel hoge straffen opgelegd mogen krijgen. Met vijf tegen vier stemmen besloot het Hof dat de onvoorwaardelijke gevangenisstraf van de kleine crimineel Gary Albert Ewing, die is beschuldigd van de diefstal van een aantal golfclubs, grondwettig is. Ewing moet 25 jaar uitzitten.

Beide duiden op een verharding van het Supreme Court. Met name de steun voor *Megan's Laws* is een belangrijke overwinning voor die staten die al gebruik maken van het internet om de bevolking te waarschuwen voor ontuchtplegers die na het uitzitten van hun straf weer een plaats proberen te ver-

werven in de maatschappij. Het Hof ging unaniem akkoord met het bestaan van een maatregel in de staat Connecticut die het publiceren van foto's, namen en informatie van veroordeelde ontuchtplegers mogelijk maakt. Over een andere kwestie, in Alaska, waar twee veroordeelde ontuchtplegers een aanklacht hadden ingediend tegen het feit dat zij zich na het uitzitten van hun straf alsnog moesten registreren, was het Hof wel verdeeld. Drie van de zes opperrechters stemden tegen die maatregel.

Het is de eerste keer dat het Supreme Court een uitspraak heeft gedaan over de in de Verenigde Staten zeer populaire Wetten van Megan. Megan Kanka was een zevenjarig meisje dat in 1994 werd verkracht en vermoord door een eerder veroordeelde plegger van ontucht die in haar buurt in New Jersey bleek te wonen. Het was een zaak die veel media-aandacht kreeg en sinds die tijd bestaat in heel Amerika veel steun voor het openbaar maken van de persoonsgegevens van ontuchtplegers.

Maar Amerikaanse organisaties voor de bescherming van burgerrechten zijn in toenemende mate succesvol geweest in het voorkomen van het vrijgeven van dergelijke informatie aan het publiek. Een federale rechter van Connecticut bepaalde in 2001 dat de website van de staat geen gegevens meer mocht

verstreken van veroordeelde criminelen. Het zou ongrondwettig zijn omdat veroordeelden ook na het uitzitten van hun straf daardoor van staatswege gestigmatiseerd bleven. Het Hof van Beroep voor het Tweede Circuit bekrachtigde die uitspraak.

Procureur-generaal Richard Blumenthal van Connecticut noemde de uitspraak van het Supreme Court „een overwinning voor kinderen tegen de voortdurende en serieuze dreiging van ontuchtplegers." Hij beloofde persoonsgegevens en portretten van veroordeelde ontuchtplegers zo snel mogelijk weer toegankelijk te maken voor het publiek.

Over het al dan niet hard straffen van kleine criminelen bestond meer verdeeldheid onder de opperrechters. Het Hof stemde met vijf tegen vier stemmen voor het behoud van dergelijke wetten. 26 Amerikaanse staten hanteren wetten die het mogelijk maken om recidivisten die zich schuldig hebben gemaakt aan een relatief kleine overtredding, een maximale straf op te leggen van levenslang. De uitspraak van gisteren had alleen betrekking op de Californische wetgeving, de staat waar Ewing is veroordeeld. Maar juridische experts verwachten dat veel meer staten van de uitspraak gebruik zullen maken en hoge straffen zullen opleggen voor relatief kleine vergrijpen.

Amersfoortse criminelen op online schandpaal

Van onze verslaggeefster AMSTERDAM

VK 20/3

Draaideurcriminelen uit Amersfoort lopen vanaf vandaag het risico met naam en foto op internet te komen. De projectgroep Veilig Amersfoort heeft een 'moderne versie van de schandpaal' opgezet, waarvoor burgers kandidaten kunnen aanleveren: 'Mail uw crimineel.' Vanmiddag worden de eerste twee delinquenten stadgenoten op het net gezet.

Volgens Stephan Haak, een van de initiatiefnemers, moet van het zogeheten *naming and shaming* een afschrikwekkende werking uitgaan. Hij zegt 'een bron' te hebben bij wie de criminele antecedenten vooraf worden geverifieerd. Foto's moeten de aanmelders zelf meesturen. De groep won vorig jaar een gemeenteprijs van 50 duizend euro met een veiligheidsplan dat via de ChristenUnie werd ingediend. B en W hebben dit onderdeel afgekeurd.

Van onze verslaggeefster AMSTERDAM

VK 29/3

Digitale schandpaal zou 1 april-grap zijn

De oproep van de projectgroep Veilig Amersfoort voor een schandpaal op internet heeft veel ophef veroorzaakt. De groep kondigde donderdag aan namen en foto's van 'criminele stadgenoten' op het net te zetten. De organisatoren beweerden vrijdag dat ze op 1 april 'de grap' bekend hadden willen maken.

De media namen het bericht serieus, omdat nergens werd verwezen naar 1 april. Burgemeester Van Vliet van Amersfoort reageerde geschokt op de aankon-

diging dat mensen onder het motto 'mail uw crimineel' foto's konden insturen. Ze sprak van een 'misplaatste grap'. 'Dit past niet binnen het project. Bovendien wordt op geen enkele wijze verwezen naar 1 april.'

De burgemeester heeft verwijzingen op de gemeentelijke website naar de site van Veilig Amersfoort direct laten verwijderen. Ze zei subsidiegedeelte te willen terughalen. Inmiddels heeft ze ook de website zelf van internet laten halen.

Veilig Amersfoort is een projectgroep van de ChristenUnie (CU). Bij de gemeenteraadsverkiezingen van vorig jaar mocht ook gestemd worden op een project. Het plan om de stad veiliger te maken, kreeg de meeste stemmen. De gemeente stelde 45 duizend euro beschikbaar.

Volgens Stephan Haak, één van de 'grappenmakers', heeft de projectgroep met de actie aandacht willen vestigen op de veiligheids campagne. 'Het publieke debat over veiligheid wordt niet gevoerd en de overheid doet te weinig aan de bestrijding van criminaliteit, terwijl de politie al vaak heeft aangegeven met de rug tegen de muur te staan, en burgers zich onveilig voelen.' De projectgroep, die de eerste foto's van criminelen al binnen kreeg, had de grap tot dinsdag willen volhouden, maar vanwege de 'hoog opgelopen emoties' kwam de bekentenis eerder.

De kwestie wordt maandag in de gemeenteraad besproken. De projectgroep wordt dan op de grap aangesproken. De CU-fractie zegt niet op de hoogte te zijn van de stunt.

Veilig Amersfoort is nog steeds van plan om foto's van 'bekenden van de politie' op internet te zetten. Het gaat dan alleen niet om slachtoffers. Daarmee wil het team laten zien wat Amersfoorters op straat kan overkomen.

211
0011 P

Grap over 'veilige stad' loopt uit de hand

door Maaikje Kooistra (4) (1/3)
AMERSFOORT/GPD - Een ver-
 vroege 1 april-grap van het
 campagne-team Veilig Amers-
 foort heeft de verontwaardiging
 van burgemeester A. van Vliet
 gewekt. Daarbij ging het om de
 aankondiging dat 'criminele
 stadsgenoten' op internet te
 zien zullen zijn.

jectgroep Veilig Amersfoort van
 de ChristenUnie de internetsite
 www.veilig.amersfoort.nl. Bij de
 gemeenteraadsverkiezingen van
 vorig jaar werd het project Veil-
 ig Amersfoort door de kiezers
 uitverkoren. De gemeente stel-
 de daarvoor 45.000 euro be-
 schikbaar.

sen herkennen en daarmee ex-
 tra alert worden, zo luidde het
 idee. Landelijke dagbladen, het
 ANP, Metro en Radio M gingen
 aan de haal met het bericht.

foort direct verwijderen. Vol-
 gens haar had de actie niets te
 maken met 'het sympathieke
 verhaal' waarmee de initiatief-
 nemers tijdens de verkiezingen
 de steun van bijna 11.000
 Amersfoorters kregen. Ze zei
 zelfs subsidiegeeld te willen te-
 rughalen. Wethouder P. Jonk-
 man en de fractie van de Chris-
 tenUnie in de gemeenteraad
 waren niet op de hoogte van de

actie.
 De woordvoester van de bur-
 gemeester H. Loogman spreekt
 van een misplaatste grap. "Dit
 is een teken van zwakte, niet
 van kracht." Ze bekritiseert de
 keuze voor deze week. "Op 1
 april zelf zullen we dergelijke
 acties even checken. Maar er is
 nergens uit op te maken dat het
 om een grap gaat."

projectgroep met de opvallende
 actie de aandacht willen vesti-
 gen op de campagne. "Via de
 Amersfoortse media bereiken
 we de inwoners niet genoeg.
 We hoopten hiermee landelijk
 belangstelling te krijgen en voor
 navolging te zorgen", zegt hij.
 Overigens verschijnen dezer da-
 gen echte foto's op de website
 van 'bekenden van de politie'.
 Het betreft alleen geen daders

maar slachtoffers. Daarmee wil
 het campagne-team volgens Hu-
 mink laten zien wat een gemid-
 delde Amersfoorter kan overko-
 men.

In zijn acties richtte het team
 zich tot nu toe vooral op het
 motto dat Amersfoorters samen
 verantwoordelijk zijn voor el-
 kaar en voor de stad waarin ze
 wonen. Uiteindelijk wil het
 team dat ook met de website
 uitdragen. Met hetzelfde doel
 zijn sinds begin november ver-
 keersborden met drie op elkaar
 geleegde, gekleurde handen in
 het straatbeeld te vinden.

Eis: taakstraf tegen meisje dat verkrachting verzong

GRONINGEN/GPD - De officier van justitie heeft een taakstraf van vijftig uur en vijf maanden voorwaardelijke jeugddetentie geëist tegen het meisje uit Hoogezand dat vorig jaar oktober een groepsverkrachting verzong. Het 13-jarige meisje verzong de verkrachting om brandstichting in haar ouderlijk huis te verdoezelen. Het openbaar ministerie beschuldigt haar naast brandstichting ook van een valse aangifte. De zitting bij de kinderrechter in Groningen vond gisteren 'achter gesloten deur' plaats. De officier hield bij zijn eis rekening met de geringe geestelijke vermogens van het meisje. Ook liet hij meewegen dat ze na het incident in therapie is gegaan.

De brand in de woning ontstond doordat het meisje kle-

Straf geëist voor valse aangifte verkrachting

GRONINGEN - De officier van justitie in Groningen heeft 50 uur werkstraf en vijf maanden voorwaardelijke jeugddetentie geëist tegen een 13-jarig meisje uit Hoogezand. Zij beschuldigde in oktober vorig jaar zeven Turkse jongens van verkrachting en brandstichting. Achteraf bleek dat zij het hele verhaal had verzongen en het ouderlijk huis zelf in brand had gestoken. (ANP)

Werkstraf voor verzinnen verkrachting

Het 13-jarige meisje uit Hoogezand dat eind vorig jaar een groepsverkrachting verzong, is door de kinderrechter in Groningen veroordeeld tot een werkstraf van vijftig uur.

Zij kreeg deze straf opgelegd wegens brandstichting en het doen van een valse aangifte. Ook kreeg ze een voorwaardelijke jeugdgevangenisstraf van vier weken. Zij blijft de komende twee jaar onder verplicht toezicht van de jeugdreclassering staan.

Het meisje vertelde in oktober vorig jaar dat acht Turkse jongens haar hadden verkracht. Die zouden haar vervolgens hebben vastgebonden en het huis in brand hebben gestoken. De aangifte leidde tot veel onrust binnen de Turkse gemeenschap in Hoogezand. Later gaf het meisje toe dat ze het verhaal had verzongen en zelf brand had gesticht.

Uit onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming blijkt dat het meisje leed onder een onstabiele thuissituatie waarin geweld en alcoholmisbruik aan de orde waren. De valse verklaring is voortgekomen uit angst voor de reactie van haar vader. (ANP)

Meisje verzong uit angst verkrachting

HOOGZAND - Het 13-jarige meisje uit Hoogezand dat vorig jaar oktober een groepsverkrachting verzong en brand stichtte in haar woning, is veroordeeld tot een werkstraf van vijftig uur en vier weken voorwaardelijke jeugddetentie. De kinderrechter veroordeelde haar wegens brandstichting en het doen van valse aangifte. Het meisje verzong de verkrachting door acht Turkse jongeren om de brand in haar ouderlijk woning aan de Ter Laanstraat te verdoezelen. Het kind verklaarde de valse aangifte te hebben gedaan uit angst voor haar agressieve vader.

ding had aangestoken. Tegenover de politie verklaarde het kind echter dat Turkse verkrachters de woning hadden aangestoken. Ze zouden dat hebben gedaan om de sporen van een gruwelijke groepsverkrachting uit te wissen. Het meisje verklaarde eveneens dat de mannen haar hadden vastgebonden en bedreigd. Ook zouden ze haar drugs hebben toegediend. Medisch en forensisch onderzoek wezen echter uit dat het kind niet was verkracht. Enkele dagen na de brand bekende ze dat de verkrachting was verzongen. De affaire veroorzaakte grote beroering binnen de Turkse gemeenschap in Hoogezand. De rechter doet over twee weken uitspraak.

Straf voor verzinnen groepsverkrachting

ANP GRONINGEN VK 9/3

Het 13-jarige meisje uit Hoogezand dat eind vorig jaar een groepsverkrachting door acht Turkse jongens verzong, is maandag door de kinderrechter in Groningen veroordeeld tot een werkstraf van vijftig uur. Zij kreeg deze straf wegens brandstichting en het doen van een valse aangifte. Ook kreeg de Hoogezandse een voorwaardelijke jeugdgevangenisstraf van vier weken.

Uit onderzoek van de Kinderbescherming blijkt dat het meisje in een onstabiele thuissituatie, met geweld en alcoholmisbruik, verkeerde. De valse verklaring kwam voort uit angst voor haar vader.

Judges free care home workers jailed for abuse
 March 15, 2003 Times online
 By Helen Rumbelow

TWO former care workers who had been jailed for alleged child abuse were freed by the Court of Appeal yesterday.

Basil Williams-Rigby, 57, and Michael Lawson, 62, a former police officer, had tearful reunions with their families as they emerged from the cells. They were severely critical of police methods.

The overturning of their convictions added to the controversy over Operation Care, one of the largest inquiries into alleged abuse in children's homes. The seven-year investigation, run by Merseyside Police into 106 homes across five local authorities, is to end shortly after public criticism.

It came into the spotlight after the case against David Jones, the former Southampton Football Club manager, collapsed in December 2000 amid claims that witnesses fabricated allegations in an attempt to win compensation.

This cast doubt on the practice of "trawling" for victims — contacting former residents of care homes to elicit complaints dating back 20 years. In all, 67 people were charged with abuse offences under Operation Care. There have been 36 convictions — 24 of which followed guilty pleas. There have been 11 acquittals, including the two

Werkstraf na verzinnen groepsverkrachting

Van onze correspondent

TEL 43

GRONINGEN, dinsdag

Vijftig uur werkstraf en een voorwaardelijke jeugddetentie van vier weken met een proeftijd van twee jaar is de straf die de rechtbank in Groningen gistermiddag heeft opgelegd aan de 13-jarige Tathoeska Edwards uit Hoogezand wegens de valse aangifte van een groepsverkrachting en het in brand steken van haar ouderlijk huis.

Het meisje verbijsterde heel Nederland vorig jaar oktober door aangifte te doen van een groepsverkrachting door allochtone jongens. Om haar verzongen verhaal kracht bij te zetten, stak zij haar ouderlijke woning in brand. De brandstichting schoof zij in de schoenen van de 'daders' van de verzongen groepsverkrachting. Acht jongens zouden met geweld het ouderlijk huis van het meisje zijn binnengedrongen, haar hebben vastgebonden en mishandeld en om beurten hebben verkracht in

men freed yesterday, and 22 cases were discontinued or dismissed by judges. As Lord Justice Kennedy announced his decision, dozens of the pair's supporters stood cheering and clapping.

Lord Justice Kennedy, Mr Justice Crane and Mr Justice McCombe had ruled that the convictions were "unsafe".

Mr Williams-Rigby was sentenced to 12 years in 1999 after he was found guilty at Liverpool Crown Court of 18 charges of indecent assault, and one of a serious sexual assault, against four complainants. Yesterday Mr Williams-Rigby said he was bitter at having been separated from his wife, Diane, and daughter, Rebecca, for so long but also said: "My feeling is one of exhilaration. It has been three years and seven months. I have counted the days.

"Our long march for freedom has finished. But we will be starting another long march to stop others being caught up by similar trawling operations. There are hundreds of innocent people in prison because of it. This method can never be justified."

Asked about compensation he said: "Compensation is a dirty word. That is how I got here in the first place."

Mr Lawson was jailed for seven years in June 2000 after he was found guilty at Liverpool Crown Court of 17 charges of indecent assault, involving six complainants, including one who gave evidence in the case against Mr Jones.

He said he felt aggrieved that he had missed seeing his grandchildren growing up. "I don't feel bitter but feel sorry for those who have told lies; they have been tempted by the system," Mr Lawson said. New guidelines on police trawling were needed, he said. "Trawling is just touting for complaints when there is often no crime in the first place." During the appeal their

de woonkamer.

De daders zouden het meisje daarna in haar kuit hebben gesneden met een mes, haar hebben gedwongen om verdovende middelen in te nemen en het huis in de brand hebben gestoken, waarna ze vastgebonden zou zijn achtergelaten in de vlammenzee.

Het Antilliaanse meisje viel echter door de mand voor meerdere verhoren, uitgebreid technisch onderzoek, buurtonderzoeken, alsmede medisch onderzoek en sporenonderzoek.

lawyers argued that they had been convicted on the uncorroborated evidence of complainants, some of whom may have been motivated by possible compensation payouts.

Both men had worked at the same, unidentified, care home in Merseyside. They both pleaded innocence at their trials, but were convicted on the evidence of former residents, all of whom had criminal records. During their appeal hearing last month the court heard fresh evidence from three other former residents who cleared both men of doing anything wrong. Last year a report by the Home Affairs Select Committee about this type of investigation said that "a new genre of miscarriages of justice" had arisen from "the over-enthusiastic pursuit" of abuse allegations in children's homes. A Home Office reply is awaited.

Job vetting agency finds 400 innocents 'guilty'
 Gaby Hinsliff
 Sunday March 23, 2003
 The Observer

Hundreds of teachers, carers and volunteers have been wrongly branded criminals by the agency set up to prevent paedophiles working with children.

By last month 400 people referred by their prospective employers to the Criminal Records Bureau for vetting had been 'mistakenly matched' with convictions, the Home Office has admitted.

Cases have included a supply teacher whose work dried up after the CRB wrongly described him as a career burglar with convictions for grievous bodily harm. A retired RAF pilot, vetted when he applied for a voluntary job driving for the disabled, was also wrongly accused of using an alias and having been jailed for theft.

The revelation that hundreds of professionals have had their names wrongly

blackened in connection with other people's crimes will also raise concerns over how far the system has erred in the other direction - missing the convictions of people who really are ex-offenders. 'This is highly alarming, particularly because one would expect on the law of averages an equal number of mistakes to be made in the other direction,' said Andrew Turner, the Tory MP who extracted the new figures from the Home Office. The CRB has had an extremely chequered history since it was set up in 2001 to vet staff - including teachers, nurses, school governors and charity workers - working with vulnerable people. It quickly became swamped, building up a backlog that prevented schools and nursing agencies deploying staff. It is facing compensation claims over the delays of up to £1million from employers, while Ministers have been forced to scale back its activities to ensure it can cope with the most urgent tasks. The figures cover cases where the CRB has passed on details to the police, who check them against computer databases. The Home Office argues that the police database is highly accurate and mistakes are most likely to creep in through wrongly spelt names or other clerical errors before the names reach police computers. The CRB is run by the private company Capita, recently investigated by the Commons education select committee - of which Turner is a member - over its handling of Individual Learning Accounts, designed to help adults pay for training, which were scrapped over evidence of widespread fraud. A recent independent review of the CRB's performance warns that 'public expectations are possibly unreasonably high and that there needs to be a clear recognition that the process cannot provide complete security'. The Home Office said that the mistakes represented only 0.03 per cent of the applications considered by the CRB. It was unable to say how many people had been refused jobs as a result, but it said applicants should automatically receive 'disclosure' statements from the CRB, and could dispute these if they were wrongly accused of having convictions. But last month information technology teacher Stephen Lee threatened to sue the CRB for lost earnings, insisting it had taken the Bureau five months to accept that he did not have the 40 criminal convictions it claimed. Applicants may have to supply fingerprints and produce other evidence to show they are not the criminal with whom they have been confused.

Meneer Beumer, de wiskunde-leraar, kan bewijzen dat een krokodil elf staarten heeft. Geen enkele krokodil heeft tien staarten, houdt hij de klas voor, en één krokodil heeft maar één staart. Waarna hij de volgende berekening op het bord schrijft:

0 krokodillen hebben 10 staarten
1 krokodil heeft 1 staart

1 krokodil heeft 11 staarten

Dertig jaar later moet advocaat Chris Veraart een man verdedigen die veelvuldig heel kleine beetjes hasj heeft verkocht en terechtstaat als hasjbaron. Veraart herinnert zich de krokodillensom, schrijft die op een vel papier en legt de rechtbank uit waar de fout zit. 'Het getal niks kan niet worden vernieuwvuldig', betoogt hij. Een keer een beetje hasj is niks en tien keer niks blijft niks. De drugsbaron wordt toch bestraft. Rechters, concludeert Veraart, hebben ook al geen gevoel voor wiskunde.

Ruim zeventig korte sketches bevat de bundel *Spelen met vuur* van Chris Veraart: scènes uit zijn advocatenpraktijk, jeugdherinneringen, flarden uit zijn dagelijks leven. Het boek is de opvolger van *Ja kun je krijgen!*, 'zeventig optimistische fragmenten uit een advocatenleven met ms' waarmee hij vorig jaar succes oogste.

Veraart is gespecialiseerd in zedenzaken en met name in valse aangiftes. Hij was het die vorig jaar na een incestdocumentaire van de NCRV een schadevergoeding loskreeg voor een West-Friese familie. 'Als ik hem zie, moet ik

altijd aan incest denken', zegt voormalig advocaat-generaal mr. De Bruin in een van zijn verhalen.

Twintig jaar geleden werd bij Veraart ms geconstateerd. Zijn vak oefent hij nog steeds vol overgave uit: rolstoel en aangepaste auto voor het vervoer naar de rechtszaal, spraakcomputer voor de pleitnota's, keukentafel om cliënten te ontvangen. En veel zelfspot om situaties het hoofd te bieden. Net als hij staat te plassen, schrijft hij, gaat de telefoon. Snel aflappen, geen tijd om de broek op te hijsen, meteen in de rolstoel, schuiven naar het bureau, hoorn opnemen. Verbinding verbroken.

Het is die humor, gecombineerd met de rake typering en de bondige stijl, die zijn verhalen bijzonder maken. 'Moet ik zehondjes gaan verplegen in Pieterburen?', stamelt de aangeklaagde pleegmoeder als ze naar het Pieter Baan Centrum moet. 'Het komt allemaal door zijn epsie-lepsie', vergoelikt een vader de criminele daden van zijn zoon.

Na de publicatie van zijn eerste bundel legt Veraart aan Sonja Barend uit waarom hij niet bang is voor de toekomst: 'We leven bij de gratie van alle mensen die om ons heen staan.' Als hij bang is voor de toekomst, schrijft hij, denkt hij aan dat interview.

'Denk je dat het goed met mij zal aflopen?', vraagt Veraart aan zijn therapeut. 'Het enige wat ik je kan zeggen', antwoordt die, 'is dat ik vind dat je wel goed bezig bent.'

Chris Veraart: *Spelen met vuur*. BZZT08; € 15,-.

TV-maker Van Dongen overleden

Door een onzer redacteuren

ROTTERDAM, 1 APRIL. TV-maker Ger van Dongen is zaterdag op 59-jarige leeftijd overleden. Van Dongen was sinds 1977 in dienst bij de NCRV en sinds de oprichting in 1990 eindredacteur van het programma *Dokument*. Daarvan maakte hij een belangrijk podium voor Nederlandse documentaires. Jaarlijks vertoont *Dokument* op de late maandagavond 40 documentaires, waaronder veel Nederlandse. De nadruk ligt op maatschappelijke onderwerpen, vaak uitgaand van individuen in de verdrukking. Ophef ontstond over twee in 2000 vertoonde documentaires van Thom Verheul. Familieleden van geportretteerde incestslachtoffers klaagden de NCRV en Van Dongen aan, de omroep beriep zich op artistieke vrijheid. Komend najaar zou Van Dongen stoppen met werken.

Verdrietig zijn wij door het overlijden van
GER VAN DONGEN

Onder zijn bezielende leiding is 'Dokument' uitgegroeid tot hét podium van documentaires met een menselijk gezicht. Met hem verliezen we een oprecht mens.

Onze gedachten gaan uit naar Shean en de familie.
IDFA, the FORUM, DIFA

GER VAN DONGEN

had een hart zo groot als de wereld voor de Nederlandse documentaire.

Het was een voorrecht om met hem te hebben gewerkt. Wij wensen zijn dierbaren alle sterkte toe.

IdTV Film en Video Productions
Frank de Jonge

IdTV Arts & Documentaries
Piet Erkelens
Roel van Dalen

IdTV Dits
Ireen van Ditschuyzen

Onze bevlogen collega is overleden

GER VAN DONGEN

Hij maakte van NCRV's *Dokument* een baken in het aanbod van de Nederlandse televisie. Als jarenlang voorzitter van de Werkgroep Documentaire was hij van onschatbare waarde. Wij missen zijn onvoorwaardelijke vriendschap.

Namens de Werkgroep Documentaire van de Publieke Omroep,
Bert Janssens
Marijke Rawie

Op 29 maart overleed onze collega

GER VAN DONGEN

We hebben in hem een dierbare en bevlogen collega verloren.

Ger begon zijn carrière bij de NCRV in 1977. Eerst bij radio, later bij televisie. In de ruim 26 jaar dat hij bij ons werkzaam was, heeft hij zich met veel enthousiasme ingezet voor een groot aantal projecten. Onder zijn leiding groeide *NCRV Dokument* uit tot één van de gezichtsbepalende programma's van de NCRV. Wij zijn hem daarvoor veel dank verschuldigd.

Dit najaar zou Ger van Dongen op zijn zestigste afscheid nemen van de NCRV en aan een welverdiend pensioen beginnen. Dat is hem niet meer gegeven. Wij wensen zijn partner en verdere familie veel kracht toe om zonder Ger verder te gaan.

Namens bestuur, directie en medewerkers van de NCRV,
C. J. Klop, voorzitter
G. P. F. van den Boorn,
algemeen directeur a.i.

De redactie van NCRV *Dokument* herdenkt haar inspirerende eindredacteur

GER VAN DONGEN

Door zijn grenzeloze liefde voor de documentaire was hij een oase in de Hilversumse woestijn. Wij zullen de rubriek *Dokument* in zijn geest voortzetten.

Jelle Peter de Ruiter
Yolande van der Blij
Nousjka Thomas
Claudia Tellegen
Annelies de Wit
Janine Bakker

De afdeling Informatieve Programma's van de NCRV is verslagen over het overlijden van onze collega

GER VAN DONGEN

Hij was onder meer jarenlang de inspirerende en gedreven eindredacteur van ons gerenommeerde documentaireprogramma *Dokument*.

We bewaren kostbare herinneringen aan Ger. Hij was een warme persoonlijkheid, opgewekt, energiek en met een oprechte belangstelling voor anderen. Daarnaast een bevlogen tv-vakman, die van NCRV *Dokument* hét podium voor de maatschappelijk betrokken documentaire wist te maken.

We zullen hem missen.

Namens de collega's,
Cees Labeur, manager
Informatieve Programma's NCRV

14 maart 2003 | De Journalist

'Wim is weg'

Merijn Henfling, deed onderzoek naar de berichtgeving over zedendelicten in De Telegraaf en NRC (Handelsblad) tussen 1955 en 2000. 'In het verscherpte debat over seksueel misbruik heeft de journalistiek een belangrijke rol gespeeld.'

Merijn Henfling

Het is geen onderzoek om vrolijk van te worden. Als op feestjes naar mijn scriptieonderwerp gevraagd werd, kreeg ik vaak meewarige blikken. Vanwaar die fascinatie voor zo'n heikel thema? Juist vanwege het controversiële karakter van het onderwerp, moet ik zeggen. Het debat over seksueel misbruik is de laatste jaren verscherpt, de journalistiek heeft daarin een belangrijke rol gespeeld. Berichtgeving over zedendelicten geeft een goede indruk van de journalistieke ethiek.

Mijn interesse ontstond nadat in juli 1999 de zevenjarige Chanel Naomi Elveld uit Assen door een buurtbewoner op vreselijke wijze werd misbruikt en vermoord. Toen bleek dat dader Jan S. eerder was veroordeeld wegens verkrachting van een minderjarige, nam de publieke verantwoordelijkheid toe. De roep weerklonk om zedendelinquenten na detentie te blijven volgen en het onderwerp kreeg al snel politieke belangstelling. Het beleid werd op essentiële punten aangepast, ten gunste van het slachtoffer.

In hoeverre de publiciteit leidde tot een beleidswijziging, is lastig te zeggen. Het is aannemelijk dat de journalistieke aandacht voor zedendelicten de maatschappelijke onrust heeft aangewakkerd (hoe wel het omgekeerde ook waar is).

De mediabelangstelling voor de zaak is namelijk overweldigend. De Telegraaf schrijft tientallen berichten en gooit olie op het vuur. In haar commentaar stelt de krant dat privacyregels niet in één klap overboord moeten worden gezet 'op de golven van terechte emotie'. Het commentaar is hypocriet te noemen, want uitgerekend op de dag van publicatie plaatst het dagblad een foto waarop de dader duidelijk herkenbaar is. Op de voorpagina verschijnt een foto van S. zonder het gebruikelijke zwarte balkje en met de kop 'Dit is het monster van Assen'. Een typisch voorbeeld van schandpaaljourna-

listiek, nieuw in Nederland.

Ook NRC Handelsblad schrijft uitgebreid over de zaak. De benadering is tamelijk academisch: de krant is geïnteresseerd in wetenschappelijke uitkomsten, maatschappelijke en politieke gevolgen, en veel minder in het persoonlijke verhaal van de nabestaanden en de dader. Het dagblad ziet de zaak-S. als een illustratie van het falend beleid. Toch heeft de berichtgeving ook kenmerken van die van een massakrant. NRC Handelsblad plaatst foto's van de slachtoffers prominent op de voorpagina, spreekt met buurtbewoners en maakt eigen nieuws door hulpverleners van de dader aan het woord te laten.

De media-aandacht voor dit misdrijf zette mij aan het denken. Kregen vergelijkbare zedenzaken in het verleden niet zo veel aandacht? Wordt ook toen de privacy geschonden? Kozen journalisten partij? Het leidde tot een onderzoek naar de mediaconstructie van de werkelijkheid. Voor mijn scriptie 'Wim is weg' onderzocht ik welke veranderingen zich hebben voorgedaan in de wijze waarop De Telegraaf en NRC Handelsblad tussen 1955 en 2000 hebben bericht over zedenzaken waarbij een jong kind het dodelijk slachtoffer werd. Van vier redelijk vergelijkbare zedenzaken is de berichtgeving geanalyseerd.

Binnen dit tijdsbestek zijn verschillende maatschappelijke tendensen zichtbaar in het denken over seksualiteit, strafrecht, kinderen en misbruik. Het taboe dat in de jaren vijftig ligt op praten over persoonlijke onderwerpen en seksualiteit in het bijzonder, komt tot uitdrukking in de berichtgeving. In de jaren vijftig en zestig bericht zowel De Telegraaf als de Nieuwe Rotterdamse Courant, een van de voorlopers van NRC Handelsblad, uiterst summier over zedendelicten. De weinige artikelen die wel verschijnen, zijn bijzonder feitelijk en laten informatie over het persoonlijke leven van de betrokkenen achterwege.

In de jaren zeventig pleiten vooraanstaande wetenschappers en politici voor seksuele vrijheid en acceptatie van pedofilie. De openheid is ook terug te vinden in De Telegraaf; in deze periode belicht de krant zedenzaken op een open wijze: de toon is niet veroordelend of negatief, zowel de kant van de dader als het slachtoffer krijgt aandacht. Het idee dat De Telegraaf in de jaren zeventig een eenzijdige, sensationele krant was, blijkt niet uit de berichtgeving over de zedendelicten van Gerard S., een tijdschriftenbezorger die begin jaren zeventig twee kinderen uit Amsterdam Zuid misbruikte en vermoordde.

Drie weken na de aanhouding van S. plaatst de krant een genuanceerd verhaal over kindermoordenaars. De directeur van de Van Mesdagkliniek wordt uitgebreid aan het woord gelaten: 'Steeds meer valt het me op hoe humaan een efficiënt er juist in Nederland wordt gereageerd op dit soort ernstige delicten. Het is een bewijs van superbeschaving dat we die mensen niet bespringen en dat we de geestelijke moed kunnen opbrengen om te proberen iets verstandigs met hen te doen.'

Ook interviewt de krant een pedoseksueel die in een ver verlederd een kind heeft vermoord. De benadering is kritisch, maar wel respectvol, in die zin dat een tendentieuze manier van interviewen achterwege blijft. De twee verhalen geven blijk van een daadwerkelijke

interesse in de daderkant van het verhaal. Anderzijds bericht De Telegraaf ook over de onrust van ouders - de slachtofferkant.

In tegenstelling tot De Telegraaf is in NRC Handelsblad in de jaren zeventig niets terug te vinden van een veranderde maatschappelijke opstelling ten opzichte van zedendelicten. De kwaliteitskrant zet de lijn van de jaren vijftig voort en houdt zich verre van misdaad en gerechtelijk nieuws. Over de zaak-Gerard S. verschijnt zelfs geen rechtbankverslag.

NRC Handelsblad is in die jaren een tamelijk elitaire krant. Het nieuws van de omvangrijke zedenzaak in Amsterdam Zuid, een buurt waar bovendien ook nog eens veel hoogopgeleide, goedverdienende mensen wonen (kortom: de NRC-doelgroep), gaat volstrekt aan de aandacht van de NRC-journalist voorbij. Gerechtelijk nieuws is geen nieuws. De krant wordt in de jaren zeventig gemaakt vanuit het enigszins paternalistische denkbeeld dat terughoudend moet worden omgesprongen met sentimenten in de samenleving. Dat betekent: niet berichten.

Begin jaren tachtig komt een omslag in het denken over zedendelicten en vooral pedofilie. Het onderwerp staat volop in de belangstelling, vanwege een aantal zedenaffaires die breed worden uitgemeten in de media. De Telegraaf is wederom een goede graadmeter van de veranderde maatschappelijke opstelling. De afgenomen tolerantie en zedenangst komt tot uitdrukking in de berichtgeving van het ochtendblad over de zaak Chanel Naomi Eleveld.

De eenzijdigheid in berichtgeving is opmerkelijk: de krant kiest partij voor de slachtoffers en bericht stevast op subjectieve, negatieve wijze over de dader - hij is 'een levensgevaarlijke tiran' of 'seksbeluste buurman'. Zijn privacy wordt niet gerespecteerd. Er is sprake van demonisering van de dader: S. heet consequent 'het monster van Assen'. De instituties vormen al lang niet meer de belangrijkste nieuwsbron, de krant gaat zelf de straat op om nieuwe feiten en geruchten naar boven te halen. Ook de berichtgeving van NRC Handelsblad wijst op een veranderd maatschappelijk klimaat: de krant bericht over onrust, maar wakkert het zelf niet aan.

Journalisten zijn het nieuws steeds sterker gaan sturen. In de jaren negentig bericht met name De Telegraaf uitgebreid over de bedreigingen aan het adres van de dader van de moord op Chanel Naomi Eleveld. Zo plaatst de krant een foto van het, met haatdragende leuzen bekladderde huis. De krant maakt dus nadrukkelijk melding van de publieke opwinding. In de jaren zeventig, bij de zaak Gerard S., blijft melding hiervan in De Telegraaf achterwege.

De hedendaagse lezer zou kunnen denken dat deze ophief er in die tijd, de tolerante jaren zeventig, niet was. Niets is minder waar, blijkt uit het boek dat Peter R. de Vries over de zaak schreef ('Een moord kost meer levens', 1995). Nadat Gerard S. was opgepakt door de politie moesten zijn vrouw en kinderen onderduiken vanwege de vele bedreigingen die ze ontvingen. Meermalen moesten ruiten worden vervangen nadat boze burgers stenen naar binnen hadden gegooid. Dat was toen geen nieuws, nu wel.

Foute dromen over een mooi naakt meisje

Zwolsé peuter niet misbruikt

Van onze correspondent
Tic 2/3 ZWOLLE, dinsdag
Een 3-jarige meisje van wie de ouders vorig jaar aangifte deden van seksueel misbruik bij penterspeelzaal De Dribbel in Zwolle, blijkt niet te zijn misbruikt.

Uit een onderzoek van de Zwolse politie en justitie is duidelijk geworden dat de verwondingen die de peuter had opgelopen zijn veroorzaakt door een val.

'De verwondingen zagen er wel zo uit dat men kan denken aan seksueel misbruik maar dat is het dus niet geweest', aldus de Zwolse persofficier mr. Kappayne van de Coppelio. Justitie schakelde zelf een forensisch arts in. De val op een voorwerp bleek de meest waarschijnlijke oorzaak.

De rechter laat de zwakbegaafde Johnny Lovens niet alleen zijn daden bekennen. De politie wilde ook zijn dromen weten. Dubieus, zegt zijn advocaat. $\sqrt{K} \frac{1}{3}$

de officier?', vraagt mevrouw Weijzenfeld van de Utrechtse rechtbank die de zaak van Johnny leidt. Naast haar zitten de twee andere rechters van de meervoudige kamer van de rechtbank. (De meervoudige kamer behandelt uitsluitend zwaardere strafzaken waarbij de officier van justitie meer dan een halfjaar celstraf eist.)

'Ik heb het meisje niet naar binnen getrokken. Ik liet haar binnen, liep naar de keuken, liet mijn broek zakken, toen liep zij het huis uit.'

De moeder van Dinka deed meteen aangifte bij de politie. Dinka zelf werd gehoord door middel van een videoverhoor. Daarin herhaalde ze wat er die middag was gebeurd en zegt ze: 'Ik schrok wel toen ik die jongen met z'n piepelm in zijn hand zag staan. Ik ben toen hard weggelopen.'

'Kunt u zich voorstellen waarom ze wegliep?', vraagt rechter Weijzenfeld aan Johnny.

'Ze was bang.'

'Waarom zou ze bang zijn?'

'Weet ik niet.'

Johnny is een jongen met een licht verstandelijke handicap. Volgens de psycholoog die hem onderzocht ligt daar de verklaring voor zijn exhibitionistische gedrag.

Rechter Weijzenfeld: 'U heeft seksuele opwinding die u moeelijk vindt te sturen.'

'Dat klopt.'

'Ja.'

'U weet dat het niet mag.'

'Ja.'

Bij zijn verhoor door de politie bekende Johnny meteen alle feiten. Maar de agenten gingen een stap verder. Had je het fijn gevonden als het meisje haar broek had laten zakken? Had je gewild dat het meisje je zou aftrekken? Zou

je dan ook klaargekomen zijn? Zou je een vinger in haar hebben willen doen? Johnny verzette zich aanvankelijk tegen de vragen, maar een jongen als hij houdt dat niet lang vol. 'Ze bleven maar doorvragen', zegt hij tegen de rechters, 'toen heb ik ja gezegd, maar ik meende het niet. Ik zou dat nooit bij een jongen of een meisje doen.'

Voor de officier van justitie is de zaak rond. Ze vindt het 'bijzonder ernstig' dat Johnny niet heeft nag gedacht over de gevolgen van zijn gedrag voor een jong meisje als Dinka.

'Wat ook griezelig is, zijn de fantasieën.' Ze eist 42 dagen onvoorwaardelijke gevangenisstraf plus tien maanden voorwaardelijk celstraf met een proeftijd van drie maanden. Bovendien moet Johnny de handeling ondergaan als de reclamerclassering dat nodig acht.

Behandeling, zegt de Johnny's raadsman Tieman, is nodig. 'Maar laten we uitkijken om over deze zaak een Dutroux-aura te leggen. Het gaat hier niet om een monster

dat zijn lusten botviert op kleine meisjes. Dat de politie met een zwakbegaafd iemand gaat speculeren over wat hij zou hebben gedaan, is dubieus.'

Volgens Johnny is alles wel gezegd. Hij wil terug naar de gestorten instelling waar hij nu verblijft. Daar krijgt hij medicatie om zijn exhibitionistische neigingen te onderdrukken.

Toch zien hulpverleners hem nog geregeld naakt voor de ramen staan.

(Het vonnis, twee weken later: een gevangenisstraf van 120 dagen waarvan 78 dagen voorwaardelijk voor potloodventerij in onder andere de zaak-Dinka; een proeftijd van 5 jaar waarin Johnny moet meewerken aan een behandeling zolang de reclamerclassering dat nodig acht. Vrijpraak van poging tot aanranding van en ontucht met Dinka.)

Peter de Greef

De namen van de verdachte en de getuige zijn om privacyredenen gefingeerd.

Merijn Henfling

Vierentwintig jaar, pas afgestudeerd en al midden in het vak. Merijn Henfling groeide op in Santpoort en studeerde in Parijs (Nanterre) en Groningen, juist omdat daar de combinatie sociologie-journalistiek mogelijk was. Nu woont en werkt hij als freelance journalist in Amsterdam, waar hij ook al stage liep (bij HP/De Tijd). Henfling schrijft veel over toneel, onder andere voor Theatermaker en als recensent voor Het Parool. Daarnaast is hij, uit idealisme, onbezoldigd hoofdredacteur van Expreszo, tweemaandelijkse blad voor homoseksuele jongeren. Hij zou op den duur wel een vaste baan willen, want als freelancer mist hij het contact met collega's. Maar dan, als het even kan, zou hij ook graag over andere onderwerpen schrijven, zeker niet alleen over homoseksualiteit of toneel: 'Ik wil geen fulltime homoseksueel of theaterman worden.' Stadsverslaggever bij Het Parool, dat lijkt hem wel wat. 'Ze geven je daar veel kansen als ze wat in je zien.'

JOUWEN 20/3

In het artikel over de winnaars van de Scriptieprijs staat een slordigheidje. De titel van de scriptie van Merijn Henfling luidt: 'Wim is weg', maar een van de bekendste Gouden Bockjes. Als auteur wordt Annie M.G. Schmidt genoemd, maar dat is teveel eer. Zij was de eindredacteur van dat boekje. Inderdaad heeft er een tijd lang 'herverteld door Annie M.G. Schmidt' op de titelpagina gestaan. Wellicht om het boekje beter te laten verkopen, vanwege de onbekendheid van de werkelijke auteur: Rogier Boon (1937-1995).

Ontuchtzaak tegen oud-SGP-raadslid

ZWOLLE — Een voormalig SGP-raadslid van de gemeente Staphorst heeft gisteren bij de rechtbank in Zwolle een jaar gevangenisstraf tegen zich horen eisen wegens het plegen van ontucht met zijn minderjarige dochter. De man verweerde zich door te zeggen dat hij bezig was geweest met wetenschappelijk onderzoek.

Van O. bekende dat hij de vagina van zijn dochter betast heeft toen zij ongeveer zes jaar oud was, maar volgens hem was er geen sprake van seksuele gevoelens. Volgens de officier van justitie bediende Van O. zich wel van vrome woorden, maar niet van vrome daden. Ook een andere dochter van Van O. heeft een verklaring afgelegd van ontuchtige handelingen, maar die zaak blijkt verjaard.

11/11/03 (ANP)

Normen

D'V/HW 7/3

Eén daad zegt meer dan duizend zinnen. Neem nou de Staphorster die een boek heeft geschreven over normen en waarden. Jarenlang diende de man de gemeenschap als raadslid voor de SGP. Een man met aanzien in Staphorst, iemand met een voorbeeldfunctie.

Donderdag overhandigde hij het eerste exemplaar van zijn normen-en-waardenboek aan een rechter in Zwolle. Hij moest toevallig toch in de rechtszaal zijn, vandaar. Auteur G. van O. stond daar namelijk terecht wegens seksueel misbruik van zijn destijds 7-jarige dochtertje. Volgens de officier van justitie bediende Van O. zich wel van vrome woorden, maar niet van vrome daden.

Volgens de verdachte had hij alleen maar een wetenschappelijk onderzoek naar het maagdenvlies van zijn dochter uitgevoerd. Niks mis mee, dat had hij bij zijn vrouw en zijn oudste dochters immers ook gedaan. De 'wetenschappelijk onderzoeker' naar het maagdenvlies' benutte zijn drie maanden voorarrest om zijn visie over normen en waarden te boek te stellen.

Dat had hij niet hoeven doen. Zijn daden spreken boekdelen. (jw)

Ontucht

D'V/HW 31/3

Stefan H. (27) wist wel dat seks met zijn 3-jarige nichtje verboden was, maar onder invloed van drugs en drank kon hij de verleiding niet weerstaan. De rechtbank doet volgende week uitspraak. Het verslag van de rechtszaak stond 21 maart in de krant.

De feiten over de ontucht van een volwassen man met zijn 3-jarige nichtje en de strafmaat, doen mij in de pen klimmen om de slachtofferzijde te belichten. Er vanuit gaand dat onder invloed 'betasten' ontwaard is in penetratie. Het meisje lijkt het na een aantal (spel)therapie sessies wel weer te redden... maar... In haar puberteit zal zij waarschijnlijk moeite hebben te kunnen genieten van seks of zij zal geen vriendje krijgen omdat zij zich minderwaardig voelt - zij is immers als 'ding' misbruikt. Beiden zijn redenen om in (identiteits)crisis te geraken en professionele hulp nodig te hebben. Als zij later kinderen krijgt, zal zij waarschijnlijk een overbezorgde moeder worden. Bang dat zij haar dochtertje niet kan beschermen tegen (seksueel) grenzeloze mannen. Bang dat haar zoon later een dader wordt... Beiden redenen voor therapie ter ondersteuning voor de opvoeding. Kortom: het slachtoffer heeft levenslang! De voorgestelde strafmaat staat werkelijk in geen verhouding. Deze man moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Mijns inziens zijn gedwongen afkicken tijdens detentie en aansluitend tbs-behandeling in verband met het recidivegevaar meer op hun plaats. Daarnaast een vergoeding van 500 euro per jaar aan het slachtoffer zodat zij - wanneer nodig - haar therapie kan betalen.

Groningen, O. Bakker, werkzaam als therapeut binnen Justitie

Gezin jarenlang in de ban van incest

door Arnold Zweers
APELDOORN - Marie de Haan laat het er niet bij zitten. Ze zoekt het hogerop. Het is haar duidelijk: door fouten van de Apeldoornse politie zag justitie in Zutphen er geen been meer in het jarenlange misbruik van haar dochters door haar, inmiddels ex-, echtgenoot voor de rechter te brengen. 'In het belang van mijn kinderen.'

De incestzaak zou zich vanaf eind jaren tachtig tot eind jaren negentig hebben afgespeeld in een woning in De Maten. Niet alleen vader J.K. (51) zou zich aan zijn dochters hebben vergrepen, maar ook de inmiddels 20-jarige zoon D. en een zoon, S. (nu 24), uit K's eerste huwelijk. S. is evenwel door het Gerechtshof in hoger beroep vrijgesproken.

K. wijst elke beschuldiging van de hand. Volgens hem voert zijn ex-vrouw een hetze tegen hem. En heeft zij hun kinderen 'gehersenspoeld.' 'Ze moet en zal me kapot krijgen', reageert K. Op zijn beurt beschuldigt hij zijn ex-vrouw ervan geruime tijd een seksuele relatie te hebben gehad met zijn zoon S. De laatste bevestigt dat in een van de politieverlagen.

De politierapporten schetsen een beeld van een gezin waar seks en 'aan elkaar zitten' ken-

nelijk als eten en drinken was. Slachtoffers van vader en (half)broers waren - volgens hun eigen verklaringen - de drie meisjes in huis: S. (nu 17), C. (18) en K. (13). Alle drie meisjes verklaren dat ze onder meer zijn verkracht. Het misbruik zou jaren zijn doorgegaan. S. vertelt: 'Bij mij van mijn vijfde tot mijn elfde. Mijn vader verbodde me nooit het tegen iemand te zeggen. Ik zelf dacht als kind dat het normaal was wat hij deed. Het was ook absoluut geen rotvader.' S. heeft er een trauma aan overgehouden.

THERAPEUT

Wekelijks praat ze met een psycho-therapeut van psychiatrisch centrum Spatie. 'Dat helpt. Ik hoop dat ik er ooit nog eens overheen kom.'

Moeder Marie verklaart dat ze in de dertien jaar dat het seksueel misbruik bij haar thuis zou hebben plaats gevonden, er nooit iets van heeft gemerkt. Marie vond wel dat haar ex altijd 'heel veel aan de kinderen zat. Maar dat deed hij ook met de kinderen die ik hier over de vloer kreeg toen ik nog een peuterspeelzaal had. Ik zag daar toen niks verkeerd in.'

Na haar scheiding kwam alles boven water.

Marie de Haan begrijpt niets van de opstelling van Justitie. 'De indruk wordt een beetje ge-

wekt alsof mijn dochters hier ter plaatse op de bank al die verhalen hebben verzonnen en op elkaar hebben afgestemd. Alsof

er niets is gebeurd. Nou, reken er op dat ik doorga. Die zaak moet en zal voor de rechter komen.'

Knoeiwerk politie in incestzaak

Moeder in beroep

door Arnold Zweers

APELDOORN - De Apeldoornse politie heeft mogelijk een onderzoek naar een incest-affaire verknoid door foute verhoormethodes. De verklaringen van de minderjarige slachtoffers moeten in twijfel worden getrokken.

Dat concludeert prof. dr. R. Bullens van het forensisch diagnostisch instituut FORA in een rapport over de zaak. De getuigenverklaringen van de kinderen van de aangeklaagde Apeldoornse vader J.K. (51) zouden vaag en tegenstrijdig zijn. Ook zouden de ondervragers 'af en toe sturende en suggestieve vragen' hebben gesteld.

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft de zaak inmiddels geseponeerd. OM en politie willen niet zeggen of dit is gebeurd naar aanleiding van het FORA-onderzoek, dat werd ingesteld op verzoek van het OM in Zutphen. De advocaat van de slachtoffers mr. M. van der Lecq legt zich niet neer bij het seponeren van de zaak. In opdracht van de moeder van de slachtoffers, M. de Haan, spant ze een beroepsprocedure bij het Gerechtshof in Arnhem aan.

De Apeldoornse K. werd er van verdacht zijn drie dochters ja-

renlang te hebben misbruikt. Hij heeft altijd ontkend. In het FORA-rapport wordt gesteld dat de voorgeschreven ondervraagmethode 'Horen jonge getuigen' door de politie niet is gevolgd. Ook zijn de verhoren niet geanalyseerd volgens de regels. Die zijn speciaal ontwikkeld voor de beoordeling van verklaringen van jongeren in zedenzaken om de geloofwaardigheid ervan te toetsen.

Bullens twijfelt aan de verklaringen van de slachtoffers, daar er 'gezien de gebrouilleerde situatie van de familie motieven aanwezig kunnen zijn om een niet correcte verklaring af te (laten) leggen'. Opnieuw verhoren van de kinderen wordt door Bullens afgeraden, 'want dit zal op de nodige weerstand stuiten'. Wat er precies allemaal is gebeurd, zal moeilijk te achterhalen zijn. Een scherpe foto is nooit meer te maken.

Pedofilie schandaal in Duitsland

11/11/03

Twaalf verdachten uit stad Saarbrücken opgepakt na verdwijning 5-jarige jongen

W. en haar klanten. De jongen werd in januari 2001 bij een ander gezin geplaatst nadat een broer van W. had gezegd dat hij als drugskoerier was gebruikt. Het schandaal heeft tot grote ontsteltenis geleid bij het Duitse publiek. Volgens groepen die zich inzetten voor de rechten van kinderen loopt Duitsland ver achter bij andere landen in het signaleren van seksueel misbruik. De Studeutsche Zeitung vroeg zich af hoe Christa W.

gedaan is. Tegen een van de jeugdwerkers is inmiddels een onderzoek gaande wegens medeplichtigheid aan het toebrengen van lichamelijk letsel. De politie begon de verdwijning van Pascal pas als een misdrijf te beschouwen toen een van de voormalige pleegkinderen van Christa W., de nu achtjarige Bernhard, eind vorig jaar vertelde vanaf zijn derde jaar regelmatig in de opslagruimte van het café te zijn misbruikt door

FRANKFURT — De arrestatie van een pleegmoeder en parttime lekenrechter in verband met de verdwijning van de vijfjarige Pascal Zimmer heeft in Duitsland een pedofilieschandaal van omvang toegevoegd.

De 50-jarige Christa W., eigenaresse van een café in Saarbrücken, is naar voren gekomen als de belangrijkste van twaalf verdachten die ervan worden beschuldigd Pascal seksueel te hebben misbruikt en vermoord. De politie vermoedt dat de in september 2001 verdwenen jongen begraven ligt in een grindgroeve bij de Franse grens, maar wacht met een opgraving tot de vorst uit de grond is.

De politie kwam op het spoor van de beweerde pedofiele praktijken van Christa W. en de andere verdachten, allen klanten van haar café, nadat in haar huis pornografisch materiaal was gevonden. Drie van de misbruikte kinderen zijn geïdentificeerd, maar de politie heeft aanvellingen dat er nog veel meer zijn.

Achteraf is gebleken dat de jeugdzorg in Saarbrücken al vanaf 1999 tientallen klachten over Christa W. heeft ontvangen in verband met een van haar pleegkinderen, maar dat daar weinig of niets aan

Tikkertje spelen loopt uit op ontucht door Rouvener

D/14W 13-3

ZWOLLE/STAPHORST ■ Voor het plegen van ontucht met drie meisjes van tien en elf jaar is de 30-jarige H.R. uit Rouveen in Zwolle veroordeeld tot een half jaar voorwaardelijke gevangenisstraf. Daarnaast werd hem verplicht reclasseringscontact opgelegd en een verbod om de eerstkomende vijf jaar het vak van onderwijzer of leraar uit te oefenen.
R. werd in september 2001

ontslagen als onderwijzer van de Prins Willem-Alexanderschool in Staphorst, waar hij vanaf 1995 voor de klas stond.

Die maand kregen de ouders van twee tieners thuis signalen dat de jonge onderwijzer de meisjes zijn geslachtsdeel had laten beetpakken tijdens een gymles. Nadat de schoolleiding was gewaarschuwd, bleek een

derde meisje eerder dat jaar eenzelfde ervaring te hebben gehad.

Schaamte

De drie kinderen waren op die momenten alleen met R. in een kleine, aparte docentenruimte naast de gymzaal, waar ze een doek voor hun ogen kregen om even later als blinde tikkertjes op zoek te gaan naar hun 'onzichtbare' klas-

genootjes. Daarvoor werd het 'tikken' even geoefend met R. Met smoesjes ('pak m'n duim eens...') kreeg hij de geblinddoekte meisjes dan zover dat ze ongemerkt zijn ontblote geslachtsdeel vastpakten.

De man zei vreselijke spijt te hebben van zijn daden. "Ik heb de meisjes, hun ouders, mijn schoolcollega's en mijn familie een boel ellende bezorgd. De schaamte is groot

en helaas kan ik het ook niet meer terugdraaien of goedmaken."

Op de vraag van de rechtbank of hij zich seksueel aangetrokken voelt tot jonge meisjes, antwoordde de ex-onderwijzer ontkennend. "Beslist niet. Ik weet dat de reclassering herhaling niet uitsluit, maar ik heb nooit iets speciaals gevoeld voor meisjes van deze leeftijd."

Veroordeelde kinderverkrachter in vrijheid gesteld

Openbaar ministerie vestigt hoop op hoger beroep

Door Jon van Schilt

D/14W 21/3

LEEUWARDEN/NIEUW-BUINEN

■ Vooruitlopend op het hoger beroep heeft het gerechtshof in Leeuwarden gisteren de 45-jarige Albert B. uit Nieuw-Buinen met onmiddellijke ingang in vrijheid gesteld.

B. werd op 29 januari door de rechtbank in Assen tot 2,5 jaar gevangenisstraf veroordeeld voor de verkrachting van zijn negenjarige stiefdochtertje, dat hij vasthield in zijn speciale SM-kamertje.

De officier van justitie in Assen had vier jaar cel tegen B. geëist en kondigde hoger beroep aan. De Nieuw-Buiner, die de beschuldigingen altijd heeft ontkend, deed dit eveneens.

Achter gesloten deuren is de raadkamer van het hof tot de conclusie gekomen dat de verdenkingen aan het adres van B. geen verlenging van het voorarrest rechtvaardigen. De Amsterdamse strafpleiter J.P. Plasman, de nieuwe advocaat van B., ziet

hierin een sterke aanwijzing dat zijn cliënt in hoger beroep wordt vrijgesproken. "Dit vonnis kan geen stand houden. Het enige echte bewijs komt uit de verklaring van het meisje. Haar verhaal staat bol van de tegenstrijdigheden en is naar mijn mening veel te dubieus voor een veroordeling."

De vrijlating is een forse streep door de rekening van het openbaar ministerie, dat het hof juist om een verlenging van het voorarrest had verzocht. Advocaat-generaal R. van der Velde is nog steeds overtuigd van de schuld van B. en peinst er niet over het hoger beroep in te trekken. "In hoger beroep komt er een geheel nieuwe behandeling van de zaak. Dat betekent dat we nieuwe beschuldigingen op de tenlastelegging kunnen zetten, dat er nieuw bewijsmateriaal kan worden aangevoerd en dat er mogelijk andere deskundigen naar de zaak zullen kijken."

Of er nieuw onderzoek naar de handel en wandel van B. wordt ingesteld, kan Van der Velde nog niet zeggen. De

rechtbank in Assen heeft aangehouden dat de man het meisje tegen haar wil heeft vastgehouden in zijn SM-kamertje, waar hij haar op beestachtige wijze verkrachtte.

'ZELFDODER' ALBERT B. LANDELIJK NIEUWS

Eind januari was Albert B. landelijk nieuws. Zwiggend hoorde hij de rechter aan, die het vonnis aan hem voorlas. Daarna stond hij op en stak voor de ogen van de rechtbank, publiek en pers een mes in zijn hals. B. wilde dood, maar bleef leven.

Zijn actie bracht een heuse schokgolf teweeg. De hamvraag: hoe was het mogelijk dat hij in de Hoo-geveense gevangenis De Grittenborgh een mes fabriceerde en dat hij vervolgens het vlijmscherpe wapen de beveligde rechtbank binnen wist te smokkelen? De rechtbank stelde zich op het standpunt dat het de taak van de gevangenis is om gedetineerden 'veilig' af te leveren. Niettemin zijn nadien de veiligheidsmaatregelen verscherpt en worden gevangenen wel degelijk gefouilleerd bij binnenkomst.

Leraars Saint-Pierre opnieuw vrijuit

BRUSSEL — Drie uur duurde de voorlezing van het arrest, maar ook in beroep zijn vier leraars en twee ex-directeurs van het Ukkelse college Saint-Pierre vrijgesproken. Het hof beschouwde alle beschuldigingen van seksueel misbruik als niet bewezen.

Tenzij de ouders van de kinderen in cassatie gaan, is zo het doek gevallen over het pijnlijke proces-Saint-Pierre. Vier leraars en twee ex-directeurs werden beschuldigd van seksueel misbruik van verschillende leerlingen.

De feiten zouden zich in het midden van de jaren negentig hebben afgespeeld. De zwaarste beschuldigingen spraken van een groepsverkrachting tijdens de speelruimte en een verkrachting na een turnles. Een kinderpsychiater bevestigde de klachten van drie kinderen waardoor vier leerkrachten en

twee oud-directeurs voor de rechtbank moesten verschijnen.

Die ontkenen in alle toonaarden en de rechtbank van eerste aanleg volgde hen. Volgens de rechtbank werden de beschuldigingen over seksueel misbruik op geen enkel punt bevestigd door de objectieve gegevens in het strafdossier. Sommige beschuldigingen konden gewoon niet kloppen: leerling M. zou in 1995 bij het misbruik op Saint-Pierre aanwezig zijn geweest, maar hij had het jaar voordien het college al verlaten.

De verontwaardigde ouders en hun flamboyante advocaat Jean-Paul Tieleman gingen in beroep. Maar ook daar werd weinig geloof gehecht aan de beschuldigingen. Advocaat-generaal Bernard Dauchot vorderde in zijn rekwisitoir de vrijspraak voor vier beklaagden en een veroordeling met uitstel voor één leerkracht en één ex-directeur wegens schuldig verzuim. De leerkracht van het tweede

Zaak Saint-Pierre uitgesteld

BRUSSEL — Bij het hof van beroep in Brussel viel het doek gisteren nog niet in de zedenzaak tegen enkele leerkrachten en oud-directeurs van het Ukkelse college Saint-Pierre. „Omdat het om een delicate zaak gaat" vroeg het hof meer tijd voor de redactie van het arrest. De uitspraak volgt op 14 februari.

De verdachten hebben steeds hun onschuld staande gehouden. Ze werden, na klacht van enkele ouders, verdacht van collectieve verkrachting in het kantoor van de schooldirecteur of in de turnles.

In eerste aanleg werden alle verdachten over de hele lijn vrijgesproken. De leerlingen waren mogelijk misbruikt, maar niet op het

college en niet door de verdachten, stelde de correctionele rechtbank vast. Toch twijfelde ze aan de verklaringen van misbruik door de kinderen.

Volgens de openbaar aanklager in hoger beroep was er wel sprake van pesterijen door een leerkracht van het tweede leerjaar. Hij vraagt een veroordeling, niet wegens zedenfeiten maar wegens slagen en verwondingen. Voor de ex-directeur vroeg hij een veroordeling wegens het niet verlenen van hulp aan een persoon in nood (schuldig verzuim). Voor de vier leerkrachten kan de vrijspraak behouden blijven. Om tot een straf te komen moeten de drie rechters unaniem bereikt worden. (fvg)

Alle experts in pedofiliezaak Saint-Pierre komen getuigen voor hof van beroep

BRUSSEL (belga) — Alle experts die voor het pedofilieproces-Saint-Pierre rapporten hebben opgesteld komen getuigen voor het hof van beroep. Dat bleek gisteren tijdens de inleidende zitting.

Die experts — sommigen aangesteld door het openbaar ministerie, anderen door de burgerlijke partijen — hebben rapporten opgesteld die zeer uiteenlopende versies geven van de vermeende zedenfeiten die op het Ukkelse college zouden hebben plaatsgevonden. Sommigen hechten veel geloof aan de verklaringen van de kinderen, anderen doen die beweringen af als zijnde ingefluisterd door de ouders.

Net als in eerste aanleg staan vier onderwijzers en twee ex-directeurs van het Collège Saint-Pierre voor het hof terecht. Ze worden

verdacht van aanranding van de eerbaarheid, slagen en verwondingen, schuldig verzuim en benedoving. De feiten zouden hebben plaatsgevonden in de eerste helft van de jaren negentig.

Betrouwbaarheid

De zes beklaagden werden in mei van dit jaar vrijgesproken. De burgerlijke partijen, de ouders van de slachtoffer, gingen in beroep, gevolgd door het openbaar ministerie.

In het vonnis in eerste aanleg gaf de rechtbank aan dat de hele bewijskracht afhangt van de betrouwbaarheid van de verslagen van de experts. Niet alle experts getuigen 'toen persoonlijk voor de rechtbank. Voor het hof van beroep zullen ze dat allemaal wel doen.

Voorwaardelijke straffen gevraagd in proces Saint-Pierre

In het proces in beroep tegen vier leerkrachten en twee directeurs van het Ukkelse college Saint-Pierre heeft de openbaar aanklager voorwaardelijke straffen gevraagd tegen een onderwijzer en de voormalige directeur-generaal.

Voor advocaat-generaal Bernard Dauchot staat het vast dat een jongen in het tweede leerjaar van de basisschool door de onderwijzer gepest werd en gedwongen zich uit te kleden. Die feiten kunnen volgens de advocaat-generaal als opzettelijke slagen en verwondingen beschouwd worden.

Dauchot is ook van oordeel dat de voormalige directeur-generaal van de school niet naar behoren reageerde toen hij op de hoogte gebracht werd van de problemen. De advocaat-generaal verwijt hem het niet verlenen van hulp aan iemand in nood.

De zwaarste beschuldigingen, waaronder verkrachting, werden niet behouden tegen de onderwijzers. Ook in eerste aanleg volgde het openbaar ministerie die redering. (belga)

Pedofilieproces college Ukkel Aanklager in beroep gelooft één jongen

Het openbaar ministerie vorderde gisteren tegen twee betichten in het pedofilieproces van het Ukkelse college Saint-Pierre voorwaardelijke straffen. Leraar B. werd beticht van slagen en verwondingen omdat hij een jongetje van het tweede leerjaar steevast vernederde. De voormalige directeur-generaal werd op zijn beurt schuldig verzuim verweten omdat hij niet tijdig ingreep.

Zowel het parket als de ouders van de vermeende slachtoffers tekenden beroep aan tegen de vrijspraak in mei van vier onderwijzers en twee gewezen directeurs van het befaamde college: nergens waren bewijzen gevonden van de grootschalige pedofiliecombine die de ouders aankloegen.

De feiten dateren van begin jaren negentig toen verschillende kinderen beweerden dat de onderwijzers hen in groep aan-

randen. HN 11/11/02

De aanklager hechtte enkel geloof aan het verhaal van de jongen die tijdens de middagpauze als straf in de klas moest blijven en zijn broek moest laten zakken. Omdat het kind hierdoor zwaar werd vernederd en mogelijk getraumatiseerd, vervolgde hij de onderwijzer voor slagen en verwondingen. De bewuste onderwijzer minimaliseerde de „pesterijen" en ontkende in alle toonaarden dat hij de jongen verplichtte zich uit te kleden.

Voor het overige benadrukte de aanklager dat de directeur en zijn onderwijzer vooral oog hadden voor hun reputatie veeleer dan aan het welzijn van het kind te denken. Daarom wordt de directeur schuldig verzuim verweten: hij was op de hoogte van de pesterijen.

(ADC)

Naam Collège Saint-Pierre gezuiverd van pedofiliechandaal

Rechter ziet veel roddelpraatjes en weinig feiten

Vier leerkrachten en twee directeurs van het elitaire Collège Saint-Pierre zijn definitief vrijgesproken van alle betichtingen van pedofilie. Na een geruchtmakend proces in eerste aanleg en voor het hof van beroep valt het doek over het spraakmakende dossier, dat jaren aansleepte. De rechter veegde de vloer aan met alle tenlasteleggingen. De beschuldigden reageerden opgelucht, de ouders van de kinderen waren woest. Niet zo zeer wegens de uitspraak op zich - die kwam volgens de advocaten niet onterecht - wel omdat 'de kinderen werden uitgemaakt voor seksueel pervers, mythomaan of debiel'. **DM 15/2/03**

BRUSSEL / Eigen berichtgeving

Na een voorlezing van drie uur konden de vier leerkrachten en twee gewezen directeurs van de gerenommeerde Franstalige school Collège Saint-Pierre in Ukkel het justitiepaleis in Brussel gisteren opgelucht vertrekken. Het hof van beroep sprak ze alle zes vrij van pedofilie en aanverwante misdrijven. In een gedetailleerd arrest deed het hof alle tenlasteleggingen af als niet bewezen. Daarmee bevestigde het hof een eerdere uitspraak in eerste aanleg. De zes werden, na een klacht van een aantal ouders, vervolgd voor zedelijke misbruik. In de jaren 1990 met zwaar seksueel misbruik, slagen en verwondingen en schuldig verzuim tegenover kinderen van de lagere school.

Het hof heeft het openbaar ministerie niet gevolgd. Dat had tijdens de debatten de afgelopen weken toch een voorwaardelijke gevorderd voor één ex-directeur vervolgd voor schuldig verzuim, en één leerkracht die een leerling verplicht zou hebben zijn broek te laten zakken. Ook die feiten verklaarde het

Voor het Luikse hof van beroep wordt dinsdag het proces overgedaan van 10 van de 19 verdachten in de pedofiliezaak van Sainte-Ode. In eerste aanleg werden in deze zaak 19 personen schuldig bevonden door de correctionele rechtbank van Neufchâteau. De straffen varieerden van opschorting tot 9 jaar effectief voor de hoofdteklaagde.

De feiten kwamen in december van het jaar 2000 aan het licht toen speurders in Sainte-Ode achterhaalden dat het koppel Pascal T. en Muriel S. het toen 11-jarige dochtertje van de man tot prostitutie verplichtte. Bovendien bleek dat de vader betrekkingen had gehad met zijn oudere dochter. Een 15-tal mannen uit de streek hadden de kinderen misbruikt. In totaal

werden zeven minderjarige jongens en meisjes aangerand. Op 2 september vorig jaar werd de vader veroordeeld tot 9 jaar effectief, de moeder tot 8 jaar en de huisarts tot 5 jaar.

eerd, zich zouden hebben kunnen afspeelen, meende het hof. De twee leerlingen in kwestie liepen bovendien niet op hetzelfde ogenblik school in het college.

Het hof gaf een bijkomende aanwijzing over het waarom van deze klacht: uit het gedrag en de verklaringen van een van de kinderen bleek duidelijk dat het een traumatische seksuele ervaring had meegemaakt. Maar waar en met wie die moet hebben plaatsgevonden, kon niet worden achterhaald.

Eén moeder beweerde dat de turnleraar haar kind herhaaldelijk had verkracht. De moeder had het over "spërma en bloed

aan zijn broekje" en "verwondingen door anale verkrachting". Maar, zei het hof, de ouders lieten niet bewezen was dat ze op de hoogte te gesteld werden van de vermeende misbruiken en dat ook zij dus vrijuit gingen.

De leerkrachten reageerden opgelucht: "Mijn familiale leven werd grondig verstoord door deze zaak. Ik bedank mijn familie voor de manier waarop ze mij gesteund heeft. Vandaag is trouwens de dag van de gewelddoosheid op school. Maar met deze affaire is men tot het hoogtepunt van het geweld op school gekomen", zei een van van de beklagden.

Leraars en directie opgelucht, ouders verontwaardigd na uitspraak

na hun zoon daarvoor medisch te laten verzorgen, wat de bewering van de vrouw bijzonder onge-

loofwaardig maken.

Wat de algemeen directeur en de directeur betreft, zei het hof dat het niet bewezen was dat ze op de hoogte te gesteld werden van de vermeende misbruiken en dat ook zij dus vrijuit gingen.

De leerkrachten reageerden opgelucht: "Mijn familiale leven werd grondig verstoord door deze zaak. Ik bedank mijn familie voor de manier waarop ze mij gesteund heeft. Vandaag is trouwens de dag van de gewelddoosheid op school. Maar met deze affaire is men tot het hoogtepunt van het geweld op school gekomen", zei een van van de beklagden.

Vrij bij gebrek aan bewijzen. Het hof van beroep van Brussel sprak vier leerkrachten en twee gewezen directeurs van het Franstalige Collège Saint-Pierre in Ukkel vrij van pedofilie en aanverwante misdrijven. In een gedetailleerd arrest deed het hof alle tenlasteleggingen af als niet bewezen. De ouders vonden het arrest ronduit schandalig.

door Annemie DE CLERCO

Na zeven jaar werd gisteren een punt gezet aan het beruchte pedofilieproces van het Ukkelse college Saint Pierre. Zelfs kardinaal Danneels en hooggeplaatste magistraten werden door de ouders verweten de elitaire school te beschermen en ervoor te zorgen dat de zaak in de doofpot belandde.

Speeltijd te kort

De zes werden, op klacht van een aantal ouders, vervolgd voor zedelijke misbruik, slagen en verwondingen en schuldig verzuim tegenover kinderen van de basisschool. Het hof bevestigde de uitspraak die de beklagden al na het tumultueuze proces in eerste aanleg hadden verkregen.

Het hof heeft het openbaar ministerie niet gevolgd. Dat had tijdens de debatten een straf met uitsluit gevorderd voor één ex-directeur, vervolgd voor schuldig verzuim, en één leerkracht, die een leerling verplicht zou hebben zijn broek te laten zakken. Ook die feiten verklaarde het hof niet bewezen.

Justitie heeft werk niet gedaan

De burgerlijke partijen verwachtten aan een vrijspraak van de moeders van de kinderen waartoe het ging, liep tijdens de zitting compleet van streek. Een andere moeder bleef tot het einde. "Ik heb mijn taak van moeder volbracht, maar justitie heeft haar werk niet gedaan. Men heeft alle bewijzen verzameld, Jean-Paul Tieleman, advocaat van verschillende ouders, Jean-Paul Tieleman, was het hof van beroep in Luik mee te maken.

De geschokte moeder

"Kinderen tellen niet mee in België"

Drie moeders liepen tijdens de drie uur durende voorlezing van het arrest geschokt naar buiten. Ze konden het niet langer aanhoren hoe het hof brandhout maakte van de vermeende verkrachtingen van hun kinderen. Voor Ginette Genvois, moeder van een van de vermeende slachtoffertjes, is alles vooraf bedisseld, een doofpotoperatie. "België is het land zonder gerechtigheid waar alleen geld telt en kinderen geen rechten hebben. Dit is ronduit degoutant."

Moeder Ginette Genvois: "Alles vooraf bedisseld."

FOTO BELGA

De advocaat

"Een schande"

"Een schande", reageert Jean-Paul Tieleman, raadsman van verscheidene slachtoffers. "Een zeventienjarige jongetje werd afgeschilderd als seksueel pervers. En de ouders als debiele gekken die de verzinssels geloofden. Wat had je anders verwacht van een proces over het college waar de halve Brusselse magistratuur school heeft gelopen?", fulmineert Tieleman.

FOTO POW

Advocaat Jean-Paul Tieleman: "Ouders afgeschilderd als debiele gekken."

ME 15/2

De vrijgesproken leraar

"Opletten met verhalen van kinderen"

De vrijgesproken leraars halen opgelucht adem. "Nu is nog maar eens bewezen dat men heel voorzichtig moet zijn met de verhalen van kinderen." Luc P., één van de betichte leraars, wees op het gevaar in ons gerechtelijk systeem. "Gelukkig werden die fantasieën grondig getoetst aan het dossier. Ik ben blij dat de hele heisa voorbij is, al zeven jaar draag ik een stempel mee. Toch komen we hier niet zonder kleerscheuren uit. Het is enkel dankzij mijn vrouw en mijn kinderen dat ik er niet onder door ben gegaan. Ik heb mijn beroep, dat ik heel graag deed, moeten verlaten en twijfel of ik nog de moed ga hebben om opnieuw te beginnen".

leerjaar had een kind bevolen zijn broek te laten zakken. Volgens Dauchot een geval van pesterij. Het hof volgde de openbaar aanklager niet. In zijn arrest wees het nogmaals op tegenstrijdigheden in de verklaringen van de leerlingen. Het hof gaf een bijkomende aan-

wijzing over het waarom van deze klachten: uit het gedrag en de verklaringen van één van de kinderen bleek duidelijk dat het een traumatiserende seksuele ervaring had meegemaakt. Maar waar en met wie die moet hebben plaatsgevonden, kon niet worden achter-

haald. Ook de pesterij door de leerkracht en het schuldig verzuim door de directeur werden als niet bewezen afgedaan. De ouders werd het allemaal te veel. Eén van de moeders liep tijdens de voorlezing de zaal uit,

een andere verklaarde dat „justitie alle bewijzen had verstopt”. Advocaat Jean-Paul Tieleman sprak opnieuw harde woorden: „Gezien de manier waarop het onderzoek was gevoerd, verwachtte ik een vrijspraak, maar

niet zo'n vrijspraak: de kinderen werden uitgemaakt voor mythomaan of debiel." De kans dat de burgerlijke partijen in cassatie gaan, is klein. „We hebben geen zin om dit een derde keer mee te maken." (domi)

HOF VAN BEROEP spreekt zes leraars college Saint-Pierre vrij van pedoseks

BRUSSEL/UKKEL - Zes leraars, onder wie twee ex-directeurs van het college Saint-Pierre in Ukkel, zijn voor het hof van beroep in Brussel definitief vrijgesproken voor seksueel misbruik van zes leerlingen. Zeven jaar lang hebben de zes hardnekkig volgehouden dat ze niets te maken hadden met de pedofiele orgieën en seksuele aanrandingen op het elitecollege. In een meer dan drie uur durend arrest maakte het hof brandhout van de ontluisterende lijst aanklachten. Volgens de drie rechters was er «allicht wel iets gebeurd met sommige kinderen, maar niet in het college in Ukkel». Volgens het hof kan er «bovendien niets beezen worden». De moeders van de zes slachtoffers liepen woedend en walgend de rechtzaal uit. «Niemand gelooft onze kinderen. We moeten dus zelf voor gerechtigheid zorgen...», zo klonk het. De zes beschuldigen slaakten daarentegen een diepe zucht van opluchting, want de lange juridische lijdensweg heeft hen «gekraakt».

BART PIERREUX

WOEDENDE MOEDERS

«We zullen zelf voor gerechtigheid moeten zorgen»

De geëmotiveerde Geneviève Oaki, moeder van een 6-jarig jongetje. Foto Lukas

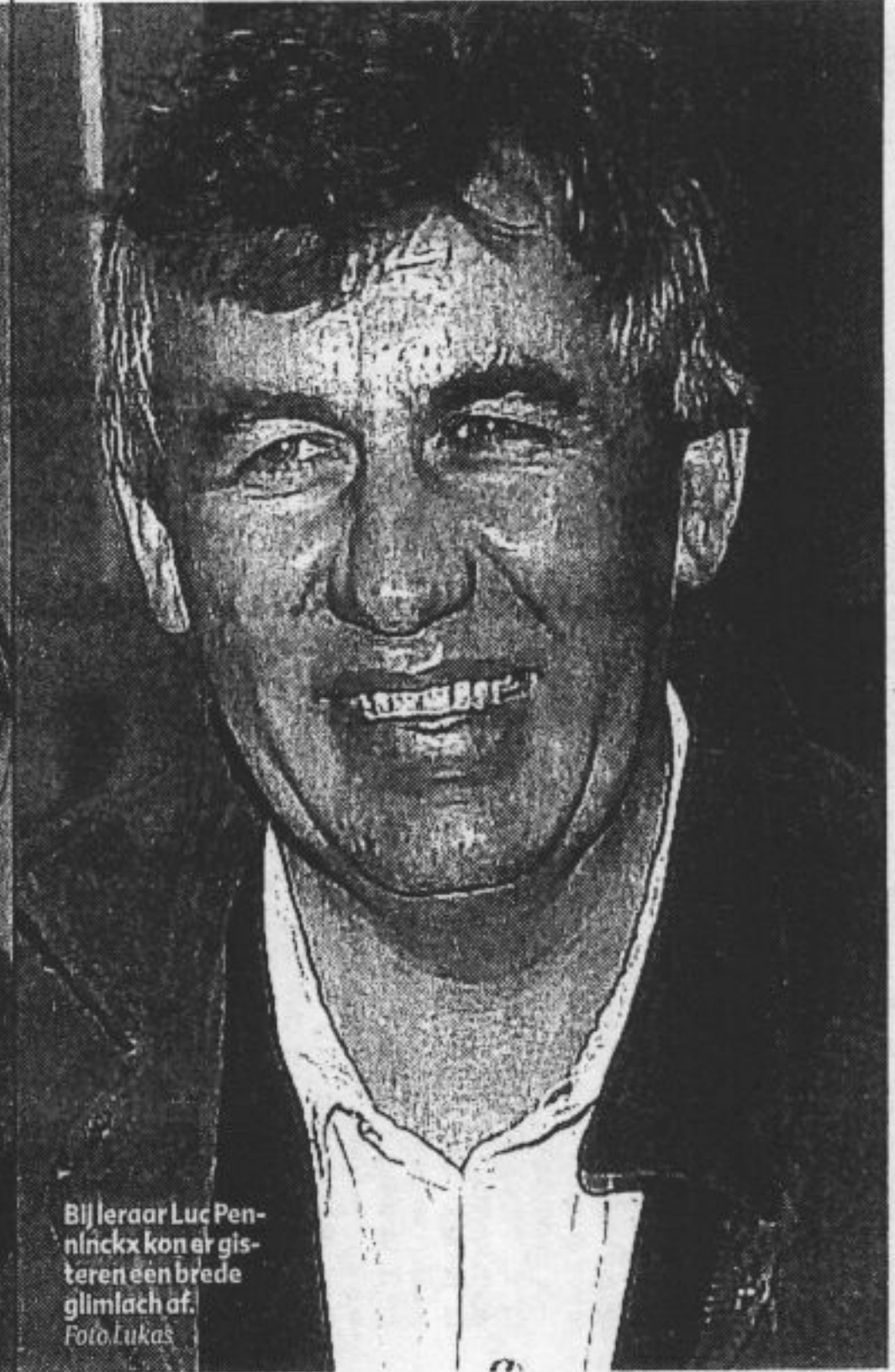
BRUSSEL - Woedend. Zo reageerden de moeders van de kinderen die jaren geleden zouden zijn misbruikt. Ze konden of wilden het arrest niet meer aanhoren en liepen weg uit de rechtzaal. Alleen moeder Geneviève Oaki, wier zoontje van zes zou misbruikt zijn, bleef tot het einde.

«Dit is geen arrest!», zegde Geneviève Oaki, een krop in de keel. «Wij zullen zelf voor gerechtigheid moeten zorgen, want voor ons bestaat er blijkbaar geen gerechtigheid. Wij wilden onze kinderen beschermen, maar zij hebben nu geen enkele waarde meer». De zwaar aangeslagen advocaat van de ouders, Jean-Paul Tieleman. «Blijkbaar zijn de kinderen seksuele perversen, mythomannen of debielen. En hun ouders

zijn gek geworden. In België is geen gerechtigheid meer. Dat de zes vrijgesproken zouden worden, hadden we verwacht, maar niet op deze manier. Dit is verschrikkelijk. Dit is de genadeklap voor de ouders». De ouders gaan volgens de advocaat vrijwel zeker niet in cassatie. «Zij hebben geen hoop meer, hoewel er genoeg elementen zijn die aantonen dat het onderzoek beïnvloed werd». (BPP)

OPGELUCHTE LERAARS

«Zo'n erge beschuldiging, zo iets kraakt je»

Bij leraar Luc Penninckx kon er gisteren een brede glimlach af. Foto Lukas

BRUSSEL - «Eindelijk, we waren al veroordeeld, maar nu zegevierde toch de waarheid», klonk het gisteren bij de zes vrijgesproken leraars. «Eigenlijk zijn er enkel maar verliezers. Uiteindelijk was dit proces voor iedereen een catastrofe. Niemand wist immers dat de feiten waarvan men ons beschuldigde onmogelijk gebeurd konden zijn», zegde keraar Luc Penninckx (49).

Penninckx, die opgelucht glimlachte, was met vrouw en dochter naar Brussel gekomen. «We werden van het allerergste beschuldigd, hebben vernederingen moeten ondergaan. Mijn grootste geluk is dat mijn familie mij is blijven steunen. Voor de kinderen zelf vind ik het vandaag nog het ergst. Zij hadden zware problemen, maar werden misbruikt om leugens te vertellen». Ex-directeur Pieter Heymans (65)

vat het zo samen: «Dit was het proces van de leugen. Wij en het college waren door de buitenwereld al veroordeeld, nog voor we voor de rechters moesten verschijnen. Kom nu, pedoseksuele orgieën in mijn bureau, wie gelooft dat? Niettemin, zal iedereen het college nog lang associëren met pedofilie». De leraars gisteren: «Wij gaan nu een proces aanspannen voor de geleden materiële en morele schade» (BPP)

KINDEREN ONGELOOFWAARDIG

Volgens het Brusselse hof van beroep waren de beschuldigingen van seksueel misbruik van zes kinderen, tussen 4 en 15 jaar, gebaseerd op een onsamenhangende mix van waarheid en fantasie. «Het kind kan eerder al zijn ingewijd in seks, waardoor het een trauma opliep en onhandelbaar werd. Of dat in de school gebeurde, is dus helemaal niet zeker. Het kind legt daarover dan wazige getuigenissen af die nooit kunnen kloppen met de werkelijkheid. Zoals de jongen die vertelde over een pedoseksuele orgie met een vriendje, terwijl die al op een andere school zat».

PEDO-ORGIEËN PRAKTISCH ONMOGELIJK

De beschuldigingen dat er tijdens de speeltijd pedoseksuele orgieën plaatsvonden in de leslokalen en in het bureau van de directeur zijn volgens de rechters van het hof van beroep niet realistisch en praktisch ook onmogelijk. «Iedereen moest dan in amper tien minuten naar het lokaal, waar kinderen aanwezig waren én leraars én iemand die foto's nam. Ze moesten zich daarvoor ontkleden, terug aankleden en daarna terug naar de klas. Onwaarschijnlijk».

DUTROUX, JULIE EN MELISSA

In het strenge elitecollege gonsde het sinds de jaren '90 van geruchten over pedofilie. De geruchtenstroom zwol nog aan toen ouders in '94 een klacht indienden. Toen de Dutroux-psychose losbarstte was dat nieuwe olie op een al heet vuur. De rechters daarover: «Uit ondervraging van de leerlingen blijkt dat de meesten evenwel van niets wisten. Wat wel iedere keer weer naar boven kwam, was het verhaal Dutroux, Julie en Melissa».

ZEVEN JAAR ONDERZOEK LEVERDE NIKS OP

Het gerecht deed liefst zeven jaar lang intensief onderzoek. Dat ging gepaard met huiszoekingen, de inzet van kinderpsychiaters, meerdere verhoren... Het dossier werd almaar dikker, maar er kwamen geen waterdichte bewijzen. Zo beweerde een moeder dat de turnleraar haar zoontje verkracht had. Ze zou zijn onderbroekje «vol sperma en bloedvlekken» gevonden hebben en «anale verwondingen» hebben vastgesteld. De moeder waste evenwel het ondergoed en liet ook geen medisch onderzoek uitvoeren.

PSYCHIATER ADRIAENSSENS

«Kinderen vermengen vaak waarheid en fantasie, maar verzinnen niet alles»

LEUVEN - Kinderpsychiater Peter Adriaenssens van de KU Leuven is niet verbaasd over de vrijpraak van de vier leraars en de twee gewezen directeurs van het chique Collège Saint-Pierre. «In een democratische rechtstaat is het maar normaal dat een rechtbank iemand pas veroordeelt als er spijkerharde bewijzen voor liggen. Maar dat de kinderen echt alle beschuldigingen van a tot z verzinnen hebben, of zich alles door hun ouders hebben laten influisteren, dat lijkt me ook erg onwaarschijnlijk».

Belga

Spijkerharde bewijzen ontbreken vaak in dossiers van seksueel misbruik van kinderen. «Er gaapt een gigantische kloof tussen de werkelijkheid en wat je juridisch hard kan maken», zegt Peter Adriaenssens. «Hooguit 10% van de gevallen van seksueel kindermisbruik zijn te bewijzen via verwondingen of andere sporen op het lichaam. In alle andere gevallen is het woord tegen woord. Dan delven de slachtoffers vaak het onder-spit, hoe dramatisch dat ook is».

«Verklaringen van kinderen zijn altijd

een samenraapsel van waarheid en verzinsels», zegt de kinderpsychiater. «Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat kinderen ware feiten aaneenrijgen met verzinsels en overdrijvingen. Dat wil niet zeggen dat ze delen bewust verzinnen, laat staan dat ze met opzet liegen. Kinderen hebben nog geen sterk geheugen. Hun geheugen is erg fragmentarisch. Als er iets gebeurt, zijn ze niet bezig met wat ze daarvan later moeten vertellen. Sommige details onthouden ze, andere niet». (PGL)

Jeugdzorg Brabant erkent fouten na seksueel misbruik

Het Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant in Eindhoven erkent dat het verwijtbaar nalatig heeft gehandeld bij de afwikkeling van een ernstig geval van seksueel misbruik.

METRO 29/3

De hulpverlening aan het inmiddels driejarige slachtoffer, de pleegouders en de biologische ouders was onder de maat. Ook is er pas zeer recent en dus veel te laat aangifte gedaan bij de politie. Directeur L. Schoonen heeft dit woensdag meegedeeld. Het bureau heeft volgens hem maat-

regelen getroffen om te voorkomen dat zoiets nog eens voorkomt. De instelling heeft onder meer extra personeel aangetrokken. Bovendien krijgen alle medewerkers een aanvullende training om zorgwekkende situaties eerder op te merken. Het meisje is in 2000 door de kinderrechter onder toezicht gesteld van de jeugdbescherming in Tilburg. Vanaf dat moment woonde het kind bij pleegzinnen. Na een bezoek aan een consultatiebureauarts in 2001 rees het vermoeden dat het meisje seksueel was misbruikt.

Een kinderarts stelde het misbruik later definitief vast. In januari van dit jaar kwam aan het licht dat het Bureau Jeugdzorg daarvan nooit bij de politie aangifte heeft gedaan.

Nu dat wel is gebeurd, heeft de politie de zaak in onderzoek. Het is volgens Schoonen nog onduidelijk wie de mogelijke dader is. Het gaat volgens hem redelijk goed met het meisje. Zij bevindt zich in een veilige omgeving. De directeur zegt met 100 procent zekerheid te weten dat het seksueel misbruik is gestopt. (ANP)

Hulpverlening slachtoffers van seksueel geweld faalt

G+E 29/3

LEIDEN - De hulp aan slachtoffers van seksueel geweld faalt. Ondanks inspanningen van de overheid voor meer aandacht voor deze groep is de psychiatrie nog niet in staat slachtoffers goed te helpen. Eén op de vijf slachtoffers van seksueel misbruik zegt dat de klachten na hulp zijn verergerd. Dat blijkt uit onderzoek van de Rutgers Nisso Groep, een kenniscentrum rond seksualiteit, dat gisteren in Leiden bekend is gemaakt. Ruim de helft van de slachtoffers heeft na behande-

ling nog posttraumatische stressklachten, 62 procent voelt nog geen emoties, en één op de drie patiënten heeft nog steeds een depressie. De effectiviteit van de behandeling lijkt beperkt, concludeert het onderzoeksinstituut. Het geringe effect van hulp hangt samen met gebrek aan kennis in de hulpinstellingen in de geestelijke gezondheidszorg. Te weinig hulpverleners hebben kennis en vaardigheden om slachtoffers te helpen, concludeert de Rutgers Nisso Groep.

Seksueel misbruik

Het tweedelige BBC-drama *Real men* is al vier jaar geleden geschreven, maar het thema is helaas nog steeds actueel. Want seksueel misbruik van kinderen - daar gaat het stuk over - is ook nu nog aan de orde van de dag. In *Real men* ontdekt een onderzoeker (gespeeld door acteur Ben Daniels) een heel netwerk rond seksueel misbruik van kinderen. VPAO 11/3

▷ REAL MEN, BBC 2, 22.00-23.30

Circa 20.000 vrouwen zwanger na misbruik

Utrecht Naar schatting 20.000 vrouwen tussen de 15 en 45 jaar zijn op enig moment in hun leven zwanger geweest of zullen dat nog worden als gevolg van seksueel misbruik. De hulpverlening is onvoldoende in staat deze vrouwen te helpen bij het verwerken van dit leed. Dat constateert de Rutgers Nisso Groep, landelijk kenniscentrum seksualiteit in Utrecht, in een onderzoek naar de problematiek rond zwangerschap als gevolg van seksueel geweld. De bevindingen komen uit een eerste verkennend onderzoek. (ANP)

Patiënten psychiatrie veel vaker seksueel misbruikt

door Roelf Reinders AP-C 29/3
LEIDEN - Psychiatrische patiënten zijn veel vaker slachtoffer van seksueel geweld dan gedacht.

Ze worden behandeld voor allerlei klachten, maar de echte oorzaak, seksueel geweld, krijgt geen aandacht. Dat blijkt uit onderzoek van de Rutgers Nisso Groep, een kenniscentrum rond seksualiteit.

Tot nu toe werd aangenomen dat er ongeveer 35.000 slachtoffers van seksueel misbruik psychiatrische hulp krijgen. Dat zijn er volgens de Rutgers Nisso Groep zo'n 140.000 tot 190.000, een kwart van alle patiënten in

de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Van de slachtoffers die hulp krijgen, is driekwart al eerder behandeld. Een groot deel daarvan, veertig procent, echter niet voor het misbruik. Patiënten worden behandeld voor een depressie of angstklachten, maar de oorzaak komt niet aan de orde. En dat terwijl de overheid in de GGZ al jaren aandacht vraagt voor slachtoffers van seksueel geweld.

HULP FAALT

Ook de hulp aan slachtoffers van seksueel geweld faalt. Ondanks inspanningen van de overheid voor meer aandacht voor deze groep is de psychiatrie nog niet in staat slachtoffers goed te helpen. Een op de vijf slachtoffers van seksueel misbruik zegt dat de klachten na hulp juist zijn verergerd. Ruim de helft van de slachtoffers heeft na behandeling nog posttraumatische stressklachten, 62 procent voelt nog geen emoties, en een op de drie patiënten heeft nog steeds een depressie. Het geringe effect van hulp hangt samen met gebrek aan kennis in de hulpinstellingen in de geestelijke gezondheidszorg. Te weinig hulpverleners hebben kennis en vaardigheden om slachtoffers te helpen, concludeert de Rutgers Nisso Groep.

Misbruik van jongens een dubbel taboe

'Ik ben geen man meer. Het is het gevoel van een zuster vader ben, een sterke schrijver, een man die zijn maatschappij zo denkt, een man die jongens seksueel misbruikt. Hij is een man die een beetje enige bent. Dat leeft bij jongens die zijn misbruikt. Het is een dubbel taboe.'

Er bestaan hardnekkige vooroordelen over seksueel misbruik van jongens, aldus *Het erkende lichaam*. Meisjes zijn bijvoorbeeld niet voorname slachtoffers en jongens daders. Een op de drie slachtoffers van seksueel geweld is een jongen. Door misbruik wordt een jongen geen homo. En het zijn niet alleen man-

nen die verkrachten: er zijn vrouwelijke plegers, onder wie zussen en zelfs moeders. Misbruikte jongens en mannen hebben gemeen dat zij hun lichaam minachten. Als overlevingsstrategie gaan zij hun lichaam ontkennen. Juist daarom is lichaamsgerichte therapie de weg naar herstel. menen zeven therapeuten

die in *Het erkende lichaam* hun ervaringen met lichaamsgerichte hulpverlening voor mannen beschrijven. Hoewel de ondertitel, *Over lichaamsgerichte therapie voor jongens en mannen die seksueel misbruikt zijn*, anders suggereert, worden alleen therapieën voor mannen beschreven. st

Gids voor ouders van seksueel misbruikt kind

Een moeder ontdekt dat haar dochter van 10 seksueel misbruikt is door de buurjongen van 15. 'Op het moment dat jouw kind seksueel misbruikt blijkt te zijn verandert er veel. [...] en dus ging ik op zoek naar een helder, informatief boek over dit onderwerp.' Dat boek vond Zita Schwab niet, en daarom besloot ze het zelf te schrijven. In *Beide benen op de grond* vertelt ze openhartig en in directe bewoordingen over het seksueel misbruik van haar dochter.

In het eerste deel, Mijn verhaal, vertelt Schwab over haar emoties, gedachten en ervaringen na de ontdekking van het misbruik en over de gevolgen daarvan voor haar dochter en het gezin. Dit deel beslaat de jaren 1997 tot en met 2002 en heeft het karakter van een dagboek.

Het tweede deel biedt informatie en tips, in eerste instantie bedoeld voor ouders, maar ook voor andere mensen die betrokken raken bij seksueel misbruik van een kind. Schwab informeert over praktische, juridische, financiële en psychologische kwesties na de ontdekking van seksueel mis-

bruik. Soms is de informatie niet volledig. Zo staat alleen het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling in Rotterdam vermeld, evenals de RIAGG's in die regio. Haar tips zijn wel weer bruikbaar. Leg je eigen dossier aan, bijvoorbeeld, met kopieën van de aangifte, van

Uitgeverij van der Linden o.a., *Het erkende lichaam. Over lichaamsgerichte therapie voor jongens en mannen die seksueel misbruikt zijn.* Utrecht, TransAct, 2002; 98 blz., € 10,-. Te bestellen via TransAct, (030) 232 65 00. De volledige tekst is ook te downloaden via de website www.transact.nl.

alle correspondentie en van formulieren. Als je een schadevergoeding krijgt, koop dan niet iets leuks voor je kind. Dat zal haar altijd herinneren aan het misbruik. Het kind kan het geld ook aan een goed doel geven. Ook nuttig zijn Schwabs adviezen over hoe om te gaan met school, vrienden en familie. De waarde van dit boek schuilt echter vooral in de openhartigheid van de auteur en de gedreven toon waarop zij pleit voor actie ondernemen in plaats van bij de pakken neer gaan zitten. js

Zita F. Schwab, *Beide benen op de grond. Keuzes maken na een zedendelict.* Capelle aan den IJssel, Uitgeverij Schwab, 2002; 152 blz., € 19,50. ISBN 90 8072 511 0.

Geuzenpenning 2003 voor Defence for Children International
21 januari 2003

De internationale kinderrechtenorganisatie Defence for Children International krijgt dit jaar de Geuzenpenning. Defence for Children International (DCI) is een internationale kinderrechtenorganisatie, opgericht in 1979, het Internationale Jaar van het Kind. De organisatie wil dat de rechten van kinderen worden erkend en beschermd. DCI geeft informatie over de rechten van het kind, onderzoekt schendingen van kinderrechten, voert actie tegen schendingen en zet kinderrechthulpprojecten op in ontwikkelingslanden. De Geuzenpenning is een initiatief van de Stichting Geuzenverzet 1940-1945. De stichting wil met de onderscheiding mensen en instellingen eren, die strijden tegen alle vormen van dictatuur, discriminatie en racisme in de samenleving. Door de penning toe te kennen aan DCI probeert de Stichting Geuzenverzet ook andere organisaties en individuen die zich inzetten voor een betere bescherming van de rechten van het kind, te ondersteunen. Mr Jorge Vila Despujol, voorzitter van de internationale organisatie van DCI gevestigd te Genève, ontvangt de onderscheiding op donderdag 13 maart 2003 in de Grote Kerk in Vlaardingen. Bron: Persbericht gemeente Vlaardingen

56.343 slachtoffers verkrachting wachten

India In totaal wachten in India 56.343 slachtoffers van verkrachting al een jaar of langer op de rechtszaak tegen de dader. Dat maakte de regering in New Delhi gisteren bekend in het parlement. Volgens waarnemers zijn de regeringscijfers vermoedelijk slechts het topje van de ijsberg, omdat veel slachtoffers van verkrachting geen aangifte doen. (DPA)

Seksueel geweld onbesproken in therapie

door Eveline Brandt
2003-03-29, Trouw

LEIDEN - Ten minste een kwart van alle mensen die hulp zoeken in de geestelijke gezondheidszorg is slachtoffer van seksueel geweld. Een groot deel van hen krijgt geen goede behandeling, omdat hulpverleners niet naar seksueel geweld vragen of niet deskundig zijn. Daardoor heeft ruim de helft van deze patiënten ook ná behandeling nog ernstige psychische problemen.

Dit blijkt uit een onderzoek van de Rutgers Nisso Groep onder de cliënten van 219 instellingen in de geestelijke gezondheidszorg zoals riaggs en psychiatrische ziekenhuizen. De uitkomsten van dit omvangrijke onderzoek worden begin april gepubliceerd.

De groep slachtoffers van seksueel geweld in de geestelijke gezondheidszorg blijkt groter dan ooit vermoed, constateert hoofdonderzoeker I. Vanwesenbeeck. Volgens haar -conservatieve- berekening zijn 140000 tot 190000 cliënten van de geestelijke gezondheidszorg in het verleden verkracht of seksueel misbruikt; sommigen worden dat nog steeds. „Ik ben geschrokken van de enorme getallen, en van het sterk verholten karakter van dit probleem”, zegt Vanwesenbeeck. „De kwaliteit van de hulpverlening moet drastisch worden verbeterd.” Want mensen die door seksueel misbruik in psychische nood komen, ontmoeten te weinig deskundigheid, aldus de onderzoekers. Slechts veertig procent van de therapeuten en andere hulpverleners heeft verstand van psychische problematiek

veroorzaakt door seksueel geweld. „Er wordt eenvoudigweg niet gevraagd naar ervaringen met seksueel geweld, terwijl dat standaard zou moeten gebeuren.” Driekwart van de ondervraagde patiënten was al twee keer eerder in behandeling geweest. Bij veertig procent van hen was in die voorgaande therapieën niet gesproken over het misbruik. Gevolg: na afloop van hun behandeling blijken slachtoffers van seksueel geweld nog altijd met veel problemen te kampen. Ruim de helft heeft ernstige posttraumatische stressklachten; een derde lijdt nog steeds aan een depressie.

Ook E. Smulders, directeur van expertisecentrum voor seksueel geweld Transact, is geschrokken van de uitkomsten. „Al hadden wij dit kunnen weten”, reageert zij. „Al langer is bekend uit onderzoek dat elf procent van de vrouwen ernstig mishandeld en vaak ook

verkracht is. Het is dus gewoon nodig dat je als hulpverlener daar altijd naar vraagt. Therapeuten moeten verplicht worden hier nascholing in te volgen.” Bij een derde van de instellingen ontbreekt dit onderwerp geheel in het beleid, blijkt uit het Nisso-onderzoek. Terwijl er al lang op verbetering wordt aangedrongen, weet Smulders. „Voormalig minister Borst heeft er twee miljoen gulden subsidie voor uitgetrokken, maar het heeft niets geholpen.”

Hoogleraar seksuologie / Liever had ik de fakkel doorgegeven

door Eveline Brandt
2003-03-29

Vier decennia werkte hij als seksuoloog en zo'n beetje alles zag hij veranderen. Van 'lustangst' en 'seksschuld' naar 'lustplicht'. Jos Frenken en zijn fascinatie voor het rariteitenkabinet van de seksuologie.

Afstand nemen van zijn werk, het werk dat hem al veertig jaar zo hevig boeit-dat heeft hij nooit makkelijk gevonden. Vooral de zedenzaken waarin hij als getuige-deskundige voor justitie optrad nam hij mee naar huis, in zijn hoofd, waar ze nog lang bleven rondspoken. Vele videobanden moest hij bekijken, waarop bijvoorbeeld een vrouwelijke politieagent een slachtoffer van een ernstig seksueel misdrijf ondervraagt. „Dan zie je een klein meisje dat zo bang is door wat er allemaal met haar is gebeurd, dat ze onder de tafel gaat zitten”, zegt Jos Frenken bewogen. „Met een grote beer in haar armen. De interviewster probeert contact te houden door onder tafel met haar verder te praten, zodat het kind niet decompenseert.”

„Vooral in het begin werd ik daar hevig door geraakt. Midden in de zomer heb ik weleens de Matthäuspassion opgezet: Wir setzen uns mit Tränen nieder. We zitten neer, de tranen stromen. Het is heel erg wat die kinderen is overkomen; daar moeten we als samenleving een goed antwoord op hebben. Daar heb ik de laatste twintig jaar aan gewerkt.”

Nu moet hij definitief afstand nemen van zijn werk. Gisteren nam prof. dr. Jos Frenken (66) afscheid als hoogleraar seksuologie in Leiden. Naast zijn werk voor de Rutgers Nisso groep is hij een van de zeven hoogleraren seksuologie in Nederland. Het ongelukkige toeval wil dat zij bijna allemaal tegelijk met emeritaat gaan en bijna geen van allen opgevolgd worden. Geen geld, geen belangstelling meer voor in academische kring. Hij begrijpt het wel: er is een hoop bereikt in de seksuologie, veel problemen zijn opgelost, veel taboes geslecht. Gynaecologen,

urologen en huisartsen weten inmiddels ook het een en ander van seksuele problematiek. Dit is bovendien een tijd zonder sterke ideologieën, zonder krachtige vrouwenbeweging die voor de seksuologie strijdt. Individualisering zet ook hier de toon: in bed doet iedereen maar wat-ie wil. Maar hij begrijpt het ook weer niet: het idee dat het vak overbodig is, net zoals de Rutgershuizen zogenaamd overbodig zijn geworden-dat is toch echt een denkfout. Er is nog altijd veel seksuele problematiek en er komt nog een hele golf op ons af, voorspelt hij: die van de allochtone meisjes en vrouwen.

Ruim vier decennia ging hij in de beoefening van zijn vak mee op de golven van de tijdgeest, en bestudeerde ze. Als hij alle hoogte- en dieptepunten van die golven met elkaar zou verbinden, zo zegt Frenken, dan zouden we het duidelijk zien: dat is een opgaande lijn. Dankzij meer vrijheden, meer keuzemogelijkheden, en minder beknotting-door bijvoorbeeld de kerk, die de beminde gelovigen opzadelde met veel kinderen en veel schuldgevoelens. 'Lustangst' en 'seksschuld', noemde hij dat indertijd als beginnend seksuoloog. Het waren de jaren vijftig en zestig; dieptepunt in de beleving van seks. 'Afkeer van seksualiteit' was de veelzeggende titel van zijn proefschrift, een onderzoek onder 600 paren. Die bleken gebukt te gaan onder de traditionele beheersingsmoraal. „Seks was gericht op voortplanting, niet op de plezierige en communicatieve aspecten van het samenzijn. Je kon er niet van genieten, je kon er ook niet met elkaar over praten. Huwelijkspartners waren in die tijd intieme vreemden.”

Met alle problemen van dien. Het liep storm toen hij met collega's de 'seksuele therapie' in Nederland introduceerde, naar analogie van de befaamde Amerikaanse Masters and Johnson-therapie. „Veel mensen kwamen binnen met de klacht dat ze angstig waren of geremd. Waarop je als therapeut zei: vanaf nu mag seks nooit meer een negatieve ervaring zijn. Vervolgens gingen we samen, stap voor stap, ontdekken wat wel fijn en plezierig was. Soms met heel praktische tips: maak die slaapkamer wat gezelliger, neem er een glas wijn bij. Het waren nog de slaapkamers uit de jaren vijftig: ongehoord ongezeellig en koud-vaak zonder verwarming. Die therapie voorzag in een grote behoefte. De mensen die met lustangst en seksschuld waren opgevoed, werden bevrijd van die angst en hoefden zich niet meer schuldig te voelen.” Met de komst van de pil, eind jaren zestig, kwam er meer

ruimte om van seks te genieten zonder angst voor zwangerschap. Buiten, op straat, barstte begin jaren zeventig de vrouwenstrijd los, woedde de democratiseringsbeweging. Binnen, in de slaapkamer, ging het over de democratisering van de relatie. Ieder evenveel: de een mag niet alles nemen en de ander niets geven. Het ging erom dat je elkáár plezierde.

Stonden de jaren zestig en zeventig in het teken van de prettige kanten van seks, de jaren tachtig waren die van de schaduwzijden. Er kwam, ook door acties van de vrouwenbeweging, aandacht voor incest, verkrachting, pornografie. Frenken kreeg opdracht van het ministerie van volksgezondheid om onderzoek te doen naar de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld, waarmee het gebrek gesteld bleek. Eigenlijk is hij zich sindsdien blijven bezighouden met de onplezierige kanten van seksualiteit. Want verdiepte hij zich eerst in de slachtoffers, in de jaren negentig legde Jos Frenken zich toe op onderzoek van de daders van seksueel geweld. Waarom? „Omdat”, zegt hij peinzend, „bijna niemand zich daarmee bezighield. Het is een ondankbaar soort hulpverlening, maar iemand moet zich verantwoordelijk voelen voor de mannen die seksueel geweld plegen. Als je hulp wilt geven aan de slachtoffers, moet je ook de daders behandelen. Je moet hen helpen niet terug te vallen en zo recidive voorkomen. Anders worden die meisjes nog een keer gepakt.”

Het zegt natuurlijk ook iets over de persoon Frenken dat hij koos voor de schaduwzijden van seks. Ja, het is vooral 'het rariteitenkabinet van de seksualiteit' dat hem intrigeert, erkent hij met een glimlach. Alles wat bizar en afwijkend is, strafbaar of niet, boeit hem. Exhibitionisten behandelde hij, en patiënten die worstelden met de gekste fetisjismen. Hij leunt achterover en verhaalt over die jongeman die danig opgewonden werd van zachte stoffen als fluweel en corduroy. En over hoe lastig dat kan zijn, als je dan op straat iemand in zo'n heerlijk zacht kledingstuk ziet langslopen en je die wel móet volgen, de hele stad door. Maar de daders van seksuele delicten-daar valt niet veel vrolijks over te vertellen. Hij heeft er talloze onderzocht en behandeld, en zag vaak weinig geweten, een gebrek aan empathie. Vrijwel allemaal verwaarloosd of verlaten in hun jeugd, waardoor ze zelf later geen normale relaties kunnen aangaan en alleen met geweld hun seksuele behoeften kunnen bevredigen. Ze blijven de seksuoloog intrigeren; zelfs

zijn afscheidsrede gaat over de daders van seksueel misbruik van kinderen. En altijd benadrukt hij dat alleen straffen en opsluiten dom en kortzichtig is. Helpen moet je deze mannen, met gedragstherapie, om hen te leren hun drang en dwang kwijt te raken. En dus: om hun potentiële slachtoffers te beschermen.

Hij is er een betrekkelijk opgewekt mens onder gebleven, onder alles wat hij gezien heeft. Hij vindt ook dat er veel bereikt is in de behandeling van zedendelinquenten, en in het voorkómen van recidive. „Ik ben blij dat ik daaraan heb kunnen bijdragen.”

Jos Frenken vindt het huidige tijdsgewricht ook hoopgevend, seksuologisch gezien. Wel jammer dat seks door de televisie zo is vercommercialiseerd, en daarmee triviaal is geworden. Veel ars amandi, hij spreekt het woord met zorgvuldigheid uit, krijgen we niet te zien. Maar erg goed vindt Frenken het dat er nu zo makkelijk over seks gesproken kan worden. „Als je kijkt naar de interviews van Bridget Maasland, dan zie je hoe verschillend jongeren denken over seks. Er zijn er genoeg die zich helemaal niet gedrongen voelen om al seks te hebben, die wachten rustig af. Dat vind ik mooi. Er is geen verbodsmoraal meer, geen beheersingsmoraal-ze kiezen zelf als de tijd daar is. Een paar generaties terug was dat ondenkbaar. Dan was het óf verboden, of het werd dwangmatig nagejaagd vanuit 'lustplicht'.”

Een groep die de seksuoloog wel zorgen baart, zijn de allochtone meisjes en vrouwen. „Zij beginnen nu aan ons emancipatieproces van de jaren vijftig. Zij worstelen met uitgaansbeperkingen, met garrangeerde huwelijken, een verbod op seks voor het huwelijk, met maagdevliesproblematiek en clitoridectomie. De meisjes en vrouwen proberen zich nu heel voorzichtig te bevrijden van die onvrijheden, en de mannen zullen terugvechten om hun posities te behouden. Dit zal gepaard gaan met veel problemen en intensieve conflicten.”

„Dat betekent ook dat de seksuologie nog steeds een belangrijk vak is, waarin veel onderzoek gedaan moet worden. Wie heeft er ooit een steekproef van duizend allochtone mannen en vrouwen geïnterviewd op dit gebied? Niemand. Ik zou ze alles, alles willen vragen.

Over hun seksuele gedrag en beleving, over normen, waarden, homoseksualiteit, geboorteregeling, seksuele problemen, echtscheiding. En dan: beleid ontwikkelen op basis van de uitkomsten, preventieprojecten opstarten.” Maar, zo realiseert hij zich, zulk onderzoek zal er hoogstwaarschijnlijk niet

worden aan wat hij al die jaren heeft gedaan. „Ja”, zucht hij. „Ik had liever de fakkel overgegeven aan een ander, in dit tijdperk van de opgaande lijn.” Een lange stilte, dan een droeve glimlach. „It's a sad, sad situation.”

meer komen. „Er is ook maar een beperkte belangstelling voor. Ik betreur dat in hoge mate.”

De hoogleraar stopt en zijn vak stopt ook. Hij weet dat er geen continuïteit gegeven zal

De Limburgse alternatief therapeut Emiel H. (61) had jarenlang een 'slavinnengroep' van vijftien jonge, hoogopgeleide vrouwen, met wie hij veelvuldig seks had, die hij afranselde en geld afhandig maakte. Eind januari werd hij door de rechter veroordeeld.

Verbijstering over lage straf

Emiel H. is door de rechtbank in Maastricht veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf waarvan een voorwaardelijk, en een beroepverbod van twee jaar. Volgens de toelastelgeving heeft hij in de jaren negentig als therapeut ontucht gepleegd met vier vrouwen, drie van hen verkracht en twee van hen heeft niet afhandig gemaakt, maar de rechtbank wil alleen ontucht bewezen. Ontucht binnen een hulpverlenersrelatie. In dinsdag 17 maart 2003 is de straf vastgesteld.

Emiel H. volmondig toegestemd dat hij in de jaren negentig aan vrouwen hij niet alleen seksueel misbruikt, maar ook verkracht heeft. De rechtbank van verkracht. Hij heeft zichzelf twee jaar gevangenisstraf opgelegd omdat de vrouwen niet hebben kunnen werken. Zouden ze niet hebben kunnen blijven met het kind. Emiel H. in die tijd heeft hij heeft getrouwd waarin ze zich hebben gescheiden. Maar volgens de rechtbank, nu A. van Ron-Moors, die nu uit het land is, de seksuele handelingen in een therapeutische context pleegt, worden strafbaar. Voort dat er geen onderscheid is overwicht en de seksuele relatie. De vrouwen konden niet werken. De seks met 'De Groei' staat onder de afgelopen jaren in twee vergelijkbare zaken dezelfde redenering. De officier van justitie gaat in hoger beroep.

Mariska is verbijsterd over de uitspraak. 'Ik vond de eis (drie jaar waarvan één voorwaardelijk, met een proeftijd van drie jaar waarin hij niet als therapeut mag werken - FP) al laag. Ik ben jarenlang angstig en depressief geweest en heb bijna twee jaar niet kunnen werken. En ik ben zeker niet de enige die van zijn behandeling nog steeds de wrange vruchten pluk. Het is toch absurd dat dat niet serieus genomen wordt! Emiel gaat vrijuit, want hij heeft al ruim twee maanden in voorarrest gezeten, en over twee jaar mag hij zijn werk alweer doen, terwijl de kans groot is dat hij in zijn oude gedrag terugvalt.'

In afwachting van de strafzaak tegen H. spanden Mariska en een van de andere slachtoffers een civiele zaak tegen hem aan om schadevergoeding te krijgen. Behalve 20.000 euro smartengeld eist Mariska 115.000 euro voor de therapiekosten, proceskosten en inkomensderving. In kort geding kreeg zij een voorschot van 20.000 euro. Daartegen is H. in hoger beroep gegaan.

Inconsequent

Zes jaar gevangenis, nooit meer zijn beroep uitoefenen en behandeling om van zijn seksobsessie af te komen - zo'n soort straf verwachtte ik toen ik hoorde wat therapeut Emiel H. jarenlang minstens vijftien vrouwelijke cliënten heeft aangedaan. Hij ranselde ze af en had veelvuldig seks met hen.

Wells waar hebben de vrouwen dat destijds goed gevonden, maar dat was

omdat hij hen ervan had overtuigd dat dit hen kon helpen van hun probleem. Hij maakte misbruik van hun kwetsbaarheid. Als buitenstaander kan ik me moeilijk voorstellen dat ik me zou laten afranselen en neuken voor welk 'goed doel' dan ook, maar het verhaal van Mariska overtuigt mij ervan dat zelfs de slimste vrouw onder bepaalde omstandigheden nog door een charismatische man als H. kan worden ingepakt.

H. beweerde tijdens de rechtszitting dat de sessies met geweld en seks pas plaatsvonden toen de betrokkenen al niet meer bij hem in behandeling waren. Maar zij moesten daar wel voor betalen en volgden tegelijkertijd nog andere therapeutische sessies bij H. en/of zijn vrouw. H. is dan ook veroordeeld wegens het plegen van ontucht in een therapeutische context. De rechtbank achtte bewezen dat hij als hulpverlener de vrouwen heeft betast, op de geslachtsdelen heeft geslagen en met hen heeft getoest.

Maar verkrachting - het onder dwang seksueel binnendringen van het lichaam, wat onder een ander wetsartikel valt - achtte zij niet bewezen: de seks, aldus het vonnis, speelde zich af gedurende een lange periode en uit brieven van Mariska was gebleken dat zij in die periode geen dwang of psychische druk heeft ervaren.

Wat een vreemde gedachtegang. Want de penetraties vonden plaats binnen diezelfde therapeutische relatie waarover diezelfde rechter oordeelde dat er sprake was van 'overwicht van aangeefsters'. Het gaat dus wel degelijk om een vorm van dwang.

Gelukkig gaat de officier van justitie na een aanvankelijk negatief besluit toch in hoger beroep, mede dankzij argumenten die Mariska en haar advocaat hebben aangedragen en vragen van Kamerlid Evellen Tonkens van GroenLinks aan demissionair minister Donner van Justitie. De officier achtte verkrachting wel bewezen, maar vreesde aanvankelijk dat hij niet genoeg munitie had om het gerechtshof van zijn gelijk te overtuigen.

Het zou vreemd zijn als het hof niet tot een andere uitspraak dan de rechtbank komt, want het vonnis van de laatste is inconsequent en in strijd met recente uitspraken van de Hoge Raad.

Om te voorkomen dat therapeuten nog eens met zo'n lage straf weggelaten, pleit ik er met Tonkens voor dat het verkrachtingsartikel zodanig wordt uitgebreid dat ook overwicht door een therapeut als vorm van dwang wordt gezien. Een andere mogelijkheid is dat de straf op ontucht binnen een hulpverlenersrelatie - waaronder ook het seksueel binnendringen van het lichaam kan worden verstaan - wordt verhoogd van maximaal zes tot twaalf jaar, net zoveel dus als die op verkrachting, zodat geen beroep meer hoeft te worden gedaan op het onduidelijke verkrachtingsartikel.

<< Frieda Pruim

OPZIJ MAART 2003

'Meer onderzoek naar seksualiteit kinderen'

Onderzoek Hulpverleners, onderwijzers en medewerkers van de kindbescherming weten te weinig van de normale seksuele ontwikkeling bij kinderen. Tot nu toe is nooit onderzocht wat kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar zelf vinden van hun seksuele ontwikkeling en welke betekenis zij aan seksualiteit hechten. Dat concluderen J. Rademakers en H. de Graaf in het gisteren verschenen rapport *Seks in de Groei*, dat zij voor de Rutgers Nisso Groep hebben opgesteld. Zij pleiten voor meer onderzoek. *Metro 18/3* (ANP)

'Seksualiteit bij kinderen onvoldoende onderzocht' Uitgegeven: 17 maart 2003 14:55 Nu.nl

UTRECHT - Hulpverleners, onderwijzers en medewerkers van de kindbescherming weten te weinig van de normale seksuele ontwikkeling bij kinderen. Tot nu toe is nooit onderzocht wat kinderen en jeugdigen (van 4 tot 18) zelf vinden van hun seksuele ontwikkeling en welke betekenis zij aan seksualiteit hechten. Dat concluderen J. Rademakers en H. de Graaf in het maandag verschenen rapport *Seks in de Groei*, dat zij voor de Rutgers Nisso Groep hebben opgesteld. Zij pleiten voor meer onderzoek. Tot voor kort was er weinig wetenschappelijke aandacht voor de seksuele ontwikkeling bij kinderen. In de jaren negentig nam de belangstelling voor het onderwerp toe, vanwege alle informatie en discussie over seksueel misbruik en de gevolgen daarvan. Ongewone belangstelling voor seks kan een indicatie zijn voor misbruik. Maar om vast te stellen wat ongewoon is, moet wel bekend zijn hoe de normale seksuele ontwikkeling verloopt. **Seksuele ontwikkeling** Mensen die met kinderen werken, hebben behoefte aan meer kennis over de normale seksuele ontwikkeling, aldus de onderzoekers. Zij pleiten onder meer voor onderzoek naar seksueel gedrag van verschillende groepen jongeren in de leeftijd van 10 en 11 jaar. Dergelijk onderzoek zou zeker eenmaal in de tien jaar moeten worden herhaald, zodat ontwikkelingen en veranderingen in dat gedrag zichtbaar worden.

Datum nieuwsfeit: 17-03-2003

Te weinig bekend over seksualiteitsbeleving van kinderen

RUTGERS NISSO GROEP

Te weinig bekend over seksualiteitsbeleving van kinderen

Onderwijs en hulpverlening missen kennis over seksuele ontwikkeling van kinderen en hun seksualiteitsbeleving

Hulpverleners, onderwijzers, maar ook medewerkers van de kindbescherming en rechterlijke macht weten vaak niet hoe zij moeten omgaan met seksualiteit van kinderen en jeugdigen (van 4 tot 18 jaar). Aldus constateren mev. dr. J. Rademakers en mev. drs. H. de Graaf in hun onderzoek naar de (pre-) seksuele ontwikkeling van kinderen. Professionals voelen zich onzeker vanwege gebrek aan kennis over de normale seksuele ontwikkeling van kinderen. Positieve aspecten en emotionele beleving van seksualiteit blijven onderbelicht in onderwijs en voorlichting; de meeste nadruk ligt op technische kennis en risico's van seks. Uit het rapport blijkt verder dat tot nu toe niet is onderzocht wat kinderen en jeugdigen zelf vinden van hun eigen seksuele ontwikkeling en de betekenis en waarde die ze geven aan seksualiteit. Het onderzoek werd uitgevoerd door de Rutgers Nisso Groep, het landelijk kenniscentrum voor seksualiteit, in opdracht van de Dr. Edward Brongersmastingting.

Voor het vandaag verschenen rapport *Seks in de Groei* inventariseerden en evalueerden Rademakers en De Graaf empirische onderzoeken van de afgelopen 20 jaar. Verder spraken zij met deskundigen uit

onderwijs, opvoeding, jeugdhulpverlening, kindbescherming, jeugd- en zedenpolitie.

Seksuele ontwikkeling van kinderen jarenlang verguisd onderzoeksterrein

Tot voor kort was er weinig wetenschappelijke aandacht voor het seksuele ontwikkelingsproces van kinderen. De tegenstrijdigheid tussen de betekenis die volwassenen geven aan seksualiteit en hun ideaalbeeld van 'het onschuldige kind' deed wetenschappers dit onderzoeksterrein mijden. Freuds idee over een latentiefase, waarin belangstelling van het kind voor de seksualiteit volledig zou verdwijnen, was eveneens debet aan deze desinteresse.

In de jaren negentig namen maatschappelijke en professionele belangstelling voor het onderwerp sterk toe vanwege alle informatie en discussie over seksueel misbruik van kinderen en de gevolgen daarvan. De behoefte aan kennis over de normale seksuele ontwikkeling van kinderen groeide; ongewone belangstelling voor seksualiteit kan bij kinderen een indicatie zijn van seksueel misbruik. Om vast te kunnen stellen wat ongewoon is moet echter eerst bekend zijn hoe normale seksuele ontwikkeling van kinderen verloopt.

Lacunes in de praktijk van opvoeding, voorlichting en hulpverlening Zowel in gezins- als in groter maatschappelijk verband komt het door Rademakers en De Graaf geconstateerde kennisgebrek tot uiting via de onduidelijkheid en onzekerheid waarmee wordt omgegaan met seksualiteit van kinderen en

jeugdigen. Uit de interviews met praktijkdeskundigen blijkt dat deze vooral meer kennis nodig hebben over:

- de normale seksuele ontwikkeling, met ook aandacht voor verschillen tussen jongens en meisjes, autochtone en allochtone kinderen;

- de invloed van verschillende soorten seksuele en andere ervaringen op de seksuele ontwikkeling, beleving en seksuele gezondheid, ook in de volwassenheid;

- de invloed van individuele (kennis, attitudes, vaardigheden) en achtergrondfactoren (ouders, voorlichting, media) op de seksuele ontwikkeling en gezondheid.

Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

Rademakers en De Graaf doen de volgende aanbevelingen voor toekomstig onderzoek.

- Met name voor onderzoek bij jonge kinderen is het noodzaak te bekijken welke betrouwbare onderzoeksmethoden voorhanden zijn. Als het nodig is om nieuwe instrumenten te ontwikkelen, dan zal de betrouwbaarheid en validiteit daarvan moeten worden uitgetest.

- Longitudinaal onderzoek naar de (pre-)seksuele ontwikkeling van kinderen en jeugdigen (van 4 tot 18 jaar) is van belang om dit proces binnen een representatieve groep langere tijd te kunnen volgen. Naast psychische en sociale factoren kunnen dan ook biologische invloeden worden bestudeerd, zoals het hormonale effect op groei en ontwikkeling

- Als longitudinale studie niet haalbaar is, biedt retrospectief onderzoek bij jongeren tussen de 18 tot 24 jaar mogelijk inzicht in de verschillende seksuele ontwikkelingsprocessen vanaf de vroege kindertijd en de factoren die deze beïnvloeden.

- In Nederland is behoefte aan recent survey-onderzoek naar kennis, attitudes en seksueel gedrag van verschillende groepen jongeren van 10 tot 11 jaar oud. Dergelijk onderzoek zou minimaal eenmaal per decennium moeten worden uitgevoerd om veranderingen in de tijd te signaleren. Zo kan men bijvoorbeeld vaststellen of jongeren nu eerder of later met seksuele gedragingen beginnen dan 10 jaar geleden en of hun opvattingen verschillen van die van een vorige generatie kinderen en jeugdigen.

- In het algemeen moet meer onderzoek worden verricht naar de beleving en betekenisgeving van kinderen en jeugdigen als het gaat om sekse, seksualiteit, intimiteit en relaties. Zo een onderzoek geeft beter inzicht in de manier waarop kinderen emotioneel, sociaal en verstandelijk met deze onderwerpen bezig zijn.

Het onderzoeksrapport van Het rapport van mw. drs. H.de Graaf en mw. dr. J. Rademakers Seks in de groei. Een verkennend onderzoek naar de (pre-)seksuele ontwikkeling van kinderen en jeugdigen. is vanaf maandag 17 maart 2003 voor 24,50 Euro te bestellen via www.RNG.nl.

Meer informatie

Hiervoor kunt u contact opnemen met Jany Rademakers via de Rutgers Nisso Groep, tel. 030 231 34 31, e-mail rng@rng.nl

'Slecht voorbeeld' naar Songfestival

RTL Nieuws zond laatst een alarmerende reportage uit. Het meesjesduo L.A.T.u. is Russische politici een doorn in het oog, omdat het, met al te vooruitstrevende pop, de goede smaak tart en de zangeresjes Julia en Elena ook nog eens lesbisch zijn. Vertegenwoordigers van de Doema legden voorbeeld kon zijn voor de jeugd. Van de weeromstuit kondigden de dames, die met *All the Things She Said* overal in Europa een nummer één-hit scoorden en onlangs opnieuw de toptien haalden met *Not Gonna Get Us*, aan dat ze overwegen te gaan trouwen. De staatsomroep Channel One Russia zag zijn kans schoon en maakte gisteren bekend dat L.A.T.u. op 24 mei Rusland zal vertegenwoordigen tijdens het Eurovisie Songfestival in Riga.

Als dat geen Diva-scenario is. De aandacht van de internationale pers zal zo groot zijn dat L.A.T.u., net als de transseksuele Israëlische zangeres Dana International in 1998, nu al verzekerd lijkt van een toppositie in het eindklassement. *Ne Ver, Ne Boy-sia* (geloof niet, wees niet bang), zal hun bijdrage heten, meldt de drukbezochte songfestival-site www.eurosong.be. De Engelse titel zal spoedig volgen.

En nu maar hopen dat Julia (18) en Elena (19) zich op het Eurovisie-podium zullen gedragen, anders kost het ze straks alsnog een hoop Engelse punten. Hun hevige vrijage in de videoclip van *All the Things She Said* werd in het land van Tony Blair gecensureerd.

Romantisch onveilig vrijen, net als in de soap

Er is verband tussen voorgenomen condoomgebruik en soaps kijken, las Ellen de Bruin in een onderzoek over Nederlandse scholieren.

NRL 15/3/03

„Jongeren blijken hun vrijetekniken vaak uit pornofilms te kopiëren”, zei BNN-directeur Maarten van Dijk twee weken geleden in een artikel in de *Volkscrant* over het programma *Neuken doe je zol*. „Tijdens het pijpen houden veel meisjes hun hoofd scheef, alsof ze voor een camera aan het werk zijn.” Dat mag misschien zo zijn, maar it recent Nederlands onderzoek

bleekt dat seksueel gedrag van jongeren meer weg heeft van soapseries dan van blootfilms – in elk geval als het gaat om veilig vrijen (Nederlands Tijdschrift voor de Psychologie, februari 2003). Psychologen Niels Schultz en Akko Kalma van de Universiteit Utrecht namen vragenlijsten over 'vrijetijdsbesteding' af bij 106 scholieren (46 jongens, 60 meisjes) uit de vijfde en

zesde klassen van HAVO en VWO. Daarin vroegen ze hun onder meer of ze een condoom zouden willen gebruiken bij seksueel contact met iemand die ze erg leuk vonden, en of ze toch seks zouden hebben als er geen condoom aanwezig zou zijn. Ook werd gevraagd hoe vaak ze naar soaps keken en naar programma's waarin bloot voorkwam. Zowel in soaps als in blootfilms worden zelden condooms gebruikt en de onderzoekers wilden weten hoe de ideeën van de scholieren over condoomgebruik samenhangen met wat ze op tv zagen. Jongens bleken om te beginnen vaker naar 'bloot' op televisie te kijken: 50 procent van de jongens minstens wekelijks, tegenover 15

procent van de meisjes. Maar er was geen verband tussen de hoeveelheid bloot waar de scholieren naar keken en hun voornemens over condooms. Voor soaps was zo'n verband er wel. Het bleek dat vooral meisjes daarnaar keken: 58 procent van de meisjes volgde drie of meer series per week, een aantal dat nog geen 7 procent van de jongens haalde. En alleen voor meisjes gold ook dat ze meer tot onveilig vrijen geneigd waren naarmate ze meer soaps keken. Misschien gaat het daarbij wel om een bepaald type dromerige meisjes, die vinden dat je bij echte liefde nu eenmaal overspoeld wordt door passie en wel zodanig dat een condoom omdoen er niet

meer van komt. Dat suggereerden Amerikaanse psychologen een paar jaar geleden in hun artikel *Love means never having to be careful*. Zij hadden ontdekt dat studentes die meer boektrekboekjes lazen een grotere hekel hadden aan condooms. Iets dergelijks geldt vast ook voor soaps. Het hielp, toonden de Amerikaanse onderzoekers ook aan, om studentes liefdesverhaaltjes te laten lezen waar wel veilig in werd geneukt: daar gingen ze positiever van over condooms denken. De stichting soa-bestrijding wist dat vast ook allang: die lieten twee jaar geleden al voorlichtende mededelingen opnemen in de eerste reeks afleveringen van de tv-serie *Costa!*.

'Grensoverschrijdend' boek ook als cadeau niet welkom

Van onze verslaggever AMSTERDAM

VK 14/3

Vrouwen die openlijk hun spierballen tonen, komen er niet in bij het Greijdanus College en ook het in één adem noemen van de de Heer en het mannelijke geslachtsorgaan wordt niet op prijs gesteld op de gereformeerde school.

De provincie Overijssel dacht een goede daad te verrichten door het boek *Atalanta* van toneelschrijver Peer Wittenbols cadeau te doen aan de leerlingen van de middelbare school.

De directie stuurde de zending beleefd terug. De vrouwelijk bo-

dybuilder op het omslag en het taalgebruik werden als 'grensoverschrijdend' bestempeld. En dan ergerde de directie zich misschien nog wel het meest aan de zinsnede 'Dank u lieve Heertje, voor weer een dag, dat ik weer vier man voor lul zetten mag.' 'Smakeloos en inhoudsloos', aldus voorzitter Boiten. De school acht dit boek een slecht middel om leerlingen kennis te laten maken met literatuur.

Toch gaan niet alle boekjes retour. Een paar blijven op school, voor lessen van de docenten Nederlands. Zodat 'in de klassen over de inhoud gesproken kan worden', aldus Boiten.

Brochure tegen taboe homo-moslims

AMSTERDAM — Voor veel moslims is homoseksualiteit nog een groot taboe. Tot voor kort bestond er zelfs geen vertaling van het woord homoseksueel in de Arabische taal. De brochure 'Jij en Jongens', die gisteren verscheen, is volgens de uitgever een belangrijke stap voor de emancipatie van de Arabische cultuur. (ANP)

► Superfan y p r o 21/3

Ik zit met een probleem. Misschien niet zo'n groot probleem als sommige andere brieven die opgestuurd worden, maar ik zit er wel mee. Ik ben een superfan van Aukje van Ginneken. Ik zit de hele dag te denken hoe ik haar eens een keer zou kunnen ontmoeten, enzo. Zit ik op de fiets naar school, zit in mijn hoofd: Aukje. Zit ik tv te kijken, zit in mijn hoofd: Aukje. Het is niet zo dat ik gevoelens voor haar heb, ik ben immers hetero, maar soms zou ik wel willen dat we gewoon vriendinnen waren en dat ik alles tegen haar kon vertellen. Ik weet niet meer wat ik er tegen moet doen. Weet iemand misschien een oplossing?

Een meisje van 12

Charities criticise sexually explicit children's novel

March 29, 2003 Times Online

By Alexandra Frean, Social Affairs Correspondent
A CHILDREN'S novel containing graphic depictions of sex between a

boy and his woman teacher and stamped with the words "warning: explicit content" is causing controversy even before it has gone on sale. Critics of *Doing It* by Melvin Burgess are concerned that its positioning in the "young adult" section of book stores and libraries is a marketing ploy designed to attract a much younger readership, for whom its sexually explicit language may be inappropriate. Sex education campaigners said that they were concerned that the book, to be published in May, could add to peer pressure on younger teenagers to have under-age sex, by contributing to the myth that "everybody is doing it". *Doing It* is billed by its publisher, Andersen Press, as "a knobby book for boys". Its cover announces it as "Melvin Burgess's latest assault on teenage morals". The novel tells the story of three testosterone-charged sixth-formers. Much of it is taken up with the boys' bragging dirty talk about sex and girls. One is seduced by a highly manipulative teacher and gets drawn into a controlling sexual relationship with her. Another grapples with a fat

FOTO EPA L.A.T.u.

DEBATE
Is sexually explicit writing suitable for young teenagers?
debate@thetimes.co.uk

Seks, maar wel ontdaan van elke emotie

PAR 10/3

Bridget Maasland

girl's attraction for him and his fear of being ridiculed for liking her. Robert Whelan, director of Family Youth Concern, said: "From the point of view of children's development, it is extremely limiting to be exposing them to this sort of material because dropping them into such an animalistic world gives them such limited horizons." He said marketing the book to older teenagers was bound to attract younger readers. Nick Seaton, of the Campaign for Real Education, agreed that younger readers would be attracted to it. "A book like this should be put in the adult sections," he said. "You could almost describe it as pornography for boys." Jan Barlow, of Brook, the sexual health charity, said that although she welcomed anything that would encourage young men to think and talk about sex in an open, informed and sensible way, there was a danger that it could add to the pressure on younger teenagers to become sexually active. "Young people tell us," she said, "that they think that if everyone else they know is having sex and they are not, then there must be something wrong with them." Klaus Flugge, Andersen's managing director, said the book was being marketed responsibly. "This book is specifically aimed at the 16-plus age group, which is quite evident from the cover, with its adult treatment and clear warning of explicit content," he said. Francesca Dow, managing director of Puffin Books, which publishes Burgess's book in paperback, said: "Doing It is about sex, but it is as much about not doing it as doing it, and about love in its different forms, too. It's incredibly warm and funny. "It's a book which needs to be published: there are lots of teenagers who will be hugely comforted and relieved to read it. But it is definitely a book for older teenagers, and when we publish the paperback edition of the book, it will be branded with a Penguin adult logo, not our children's Puffin one." Burgess's novel *Junk*, about a teenage girl who becomes addicted to heroin after running away from her dysfunctional family, won the distinguished children's literature prize in 1997, the Carnegie Medal, but was heavily criticised as being unsuitable for young readers. His last book, *Lady: My Life as a Bitch*, a fantasy about a sexually active teenage girl who gets turned into a dog on heat, was also praised by critics, but condemned by some for its graphic portrayal of sex.

ANNO 2003 ligt seks voor het oprapen, zou je zeggen. Op een zoekmachine op internet genereert het woord bijna 1,2 miljoen treffers. Voor Bridget Maasland doet dat niks af aan de noodzaak van haar programma *Neuken doe je zo!*, waarvan vanavond de derde aflevering wordt uitgezonden. "Uit onderzoek blijkt dat jongeren met seks in aanraking komen via internet. Zoeken ze hun vragen op, of surfen ze pornosites af? Er worden zo vaak vragen gesteld dat ik denk: weet je dat dan nog niet?" Kunnen ze daarvoor dan niet bij bladen als *Break Out!* terecht? "Dezelfde vragen komen steeds terug en bovendien leest niet iedereen die bladen. En als je zegt: ik weet het allemaal al, dan word je toch geamuseerd door het programma. Bijvoorbeeld door de gesprekken tussen leeftijdsgenoten. Dat vinden jongeren heerlijk om naar te kijken." Het programma heeft in eerste instantie een informatief karakter, terwijl BNN door-

gaans een andere agenda heeft, erkent ook Maasland. "BNN is altijd in eerste instantie amusement. Dat is nu een beetje omgedraaid. Het programma is informatief, maar niet met een wijsvingertje en sowieso met entertainment, anders werkt het niet." De seksuele revolutie mag dan lang achter ons liggen, het programma leverde de eerste week de nodige media-aandacht op. Maasland: "Geen idee hoe dat komt, behalve dat het een leuk programma is. Ik had niet verwacht dat het zo hoog zou scoren. *Sex sells*. Nog steeds." Toch was die aandacht niet altijd onverdeeld positief. Uit de hoek van de seksuologie klonk al snel het verwijt dat de manier waarop erotisch model Bo in de weer is met de kut en de lul van de levensgrote siliconen Barbie-poppen (aflevering 1, cursus vingers: 'maar eerst ga ik je laten zien hoe een kut precies in elkaar zit') wel erg mechanisch aandoet. Ontdaan van elke emotie. "Uit onderzoek blijkt dat jongeren een raar beeld hebben van seks. Ik denk dat het programma goed laat zien hoe

wat werkt, maar de liefde moet je er zelf bij doen. Dat kun je niet leren. Het zit erin of niet," reageert Maasland. Ze is goed te spreken over het weinig verhullende jargon dat Bo bezigt. "Ze is wel heel duidelijk, spreekt gewone taal. Jong taalgebruik, prettig. Ik ben ook heel blij dat zij het doet. Ik vind mijn eigen rol ook heel prettig. Ik word niet als deskundige gezien. Ik ben geen seksuologe." In de doelgroep (13 tot 19 jaar) keek gemiddeld 5,4 procent naar aflevering 1, een per-

Bij ons op school

door Kees Beekmans

Rachid is een nog kleine Marokkaanse jongen van veertien jaar. Er brandt vuur in zijn bijna zwarte ogen. Een zo felle blik zie ik bij niet veel leerlingen.

Het is voornamelijk Badre, mijn collega wiskunde, die met hem praat. Ik, die vandaag fungeer als «gebouwhoofd» en over zaken van orde ga, ben daarbij aanwezig en kijk toe. Badre spreekt Arabisch, want Rachid is hier pas een paar maanden. De jongen zit als alle leerlingen in deze dependance in de eerste klas van het vmbo, een zogeheten schakelklas met voornamelijk Nederlands op het programma.

Maar Rachid leeft nog in Marokko. Er is een meisje dat hij scherp in de gaten houdt. Als hij haar in de pauzes in de kantine met jongens ziet praten, vertelt hij dat aan haar broer. Haar broer, die niet bij ons op school zit maar zijn zus iedere dag komt afhalen, zoekt dan die jongen op die zo vermetel was met zijn zus te praten, om hem dat eens en voor altijd af te leren. Zijn zus neemt hij thuis onder handen — die heb ik ook al eens huilend bij mij aan het bureau gehad.

Die broer kan er uiteraard niet mee doorgaan onze leerlingen klappen te verkopen. Maar eerst is Rachid aan de beurt, Rachid, de verklikker. Wat drijft deze jongen? Ik kijk gebiologeerd toe. Het is jammer dat ik het Arabisch niet machtig ben, ik zou wel willen horen wat Rachid telkens, zo fel ook, te antwoorden heeft op wat Badre hem allemaal voorlegt, in welke bewoordingen hij dat doet. Maar ik kan het zo onderhand, na bijna tien jaar lesgeven op een school als deze, ook wel raden.

Het komt hierop neer: dat het een meisje niet past met jongens te praten. De jongens die bij een meisje in de klas zitten, iets dat in Nederland moeilijk te voorkomen valt, daár mag ze tijdens de les mee praten, maar in de kantine... er zijn toch meisjes om mee te praten, waarom praten met vreemde jongens? Het moet gezegd: veel van de meisjes hier

op school onderschrijven deze regel, klakkeloos. Niettemin zie ik ze met jongens praten, het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Als ze daarvoor gestraft worden — lees: klappen krijgen — vinden ze dat vaak niet eens onredelijk. Ze zaten nu eenmaal fout, dat wisten ze wel, hadden ze het maar niet moeten doen. De kloof die ons scheidt van jeze meisjes, en van jongens als Rachid, is peilloos diep, dat heb ik inmiddels wel geleerd. En toch bemoeit niet iedereen zich zo fanatiek met zaken die hem niet aangaan als Rachid. Zou hij misschien jaloers zijn op de jongens met wie dit ene meisje praat?

Rachid is zelf zeker geïnteresseerd in meisjes. Soms zie ik hem stoeien in de gang, niet met een van zijn «eigen» moslimmeisjes, maar met een zwart-Afrikaans meisje. Dan pakt hij haar bij haar middel en kietelt haar. Soms gaat hij verder. Rachid behoort tot het groepje van Marokkaanse jongens dat achter de Poolse Marzena aanloopt. De zestienjarige Marzena heeft borsten, kleedt zich in een strak T-shirt, en geniet van alle aandacht. Een tijdje had ze verkering met een van die jongens. Hand in hand liep ze met

Redouan op de gang, en met Redouan verliet ze hand in hand de school. Zou de kleine duivel Rachid zich hebben zitten verbijten?

Marzena is een meisje uit een achterbuurt, Redouan komt zo uit de goot — ik heb me wel verbaasd over de trefzekerheid van Marzena's keuze. De zeventienjarige Redouan heb ik beter leren kennen toen een Marokkaanse vader zich over hem kwam beklagen. Redouan zei steeds maar «vieze woorden» tegen zijn dochter, een keurig, lief meisje, een nog klein meisje van dertien jaar. In aanwezigheid van haar vader durfde ze de smeerlapperij van Redouan niet te herhalen. In aanwezigheid van die vader kromp Redouan ineem. Het was onmiddellijk afgelopen.

Nu had Redouan dan Marzena. De mentor van Marzena waarschuwde haar op te passen met moslimjongens, die niet altijd evenveel respect hebben voor niet-moslimmeisjes. De verhouding duurde een paar weken, toen had Marzena er zelf ook genoeg van. Toen kwam de Nederlandse stiefvader van Marzena op school, niet alleen om te klagen over een leerling van ons, Redouan, die om tien uur 's avonds bij hem aanbelde om te vragen «of Marzena thuis was...», maar ook over een andere jongen, die Marzena in de toiletten bij haar borsten had gegrepen.

Wie was die jongen? Marzena wees Rachid aan.

centage dat bij de tweede aflevering terugzakte naar 4,5 procent. *Neuken doe je zo!* scoort daarentegen opvallend goed onder vijftigplussers (tijdens aflevering 2 gemiddeld bijna tien procent). Maasland: "Dat vind ik zelf heel leuk. Laatst kwam er in de winkel een vrouw van zeventig naar me toe. 'Ik heb er echt iets van geleerd', zei ze. Er is een generatie die nooit seksuele voorlichting kreeg." Bescheiden kijkcijfers onder de doelgroep; misschien komt het wel omdat jongeren nu eenmaal niet graag een condoom afgerold zien worden in het bijzijn van hun eigen ouders. Maasland ziet het anders. "Jongeren hebben meestal wel een tv op hun kamer." Valt het niet op als ze er op maandagavond om 22.00 uur ineens tussenuitknippen? "Over het algemeen zitten ze 's avonds toch al op hun kamer tv te kijken. En ik heb ook mensen gesproken die wel kijken met ouders. Die vinden het wel makkelijk, hoeven ze niet zelf seksuele voorlichting te geven."

Dus ouders, mocht u aarzelen of u uw kroost de beginselen van het pijpen, beffen en klaarkomen wilt bijbrengen: vanavond haalt Bo - weliswaar ontdaan van liefde - de kastanjes voor u uit het vuur.

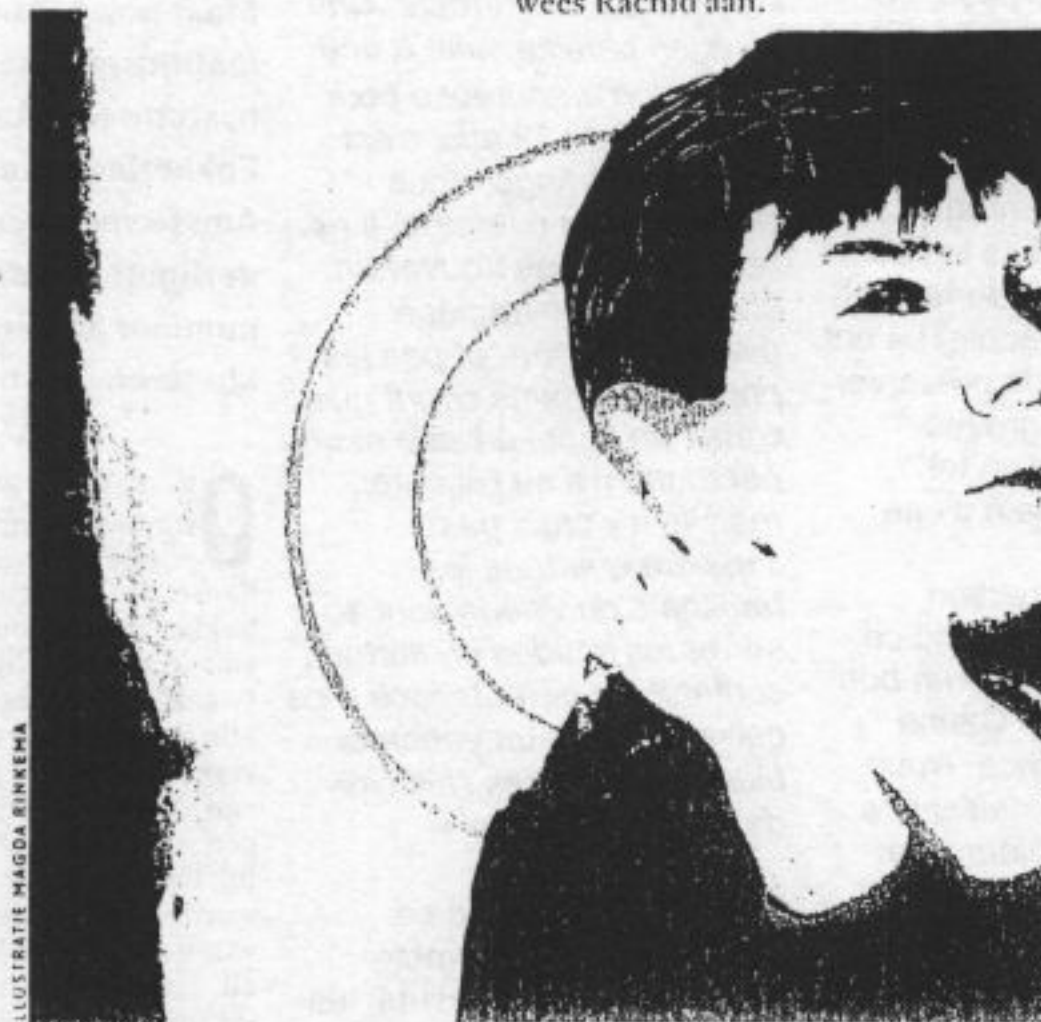
ROBERT DOGGERS

Neuken doe je zo! Vanavond, Nederland 2, 22.00 uur.

„Gisteren speelde hij nog onbekommerd met zijn vriendjes”
Het Volk 01/03/2003
door Geert NEYT
Niemand begrijpt zelfmoord van scholier met liefdesverdriet

De zelfmoord van een twaalfjarige jongen, die zich vrijdagochtend aan een balk van de overdekte speelplaats van de dorpsschool ophing, heeft een schokgolf door de Waalse gemeente Braives gejaagd. De jongen had een afscheidsbriefje nagelaten waarin stond dat hij uit liefdesverdriet handelde. „Nooit heeft die jongen tegenover iemand laten uitschijnen dat hij problemen had”, schudt de directrice onbegrijpend het hoofd. „Ik ben ervan overtuigd dat niemand dit had kunnen voorkomen”.

De gemeenschapsschool voor lager onderwijs in Ciptet, een dorp dat verborgen ligt in een plooi van de vruchtbare Waals-Haspengouwse akkers, bood gisteren een lugubere aanblik. Welke leerling of leerkracht zal de half overdekte speelkoer nog kunnen oversteken zonder naar de balk te kijken waaraan de twaalfjarige

ILLUSTRATIE MAGDA BINKEMA

leerling N. zich in de meest eenzame nacht van zijn leven om 5 uur vrijdagmorgen verhing?

„Gelukkig heeft geen enkel kind, ouder of leerkracht N. zien hangen”, zegt de voorzitter van het oudercomité. „De vrouw die toezicht houdt op de speelplaats en 's morgens de leerlingen opvangt, heeft na haar ontdekking meteen de politie gebeld en ervoor gezorgd dat het terrein voor iedereen afgesloten was.”

Het kind bleek een leerling van het zesde leerjaar te zijn. Een eigenhandig geschreven briefje liet er geen twijfel over bestaan dat de jongen zichzelf van het leven had beroofd.

Samen huilen
Op zo'n momenten van alles overstijgend verdriet komen mensen bij elkaar om uiting te geven aan hun hevige emoties. Daarom was het een goed idee van de directie om alle ouders én hun kinderen in de namiddag bij elkaar te roepen in de refter. De directrice legde eerst uit wat er was gebeurd en gaf de ouders een lijst mee met contactnummers voor psychologische bijstand voor henzelf en hun kinderen. Maar er werd vooral veel gepraat en samen gehuild. Wij zagen kinderen van pakweg tien jaar een klasmakkerijje troosten die zijn emoties de vrije loop liet. En de directrice werd voortdurend omhelsd door ouders en leerlingen tegelijk.

Hoe reageren de ouders? Carine Geuns, directrice sinds oktober: „Niemand begrijpt het waarom van dit alles. Gisteren speelde N. nog onbekommerd met zijn vriendjes op school. Hij schreef nog iets op de armen van zijn vrienden. Dat deed hij heel graag. Hij was zijn opgewekte zelf. En dan enkele uren later doet hij zoiets. Ik kan er niet bij.”

Kende u N. goed? „Zeker. Vorig jaar gaf ik nog les in het vijfde. Hij zat in die klas (breekt uit in tranen). Dit is de moeilijkste dag van mijn leven. N. was een levendig kind met veel vrienden. Hij was ook helemaal niet gewelddadig of een probleemkind. Gisteren kreeg hij zijn rapport en zijn cijfers waren goed.”

Wist er dan niemand dat hij met liefdesverdriet worstelde? „Iedereen op school is met verstomming geslagen. Ik zou niet weten om welk meisje het zou gaan. Gaat zij hier naar school? Wij hebben er geen idee van. Ik heb met zijn ouders gebeld en ook zij staan voor een raadsel.”

Twee families
Hoe moet het nu verder? „Minister Nolle van het Basisonderwijs is vanmorgen zelf naar de school gekomen. Die heeft ervoor gezorgd dat

iedereen die dat wil, psychologische steun kan krijgen. Vandaag al waren er therapeuten voor de kinderen. En vanaf de eerste dag na de vakantie gaan wij daar met de leerlingen op door. Woensdag komen alle leerkrachten samen met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding.”

Hebt u er een idee van waarom de jongen voor zijn wanhoopsdaad de school uitkoos? „Een kind heeft twee families: zijn echte en de school. Dat was zeker hier zo. De kinderen liepen binnen en buiten bij mij en voelden zich hier thuis.”

Dit wordt een heel moeilijke vakantie voor u „Niet alleen de vakantie maar ook lang daarna.”

Tragique histoire de coeur
01/03/2003, LDH
Un garçon de 12 ans se pend dans la cour de son école

BRAIVES Ce vendredi sera considéré pendant de nombreuses années comme un jour sombre dans la petite localité de Cipllet, près de Hannut. En effet, un enfant s'est donné la mort. Peu avant 7 heures vendredi matin, la dame chargée de la garderie de la petite école communale de Cipllet a découvert le corps sans vie de Nathan, 12 ans. Il était pendu à une poutrelle du préau. Effrayée et choquée par cette macabre découverte, cette dame a directement averti la police ainsi que les responsables de l'école. Rapidement, les secours sont arrivés sur place pour constater la tragique évidence. D'après les premiers éléments de l'enquête, Nathan aurait quitté son domicile vers minuit, sans bien évidemment que ses parents ne se rendent compte de quoi que ce soit. Il aurait ensuite erré dans l'entité avant de commettre l'irréparable aux alentours de cinq heures.

A côté du corps, une lettre ne laissait aucun doute sur les motivations du jeune garçon: une déception amoureuse. Dans l'école, l'émotion a pris la place de la surprise. La direction de l'établissement a pris la sage décision de suspendre les cours. Il était conseillé aux parents de garder leurs enfants auprès d'eux. Dans le cas contraire, une garderie était présente dans l'école. Le but était avant tout de préserver les enfants des graves conséquences d'un tel événement au sein d'une école primaire. Du côté de la direction, personne ne comprend ce geste. «Nathan était un bon élève, a souligné Carine Geuns, la directrice. Nous n'avons pas connaissance d'éventuels problèmes le concernant. L'école va à présent tout faire pour surmonter cette étape difficile et surtout aller de l'avant.

Depuis l'annonce de ce suicide, le temps semble s'être arrêté. Aujourd'hui, les gens se sont sans doute

C'est une affaire que je ne souhaite à personne.

Ce drame tombe à la veille des congés de carnaval. Dès ce vendredi et tout au long de cette semaine, des psychologues vont se relayer pour écouter tant les enfants que leurs institutrices. Du côté de la famille, l'heure était à la tristesse et au déchirement. La maman de Nathan, effondrée mais cependant très digne, n'a pas voulu réagir sur les faits, mais a tout de même précisé que «j'ai vécu la même expérience que lui (NdIR: une déception amoureuse), je sais ce que ça représente».

Un village sous le choc!
01/03/2003, LDH
«On ne peut pas oublier un tel drame!»

BRAIVES Ce petit village de 5.300 habitants était traumatisé par ce suicide. Très vite, la nouvelle s'est répandue comme une trainée de poudre. La police a rapidement fait le tour des parents pour les avertir du drame qui venait de se produire à l'école communale. Certains, qui n'avaient pas été prévenus, étaient effondrés à l'annonce de la nouvelle. «Nous avons voulu amener notre enfant et les barrières étaient fermées, a expliqué une maman. Comme nous avons vu les policiers, nous avions directement pensé au pire mais à ce point... Je ne comprends pas comment un enfant peut en arriver à ces extrêmes.»

Paul Guillaume, bourgmestre de Braives, a tenu à être présent auprès des enseignants. «Nous devons tous être solidaires par rapport à ce geste. Aujourd'hui, nous avons une pensée émue pour la famille de Nathan mais également pour tous ses petits camarades. Il faut, dès à présent, reconstruire notre petite commune qui, cela va de soi, est choquée par ce qu'elle vient de subir.»

Ce drame était également sur toutes les lèvres dans les commerces de la localité. «C'est vraiment terrible. Une décision pareille suite à une déception amoureuse pour un enfant de 12 ans, c'est vraiment étrange, nous racontait une riveraine. Il ne faut surtout pas trouver un coupable à ce tragique événement, surtout pas les parents. Certains diront que c'était un appel à l'aide et que personne n'a su l'écouter, mais je n'y crois pas. J'espère que tous les habitants du village vont se serrer les coudes et, surtout, soutenir les parents face à ce calvaire. C'est un vendredi bien sombre dans l'histoire de notre commune.»

Depuis l'annonce de ce suicide, le temps semble s'être arrêté. Aujourd'hui, les gens se sont sans doute

réveillés en pensant que c'était un cauchemar. Mais non... elle est moche, la vie!

LDH, 1/3/03
BRAIVES Dès l'annonce de la terrible nouvelle, le ministre de l'Enseignement fondamental, Jean-Marc Nolle (Ecolo), a décidé de se rendre à la petite école communale de Cipllet. Sa mine sombre ne laissait planer aucun doute sur les sentiments qu'il éprouvait face à ce drame terrible. «Je suis présent en tant que ministre mais également en tant que papa. Même si mes enfants n'ont pas l'âge de la petite victime, je suis extrêmement touché par cet acte désespéré. Je veux être proche des enseignants mais également des équipes de psychologues. Leur travail risque d'être difficile et douloureux. Nous devons être solidaires.»

Lors de la conférence de presse, l'émotion était perceptible dans la petite classe. Les institutrices mais également la directrice et l'inspecteur, tous avaient les yeux rougis par l'émotion. «Nous allons maintenant aborder une phase délicate avec les enfants. Nous aimerions tous pouvoir appuyer sur la touche rebobinage du magnétoscope mais, malheureusement, nous ne pouvons pas. L'école est un lieu d'écoute. Il le sera encore durant les jours à venir. Une chose est certaine, il ne faut pas chercher de coupable.»

Les paroles du ministre étaient calmes et posées. «Aujourd'hui, nous devons nous remettre en question face à ce drame. De nombreuses questions persistent malgré tout quant à la volonté de ce jeune garçon de mettre fin à ses jours.»

Le plus difficile sera certainement de tourner la page, même si Nathan restera à jamais dans le coeur de ses condisciples et, surtout, de sa famille. Elle est la moche, la vie...

Bijna honderd procent van de pubers keek zaterdagavond naar de Idols-finale. Maar ook bij andere leeftijdsgroepen sloeg de histerie toe. Aan de Fokkerlaan nummer 18 in Amstelveen keek een groep dertigers. Bij de burens op nummer 20 een paar kinderen met hun ouders.

PAR 10/3
OP TAFEL. BIJ nummer 18, staan gebakjes met daarop de portretten van Jim en Jamaï. Een euro per stuk, bij de banketbakker in Abcoude. Een ideetje van diens dochter. Al om half twaalf zaterdagochtend waren alle tienduizend Idols-taartjes uitverkocht. Allard heeft er nog net een doos van weten te bemachtigen. De Jim-gebakjes zijn favoriet. Bij Pien en Allard in Amstelveen wordt een feestje gegeven ter ere van de Idols-finale. De huiskamer zit vol met (bijna) dertigers. Er staan schalen vol chips en snoep. Alsof het hier een wk-voetbalfinal

le betreft. Pien is voor Jim. Boven de open haard hangt zijn poster. Jim heeft de looks, daarover is iedereen het eens. En Pien - 27 jaar - wordt dan wel voor pedofiel uitgemakkt door sommigen van de andere aanwezigen, maar ja, het oog wil ook wat. "Kijk dan hoe hij eruitziet!" Majorie houdt haar mini-spandoek op satéprikkers omhoog. 'JIM.'

Als het geluid van de televisie even niet boven de 65 decibel uitkomt, gaat het vooral over de uiterlijkheden. De 'theezakjes' van Tooske die bijna uit haar jurk vallen als ze de verkeerde beweging maakt. "Kookt het water al?" En over het gebrek aan mimiek bij Jerney Kaagman. Botox. Kan niet anders. Geen emotie meer te zien in dat gezicht. "Ze had beter die voorgevel kunnen laten liften." Ondertussen bij de burens. Titia van twaalf zit met haar broertje, een neefje en een paar volwassene te kijken. Maartje van tien is nog op de hockeyclub, daar was een 'day-disco' in het kader van Idols. De finale komt ze thuis bekijken. Boven de tv hangt een helder advies: 'Stem Jamaï'. De poster van Jim hangt, toegetakeld met bril, snor en stoppelbaard, aan de muur, onder het ongeschonden perzikgezicht van Jamaï. 'Jim de loezer'. Titia gaat niet stemmen, denkt ze. Er zijn meisjes in haar klas die wel tien keer mogen belten. "Die ouders weten zeker niet hoeveel het kost."

Jamaï is grappig en humoristisch, vindt Titia. Hij heeft meer persoonlijkheid, vindt haar vader. Titia: "Jim ziet er misschien wel leuker uit, maar ik kijk gewoon door de looks heen. Jamaï is beter." De moeders twijfelen, want die Jim is toch wel een schatje.

Dan begint Jim met zijn speciaal voor hem gecomponeerde liedje. Titia: "Kijk nou, hij heeft lipgloss!" Vader: "Wat een warm timbre, die heeft een dubbele baard in de keel." Allard, even op bezoek bij de burens: "Echte mannen hebben geen lipgloss."

Terug op nummer 18. RTL 4 pauzeert. Yorin gaat backstage. Pien en Majorie sms'en voor Jim. De Jamaï-fans waren niet van plan om ook maar een cent aan deze nepverkiezing te besteden, maar nu moeten ze wel. Om de sms'jes van Pien en Majorie te compenseren, stemmen ze toch maar op Jamaï.

Daarop sturen Pien en Majorie nog een sms'je. "Voor de zekerheid."

Om half elf komen Tooske en Reinout met een mededeling: de telefoonlijnen liggen plat in grote delen van Nederland. Van alle Nederlandse pubers zit op dat moment 97 procent naar Idols te kijken. Dertigers kijken veel minder, maar de vriendenkring van Pien en Allard doet zijn best het percentage hoog te houden.

Vlak voor de finale komen de kinderen van de burens binnen. Op de hockey was iedereen voor Jamaï, aldus Maartje. Majorie legt Titia nog een keer uit waarom Jim moet winnen. "Ik kan het weten. Want ik ben bijna dertig, dus ik ben objectief." Daar heeft Titia niet van terug.

Er gaan augurken in worst rond, uierkruiers en pizza. De temperatuur stijgt. Tooske en Reinout beginnen om onduidelijke redenen af te tellen. 'Vijf, vier, drie' "Harder," gilt iemand in de uitpuilende huiskamer in Amstelveen. En dan: een zwart scherm. Uitgerekend om veertien minuten over elf drukt iemand op de verkeerde knop. Paniek, gegil, geschreeuw. Het duurt even tot Jerney weer in beeld is. "Botox!" Net op tijd voor de uitslag.

Drie minuten voor half twaalf. Titia bijt op haar vingers. Pien en Majorie houden hun handen voor hun gezicht. En de winnaar is Jamaï! Jim 'wil iedereen bedanken die in mij heb geloofd.' Pien kan er niks aan doen, de tranen komen gewoon vanzelf. Titia lacht haar blokjesbeugel bloot. Ze heeft toch een keer gestemd. "Mocht van mijn vader."

'Ik ga bij Barend & Van Dorp lekker in debat met Wouter Bos. Over media en cultuur en zo. Dat moet allemaal beter.'

NM 13/3

JAMAI LOMAN

Gerrit Komrij

Eventjes dacht ik, toen ik hoorde dat naar de finale van *Idols* 2003 ruim vier miljoen mensen hadden gekeken - 't zullen niet allemaal kinderen zijn geweest - dat Nederland één pedofielenest was geworden. Ruim vier miljoen mensen die zich de ogen hadden uitgekeken op een jongetje dat kort daarvoor nog door een groep scholieren tot 'een natte wind' was bestempeld, het riep visioenen op van Oude Pekela. Of was het Nieuwe Pekela?

Eventjes duurde de gedachte. Ik zag mijn vergissing snel in. Dat waren dezelfde vier miljoen die een nat kruis hadden gekregen van Pim Fortuyn en dezelfde vier miljoen die een natte neus hadden gekregen van Prins Claus, kortom, hier was op democratische wijze opnieuw iemand tot aanvoerder uitgeroepen van het schattige clubje dat Nederland heet. Jou komt de eer toe, Jamaï Loman - je hoort dat ik netjes met twee woorden spreek - dat je dit als eerste begreep.

Vanavond lekker in debat. Het moet allemaal beter.

Jamaï Loman, neem de tent over! Niemand hoort beter in het rijtje Jan Peter Balkenende en Wouter Bos thuis dan jij. Je bril, je tv-loopje, je wereldbeeld - je bent precies zo en in alles een beetje beter. Trouwens, we zijn toevallig aan een nieuwe Willem Alexander toe. Wie zou geknipter als opvolger zijn dan jij? Je kunt zingen. Je kunt spellen. Je kunt bescheiden zijn. Je hebt voor een ander nog eens een compli-

ment over.

Ik hoop dat je niet alleen media en cultuur en zo zult doen, maar het hele circus. Bij zoveel getut en kinderachtigheid zijn we hard toe aan een *verstandig* kind. Ik ben er heilig van overtuigd dat het ons voor de wind zal gaan als Jamaï het eenmaal voor het zeggen heeft. Nederland heeft zich hier lang genoeg voor warm gelopen.

Geregerd door een natte wind, vertrouwder kan het niet.

Fractieleider Jamaï, kamervoorzitter Jamaï, minister van media en cultuur Jamaï, minister-president Jamaï, kroonprins Jamaï, koning Jamaï, er is niet één combinatie die ongemakkelijk klinkt. Dat komt door jou, maar vooral door Nederland. Aan een sentimentele monarchie, een kinderlijke cultuur, een televisie van deodorant- en brillenverkopers, een playbackende regering en een impressionistische politiek zal onze Jamaï definitief glans en glorie verliezen.

Jamaï verslaat Jan Peter, Wouter en Willem.

Staatsgreep in speelgoedland.

In debat met Wouter Bos - legde je daar de lat niet een beetje te laag? Nogal wiesde, Jamaï, dat de toekomst van media en cultuur bij jou in betere handen is. Je moet - zo aan het begin - met iets essentiëlers komen. Ik verheug me op je debat met Abu Jahjah. Je zult het aandurven. Twee verstandige types. Twee jongens die smeken om een 'lekker debat'. Twee jongens waar de beroepspolitici hun schijterige handen niet aan willen branden. Een tandem die ons land misschien nog kan redden van de wijsneuzen en kinderjuffrouwen.

Door JAN URIOT

erd...

Het is inmiddels geen geheim meer dat de 15-jarige JIM in de 18-jarige CHARLOTTE zijn grote liefde heeft gevonden. Hoewel Charlotte de afgelopen jaren al heel wat vriendjes heeft gehad, is zij voor Jim de eerste. Openhartig vertelt het nieuwe 'Idol' over hét bijzondere moment in zijn leven. 'Bij haar durf ik mezelf te zijn. Dit heb ik nog nooit meegeemaakt!'

*Ik was zestien en jij was achttwintig (...)
We liepen samen verder langs het strand
En als een jongen pakte ik je hand
Maar als een man zag ik de zon weer opgaan*

*En 't werd zomer,
't werd zomer.*

Wie kent deze regels uit het lied van ROB DE NIJS niet? Toepasselijker kan deze tekst voor JIM BAKKUM (15) uit Egmond-Binnen bijna niet zijn. Wellicht is dit lied dan ook een mooie suggestie om in een volgende *Idols*-ronde te zingen. Want net als in de tekst loopt Jim de laatste weken geregeld innig verliefd met zijn CHARLOTTE (18) langs het strand van Bergen aan Zee en ook bij hen is er een leeftijdsverschil.

'Ik weet niet wat ik de laatste tijd allemaal meemaak,' zegt Jim. 'Joh, ik kan mijn geluk niet op! Natuurlijk speelt *Idols* op dit moment een grote rol in mijn leven, maar tegelijkertijd ben ik ook nog eens stapelverliefd geworden. Natuurlijk waren er al eerder vriendinnetjes, zoals SANNE met wie ik geregeld op vakantie ging, maar dit met Charlotte heb ik nog nooit meegeemaakt. Met Sanne liep ik bijvoorbeeld als maatjes wel eens hand in hand over straat en ik gaf haar ook wel eens een kusje, maar Charlotte heeft me geleerd wat liefde is. Met haar ben ik verder gegaan.' Jim bloost wanneer hij over hét bijzondere moment in zijn leven praat. Wie herkent dat niet? De eerste keer dat je met iemand de liefde bedrijft, vergeet je immers nooit. Iedereen draagt de naam van zijn of haar eerste, echte liefde levenslang met zich mee. De herinnering aan dat eerste, intieme moment raak je nooit meer kwijt.

Charlotte heeft Jim nu als ervaren gids door het onontdekte gebied dat liefde en intimiteit heet geleid. Toch werd Jim de laatste tijd ook geplaagd door veel lastige vragen over eventuele homoseksualiteit. Tijdens de eerste opnamen van *Idols* zagen we immers beelden van Jim die de blonde lokken van zijn Charlotte aan het vlechten was. Ook riep REINOUT OERLEMANS enkele weken geleden bij zijn opkomst enthousiast dat Jim zijn kuif even flink in de gel had gezet. Dat alles geeft niet het beeld van een echte hunk, macho, en zette sommige kijkers op het verkeerde been.

'Ik homo? Ben je gek?! Ik mag nu eenmaal graag een beetje met Charlottes haar klooiën. En dat met Reinout was een grapje. Nee hoor, ik heb absoluut niet de ambitie om dameskapper te worden. Natuurlijk ben ik nu meer dan ooit bezig met mijn uiterlijk. Voor *Idols* moeten we bijvoorbeeld make-up op. Tja, dat is wel even wennen. Maar dat hoort nu eenmaal bij televisieoptredens, verder kijk ik zelf nauwelijks in de spiegel.'

Verspeel je door je openhartigheid en je relatie met Charlotte niet te veel fans en dus ook stemmers voor 'Idols'? 'Dat zou kunnen, maar ik ga haar niet verstoppen. Het zou best kunnen dat een aantal meisjes teleurgesteld is omdat ik nu openlijk voor Charlotte heb gekozen, maar laten we eerlijk zijn, het gaat uiteindelijk om de muziek. Ze moeten me leuk vinden

om mijn liedjes en niet omdat ik eventueel nog vrij ben. Ik wil vooral mezelf zijn en ga me beslist niet anders voordoen dan ik ben. Ook al zou RTL 4 of de platenmaatschappij zeggen dat het beter zou zijn om niet te praten over een vriendin, dan zou ik dat gewoon toch doen.

Ik wil me best aan bepaalde regels houden. *Idols* is immers een wedstrijd en als ze zeggen dat je voor de officiële finale niet mag optreden in het land, dan doe je dat ook niet. Maar nogmaals, Charlotte is te belangrijk voor me. Die verstop ik niet onder een burka. Vandaar ook onze openheid. Iedereen mag weten hoe verliefd we zijn. Dat voorkomt ook allemaal vreemde geruchten en roddels. Ik schrok me vorige week te pletter toen ik in een kladderblad las dat ik ingestort zou zijn. Ik heb dat mens niet eens gesproken. Had ze even de moeite genomen om naar me toe te komen, dan had ik haar duidelijk kunnen uitleggen wat er aan de hand was.'

Hoe reageren je medescholieren op de Jac. P. Thijssse Scholengemeenschap in Castricum?

'Vreemd, het wordt steeds ingewikkelder. Op eens wil iedereen bevriend met je zijn of aan je komen. Ook staan er wildvreemde mensen op het schoolplein te wachten om een glimp van me op te vangen. Dat is natuurlijk wennen, maar ik laat me niet gek maken. Mijn school en Charlotte zijn op dit moment het belangrijkste voor me. Al dat andere, aandacht en *Idols*, is leuk, maar niet echt belangrijk!'

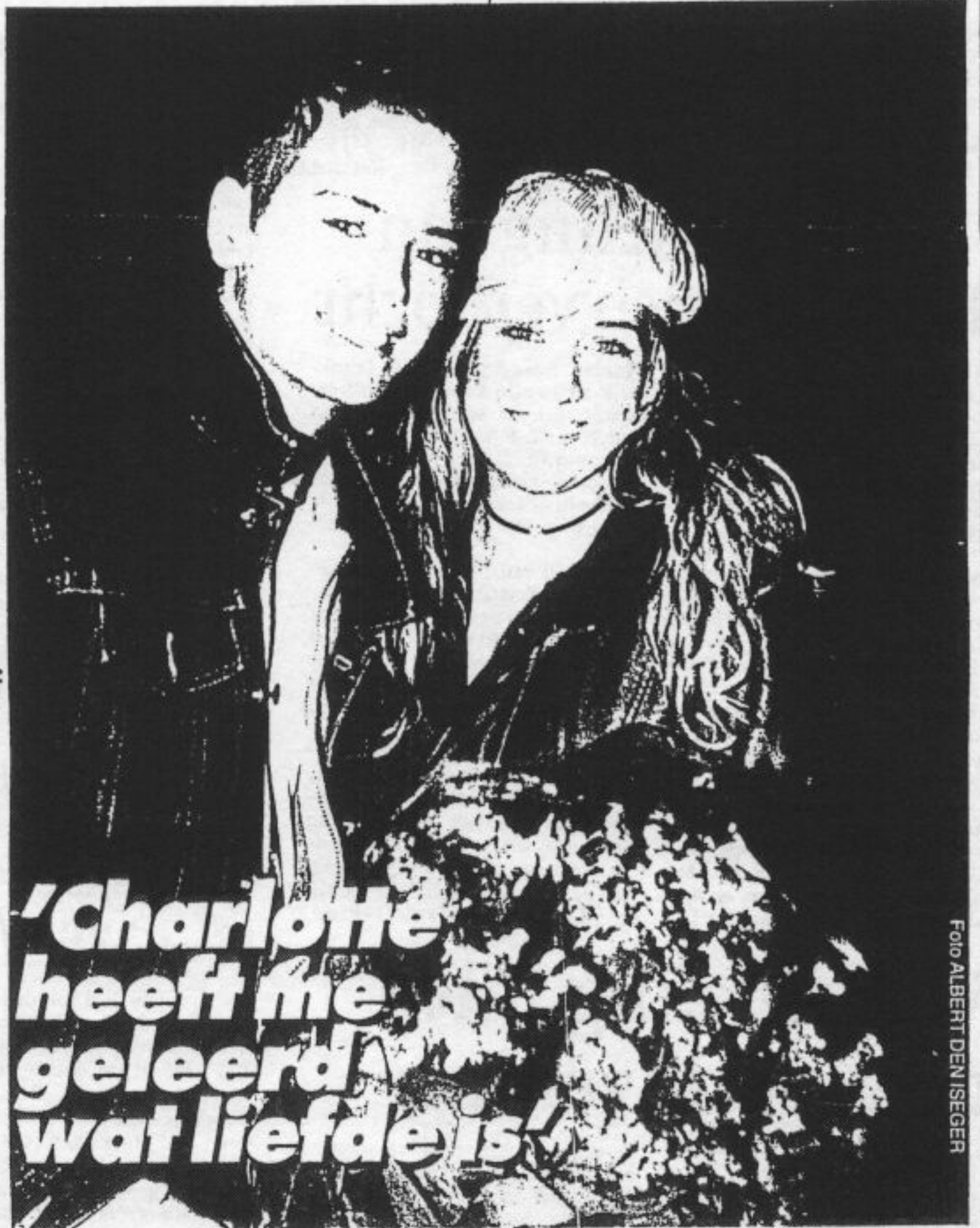

Foto ALBERT DENISEGER

Idols Liefdesgeheim van 'Idols'-ster De nacht waarin

11/2/2003

door Rudie Kagie VN 15-3

De ontwapende openhartigheid waarmee Büch ondervragers deelgenoot maakte van zijn pedofiele inslag ('voor mij zijn er twee mogelijkheden: afzien of het gevang in') deed vermoeden dat hij niets te verbergen had. 'Ik schrijf erg autobiografisch. Ik heb het niet over de belevenissen van een meneer Jansen of meneer Pieterse in een fictieve wereld. Mijn boeken gaan over Boudewijn Büch en dat ben ik!' zei hij in 1986 tegen *Hurro*.

Oude cabriolet

Martin Ros van uitgeverij *Aspekt* gaat een bibliografie van Boudewijn Büch verzorgen. Er komt ook nog een levensgeschiedenis, geschreven door een auteur wiens naam Ros nog niet wil onthullen. 'Boudewijn en ik waren met elkaar gebrouilleerd,' zegt de uitgever. 'Maar we hebben onze ruzie kort voor zijn dood bijgelegd. In de stationsrestaurant van Hilversum waar we één kopje koffie zouden drinken. Maar het gesprek liep zo goed dat Boudewijn de ene na de andere trein naar Amsterdam liet passeren. We spraken af dat we samen een boekenprogramma zouden gaan maken. In mijn oude cabriolet zouden we schrijvers gaan opzoeken. Lekker langs Wolkers en al die mensen, leuk, hè?' VN 5-4

Uitzonderlijk, vooral ook door zijn volledigheid, is de correspondentie tussen Büch en Reve uit de periode 1981-1984, onlangs aangeboden aan Piet van Winden door een van de vroegste collectioneers van Büchiana. In de in totaal 25 brieven en twee briefkaarten

Briefwisseling van Reve en Büch verkocht

Door onze kunstredactie NR
AMSTERDAM, 22 MAART. Het Leidse antiquariaat AioloZ toont tot en met vandaag op de European Antiquarian Book and Print Fair in de RAI een correspondentie tussen de schrijvers Gerard Reve en Boudewijn Büch.

De briefwisseling omvat de jaren 1981 en 1985 en is afkomstig van een verzamelaar. De vorig jaar overleden Büch was toen 33 en Reve 58 jaar. De collectie omvat zestien handgeschreven en gesigneerde brieven van Reve, acht getypte brieven van Büch, Ansichtkaarten en een foto van Mick Jagger met geïmiteerde handtekening door Joop Schafthuizen.

Volgens Piet van Winden van antiquariaat AioloZ zijn zowel Reve als Büch in deze correspondentie „op hun best”. Büch adreert Reve als de grote meester en Reve ziet Büch als een goddelijke Jon-

Verzameling Büch deels naar veiling

Door onze kunstredactie NR
AMSTERDAM, 29 MAART. Het grootste deel van de nalatenschap van de in november vorig jaar op 53-jarige leeftijd overleden schrijver-publicist Boudewijn Büch wordt via enkele veilingen openbaar verkocht. Een dwarsdoorsnee van de bonte verzameling en van de (gebruiks)voorwerpen wordt geschonken aan een museum voor een permanente tentoonstelling ter nagedachtenis aan Büch. Zijn erven hebben hierover overeenstemming bereikt.

De familie schenkt de literaire rechten aan een fonds dat regelmatig een bijdrage zal uitkeren aan een student/schrijver op een gebied waarbij Büch betrokken was (onder meer reizen en archivering). Gedacht wordt aan het Bert Schierbeekfonds, een onderdeel van het Fonds voor de Letteren. Büch bezat ook een groot aantal natuurhistorische objecten en publicaties, waaronder een dodo-verzameling van tienduizenden stukken die hij zelf zijn Bibliotheca Didina et Pinguina noemde (didinus dodo is de volledige naam van

Büchs spullen worden geveild

AMSTERDAM Het grootste deel van de nalatenschap van de overleden schrijver-publicist Boudewijn Büch wordt via enkele veilingen openbaar verkocht. Een dwarsdoorsnee van de verzameling en van de gebruiksvoorwerpen wordt geschonken aan een museum voor een permanente tentoonstelling ter nagedachtenis aan Boudewijn. De erven hebben hierover overeenstemming bereikt. (ANP)

maken beide auteurs meer dan eens gewag van hun voorliefde voor jonge jongens, waarbij, zo blijkt, in Leiden kon worden volstaan met een lekker ijsje, terwijl in Amsterdam - altijd al een dure stad - al gauw een walkman op tafel moest komen om de beoogde jongeling in te palmen.

Met regelmaat neemt Büch de literaire stijl van Reve over: 'De laatste maanden lees ik nog al eens in mijn dagboeken. Omdat ik mijn biografische roman *De kleine blonde dood* moet voltooiën. Aardig is om te zien hoe ik over jouw werken schrijf in 1964. Men zou kunnen zeggen dat ik toen Verliefd op je was. Maar ik was zestien jaar en had puisten.'

Aan de correspondentie ontbreekt één prentbriefkaart van Büch. De nieuwe eigenaar hoeft niet ver te zoeken om de collectie compleet te krijgen, want deze kaart is op de beurs in de RAI te koop bij - ja, wie anders? - Eric Schneijderberg, antiquaar en vele jaren vertrouwenspersoon van Boudewijn Büch. (ANP)

Hub. Hubben

Door onze redacteur

HANS BEERKAMP NR
AMSTERDAM, 24 MAART. De grote winnaar van de 75ste Oscaruitreiking was, geheel naar verwachting, de filmversie van de musical *Chicago*. Het regiedebuut van Rob Marshall zette zes van de dertien nominaties in een Oscar om, maar moest in een aantal belangrijke categorieën Roman Polanski's *The Pianist* voor laten gaan. Nadat Polanski tot beste regisseur was uitgeroepen, en *The Pianist* prijzen kreeg voor scenario en hoofdrolspeler Adrien Brody, leek het er even op dat de film over het getto van Warschau óók beste film kon gaan worden. De teller bleef staan op drie, tegen zes voor *Chicago* en twee elk voor *Frida* van regisseur Julie Taymor (make-up en muziek) en *The Lord of the Rings: The Two Towers* (visual effects en geluidsmontage). Polanski was afwezig, omdat hij nog steeds in Amerika bij verstek is veroordeeld wegens in 1977 gepleegde ontucht met een meisje van dertien.

Correspondentie Büch en Reve op antiquairenbeurs

Van onze verslaggever
Hub. Hubben
AMSTERDAM

Terwijl boekhandelaars en bibliofielen met spanning uitkijken naar de nalatenschap van de in november overleden Boudewijn Büch, duikt op de 'European Antiquarian Book and Print Fair', een unieke collectie brieven en ansichtkaarten op die deel uitmaakt van een correspondentie tussen Büch en Gerard Reve in de vroege jaren tachtig.

De brieven werden onlangs door een verzamelaar aangeboden aan Piet van Winden van het Leidse antiquariaat AioloZ, gespecialiseerd in handschriften. In de correspondentie komt meer dan eens de voorliefde van beide auteurs voor jonge jongens ter sprake en geeft Büch in een brief van zes kantjes een autobiografisch exposé waarvan 'je de rillingen over de rug lopen', aldus Piet van Winden.

De correspondentie bestreekt een kleine vijf jaar, onderbroken door een heftige brouille na een berucht interview van Büch met Reve in *Het Parool*. De antiquairenbeurs wordt tot en met zaterdag in de Amsterdamse Rai gehouden.

Verzameling Büch grotendeels naar veiling

ANP
AMSTERDAM

Het grootste deel van de nalatenschap van de in november overleden schrijver-publicist Boudewijn Büch wordt via enkele veilingen openbaar verkocht. Een dwarsdoorsnee van de verzameling en van de (gebruiks)voorwerpen wordt geschonken aan een museum voor een permanente tentoonstelling ter nagedachtenis aan Büch.

De erven van Büch hebben hierover overeenstemming bereikt. De familie schenkt de literaire rechten aan een fonds dat regelmatig een bijdrage zal uitkeren aan een student/schrijver op een gebied waar Büch betrokken bij was (onder meer reizen en archivering). Gedacht wordt aan het Bert Schierbeekfonds, een onderdeel van het Fonds voor de Letteren.

De familie heeft de veilinghuizen Christie's en Bubb Kuyper benaderd om de verkoop uit te voeren. Er komt een catalogus met de verschillende onderdelen. De inventarisatie van de nalatenschap zal drie tot vijf maanden in beslag nemen. De eerste veiling is vijf tot zeven maanden daarna.

De afhandeling van Büchs zakelijke rechten blijft in handen van zijn zaakbehartiger Erica Reijmerink.

POLANSKI'S

SEKSSLACHTOFFER

NR 1-3
Regisseur Roman Polanski is voor zijn film *The Pianist* genomineerd voor zeven Oscars, maar of hij later deze maand bij de Oscaruitreiking zal zijn is de vraag. Hij wordt nog altijd gezocht in de VS vanwege een seksschandaal in 1977. In het huis van acteur Jack Nicholson bedreef hij met de toen minderjarige (13) Samantha Geimer tegen haar wil de liefde. Polanski vluchtte uit de VS voor hij werd veroordeeld. Geimer is nu moeder van drie kinderen en woont op Hawaï. Ze schreef aan de *Los Angeles Times* dat ze weliswaar tegen haar zin seks had met de regisseur, maar dat die nu op zijn werk moet worden beoordeeld, niet op de 25 jaar oude misdaad: 'Hij had toen gestraft moeten worden.' Ze vindt dat Polanski naar de VS terug moet kunnen komen zonder gearresteerd te worden. Hem kan een straf van 50 jaar opgelegd worden bij terugkeer in de VS.

Polanski heeft in zijn film *The Pianist* de oorlogstijd in Warschau, zijn eigen vlucht uit het joodse getto en zijn ontsnapping aan Auschwitz verwerkt. Hij werd beroemd met films als *Rosemary's Baby* en *Chinatown* en was getrouwd met Sharon Tate, zijn 26-jarige zwangere vrouw die in 1969 werd vermoord door aanhangers van Charles Manson.

Acteursvakbond VS waarschuwen voor zwarte lijst

NR
LOS ANGELES, 5 MAART. De belangrijkste vakbond van acteurs in de Verenigde Staten, de Screen Actors Guild, heeft gisteren gewaarschuwd tegen een zwarte lijst van spelers die zich uitspreken tegen een oorlog met Irak. De verklaring kwam nadat belangrijke acteurs als Martin Sheen, George Clooney, Barbra Streisand en Sean Penn zich tegen een oorlog met Irak uitspreken. „Er is onlangs gesuggereerd dat bekende mensen die 'onacceptabele' ideeën uiten, gestraft zouden moeten worden door hun recht op werk te verliezen. Zelfs een spoor van een zwarte lijst mag nooit meer in dit land worden getolereerd”, aldus de bond. Daarmee verwijst de Screen Actors Guild naar de zwarte lijst die in de jaren '50 circuleerde, toen acteurs met vermeende communistische sympathieën van het witte doek werden geweerd. (ANP)

in zijn derde film, *Lijfa 4-ever* (2002), schetst de Zweedse regisseur Lukas Moodysson (*Fucking Åmål, Together*) het bittere, inktzwarte portret van een 16-jarig slachtoffer van een loverboy, vrouwenhandel en gedwongen prostitutie. Hij benoemt de locatie

zichtspunt van de oueruggende partij. Hoe je het Wendt of keert, het is een verschrikkelijk verhaal over geldnood en uitzichtloosheid, over lijmsnuivers en valutabars, over verraad door je eigen familie, over de illusie van het vrije

Vladimir Nabokov (1899-1977) geniet faam als romanschrijver, en voor het grote publiek is hij bovenal de schepper van *Lolita*, het boek dat hem wereldberoemd maakte en in staat stelde ('sinds mijn kleine meisje mij onderhoudt...') zich geheel aan zijn schrijverschap te wijden. Dat hij ook een behoorlijk oeuvre aan gedichten heeft nagelaten, is minder bekend. Hopelijk komt hier enige verandering in nu een selectie uit zijn poëzie in het Nederlands is uitgebracht onder de titel *Gedichten*.

Nabokov debuteerde nog in Rusland als 16-jarige met een bundel liefdespoëzie, een jeugdzonde (door hem bekostigd uit de erfenis van een oom) waar hij later niet graag aan werd herinnerd. Zijn eerste 'echte' publicaties stammen uit zijn Berlijnse emigratieperiode begin jaren twintig, toen de Russisch-talige krant *Roel* ('Het Roer') zijn gedichten begon te plaatsen. In emigrantenkringen rees zijn ster snel, en dit bleef in de Sovjet-Unie niet onopgemerkt. 'Het reisbiljet' (1927) werd, voorzien van een pesterig commentaar, overgenomen door de *Pravda*; het zou het enige gedicht blijven dat bij Nabokovs leven in de Sovjet-Unie verscheen. In 'Het reisbiljet' mijmert de dichter over de weg die een treinkaartje afdraagt van de papierfabriek tot aan het reisbureau en 'de trage onverschillige verkoper/ die vroeg of laat dat ene laatste open/ en mij mijn reisbiljet naar huis toe geeft'.

In een reactie op het commentaar in de *Pravda* spuide Nabokov zijn gal over alles wat bolsjewistisch was; deze minachting voor het communisme leek onontbeerlijk voor de verwerking van zijn gedwongen emigratie: 'De kracht van mijn minachting is dat ik, al minachtend, mijzelf niet toesta te denken aan het bloed dat is vergoten. En dat zij ervoor zorgt dat ik in mijn bourgeois wanhoop het verlies van landgoed, huis, en die slecht verstopte goudstaaf in de krochten van het watercloset niet betreurt.'

Nabokov is wel bestempeld als een kille estheet. Deze reputatie dankt hij onder andere aan zijn pertinente weigering een moreel oordeel te vellen over zijn soms dubieuze personages en aan het *dédain* waarmee hij de 'hele publicistische kliek van geëngageerde literatoren' en de door de 'Weense delegatie'

Vladimir Nabokov

FOTO AP

aangevoerde psychiatrie neersabelde. Nabokovs poëzie laat een allesbehalve kille indruk achter. Hier spreekt een dichter die zijn pijn over het verlies van zijn vaderland, zijn paradijselijke kindertijd, en het verdriet om zijn vermoorde vader op een intieme manier prijsgeeft, zonder overigens pathetisch te zijn. Een dichter die niet zeurt over het verlies van een klungelig verstopte goudstaaf, maar die voor zijn 'machtige heimwee' een ontsnapping zoekt in zijn literatuur, zodat hij zijn onmisbare Rusland altijd bij zich heeft. (ANP)

van zijn heldin („ergens in de voormalige Sovjet-Unie") evenmin als het land waar ze naar toe wordt gelokt om in een kale flat met zwetende mannen naar bed te gaan.

De camera registreert dit leed plastisch, letterlijk vanuit het westen. En vooral over de rechteloosheid van kinderen, geëxploiteerd door gangsters die er niet als slechte mensen uitzien. Regie: Lukas Moodysson, Met: Oksana Akinsjina, Artjom Bogoevskij, Pavel Ponomarev. NR 20/3
In 8 bioscopen.

MFKB 10/3 (Advertentie) → VERONICA

Hij is 's land meest beruchte kunstenaar, die zijn modellen niet alleen schildert maar ook graag op de divan uitnodigt. En dan niet voor een goed gesprek. Interview met Peter Klashorst, wiens leven centraal staat in Veronica's achtdeelige docusoap Klashorst & Co. 'Somme melsjes zeggen vooraf: Je mag me wel portretteren, maar ik wil niet met je neuken. Dan zeg ik: laat dat schilderen ook maar zitten.'

Je bent Veronica's antwoord op de Adam's Family en Patty's Posse. Wat kan de kijker verwachten? 'Het is een serie waarin de ondergang van een kunstenaar wordt belicht. Het wordt een openbare geseling van een schuinsmarcheerder die zichzelf tegenkomt. Clifhanger is mijn bezoek

aan Afrika. Waar iedereen op hoopt, is natuurlijk mijn arrestatie in Afrika. Die is gepland voor de laatste aflevering. Ik zou nu al naar Afrika willen gaan, maar als ik dan word gearresteerd, is het programma na twee afleveringen al afgelopen. Dat is niet de bedoeling.'

In Senegal, Kenia én Gambia loopt een arrestatiebevel tegen jou vanwege het vervaardigen van

pornografie en het aanzetten tot prostitutie. Je zou denken: die laat het wel uit zijn hoofd om nog terug te gaan?

'Ik ben vast van plan om niet gearresteerd te worden. Ik moet terug om mijn gezinszaken te regelen. Ik heb in Kenia twee vrouwen en twee kinderen. Bovendien is het leven daar fantastisch. De mensen zijn aardig en ik heb een villa pal naast het strand. Het belooft een spannende reis te worden. De vader van een van mijn vrouwen daar is hoofdinspecteur van politie. Maar aan de andere kant ligt er inderdaad een arrestatiebevel en ga ik zeker weer een aantal naaktschilderijen maken. En dan zo'n cameraploeg achter me aan die eigenlijk een pornofilm wil maken;

ik denk dat alle ingrediënten aanwezig zijn voor een grootscheepse arrestatie. Baantjer kan er niet tegenop, haha.'

Je zat drie weken in een gevangenis van Senegal. Hoe ziet het er daar van binnen uit?

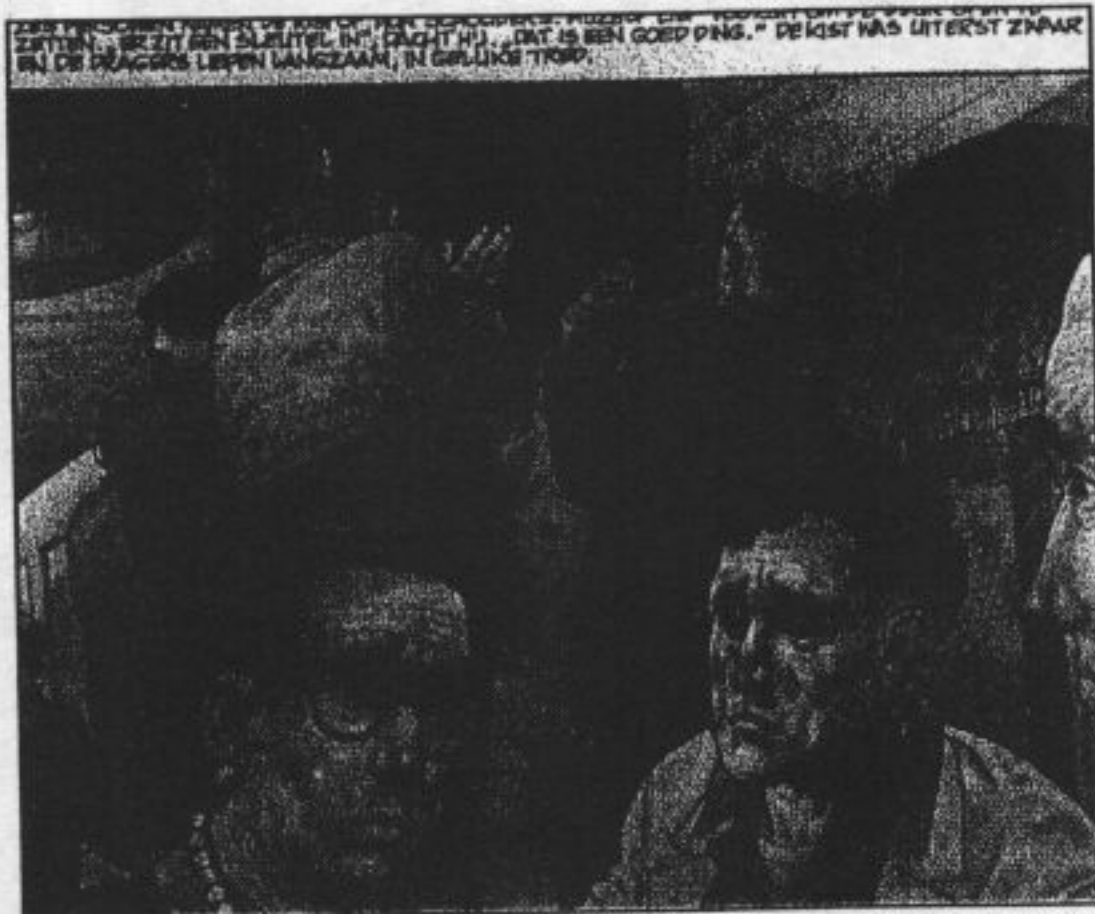
'De gevangenis was vroeger een slavendepot, en was helemaal wit geschilderd. Wat ik zo fascinerend vond was dat de ratten daar ook wit waren, die nemen de natuurlijke kleur van hun omgeving aan. Dat telde niet voor mij, ik was de enige blanke daar. Ik ben het leven in kraakpanden gewend, dat kwam me nu goed van pas. Want het is natuurlijk geen hygiënische situatie, met huisdieren als ratten, vlooiën en muizen. Je zit

met zijn allen als haringen in een ton, er waren periodes dat ik daar niet eens kon zitten, zo vol was het. Maar het was een buitengewoon leerzame ervaring. Je leert daar de ware aard van de bevolking kennen. Normaal zien ze je als blanke als een wandelende geldzak, maar in de gevangenis is iedereen gelijk.'

Heb je in de cel nog kunnen schilderen?

'Een criminele artistieke daad'

'De kleur moest grijs zijn. Met kleur wordt het te vrolijk', meent stripkenaar Dick Matena. "Ik ben geboren in 1943. Mijn eerste herinneringen zijn ook in het grijs. Pas eind jaren vijftig begon daar kleur in te komen." Hij startte enkele jaren geleden aan een magnum epos, het in stripvorm gleten van 'De Avonden' van Gerard Reve.

Droomscene uit Reve's en Matena's De Avonden. Een beeldverhaal.

Het is de eerste keer dat een Nederlandse roman integraal wordt overgenomen in een stripbewerking. Matena: "Ik wilde Reve als schrijver in zijn waarde laten. Als ik het zou doen, dan ook integraal. Daar was echter nog geen voorbeeld voor. Hoe moet je een hele strip met ondertekst in ballons krijgen. Die truc heb ik eigenlijk bij toeval gevonden, toen ik voor Marten Toonder iets met Oliver B. Bommel en Tom Poes moest doen. Toonder was daar niet tevreden over, dus dat ging niet door. Waarschijnlijk heb ik rond die tijd De Avonden weer eens zitten lezen en dacht, laat ik dat eens proberen. Mijn vrouw vond de eerste resultaten prachtig en die vind echt niet alles wat ik doe mooi." Wat Reve er zelf van zou vinden, was cruciaal voor Matena. "Via een kennis had ik gevraagd of hij erin geïnteresseerd was. Toen ben ik met de eerste pagina's

bij Reve en Joop Schafthuizen langs gegaan. En zij waren zeer onder indruk. 'Prachtig, prachtig' zei Reve en Joop zei 'dat moeten we afmaken.' Ik dacht nog steeds 'jaja', totdat de uitgever besloot om het te gaan doen", aldus Matena. Maar de tekenaar is stellig. "Als Reve had gezegd 'ik vind er niets aan', had ik het niet gedaan."

Matena is vervolgens aan een enorm project begonnen. Bijna vierhonderd pagina's in vier delen. Langzamerhand begint de tekenaar echter zelf ook vertrouwen in de hele onderneming te krijgen. "Ik dacht steeds, straks komt het eerste boekje uit en dan wil niemand het hebben. Maar ik begin voorzichtig te geloven dat die nachtmerrie niet waar wordt.

Maar waarom De Avonden? "Tja zegt Matena, het is inderdaad geen gemakkelijk boek, maar we zijn ook niet op de wereld om het gemakkelijk te hebben. Ik heb het ook niet voor het publieke gedaan maar puur voor mezelf. Eigenlijk is het een criminele artistieke daad, bijna onzedelijk. Tegen de critici die dat zullen vinden, heb ik weinig verweer."

Volgens Matena zit het verschil tussen 'Reve's Avonden' en 'zijn Avonden' in het ritme. Daardoor is het wel een ander boek geworden. En ik heb van sommigen gehoord dat de humor in het boek juist duidelijk tot zijn recht komt.

De tekenaar koos voor een realistische stijl in zijn bewerking. Ook de dromen van hoofdpersoon Frits van Egters heeft hij realistisch gehouden. Matena: Dromen worden als gauw surrealistisch, zo'n Dali-achtige omgeving zoals Hergé (schepper van Kuifje, red.) dat heeft gedaan. Ik heb echter gekozen om dat realistische ook in de dromen door te zetten. Hierin ben ik alleen gebonden aan mijn eigen visie. Dat gaat heel instinctief. De atmosfeer van die tijd zit nog in mijn hoofd. En Amsterdam tekent zichzelf."

Luc Wierts

De Avonden. Een beeldverhaal, Gerard Reve, Dick Matena, uitgeverij De Bezige Bij. Prijs 19,90 euro.

Dick Matena en Gerard Reve: De Avonden. Een Beeldverhaal deel 1. De Bezige Bij, 90 blz. € 19,90. Luxe editie € 50,-

Eerbied voor De Avonden

Wie wordt gegrepen door een kunstwerk, wil er niet alleen van genieten, maar er ook aan meedoen. Dat kan leiden tot meeklappen, meezingen, het schrijven van een recensie, of het schepjen van nieuwe kunst geïnspireerd op het bewonderde werk. Gezien de populariteit van De Avonden (1947) van Gerard Reve kon (na de speelfilm, het toneelstuk en de cd-box) een stripverhaal naar deze klassieke roman niet uitblijven. Dus beleeft de eenzame Frits van Egters, de held van de geschiedenis, nu ook als stripfiguur de laatste dagen van het jaar 1946, en zit hij nu ook in stripplaatjes klem tussen de ouders die hij ontgroeid is, en de vriendenkring die zijn vervelende getreiter slechts gedooft.

Sinds begin 2001 werkt tekenaar Dick Matena aan De Avonden: Een beeldverhaal, dat vier maal per week verschijnt in Het Parool. De eerste bundeling daarvan omvat de eerste drie hoofdstukken van de roman, waarin Frits zijn avonden doorbrengt bij hoofdpijn-patiënt Louis Spanjaard, op de reünie van het Berends

Gymnasium en op de verjaardag van de baby van Jaap en Joosje Elderer. Het komende jaar verschijnen de resterende drie delen.

Matena, die in de jaren zeventig al furore maakte in het stripweekblad Pep, roept moeiteloos de sombere naoorlogse sfeer uit Reves roman op. Met penseel, pen en Oost-Indische inkt schept hij een eenkleurige, groengrijze wereld die door de grote nuancering in kleurgebruik toch nergens een grauwe of vlakke indruk maakt. Matena tekent hier in een realistische stijl. De gezichten van Frits van Egters en zijn familie zijn gebaseerd op foto's van de schrijver en diens familie. Reve heeft nooit veel moeite gedaan om het autobiografische karakter van De Avonden te verbloemen, dus wat dat betreft is deze aanpak te verdedigen. Het leidt er helaas wel toe dat de tekeningen bijna geen moment verrassen. Het is precies zoals de lezer het zich al voorstelde.

Anders dan in de film naar het boek gebeurde, doet de tekenaar geen moeite

om Reves huiskamerrealisme spectaculairder te maken. Hij tekent vooral close-ups van gezichten en gunt ons slechts zelden een overzicht van huiskamers of van het straatbeeld. Dit versterkt de beklemmende sfeer, maar draagt ook bij tot de saaiheid van de strip. De tekenin-

Matena roept moeiteloos de sombere, naoorlogse sfeer uit Reve's roman op

gen verrassen alleen in de passages met jeugdherinneringen, de gruwelijke anekdotes van Frits (de vader die zijn kinderen - tikt! - aan hun hoofd optilt), en in dromen (de zwaan met de dameschoenen). Dan durft Matena wél zijn verbelding de ruimte te geven. Matena heeft de integrale tekst van De

Avonden gebruikt. Dat is een grote vergissing. Reve heeft zijn boek nooit bedoeld als scenario. Bij de plaatjes doet de tekst zeer overbodig aan. Het is als een film waarin de stem van een verteller alles beschrijft wat we toch al zien. De tekst wordt op deze manier op een rare manier uit elkaar getrokken, waardoor het ritme ernstig wordt vertraagd. Het eerste slachtoffer is de humor. De strip is verbazingwekkend serieus, terwijl juist de grappen de roman aantrekkelijk en draaglijk maken.

Een strip lijkt meer op een speelfilm dan op een roman, en gehoorzaamt dus ook aan andere vertelwetten. Een roman moet onherkenbaar bewerkt worden wil het een strip of film opleveren die de roman recht doet. Matena heeft echter zoveel eerbied voor het boek dat hij het onrecht doet. hoewel de tekeningen prachtig zijn, heeft hij in het verhaal juist het grauwe, saaie, bewegingloze van De Avonden benadrukt.

WILFRED TAKKEN

ren. Hij overschreeuwt zich tot hij erbij neervalt: 'in het gezicht van elke leeks/ ontploft een luchtgitaar// nekwervelstorm van haar/ na een nachtelijke bange-lijk banger/ kom ik klaar.'

Uit regels als deze blijkt dat De Beule graag met woorden speelt. Zo wordt Fany, de masochistische fan van meedogenloze idolen te Roskilde, een 'drangheks' genoemd, en zien we in een ander gedicht zwemslagen in tegensla- gen en 'ondergordelslag' veranderen. De 16-jarige Adam overweegt een 'droomdaad, vadermoord', een ana- gram dat Achterberg in herinnering roept. De taal is over het algemeen hard, maar dan op zo'n manier dat de zachtheid erdoorheen schemert. Sensi- ventaliteit wordt meestal met succes vermeden.

Toch is er iets mis met deze gedich- ten. De beelden zijn nogal eens troebel, en de meeste kinderen van het alfabet lijken op elkaar: het blijven sjablonen. Bovendien wordt de illusie van dialo- gue intérieur vaak verstoord door ato- rismen van de wijze leraar: 'Hij strekt de arm als groet/ vergeet het kind in hem', of: 'Het meisje staat alleen/ en oefent in verlies'. In het titelgedicht van de bundel lijkt de dichter het ook over zichzelf te hebben:

Hij komt niet verder dan wat schone beelden trekt steeds andere lichamen aan, die hem niet passen.

Yelle kan niet kiezen tussen meedoen en observeren als buitenstaander, waar- door hij een niemand wordt: 'een man van zoveel woorden/ ontsnaapt aan elk bestaan'. Dat is tevens het probleem van dit boek. Het zijn woorden, soms ook wel goede woorden, maar het blijft buitenkant. Misschien heeft hij daar- mee aan de essentie van jeugdcultuur geraakt.

Piet Gerbrandy

Horbert de Beule: Yelle! Contact: 32 pagina's; € 14,50. ISBN 90 2541 514 8.

Soap rond provocerende kunstenaar Klashorst

Klashorst staat bekend om zijn provocerende en provocerende karakter. Vorig jaar kwam hij bijvoorbeeld in het nieuws, toen hij in een Senegalese cel be- landte vanwege zijn naaktschil- dersessies met Afrikaanse vrou- wen. In Kenia heeft hij twee kinderen, bij twee verschillende

Veronica, 21.30 uur Na Patricia en Adam, de Patty Brard Posse, de Pfafis en na- tuurlijk de Ozzy's krijgen we er vanavond van Veronica nog een real life soap bij: Klashorst & Co. Hierin wordt kunstenaar Peter Klashorst in zijn dagelijks leven door de camera gevolgd.

'Nee, ik heb wel tekeningen gemaakt van mijn medegevangenen maar die zijn meteen in beslag genomen. Ik gold al als een naaktschilder en bordeelhouder, maar toen werd ik er ook nog van beschuldigd staatsgevaarlijk te zijn. Ik had namelijk aan de medegevangenen gevraagd een boodschap onder hun portret te zetten. Ze schreven dan dat het een kloteland was en een dictatuur, en dat werd mij allemaal aangerekend. Ik heb een advocaat in de arm genomen om mijn werk terug te krijgen. Want er liggen inmiddels meer schilderijen van mij bij justitie dan bij particuliere verzamelaars.'

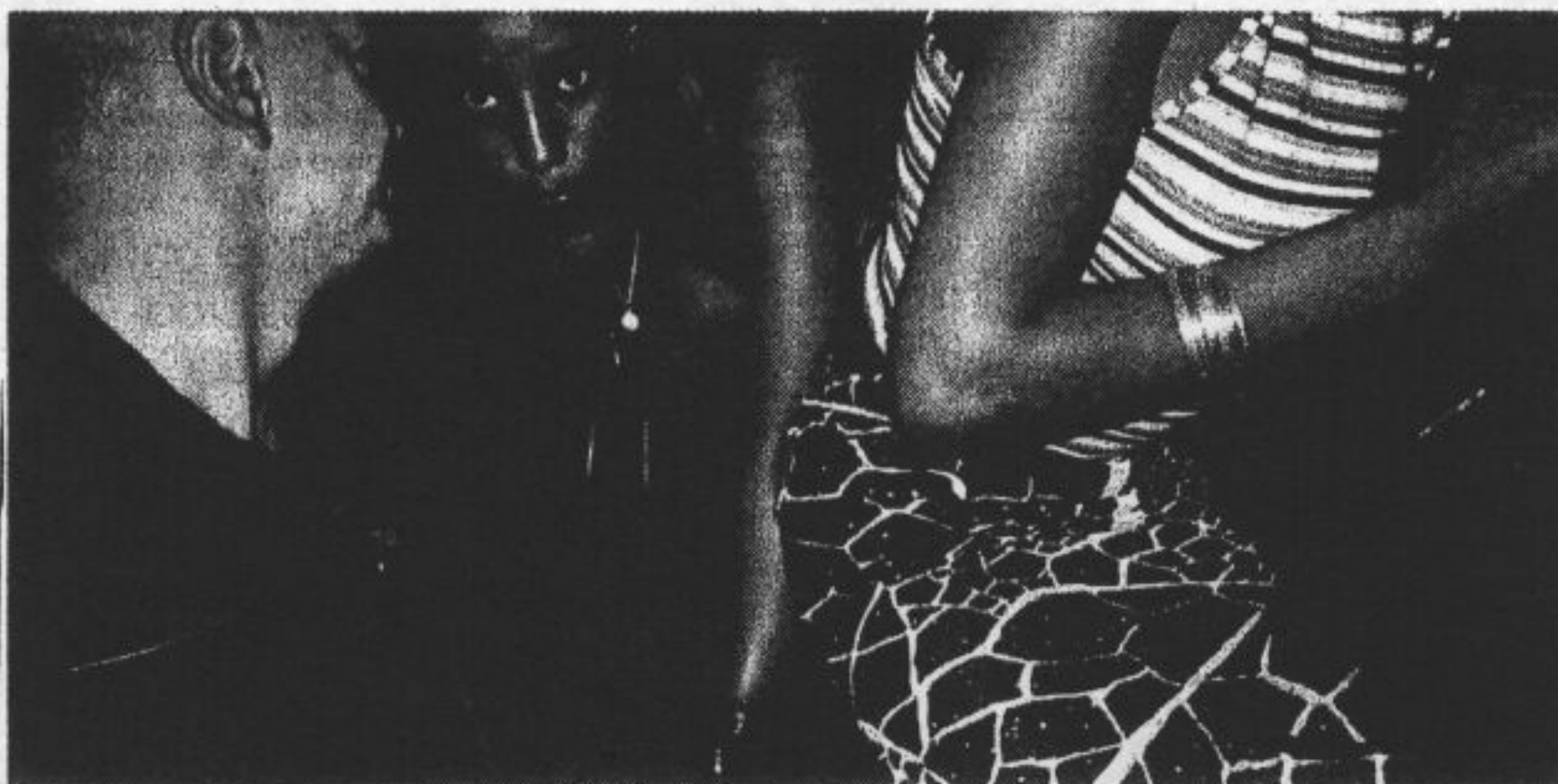
Je muze is de Afrikaanse vrouw. Is dat niet de reden dat je terug wilt naar Afrika?

'Als ik met Afrikaanse vrouwen wil neuken, dan kan ik hier ook om de hoek op de Wallen terecht. Ik ga naar Afrika voor de cultuur. Ik kwam ooit een Afrikaans meisje tegen dat werkte in bordeel Non-Stop aan de Motor-kade in Amsterdam. Ze zat onder de littekens, en legde me uit dat haar lichaam een kunstwerk was, die scars hadden een spirituele betekenis. Ik ben op zoek gegaan naar die oorsprong in Afrika. Ik heb die alleen nooit gevonden. Ik ben daar wel gefascineerd geraakt door de Afrikanen. Ze staan daar met de rug tegen de muur, dat geeft ze een soort van genadeloosheid. In het westen is de vrouw een soort prooi van de man, maar daar is het andersom. De manier alleen al waarop die modellen mij fixeren met hun ogen als ik ze schilder... het zijn net leeuwinnen die me willen opvreten.'

En jij bent het zielige lammetje?

'Dat is natuurlijk de grote aantrekkingskracht. Elke mot wordt naar het kaarslicht getrokken. En schilderen is een hele intense manier om elkaar te verkennen. Als ik iemand schilder, word ik er ook vaak verliefd op. Dan wil de vlam wel eens in de pan schieten. Maar zodra het schilderij af is, is mijn relatie voorbij. Ik heb weezin tegen het westerse scenario waarin de seks is ingebed: dat je ook uit eten

"Ik was al een naaktschilder en bordeelhouder. Nu ben ik ook nog staatsgevaarlijk"

moet, naar de film en alle emotionele problemen moet aanhoren. Daarom schilder ik vaak hoeren: dan is die transactie duidelijk. Ik betaal haar, ik schilder haar, ik neuk haar. En daarna: opdonderen.'

Zijn er ook modellen met wie je niet naar bed gaat?

'Sommige meisjes zeggen vooraf: je mag me wel portretteren, maar ik wil

niet met je neuken. Dan zeg ik: laat dat schilderen ook maar zitten. Ik probeer mijn leven interessant te houden. Je kunt ook een drol schilderen, dat is artistiek net zo'n uitdaging. Maar het is veel leuker om een mooie vrouw te schilderen en lekker met haar op bed te liggen.'

Een dag niet geschilderd is een dag niet geneukt?

'Daar komt het vaak wel op neer. Dat is ook de reden waarom ik in Afrika vaak in de gevangenis beland. De autoriteiten zijn er niet bij geweest, maar zien aan de schilderijen af dat ik seks met mijn modellen heb gehad. Terwijl het onschuldige portretten zijn. Op een gegeven moment leef je in een fantasie van andere mensen. Dat gaat ook zo bij de modellen, veel meisjes bellen me op en vragen of ik een

naaktportret van ze wil maken, die zijn in hun hoofd al geneukt en geschilderd voordat ze een voet in mijn atelier hebben gezet.'

In Afrika werd je door een opinieblad 'de laatste slavenhouder' genoemd.

'Ze denken dat ik zwarte vrouwen exploiteer, maar ik word juist door hen gebruikt. Mijn villa is daar een soort libertijnse enclave, een vrijplaats voor andersdenkenden. Vrouwen mogen in zo'n streng islamitisch land niets, maar in mijn huis kunnen ze roken, blowen, alles eigenlijk. Er ontstond een soort commune-achtige situatie die volledig uit de hand liep. Dat huis heeft twintig kamers, ik had er helemaal geen zicht meer op. Het werd een soort veredeld bordeel, die meiden liepen de hele tijd in hun blote kont rond. Ik wilde dat niet eens, maar zij vonden het heerlijk. Normaal worden hun kutten dichtgenaaid, nu konden ze hun seksualiteit open en bloot uitleven. Ik ben echt niet voortdurend op neuken uit, maar als vrouwen het willen, sta ik er wel voor open.'

Hoeveel kleine Klashorstjes lopen er inmiddels in Afrika rond?

'Van de kinderen van die twee hoeren in Kenia weet ik zeker dat ze van mij zijn. Dan schijnen er nog twee op komst te zijn, maar ik weet niet zeker of ik de vader ben. We zien bij de geboorte wel of ze een blank-achtig huidskleurkje hebben. En er loopt ook nog een meisje rond in Gambia die

beweert een kind van mij te hebben. Dat meisje hoop ik snel te ontmoeten. Alle kinderen zijn welkom, ik heb altijd al een groot gezin gewild.'

Straks heb je vijf families te onderhouden. Hoe lang houd je dat financieel nog vol?

'De bodem van de kas is wel in zicht. Ik zou graag eens een familievergadering willen hebben over het geld. Ik wil het op democratische wijze oplossen. De moeders hebben een eigen huis, een dienstmeisje en de hele mikmak, hun levensstandaard is hoger dan die van mij. Het probleem is dat ik zelf nog een kind ben. Nu moet ik opeens de volwassene gaan uithangen, ik kan niet langer vrijblijvend door het leven gaan. Als zo'n kind ziek is of problemen krijgt, kan ik moeilijk zeggen: zoek het maar uit. Mijn fantasie was een leven te leiden waarin schilderen en neuken de hoofdmoot zijn. Ik wilde leven in een geschilderde videoclip, maar het blijkt steeds meer een geschilderd huis-, tuin- en keukengebeuren te zijn. Ik heb mijn eigen burgerlijke nachtmerrie gecreëerd.'

Hoe nu verder?

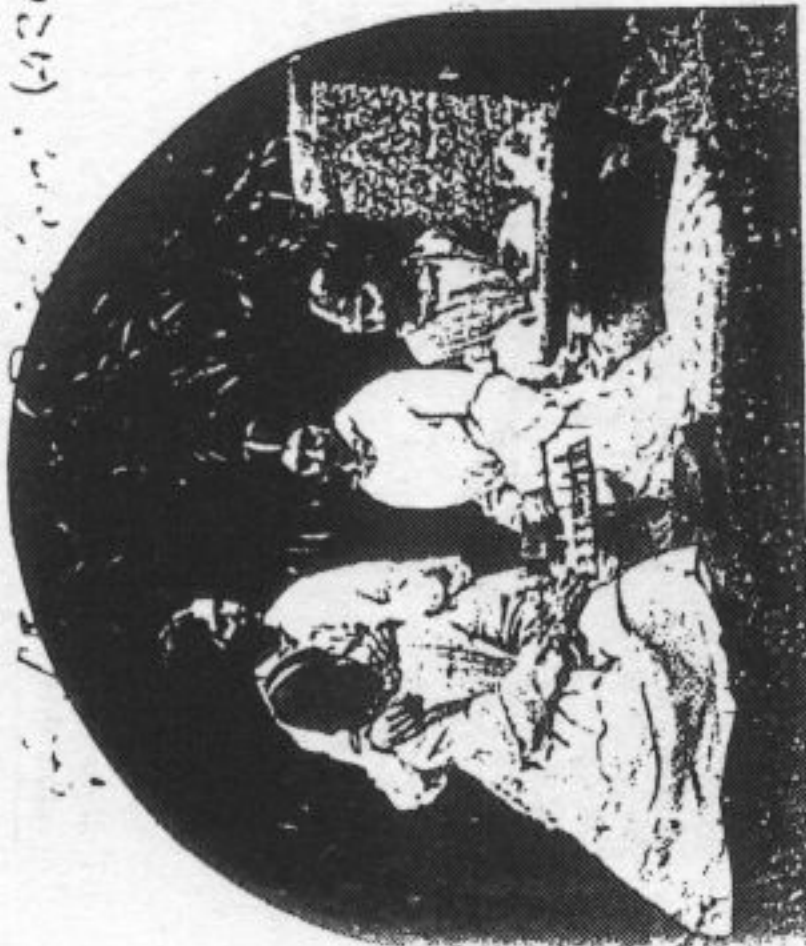
'Ach, ik zie het positieve er ook wel van in. Ik zocht de verloren onschuld in Afrika en God zei: hier heb je er vijf. En ga er nu maar voor zorgen dat je kinderen ook onschuldig blijven. Ik heb geen keuze: ik ga er alles aan doen om te voorkomen dat het straatkinderen worden. Daarom moet ik ook terug naar Afrika.'

Klashorst & Co v.a. dinsdag 18 maart, 21.30 uur

VERONICA

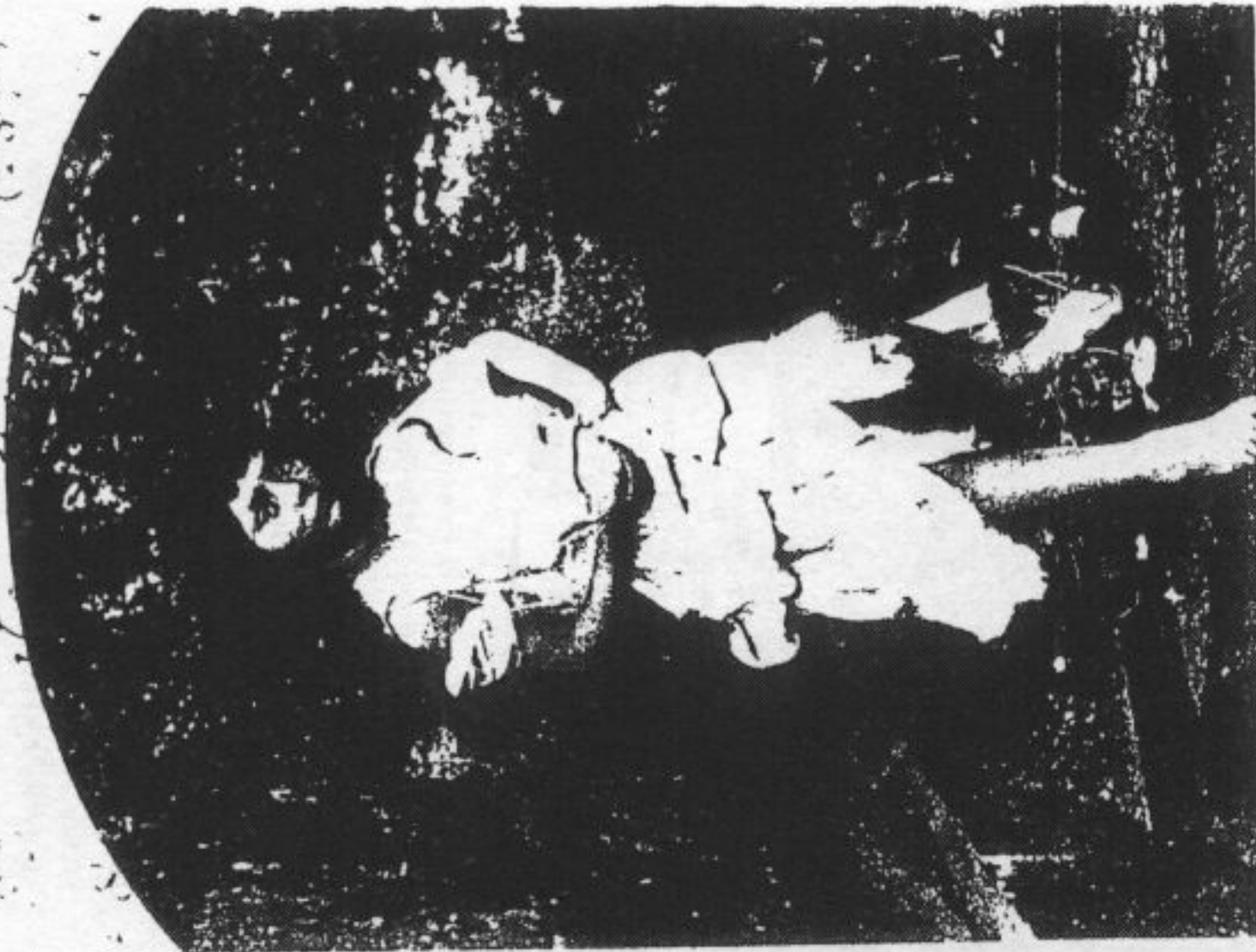
EINDELIJK WEER IETS FATSOENLIJKS OP TV.

cultuur | Guus Luijckers

Fanny, Maria, Joanna en Anne Smit, 1859

De foto's die Lewis Carroll van zijn jeugdige vriendinnetjes maakte, zijn minder onbedorven dan ze op het eerste gezicht lijken. **HPH/z**

Alice Liddell als bedelmeisje, en met al haar kleertjes aan, 1858

Een passie voor kleine meisjes

Lewis Carroll's liefde voor kleine meisjes was volstrekt onschuldig, zo wordt ons altijd verzekerd. Zijn eerste biograaf, Stuart Dodgson Collingwood, liet daarover in *The Life and Letters of Lewis Carroll* (1898) al geen twijfel. Nu schreef hij zijn appreciatie in een tijd dat pedofilie nauwelijks een onderwerp was. In 1960 lag dat anders, maar Martin Gardner gaf in zijn hoogst amussante voorwoord bij *The Annotated Alice* geen krimp.

"Recentelijk," schreef hij, "is Carroll vergeleken met Humbert Humbert, de verteller van Vladimir Nabokov's roman *Lolita*. Het is waar dat zij allebei een passie voor kleine meisjes hadden, maar hun bedoelingen waren precies tegengesteld. Humbert Humbert's 'nimmfijnen' waren wezens om lichamelijk te gebruiken. Carroll's kleine meisjes trokken hem juist aan om-

dat hij zich bij hen seksueel veilig voelde." Carroll hield er weliswaar van zijn vriendinnetjes te kussen, maar deze kussen hadden uiteraard geen enkele seksuele betekenis. In zijn dagboek vertelt hij dat hij een keer een meisje kuste om vervolgens tot de ontdekking te komen dat ze al zeventien was. Prompt schreef hij een grappige excuusbrief aan haar moeder, die overigens niet geamuseerd was. Zelfs als hij zijn vriendinnetjes naakt fotografeerde, moeten we daar niets achter zoeken.

Carroll zegt het immers zelf: "Als ik het mooiste meisje ter wereld kon tekenen of fotograferen en merkte dat ze er iets tegen had (hoe weinig ook en hoe gemakkelijk ik haar ook op andere gedachten zou kunnen brengen) om naakt te worden genomen (*being taken in the nude*), zou ik het mijn heilige plicht tegenover God vinden om het verzoek helemaal te laten vallen."

Roger Taylor staat in 'All in the Golden Afternoon', het omvangrijke essay dat de foto's in *Lewis Carroll, Photographer* begeleidt, geheel aan de zijde van Colingwood en Gardner. Maar ondanks hun gezamenlijke inspanningen moet hij vaststellen dat Carroll allereerst als pedofiel wordt gezien.

Het zal toch te maken hebben met de foto's die Carroll van zijn jeugdige veroveringen maakte. Op het eerste gezicht zijn ze inderdaad vaak volstrekt onschuldig. Zo laat hij de kleine Agnes Florence Price heel kinderlijk en onbedorven poseren met een pop in haar armen. Maar dit beeld van kinderlijke onschuld krijgt een knauw als je weet dat in die dagen prosti-tues zich vaak als kinderen kleedden en als accessoire tijdens het tippelen een pop bij zich hadden.

En heel wat foto's ontberen deze on-

schuld op het eerste gezicht. Niet voor niets krijgt Roger Taylor het Spaans benoemd als hij is aanbeland bij de beroemde foto uit 1858, waarop Alice Liddell, de Alice van *Alice*, als bedelmeisje staat afgebeeld. Ja, zegt hij, vanuit een hedendaags standpunt zou je deze foto als 'exploitieve' oftewel als porno kunnen beschouwen: "Voor sommigen leidt de wereldwijde blik van Alice in een veelzeggende combinatie met naakte ledematen, de als een kom opgehouden hand en de ontblote tepel tot een seksueel geladen beeld." Gelukkig maakt de foto deel uit van een setje. Op de tweede foto heeft Alice al haar kleertjes aan en kijkt ze iets bedeesder. Het ging Carroll om de tegenstelling arm-rijk, is het argument. Jazeker, maar wat als je die tweede foto, zoals wij dat inmiddels al zo'n honderd jaar doen, nu eens als braaf, saai en zelfs onscherp terzijde schuift en blijft zitten met die andere op schoot?

Wat ook opvalt als je Carroll's foto's van kinderen bekijkt, is dat hij een duidelijke voorkeur voor een bepaald type meisje

heeft. Als ik het hier voorzichtig formuleer, stonde: ze bij het uitleiden nooit achteraan. Humbert Humbert zou Alice Liddell waarschijnlijk aan de jonge kant hebben gevonden, maar hij zou zeker de pas hebben ingehouden. Xie Kitchin, een van Carroll's favorieten, had hij zeker als nimmfijn aangemerkt.

Wie nog twijfels heeft, moet de foto eens bekijken waarop Carroll zich in de zomer van 1863 onder de ogen van moeder MacDonaldd op een grasveld tussen de MacDonaldd-kinderen heeft uitgestrekt. Zijn ogen zijn geloken, en hij lijkt volkomen vergeten dat de kleine Irene zich comfortabel tegen hem heeft aangevlijd. Het moment om hoofdstuk 13, deel 1 van *Lolita* te raadplegen. |

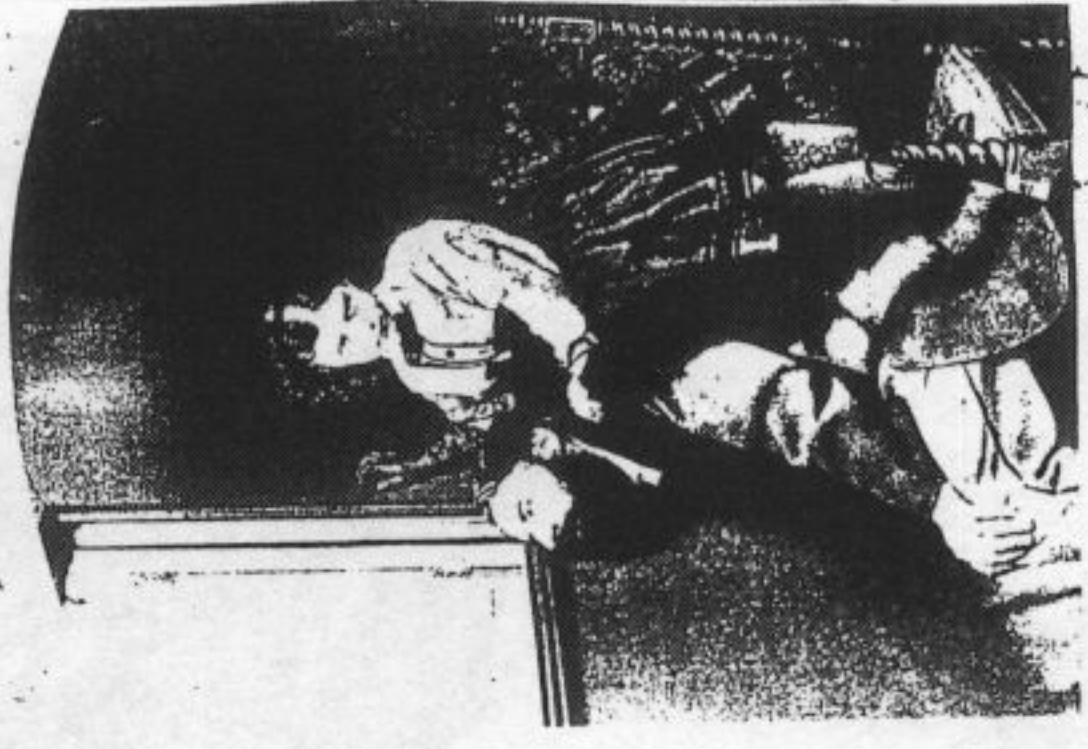
Roger Taylor & Edward Waveling, Lewis Carroll, photographer, Princeton University Press, €48.

Professor Robert Candell en Florence, 1862

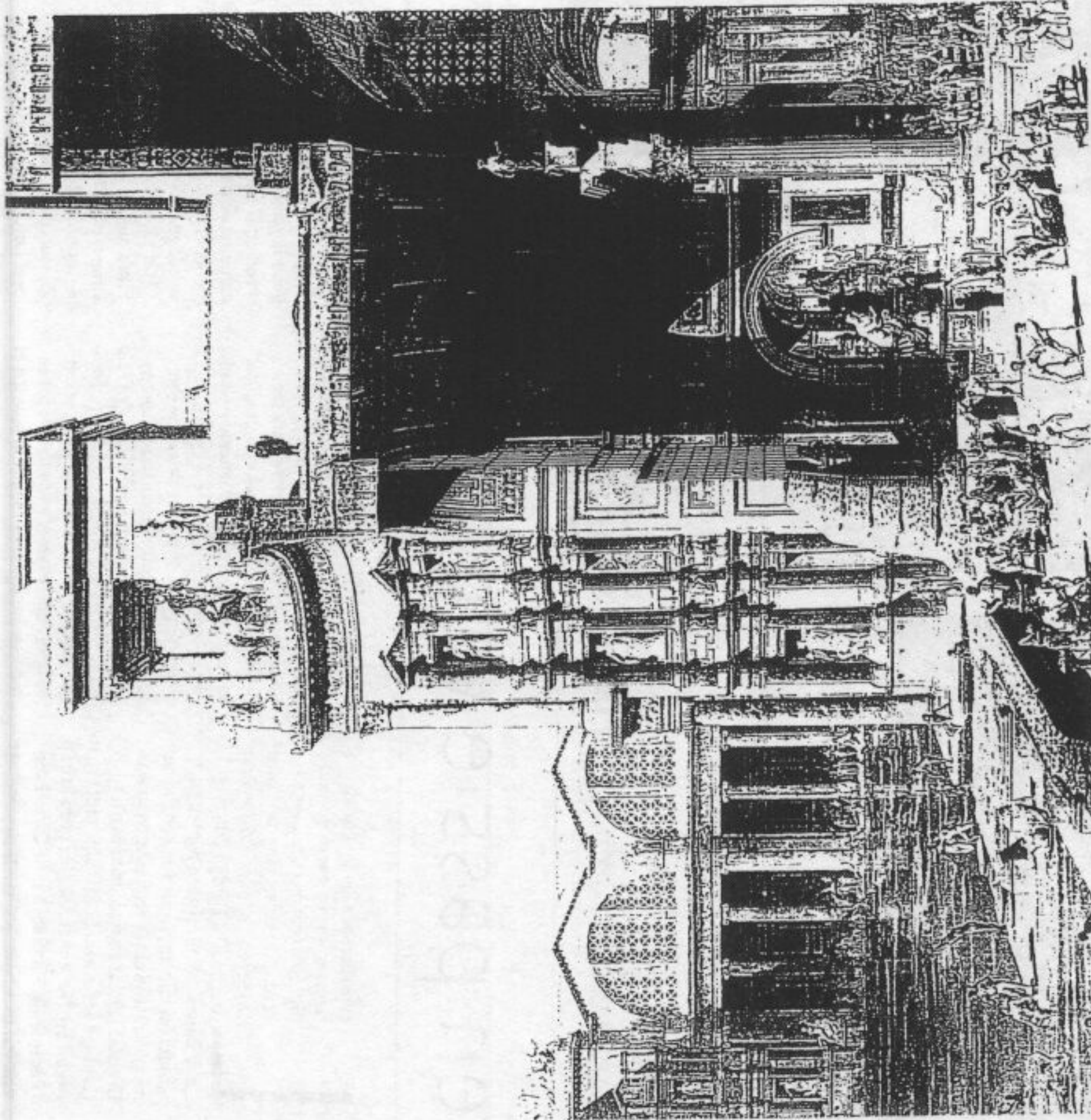

Irene MacDonaldd, 1863

Dominee Thomas Barker en May, 1864

Het zwembad

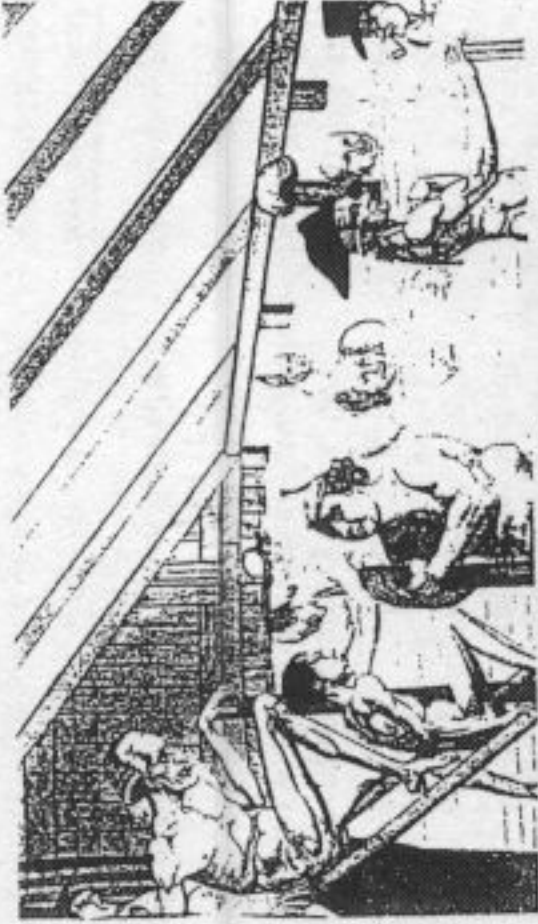
1. Edmond Paulin,
The baths of Diocletian
1880 (detail)

E lke week zwem ik in een rechthoekig bad waar de enige kunst bestaat uit grote plastic zeebeesten aan de wand. Kunst en zwembaden gaan kennelijk niet zo gemakkelijk samen. Schilderijen van zwembaden zijn zeldzaam, maar we hebben er toch een paar gevonden. Eerst maar eens het somptueuze bad van keizer Diocletianus, zoals dat in 1880 geschilderd werd door Edmond Paulin (afbeelding 1). De Franse revolutie moest het met heel wat minder stellen: een zwembad op een boot op de Seine met wat kouwelijke knokige heren (afbeelding 2). Bijna twee eeuwen lang kon je hier op een boot in de Seine komen zwemmen. Een aantal jaren daarvan was er een naturalistisch zonnedeck. Helaas is de Seineboot - in het water en gevuld met water! - verbrand. De schilder Jean-Léon Gérôme heeft een groot aantal

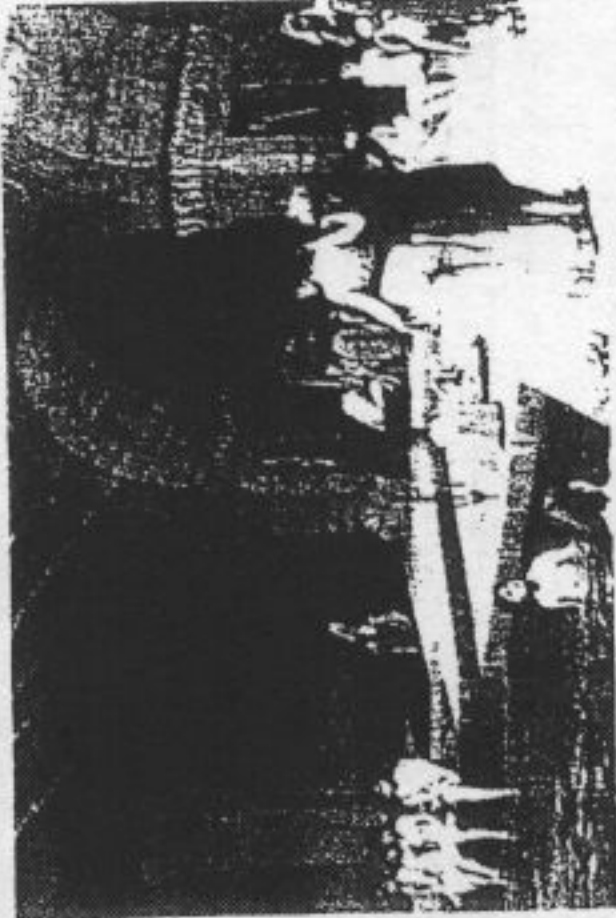

Bloot met een
grote B (12)

2. Anoniem,
*Badgelegenheid op een
schip aan de Seine,*
omstreeks 1800

3. Jean-Léon Gérôme,
Het grote zwembad in Brouse,
1885

4. Eugène Jansson,
*The Swimming Pool
of the Navy,* 1907

genrestukken op zijn naam staan die gesitueerd zijn in het Turkse bad, zoals het grote zwembad in Brouse in Noord-Afrika (afbeelding 3). Op het schilderij symboliseren de grote bogen en de zwarte helpster de luxe van het etablissement.

De Duitse expressionistische schilder Max Beckmann schilderde een heel wat minder luxe zwembad (afbeelding 5). De badmuts is een kenmerkend Duits detail. Je bent er op slag niet naturalistisch meer door... Zo voel ik het althans. Daarboven (afbeelding 4) een impressie van de Zweedse schilder Eugène Jansson van het zwembad van de marine.

We moesten maar eens een schilder laten komen in ons wekelijks zwembad. Wie weet wat voor moois het zou worden.

Bart Wijnberg

De volgende aflevering gaat over *naturalisme* op ex-librisen.

NAT volkspk 03

5. Max Beckmann,
Das Bad, 1930

Een kind is géén onschuldig wezen

PAR 28/3

DE GRUWELWERELD VAN TOBY LITT

De jaren zeventig worden vaak gezien als het tijdperk van de foute spijkerbroeken.

Een knus en campy jeugdparadijs. Maar in de roman *Dodenzang* geeft Toby Litt een heel ander beeld. Een gesprek over opgroeien met angst voor de Bom, jongetjes als paramilitairen en het dagboek van George W. Bush.

DIRK-JAN ARENSMAN

perk te zien. Het decennium van de foute spijkerbroeken. Knus, campy en onschuldig. Maar destijds was het allemaal veel bedreigender. Het leek veel meer op de situatie van nu dan, zeg, 1993, toen er géén wereldschurk was,

geen kracht die je wilde vermoorden." Misschien dat kinderen nu niet meteen schreeuwend wakker worden met de beelden van Saddam Hoessein en de Twin Towers in hun hoofd, maar Litt had toen hij een jaar of elf, twaalf was écht het gevoel dat de Russische Beer zou komen om hem in de mangel te nemen: "Volgens mij kun je bijna niet overdrijven hoe groot het effect van de angst voor een nucleaire oorlog was op tamelijk jonge kinderen. Ik herinner me dat je heel enge tv-programma's had die de consequenties lieten zien die de bom op een stad als Londen zou hebben; een fabriek in de buurt maakte raketkopen en mijn vader zei ooit letterlijk tegen me dat de Russen wilden komen om ons te bekeren tot hun slechte, communistische geloof en dat hij 'liever dood dan rood' zou zijn." En dan was Litt senior nog een gematigd man. En heeft junior het niet eens over 'de idyllische, naorlogse Britse jeugd, waarin je deed of je Duitsers doodschoot'.

De echo's van de Tweede Wereldoorlog en de angst voor een derde waren overal. Die wilde hij beschrijven. "Niet op een directe manier, maar het is bij wijze van spreken de straling op de achtergrond."

En een duistere straling is het waarin vier Jongens van elf jaar - Matthew, Andrew, Paul en Peter - in zijn verhaal hun 'Bende' hebben opgericht. Lang denk je dat hier 'gewoon' oorlog wordt gespeeld met de heilige ernst van het schoolplein. Jongens die geheime operaties plannen om het land te redden, boomhutten als hoofdkwartier, niks aan de hand. Maar als hun leider, Matthew, sterft aan een hersenvliesontsteking, slaat de sfeer om. De overgebleven strijdbroeders besluiten dat zijn dood de schuld is van de grootouders bij wie hij woonde. Die hebben niet goed genoeg voor hem gezorgd. En dat schreeuwt om wraak. Bikkelharte wraak.

HET BEELD VAN BENDE (geen lidwoord) kreeg Litt cadeau toen hij door Londen liep: "Ik zag vier jongens op Piccadilly Circus. Allemaal blond, allemaal gekleed in wat een uniform leek, hoewel het volgens mij geen padvinders waren. En ik dacht meteen: stel dat ze echt hun eigen legertje hebben opgericht. Ze zagen er zo sterk en angstaanjagend uit dat je je afvroeg waartoe ze in staat zouden zijn. Groepen blonde jongemannen in uniform hebben in de geschiedenis nu eenmaal niet zo'n beste reputatie."

Ter voorbereiding heeft hij niet voor niets het handboek van de Hitlerjugend doorgelezen. Hij besloot al gauw dat *Dodenzang* een strikt Engels boek moest zijn, dat is waar: "De afschuwelijke dingen die er gebeuren, moesten voortkomen uit groene weiden en schattige dasjes die 's avonds naar huis scharrelden. Ik had oorspronkelijk ook een alternatieve, Paard-van-Troje titel: *Descriptions of the english countryside*."

Maar goed, verder hadden de vier moeiteloos lid van de Jugend kunnen zijn. Ze onderwerpen zich volkomen aan het Hogere Doel. Aan militaire eer, zelfdiscipline en loyaliteit. Ze doen hun uiterste best gevoelloze vechtmachines te worden. En hun eerste plan voor het afrekenen met de grootouders van Matthew (door hen 'de Dinosaurussen' genoemd) is akelig kil en 'logisch': ze moeten uitsterven. Kleine sabotage-acties, wat onderhuids getreiter en dan maar zien wat er gebeurt. Als je hun geliefde hond laat overrijden door een vrachtwagen, bijvoorbeeld.

Litt: "De intellectuele verklaring die ze zelf voor hun gedrag hebben, is heel complex en sophisticated. Elke klap die ze uitdelen, staat in dienst van hun Darwinistische doel: het overleven door de sterksten. Al geloof ik niet dat Darwin een geweldige bokser was." Hij lacht en doet ondanks zijn geteisterde stembanden het geluid van een spreekstalmeester na: "En in de linkerhoek: Blijant Breezer Darwin!" Meedogenloos zijn zijn verknijpte leerlinge, in elk geval wel. Want Litt wilde met zijn roman niet alleen het idyllische beeld van de jaren zeventig doorprikken, het kind als onschuldig wezen moest er ook aan geloven:

Het alfabet van Toby Litt

In Nederland is Toby Litt met twee vertaalde romans nog een onbekende naam, maar in Engeland weten ze het zeker: dit is één van de schrijvers die de toekomst van de literatuur gaan bepalen. Een van de meest vooraanstaande jonge, hippe auteurs' werd hij in de *Guardian* genoemd en het literaire tijdschrift *Granta* nam hem begin dit jaar op in haar prestigieuze lijstje van twintig jonge schrijffkanonnen. Andere uitverkorenen: Zadie Smith, Alan Warner en A.L. Kennedy. Geen gek rijtje om tussen te staan. En rijtjes, daar is hij dol op. Als kind was Litt naar eigen zeggen al zo'n nerd die van alles een top-vijf maakte en zelfs zijn veelzijdige literaire werk volgt een strak schema. Bijna elk jaar een nieuw boek en elke titel begint met de volgende letter van het alfabet:

Adventures in Capitalism (1996) - verhalen die Litt schreef tijdens een universitaire cursus creative writing door Malcolm Bradbury. De onderwerpen variëren van roze konijntjes tot Foucault en zijn leraar vond meteen dat hij klaar was om Ian McEwan op te volgen.

Beatniks (1998) - zijn geestige romandebut waarvoor een groep jonge mensen besluit de tijd terug te draaien tot 29 juli 1966, omdat Bob Dylan op die dag zijn beroemde motorongeluk kreeg. Met zijn muziek werd het daarna nooit meer wat, vinden ze. En met de wereld ook niet.

Corpsing (2000) - het thrillerdebut. Als zijn ex-vriendin voor zijn ogen wordt doodgeschoten door een fietskoerier, gaat Conrad op onderzoek uit. Resultaat: een hilarische semi-detective in de wereld van raarrrr theater en restaurants in de categorie 'te-modicus-om-modicus-te-zijn'.

Deadkidsongs (2001) *Ofwel: Dodenzang* - zijn tot nu toe meest ambitieuze en geslaagde boek. En dat zegt wat.

Exhibitionism (2002) - een verhalenbundel die treffend is verdeeld in twee afdelingen: 'Seks' en 'Overige onderwerpen'. Soms wordt het allemaal wat erg melig, maar als je ervoor in de stemming bent is 'On the Etiquette of Eye-Contact During Oral Sex' een fijne titel voor een verhaal.

Finding Myself (2003) - deze roman moet nog verschijnen, maar het idee is veelbelovend. Een schrijfster nodigt haar vrienden uit in een luxe vakantiehuis. Gratis. Enige voorwaarde: ze worden 24 uur per dag geobserveerd, en ze mag alles gebruiken voor haar nieuwe boek. Op zijn site noemt hij het zelf 'Toby Litt meets Virginia Woolf meets Big Brother'.

JE ZOU HET NIET zeggen als je hem zo in de bibliotheek van zijn Amsterdamse hotel ziet zitten. Geen moment. Want wat je ziet, is een wat bleke, kalende jongen met een ringbaardje en een vriendelijke gezicht. Dit is zo'n man die geen vlieg kwaad doet. Die in de bus al haastig opspringt als hij een oudere bij de hálte ziet staan. Beleefd op het verlegene af.

En dat de Brit vandaag ook nog snipverkouden is, versterkt dat beeld alleen maar. Koppen warm water met citroen en honing worden aangesleept, maar toch valt zijn stem - die op z'n best al fluisterend zal klinken - om de paar bedachtzaam geformuleerde zinnen krakend en piepend weg. Of hij slaat plotseeling over, alsof hij de baard in zijn keel heeft. Of het glimlachje dat volgt verontschuldigend of gekweld is, is moeilijk te zeggen, maar ontwapenender kom je ze niet gauw tegen.

Maar vergis je niet: Toby Litt (1968) is een wolf in schaapskleren. Als schrijver is hij, om het maar eens met een anglicisme te zeggen, gemeen en gevaarlijk. Dat bewees hij al eerder (zijn debuut, de verhalenbundel *Adventures in Capitalism* verscheen in 1996), maar met zijn onlangs vertaalde, vierde roman, *Dodenzang*, helemaal. Hier is een literaire sluipmoordeenaar aan het werk die een dodelijke cocktail van *Lord of the Flies*, *A Clockwork Orange* en *The Butcher Boy* heeft gemixt. Hij lokt je naar binnen met zijn messcherpe pen en voor je het weet, zit je gevangen in zijn parallelle gruwelwereld. Of erger: de wereld van het kind, die hij in huiveringwekkend realistische details op je netvlies brandt. Je zou soms willen dat je niet door hoefde te lezen, maar een roman die zo beklappend en briljant is, daar is geen ontsnappen aan.

Plaats van handeling is Amplewick. Een fictief dorp, maar wie ooit een wandeling door Litts geboorteplaats Ampthill in het graafschap Bradfordshire wil maken, komt met het kaartje voorin het boek een heel eind. De school, de kerk, het postkantoor en de pub, je kunt ze allemaal terugvinden.

Het decor is dus het decor van zijn jeugd. En dat had hij zelf ook niet altijd kunnen denken: "Ik heb lang gedacht dat ik was opgegroeid op een plek die zó saai was dat je er onmogelijk over kon schrijven," zegt hij lachend. "Mijn eerste roman, *Beatniks*, speelde zich er ook wel af, maar die ging over een groep mensen die bewust alles negerde wat na 1966 was gebeurd, inclusief mijn jeugd. Misschien was dat achteraf een truc om mezelf naar mijn eigen dorp terug te lokken, want later realiseerde ik me dat daar wel degelijk iets was om het over te hebben. Dat het de moeite waard was te laten zien hoe vreemd en sinister veel dingen waren die wij als kinderen destijds normaal vonden."

Want kind zijn in de Koude Oorlog, daar kreeg je volgens de schrijver een behoorlijke tik van mee: "Tot voor kort was er de neiging de jaren zeventig als een veilig, kitscherig tijd-

in de zin dat ze de uiterste consequenties niet willen aanvaarden. Als je gelooft in de vrije markteconomie en dat die moeten functioneren doordat inefficiënte bedrijven uitsterven, dan heb je in wezen geen echte reden dat ook niet te geloven als het om mensen gaat. Het verbaast me soms bijna dat er niet veel meer over genetica wordt gesproken, want dat zou veel problemen in de gezondheidszorg oplossen."

Een ironisch glimlachje speelt over zijn gezicht. Maar zijn argument is bloedserieus. "Als je de dagboeken leest van mensen die later echt macht krijgen, en hun meningen en opvattingen ziet, denk je: die zal nooit ontwikkelder raken dan dit. Het credo is er al."

WAT DAT BETREFT zou het interessant zijn de schrijftjes van een elfjarige George W. Bush eens in te zien. "Als hij dat al

had. Of misschien liet hij iemand een dagboek voor hem bijhouden. Maar goed: als je het gedrag van zo iemand ten diepste als kinderachtig ziet, is het veel gemakkelijker te begrijpen. En als je kinderen als volwassenen ziet, begrijp je die weer gemakkelijker."

"Bende is een kleine politieke partij of een hof van de koning. Toen ze met hun vieren waren, was het nog een stabiele groep. Maar als één van hen verdwijnt, begint het gevecht om opvolging en overheersing. Dat zie je in alle politieke partijen: je ziet de strijd die intern wordt gevoerd. De strijd in Bende staat in verband staat met de wereld eromheen."

En de finale ook. Daar gaan we niet veel over weggeven, maar dat die niet voor mensen met een zwakke maag is, is duidelijk. "Iemand zei tegen me: 'O, die pagina. Ja, die heb ik met mijn ogen dicht gelezen'. Maar als je de span-

ning zo hebt opgebouwd dat je de lezer laat denken dat er iets ergs gaat gebeuren, moet er ook iets héél ergs gebeuren. En daar komt bij dat ik in dit boek een schuldige relatie tussen schrijver en lezer tot stand wilde brengen. Want ik kan niet ontkennen dat ik het heb bedacht, maar als lezer neem je óók de verantwoordelijkheid. Als je wilt stoppen, kun je stoppen. Het hóeft niet te gebeuren in je hoofd."

Toby Litt: *Dodenzang*, Ambo/Anthos € 22,90

Het PAROOL vrijdag 28 maart 2003

"Dat idee wilde ik aanvallen, omdat ik het gevaarlijk en moreel verdacht vind. Daardoor worden de daden en overtuigingen van kinderen op de een of andere manier superieur aan die van volwassenen gezien. Dat gaat terug op het hele idee van de nobele wilde. En de meeste wilden worden nu ook niet als nobel gezien. Op kinderen na."

"Ik wilde juist geen onderscheid maken tussen jongens en mannen, zodat ze niet op de een of andere manier onder de morele radar door zouden komen." En waarom zouden ze ook? Want volgens Litt liggen de parallellen met de volwassen wereld voor het oprapen. Kinderen zijn alleen wat standvastiger. "Bende handelt op een heel rechtlijnige manier naar rechtlijnige overtuigingen. Het soort overtuigingen dat veel volwassenen ook huldigen. Je zou kunnen zeggen dat die met het uder worden alleen hypocriet zijn geworden."

door GEMMA BUTERS

BRUSSEL — Precies tachtig dagen zat ze opgesloten in de gruwelkelder van de Belgische kindermoordenaar Marc Dutroux en bijna zeven jaar lang hield ze haar mond over haar angstige belevenissen. Maar nu vindt Sabine Dardenne (19) dat ze lang genoeg heeft gezweven. „Ik wil Dutroux in de ogen kijken op het proces. Hem bewijzen dat hij me niet heeft klein gekregen, dat ik leef en erbovenop ben.”

In een aangrijpend, eenmalig interview met enkele Vlaamse en Franstalige kranten doorbrak Sabine deze week de stilte. Aanstaaende maandag besluit de Luikse kamer van Inbeschuldigingstelling wie er in de zaak-Dutroux voor een volksjury moeten verschijnen (het assisenproces). Sabine wil nogmaals benadrukken dat ze, zoals ze altijd heeft getuigd, tijdens haar opsluiting uitsluitend Dutroux heeft gezien en geen handlangers die deel zouden moeten uitmaken van het 'netwerk' waarin sommigen wel en sommigen niet geloven.

Volgens procureur Bourlet was Sabine de hele tijd dat ze in de kelder zat, gedrogeerd met grote hoeveelheden Rohypnol, Haldol en andere 'rape drugs' die het geheugen wissen. Maar Sabine blijft dat ten stelligste ontkennen. „Niemand heeft het recht in mijn plaats te spreken, daarom doe ik het nu. Ik was al die tijd wakker en hield een dagboek bij. Ik heb nooit iemand anders gezien dan Dutroux.”

Sabine Dardenne was twaalf toen ze in de ochtend van 25 mei 1996 op weg naar school vlakbij Doornik werd ontvoerd door Dutroux en diens kompaan Michel Lelièvre. Op

■ Sabine Dardenne stort zich na haar vrijlating uit de gruwelkelder van Dutroux in de armen van haar moeder.

FOTO: EPA

15 augustus van dat jaar werd ze bevrijd uit de kelder van het huis van Dutroux in Marcinelle. Dutroux sloot haar op in zijn zelfgemaakte kinderkooi en maakte haar wijs dat hij haar beschermde tegen 'de chef van de bende', die van haar ouders losgeld had geëist dat ze echter niet wilden betalen.

„Mijn idee was dat ik was terechtgekomen in een soort kasteel, waar al die benedelden woonden en dat Dutroux mij beschermde tegen degenen die me wilden doden”, vertelt Sabine. „Ik haatte hem om wat hij met me deed, maar tegelijk haatte ik hem niet omdat ik dacht dat hij me hielp. Toen ik werd bevrijd, heb ik nog merci tegen hem gezegd.”

Het leven in de benauwde kelder was een verschrikking voor het tengere, blonde meisje. „Ik sliep op een vieze matras. Naar het toilet gaan deed ik in een emmer. Om me te wassen had ik een jerrycan met water, maar daar moest ik zuinig mee zijn want dat was ook mijn drinkwater. Soms kwam Dutroux dagen niet en

dan moest ik extra oppassen met het water. Mijn kleren werden nooit gewassen. Het shortje en T-shirt waarin ik bevrijd ben, heb ik altijd gedragen. Ik voelde me verschrikkelijk vies.”

Beschimmeld

Sabine had slechts een elektrisch kachelletje, een niet werkende tv, een peertje en een tafel en stoel als gezelschap. Af en toe gooide Dutroux een beschimmeld brood naar binnen of zure gehaktballen. De dagen in de kelder vulde ze met leren uit haar schoolboeken en het bijhouden van een dagboek, waarin ze in code optekende hoe vaak Dutroux langs kwam en wanneer hij haar misbruikte.

In de kelder schreef Sabine ook zo'n dertig brieven naar haar ouders, die Dutroux beloofde op te sturen, maar stiekem wegmoffelde onder het tapijt. Hij las de epistels en verzor zelf de antwoorden op haar vragen, bijvoorbeeld of ze 'bepaalde dingen die hij me vroeg' mocht doen. Het ant-

woord luidde uiteraard 'ja'.

Pas toen Dutroux op 9 augustus '96 Laetitia Delhez ontvoerde als kameraadje voor Sabine en bij haar in de ondergrondse kooi stopte, begreep het meisje dat de halve wereld naar haar op zoek was. „Ik leefde altijd in de overtuiging dat alles wat me overkwam, mijn eigen schuld was”, vertelt Sabine. „Ik dacht dat iedereen me was vergeten. Toen ik thuis kwam, heb ik mijn familie gezegd dat ik heel blij was dat iedereen me wilde vergeven.”

Sabine Dardenne, die door haar interviewers wordt omschreven als klein maar zelfverzekerd, wil de wereld tonen dat ze geen kasplantje is geworden. Hulp van psychiaters weigerde ze. „Daar had ik niets aan. Sabine komt altijd op haar pootjes terecht. Ik werk in de fabriek van het postorderbedrijf Trois Suis-ses, ik ben gelukkig. Mijn droom is een baan bij de politie. De mensen zeggen dat ik een moeilijk karakter heb, maar dat is misschien maar goed ook. Het heeft me tachtig

Tweede advocaat voor Marc Dutroux

BRUSSEL — Een tweede advocaat zal Marc Dutroux, de beruchte gevangene van België, bijstaan in de beroepszaak die gisteren in Luik tegen hem is begonnen. Ronny Baudewijn zal Daniel Kahn, die sinds januari Dutroux verdedigt, op diens verzoek assisteren. „Dit dossier is gewoon te complex voor één advocaat”, stelt Baudewijn in de krant De Morgen.

De zogenoemde Kamer van Inbeschuldigingstelling (KI) van Luik moet uitmaken wie naast Dutroux, beschuldigd van ontvoering en misbruik van zes meisjes en de moord op vier van hen, zijn vrouw en een kompaan terecht moeten staan voor een juryrechtbank.

De raadkamer van Neufchâteau besliste in januari om zakenman Nihoul, gezien als mogelijke spil van een pedofiliënetwerk met vertakkingen tot in de politiek, vrijuit te laten gaan. Tegen die beslissing gingen procureur Bourlet en familie van de slachtoffertjes in beroep. De zittingen in Luik kunnen zich een week, zo niet langer voortspelen voordat een uitspraak valt die de weg zou moeten vrijmaken voor het proces-Dutroux. Dutroux zit sinds augustus 1996 vast. De verdachten kunnen nog naar het Hof van Cassatie. (ANP)

Proces-Dutroux in laatste rechte lijn naar assisen - 03/03/2003, HN

Steven DE BOCK

Week van de waarheid voor Michel Nihoul

Het wordt de week van de waarheid voor Michel Nihoul. Moet hij naar assisen of niet? De Luikse kamer van inbeschuldigingstelling buigt zich de komende dagen over het dossier-Dutroux. Nu al is duidelijk dat Marc Dutroux, zijn echtgenote Michelle Martin en zijn verslaafde hulpje Michel Lelièvre worden

dagen overeind gehouden en dat doet het ook vandaag nog.”

Dutroux deed ontvoerde Sabine 'héél erg pijn'

door onze correspondent Pascale Thewissen

BRUSSEL - Sabine Dardenne, één van de twee meisjes die levend uit de gruwelkelder van Marc Dutroux werden gehaald, is tijdens haar bijna drie maanden durende gevangenschap alleen door Dutroux misbruikt, en door niemand anders. Dat zegt de nu 19-jarige Waalse in een interview met de krant *De Standaard*. Met haar verklaring verwijst Sabine de theorie dat Dutroux meisjes ontvoerde in opdracht van een kinderporno-netwerk naar de prullenbak. Het is voor het eerst dat Sabine in de media haar verhaal vertelt. Ze is het naar eigen zeggen beu dat mensen denken dat ze niet meer weet wat er is gebeurd, omdat ze continue verdoofd zou zijn geweest. Dutroux diende zijn slachtoffertjes het verdovende middel rohypnol toe. Sabine vertelt dat ze alles nog precies weet. Sterker nog: ze heeft er tijdens haar gevangenschap een dagboek over bijgehouden. Dagen dat ze seksueel misbruikt werd, markeerde ze met een sterretje. *Ca faisait très très mal*, schreef ze erbij: dat deed héél erg pijn. Volgens Sabine wordt ze door de media - maar ook door officier van justitie Michel Bourlet en sommige advocaten - voorgesteld als 'het kleine, arme meisje dat de hele tijd onder de invloed van drugs verkeerde en niet goed meer weet wat ze

Sabine (midden) na haar bevrijding in 1996. Archieffoto: ANP

heeft meegemaakt'. „En dat terwijl ik elke van die tachtig dagen bij mijn volle bewustzijn ben geweest en me elke seconde herinner”, zegt ze in het vraaggesprek.

Sabine Dardenne was twaalf jaar oud toen ze in op 28 mei 1996 op weg naar school in Kain, bij Doornik, van haar fiets werd gesleurd en werd ontvoerd door Marc Dutroux en zijn hulpje Michel Lelièvre. Bij haar bevrijding, tachtig dagen later was ze zwaar getraumatiseerd. Dutroux had haar wijs gemaakt dat haar ouders niets meer met haar te maken wilden hebben, en dat hij de enige was die het goed met haar voor had. Pas toen ze gezelschap kreeg van de destijds 14-jarige Laetitia Delhez, die op 9 augustus 1996

door Dutroux was gekidnapt en samen met Sabine gered kon worden, begreep ze dat haar ouders wél naar haar zochten. Heel België herinnert zich haar als het bleke, broze meisje dat na haar vrijlating op 15 augustus van dat jaar snikkend in de armen van haar moeder viel. Dat ze uitgerokend nu de publiciteit zoekt, heeft te maken met de voorbereidingen voor het proces tegen Lelièvre, Dutroux en zijn echtgenote Michele Martin. „Ik wil hem in de ogen kijken. Hem bewijzen dat hij me niet klein heeft gekregen, dat ik leef en erbovenop ben”, zegt ze. Ze is het niet eens met Bourlet, die behalve Dutroux ook de Brusselse 'zakenman' Michel Nihoul voor de rechter wil dagen. Bourlet is wat in België een

'believer' is gaan heten: hij gelooft in het bestaan van een kinderporno-netwerk, waar ook Nihoul deel van uitmaakte, en vermoedt dat Dutroux meisjes als de Luikse kinderen Julie en Mélissa en de Hasseltse tieners An en Eefje op bestelling ontvoerde. Ook de ouders van deze vier vermoorde meisjes zijn die mening toegedaan.

De leider van het onderzoek, rechter-commissaris Jacques Langlois, gelooft echter dat Dutroux een geïsoleerde, verdorven man was, die meisjes puur en alleen voor zijn eigen plezier ontvoerde. Sabine's verklaringen lijken die theorie te staven. „Er is nooit iemand anders in de kelder geweest en ik ben nooit ergens anders heen gebracht. Daar ben ik zeker van, want ik was altijd wakker en bij mijn zinnen”, zegt ze in *De Standaard*. „Aan al diegenen die twijfelen, wil ik tonen dat ik geen plant ben en ook geen verslaafde. Ik weet heel goed wat er gebeurd is.”

Sabine, die tegenwoordig werkt bij een postorderbedrijf en graag politie-agent wil worden, heeft na haar ontvoering geen professionele hulp gezocht. Na twee sessies met een psychiater hield ze het voor gezien. Ze praat liever niet over wat ze heeft meegemaakt. Ook niet met Laetitia. Ze heeft elk contact met haar lotgenootje afgebroken, omdat Laetitia 'intieme dingen over mij aan de kranten heeft verteld’.

kunnen getuigen. Sabine, één van de zes slachtoffers van Dutroux en één van de twee die zijn gevangenschap overleefde, heeft van die 80 dagen elke seconde bewust doorleefd.

De toen 12-jarige Sabine hield zelfs een kalender bij waarop ze met kruisjes en bolletjes vermeldde hoe vaak Marc Dutroux haar bezocht en hoe vaak hij haar misbruikte. De politie vond die kalender, samen met brieven die ze had geschreven aan haar ouders, zussen en vriendinnen. Die brieven lagen onder een tapijt. Dutroux had ze goed gelezen en gebruikte ze om zijn greep op haar te versterken. Hij zei dat hij haar moeder had gebeld, dat Sam en Tiffy, haar hond en kanarie, uitstekend werden verzorgd en dat haar moeder, zoals ze had gevraagd, het zwembad buiten had gezet. Hij loog dat haar moeder had gezegd dat ze moest doen wat hij haar vroeg, 'ook de vieze dingen'. Sabine: „Toen ik na mijn vrijlating begreep welk spel hij had gespeeld, wilde ik maar één ding: die smeerlap verrot schelden.”

doorverwezen. Volgens de raadkamer van Neufchâteau moet Nihoul vrijuit gaan omdat er niet genoeg aanwijzingen van schuld zijn. Maar het Luikse parket-generaal vraagt, net als procureur Michel Bourlet, om Nihoul toch naar het assisenhof te sturen.

Sabine Dardenne, dé kroongetuige van het dossier-Dutroux, was tijdens haar openhartige interview vorige week duidelijk: de Brusselaar Michel Nihoul komt in haar gruwelverhaal niet voor. Het waren Dutroux en Lelièvre die haar ontvoerden en opsloten, met medeweten van Martin. En het was Dutroux die haar misbruikte. Verder niemand.

Procureur Bourlet en Jean-Baptiste Andries, de Luikse advocaat-generaal die samen met Bourlet het openbaar ministerie vertegenwoordigt voor de kamer van inbeschuldigingstelling, vragen dus niet om Nihoul naar het assisenhof te sturen voor de ontvoering van Sabine. Volgens hen is Nihoul evenmin betrokken bij de ontvoering of opsluiting van An, Eefje, Julie, Melissa en Laetitia.

Toch wil Bourlet de Brusselse oplichter voor het assisenhof. Nihoul zou, net als Dutroux, een leidende rol hebben gespeeld in de bende rond Dutroux. Met „de bende” wordt dan bedoeld: Dutroux, Lelièvre, Martin en Nihoul. Alle andere verdachten die in 1996 met veel bombarie werden opgepakt, moeten ook volgens Bourlet vrijuit gaan. Op de bijna vergeten mecanicien Gérard Pinon na. De procureur is ervan overtuigd dat die Dutroux hielp bij de moord op de Franse gangster Bernard Weinstein, maar de raadkamer verwierp die stelling enkele weken geleden.

Een verdeelde bende Bourlet, en nu dus ook het parket-generaal, splitsen de overblijvende bendeleiden in twee groepen. De ene groep hield zich, onder leiding van Dutroux, bezig met ontvoeringen. De andere deed, onder leiding van Nihoul, onder meer aan drugshandel.

In die redenering van Bourlet staan twee elementen centraal. Enerzijds het opmerkelijk grote aantal telefoontjes tussen Nihoul en Dutroux in de periode rond de ontvoering van Laetitia Delhez in augustus 1996. Anderzijds het feit dat Nihoul de dag na de ontvoering een duizendtal XTC-pillen gaf aan Lelièvre.

Opmerkelijk is wel dat Bourlet een band ziet tussen de XTC-deal en de ontvoering, maar daaraan niet het logische gevolg koppelt dat Nihoul ook wist van de ontvoering en dus vervolgd moet worden wegens betrokkenheid.

„Puur toeval”
De voorzitter van de raadkamer, Francis Moinet, oordeelde enkele weken geleden dat het onderzoek de verklaringen van Dutroux en Nihoul niet kon ontkrachten. Die zeggen al jaren dat al die gesprekken betrekking hadden op de auto van Nihoul, die hij via Dutroux wilde laten repareren. Dat had dus niks te maken met de ontvoering.

Datzelfde onderzoek kon volgens Moinet evenmin aanwijzingen leveren voor een verband tussen die XTC-pillen voor Lelièvre en de ontvoering van Laetitia. Dus was zijn conclusie dat die feiten los van elkaar staan. Dat ze samenvielen in de tijd kon alleen als „toeval” gezien worden.

Daarmee maakte hij meteen ook korte metten met de theorie dat Nihoul de bendeleider was. Het enige dat Nihoul nog kon worden aangewreven was drugshandel en daarvoor kan het gerecht hem niet naar het assisenhof sturen.

Duistere ontvoeringen Bourlet wil Nihoul ook voor assisen zien voor vier andere (pogingen tot) „ontvoering” en „verkrachting”. Die aanklachten zijn gebaseerd op getuigenissen die in de loop van het onderzoek zijn afgelegd, maar veel sceptische reacties uitlokten.

De raadkamer veegde die aanklachten als ongeloofwaardig van tafel zonder er veel woorden aan vuil te maken. De betrokken slachtoffers gingen daartegen niet in beroep.

Het Luikse parket-generaal herneemt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de redenering van Bourlet. Nieuwe elementen zijn er niet tegen de verdachten. Weer draait alles om die XTC-pillen en de telefoontjes ten tijde van de ontvoering van Laetitia.

Het is nu aan de drie raadsheren van de KI om te oordelen. Zij bepalen of de naam Nihoul per toeval terecht kwam in het dossier Dutroux of dat er toch voldoende aanwijzingen zijn om de Brusselse oplichter met Dutroux, Martin en Lelièvre mee te sturen naar het assisenhof. Dat krijgt dan, vermoedelijk aan het einde van het jaar, het laatste woord.

Paul Marchal geeft de strijd op
Het Volk 05/03/2003

„Zeveneneenhalf jaar na de ontvoering van mijn dochter, heeft u haar recht ontvoerd, om hier door haar familie vertegenwoordigd te worden”, sneerde Paul Marchal gisteren naar de raadsheren die weigerden om een vertaler aan te stellen. „In ons land is het beter een dader te zijn. Ik kom niet

Marchal loopt kwaad weg bij proces Marc Dutroux

PAR 5-3

van onze correspondent
REMCO DE JONG

BRUSSEL - Paul Marchal, vader van An, het meisje dat door Marc Dutroux werd ontvoerd, misbruikt en vermoord, trekt zich terug uit een nieuwe juridische procedure die deze week in Luik begon. Hij protesteert daarmee tegen de weigering van de rechters te zorgen voor simultaanvertaling.

Nadat hij een brief had voorgelezen verliet Marchal de rechtszaal. „Ik heb het vertrouwen in de Belgische justitie verloren. Men heeft mij een simultaanvertaling geweigerd, terwijl ik in de voorgaande zittingen wel een tolk tot mijn beschikking had.”

In Luik begon deze week een hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer in Neufchâteau, die in januari oordeelde dat slechts drie verdachten in de

meer naar de debatten.”

„Vele jaren geleden heb ik minister van justitie Marc Verwilghen gevraagd om het taalprobleem op te lossen, maar hij heeft dat niet gedaan. Hij moet nu niet proberen om met beloftes stemmen op mijn kap te ronselen.” Paul Marchal is bitter en ontgoocheld. „Ik heb mijn best gedaan om me in het dossier in te lezen, maar nu kan ik de debatten niet volgen, omdat ik het juridische Frans niet begrijp. Ik kom niet meer.”

De brief die Paul Marchal in de kamer van inbeschuldigingstelling (KI) heeft voorgelezen, kwam recht uit het hart. In scherpe bewoordingen benadrukte hij nog eens het leed dat zijn dochter werd aangedaan. „Ze hebben An gedrogeerd, verkracht, misbruikt, mishandeld, vastgeketend en opgesloten. En wanneer ze niet meer kon dienen, hebben ze An vermoord, gedumpt als afval in een gat.”

De advocaten van Marchal vroeg gisteren, net als in de raadkamer, om in totaal zeventien mensen door te sturen, onder wie Michel Nihoul en de hypnotiseur Rasti Rostelli. (YB/SDB)

Geen tolk voor Paul Marchal tijdens Dutroux-debatten in Luik
HN, 04/03/2003
door Steven DE BOCK
„Ik mag toch begrijpen wat ze daar vertellen”

„Ik begrijp niets van wat ze daar allemaal vertellen. Ik heb de voorbije jaren wel goed Frans geleerd, maar als ze dat juridisch jargon zo snel afratelen, dan kan ik echt niet volgen.” Het was een zwaar geëmotioneerde Paul Marchal die gistermorgen, ongeveer twee uur na de start van de debatten in de Luikse kamer van inbeschuldigingstelling, al naar buiten liep. „Ik heb een

zaak-Dutroux voor een juryrechtbank moeten verschijnen: Dutroux zelf, zijn vrouw Michelle Martin en kompaan Michel Lelièvre.

Medeverdachte Michel Nihoul is volgens de raadkamer niet bij de ontvoeringen betrokken geweest. Nabestaanden en het openbaar ministerie hebben daartegen beroep aangetekend. Zij menen dat Nihoul lid was van de bende rond Dutroux en willen dat zijn rol voor de jury wordt onderzocht.

Vele telefoongesprekken tussen Dutroux en Nihoul op de dagen rond ontvoeringen en de levering van xtc-pillen aan de verslaafde Lelièvre – bij wijze van betaling voor zijn rol – moeten dienen als bewijs voor hun stelling. Het hof in Luik neemt over een aantal weken een beslissing, waarna duidelijk wordt wanneer het echte proces kan beginnen.

De zitting begon maandag met een reeks incidenten. Nadat ver-

vertaler gevraagd, maar die raadsheren hebben dat gewoon geweigerd. Van gelijke rechten voor dader en slachtoffer is nog altijd geen sprake.”

Het belooft een spannende week te worden in Luik. De debatten in de kamer van inbeschuldigingstelling (KI) vormen de laatste rechte lijn naar het assisenproces in de zaak-Dutroux. De drie raadsheren van de KI zullen vermoedelijk nog deze maand bepalen wie er nu wel en wie niet voor de assisenjury moet verschijnen.

De meeste slachtoffers vertoonden zich gisteren niet. Paul Marchal, de vader van de ontvoerde en vermoorde An, was er wel. Het duurde echter niet lang voor de nieuwe confrontatie met de bende die hem zijn dochter ontnam, hem te veel werd, zodat hij in tranen naar buiten moest.

Toen hij had gevraagd of het niet mogelijk was een vertaler ter beschikking te krijgen, kreeg Paul Marchal het deksel op de neus. „Bij vorige zittingen is dat mij al toegestaan, zelfs zonder dat ik het moest vragen. Nu verplichtten de raadsheren mij om dat schriftelijk aan te vragen. Mijn advocaat deed dat onmiddellijk. Maar kort nadien wezen ze het verzoek gewoon af”, aldus Marchal.

„Juridisch is zo'n vertaling voor de burgerlijke partij niet voorzien. De raadsheren oordeelden dat de aanwezigheid van een vertaler door andere partijen gebruikt zou kunnen worden als een procedurefout tegen het besloten karakter van de zitting”, zegt de advocaat van Paul Marchal.

Witte Comités sneren naar Nihoul
Voor Marchal zelf bewijst de beslissing dat slachtoffers en daders nog altijd geen gelijke

schillende dekens uit de Belgische advocatuur hadden opgeroepen de zittingen kalm te laten verlopen, presenteerde Dutroux een tweede nieuwe advocaat, die onmiddellijk extra geld vroeg. Dat zou nodig zijn om zijn cliënt in staat te stellen nog drie raadslieden in de arm te nemen. Anders zou een goede verdediging onmogelijk zijn.

Tijdens een schorsing maandag zag Marchal tot zijn ergernis dat verdachte Lelièvre met de gsm van zijn raadsman zat te telefoneren. Een woedende Marchal gaf de verdachte een forse duw en verdween uit de rechtszaal.

Marchal en zijn advocaat vragen de berechting van zestien personen, onder wie een hotelhouder in Oostende, waar An en Eefje, uren voor hun ontvoering korte tijd zouden hebben verbleven. De hotelhouder kende Dutroux en zou een bordeel hebben gehad.

rechten hebben. Daders hebben immers wel recht op een vertaling. „Er is nog veel werk aan de winkel. Maar ik zal blijven vechten voor die gelijke rechten. Jarenlang heb ik het verloop van het onderzoek op de voet kunnen volgen. Nu zorgen ze er plots voor dat ik niet meer kan begrijpen wat er gebeurt.”

Aan het gerechtsgebouw in Luik bleven de Witte Comités met enkele tientallen een hele dag op post. „Het is puur toeval dat ik hier ben”, stond op sommige borden te lezen. Een duidelijke verwijzing naar de beslissing van de raadkamer in Neufchâteau om Nihoul niet door te sturen naar assisen.

Woedende Marchal geeft Lelièvre duw GvA, 4-3

Dé eerste zitting van de kamer van inbeschuldigingstelling (KI) van Luik, die de knoop moet doorhakken wie in de zaak-Dutroux voor de assisenjury zal staan, is met een reeks incidenten begonnen. Zo gaf Paul Marchal, vader van de vermoorde An, een duw aan Dutroux-compaan Michel Lelièvre, toen hij hem ostentatief met de gsm van zijn advocaat zag telefoneren. „Ik heb maar van één ding spijt”, aldus Marchal. „Dat ik hem niet harder heb gestompt.” Marchal was woedend omdat niet werd ingegaan op zijn verzoek om een tolk. „Ik ondervond wat moeilijkheden om de juridische taal te begrijpen.” „Een tolk kan wettelijk niet,” verklaarde de Luikse procureur-generaal Ann Thily. Thily had schrik dat als ze een tolk had toegestaan, Dutroux naar het Hof van Cassatie zou trekken, waardoor de beslissing van de KI zou kunnen verbroken worden. Het gsm-gesprek van Lelièvre noemde Thily „helemaal ontoelaatbaar”.

Dutroux: "polycriminele bende" (burgerlijke partijen) GvA, 4-3

De kamer van inbeschuldigingstelling (KI) in Luik heeft zich ook dinsdag gebogen over de zaak Dutroux. De voormiddag werd gewijd aan de pleidooien van de raadslieden van de burgerlijke partij Laetitia Delhez, de meesters Beauthier en Fermon. Volgens de advocaten behoren de verdachten tot een criminele bende gespecialiseerd in uiteenlopende criminele praktijken gaande van mensenhandel, drugshandel, handel in valse papieren, over wapens en wagens tot ontvoeringen en gijzeling van minderjarigen. De meesters Fermon en Beauthier staafden deze stelling aan de hand van verklaringen van verscheidene getuigen over de banden tussen de verdachten. Zo citeerden de advocaten Michèle Martin die verklaarde dat Dutroux, Nihoul en Lelièvre een prostitutienetwerk wilden op poten zetten met jonge vrouwen uit het oostblok.

De raadslieden van Laetitia pleitten voorts, zoals voor de raadkamer, dat Michel Nihoul een rol speelde in de ontvoering van het meisje. De advocaten vragen dat ook Nihoul naar assisen zou worden verwezen voor de ontvoering en gijzeling van Laetitia.

Dinsdagnamiddag pleiten de raadslieden van de familie Marchal, meesters Hissel en Marichal. Zij bepleiten de verwijzing van Marc Dutroux, Michel Lelièvre, Michèle Martin en Michel Nihoul naar assisen maar ook voor de verwijzing van 13 andere personen zoals een café-uitbater uit Blankenberge. De advocaten zeggen ervan overtuigd te zijn dat ook hij deel uitmaakte van het "polycriminele netwerk". "Ons pleidooi wordt een vervolg op dat van meesters Beauthier en Fermon. Men zal Nihoul naar assisen moeten verwijzen", verklaarde meester Marichal voor de aanvang van de zitting.

Na de pleidooien van meesters Marichal en Hissel zal Paul Marchal het woord nemen. Omdat de KI maandag besliste hem geen tolk ter beschikking te stellen, kondigde Paul Marchal aan dat hij een brief zal voorlezen in het Frans.

Dutroux: grande nervosité à l'audience
ROLAND PLANCHAR
LLB, le 03/03/2003

La chambre des mises en accusation a débuté son travail «au finish». Le papa d'An Marchal n'a pas eu l'interprète qu'il demandait. Il ne peut suivre les débats. La salle d'audience a été hautement sécurisée.

Tous de braves gens, sans doute. Ils sont cinquante membres des comités blancs à avoir fait le déplacement, lundi au palais de justice de Liège, pour la première audience de la chambre des mises en accusation qui examine, la semaine durant, le renvoi des inculpés de l'affaire Dutroux aux assises. Tous braves, mais quelques-uns sont nerveux. Leur ire se focalise, disent leurs calicots, sur Michel Nihoul. Pourtant, ce n'est pas pour eux que le dispositif policier a été renforcé. C'est pour se prémunir contre tout incident - l'évasion de Marc Dutroux du palais de justice de Neufchâteau est encore dans les mémoires - que le procureur général, Anne Thily, a décidé que tout serait sécurisé. Côté salle d'audience, les fenêtres ont été calfeutrées. Même si la vie de Dutroux ne paraît pas en danger, mieux vaut éviter tout risque, s'est dit le parquet général. Côté public (un couloir du vieux palais qui donne accès à une salle d'ordinaire affectée à d'autres travaux), un portique de sécurité a été installé. Une escouade de policiers limite les entrées aux avocats et aux inculpés libres. Pour le transfert des détenus, des chiens policiers sont même amenés en renfort. L'arrivée de Michel Nihoul donne le signal d'une manifestation *intra muros*. En chœur, les «blancs» scandent «*Nihoul aux assises*», l'un d'eux plus fort que d'autres: il a apporté un mégaphone. On est loin de la sérénité usuelle des lieux. Malgré tout, Nihoul dit être «*confiant*».

Menace d'attentat?
Soudain, là où on voyait encore l'entrée de la salle d'audience, des armoires métalliques glissent sur le sol, bouchent la vue. Des policiers viennent de compléter leur barrage. L'audience débute. Après quelque temps, un citoyen, Rolando, s'empare du mégaphone et lance un «appel à la population», contre l'oubli, pour les parents des victimes et pour une «vraie» justice, dit-il. Sans explication, Georges Frisque, le correspondant de Dutroux qui est à la base de son récent changement d'avocat, est soudain hélé par deux policiers. Il les suit. Peu après, il revient et assure avoir été fouillé. On apprend d'une autre source que «*ce n'est pas sans raison*», pas au hasard. Un bruit circulait à propos de Frisque... qui profite de l'occasion pour se montrer à nouveau aux caméras et débiter ses hypothèses, fumeuses. Et puis c'est l'incident.

Pol Marchal en colère
Soudain, Pol Marchal, seul à être présent au nombre des parents des victimes, sort furieux de la salle d'audience, presque livide de nervosité. Il explique plus tard que, déjà hors de lui parce que la cour

lui a refusé un interprète («*Je ne peux plus suivre, vous savez*»), il avait vu Michel Lelièvre, l'un des complices de Dutroux, se servir d'un téléphone portable et, pis, le faire en se moquant de lui. «*Je l'ai frappé, pas fort, pas assez fort, mais je l'ai frappé. Ce n'est pas possible qu'il puisse téléphoner comme ça!*». Ni se moquer. Les comités blancs s'échauffent, commentent l'événement. Une dame estime qu'«*il faut tout casser, sinon rien ne changera*». Ce n'est que plus tard que l'avocat de Lelièvre, Me Olivier Slusny, donnera sa version: il téléphonait lui-même à son assistante lorsque celle-ci a souhaité parler à leur client. Lequel a eu, pour l'avocat, un sourire certes mal placé mais sans rapport avec le papa d'An. «*Nous comprenons fort bien que M. Marchal soit énervé. Les parents souffrent beaucoup, nous le savons bien et mon client regrette d'ailleurs beaucoup ce qu'il a fait*». L'après-midi, Pol Marchal, faisant un effort sur lui-même, a rejoint l'audience.

Belgen willen Dutroux voor een jury, het gerecht twijfelt
door Wouter Bax
2003-03-04, TYrouw

BRUSSEL - De doorsnee Belg twijfelt niet: Marc Dutroux en zijn kompanen moeten naar het hof van assisen, de rechtbank waar een volksjury de schuldvraag beantwoordt en het hele land kan meesmulen van het juridische geweld. Maar het gerecht wil het nog één keer bezien.

De ontvoering van Julie, Melissa, An, Eefje, Laetitia en Sabine. De moord op de eerste vier van deze jonge meisjes, en op een volwassen handlanger. Dat zijn de feiten die Marc Dutroux, zijn ex-vrouw Michelle Martin en zijn handlanger Michel Lelièvre ten laste worden gelegd, aangevuld met tal van 'secundaire' vergripen als seksueel misbruik. Het zijn loodzware feiten, maar voor het Belgische volk symboliseren de verdachten nog veel meer. Met name Marc Dutroux werd na zijn arrestatie in 1996 het symbool van alles wat fout ging in België. Onhandig politie-optreden, vermeende sabotage van de rechtsgang en hardnekkige geruchten over een kinderporno-netwerk met 's lands hooggeplaatsten ontketenden in oktober 1996 een protestmars in Brussel waar 300000 mensen demonstreerden, 'beschaamd Belg te zijn'. De overheid beantwoordde deze 'witte beweging' met hervormingsplannen voor de politie en gerecht. Maar het zal straks zeven jaar hebben geduurd voor Dutroux voor zijn rechters verschijnt; voor velen een nieuw bewijs van

een falende overheid. Daarom wil niet alleen het volk, maar ook de overheid nu wel eens een stevig proces waarin de wandaden van Dutroux en consorten breed worden uitgemeten. Het hof van assisen is daarvoor het geëigende middel. De twaalfkoppige jury beslist niet over de straf, maar wel over de schuld van de verdachten. En om de jury te overtuigen trekken de advocaat-generaal -de openbaar aanklager- en de advocaten al hun retorische vermogens uit de kast. De beschuldigden zullen in een vlamvend requisitoir worden aangeklaagd, getuigen zullen emotioneel verslag doen, koele deskundigen zullen alle gruwelen tot in detail beschrijven en de advocaten zullen de jury smeken om genadig te zijn. Het proces zal weken duren en alle aandacht van de media opslokken. Juristen in België zijn verdeeld over de vraag of het hof van assisen wel de beste weg is. De belangrijkste vraag is daarbij of er wel Belgische burgers zijn te vinden die een afstandelijk oordeel kunnen vellen, op basis van feiten en niet van emoties. De zogenoemde raadkamer, het rechterlijke orgaan dat in eerste instantie bepaalt naar welke rechtbank een verdachte gaat, heeft Dutroux, Martin en Lelièvre al eerder naar het assisenhof verwezen. Daarvoor deed de raadkamer uitgebreid onderzoek, maar dat wordt altijd nog eens overgedaan door de kamer van inbeschuldigingstelling, het laatste voorportaal van het hof. Deze hele week bevechten het openbaar ministerie, de verdediging en de burgerlijke partijen -dat zijn de nog levende slachtoffers en de verwanten van de getroffen- voor drie raadsheren hun standpunten. Het lot van Dutroux en de twee andere directe betrokkenen lijkt wel bezegeld. Maar onderzoeksrechter Michel Bourlet probeert ook alsnog de zakenman Michel Nihoul en diens kompanen Gerard Pinon voor het assisenhof te krijgen. De raadkamer acht hen niet verantwoordelijk voor de ontvoeringen en de moorden en stuurde ze voor een aantal lichtere vergripen naar het parket in Brussel. Om dat te veranderen, zouden de raadsheren zich deze week unaniem voor een assisenproces moeten uitspreken. Op aandringen van het openbaar ministerie vindt het proces deze week in Luik achter gesloten deuren plaats. De slachtoffers hadden dat liever anders gezien. Eind deze week beslissen de raadsheren vrijwel zeker in hun voordeel. Het proces zal dan eind dit jaar beginnen. Tenminste, als geen van de partijen nog eens verhaal gaat halen bij het hof van cassatie. Het geduld van de Belgen wordt nog even op de proef gesteld.

Incroyable: Dutroux se dépeint en victime
(07/03/2003) LDH

«Victime du système ayant manqué de temps pour préparer sa défense»
Robert Joris

LIÈGE Les uns condamnent Dutroux sans même l'entendre, les autres estiment qu'il faut tenter de faire la part des choses. Me Daniel Kahn, conseil de l'inculpé le plus médiatisé de Belgique, est certainement le mieux placé pour exprimer cette opinion: "Je ne suis pas l'avocat d'Alfred Dreyfus ! - NDLR: officier français condamné à tort à la fin du 19 e - Marc Dutroux est coupable de bien des choses. Il sait être coupable de l'impardonnable!" Mais Marc Dutroux, malgré une évidente culpabilité, tient à ce que l'on fasse la part des choses. L'affaire a certes été médiatisée, mais on ne peut omettre l'aspect manipulateur de l'individu qui, ce jeudi, devant la Chambre des mises en accusation de Liège, se clamait "victime du système, ayant manqué de temps pour préparer sa défense suite à ses problèmes de santé".

La bande de Courcelles

La réponse brutale à une telle plainte, quelle que soit la part exacte des responsabilités de l'inculpé dans ce qui est arrivé, est qu'il y a plus de sept ans que Julie et Mélissa, An et Eefje n'ont, elles, plus droit à la parole, que Laetitia Delhez et Sabine Dardenne sont sorties à jamais marquées de ses griffes. Quoi qu'il en soit, Me Daniel Kahn a suivi la position de son (récent) client qui se présente quasi comme le bouc-émissaire de la bande dite de Courcelles, une sorte d'organisation polycriminelle dans laquelle il se serait retrouvé mêlé, sans poste spécial dans l'organigramme... Bref, Marc Dutroux ne serait pas le prédateur solitaire voulu par certains, nié par d'autres. Me Kahn dépasse de loin ce cadre quand il affirme, remontant dans le temps, que le juge d'instruction de Neufchâteau Connerotte a purement et simplement été dessaisi du dossier "parce qu'il avait mis à jour la première strate, qu'il connaissait les vrais coupables, Dutroux et Lelièvre évidemment, mais aussi Michel Nihoul... et d'autre gens protégés. On a alors empêché la justice d'aller jusqu'au bout. Mais, malgré ces raisons politiques x ou y, je suis certain que le procureur du roi Bourlet continuera à se battre pour révéler la part voilée des choses!" A la sortie de l'audience, l'avocat évoque les regrets exprimés par son client, "qui nie les enlèvements de Julie et Mélissa mais reconnaît sa faute de ne pas les avoir

participent à des actions par esprit de solidarité. Mais ici, la machine judiciaire me paraît vraiment trop compliquée. On a le sentiment que tout n'est plus que comédie, astuces qui...

"J'entends chacun parler de vérité, de sa vérité... Je pense que la vérité a été ratée par les enquêteurs dès le début de l'enquête..."

Arlette est mal à l'aise: "Je ne suis qu'une simple citoyenne"

citoyenne modérée": J'ai soutenu les ouvriers de Cockerill, je viens ici pour soutenir les familles... Il ne faut pas lâcher les parents!"

Cette animation dans les corridors du palais l'attriste: suis qu'une simple citoyenne"

Dutroux puisse payer ses avocats".

Mais il y a aussi ces solidaires anonymes et discrets comme Arlette, 55 ans, de Seraing, qui se présente comme "une

Marchal ou signalant que "la justice planétaire de la Belgique recrute un traducteur". Quelques troncs ont aussi été placés sur les armoires avec la mention "à votre bon coeur pour que

qu'échanger des regards dubitatifs..."

Les gestes humanitaires ont d'autres conséquences, et leurs explications sont beaucoup moins tardives!

rendues à leurs parents, de ne pas les avoir soignées tout en les ayant protégées parce que Weinstein voulait les éliminer", les quelques auditeurs ne peuvent

"Une machine trop compliquée"

LIÈGE Les comités blancs sont évidemment présents dans les corridors du palais avec leurs calicots réclamant un interprète pour Paul

incident à la méfiance, et secrets (?)... à peine dissimulés dans des buts qu'on a bien difficile à comprendre. Cela donne l'impression que l'on méprise le citoyen, qu'on lui cache quelque chose et, inévitablement, on se fait son cinéma... D'où bien des dérives!"

Notre paisible quinquagénaire sérésienne se dit "dégoûtée par la disproportion des droits réservés aux inculpés et aux victimes" avant de terminer par une crainte: "Voici les élections... Tous ces événements aux allures troubles ne vont-ils pas entraîner l'électeur à se tourner vers de dangereux extrêmes?"

Sabine en Laetitia zijn in rechtbank geen bondgenoten - 06/03/2003
Het Volk, Steven DE BOCK

De advocaten van Sabine Dardenne en Laetitia Delhez zijn het niet met elkaar eens. In de Luikse kamer van inbeschuldigingstelling staan ze eerder als tegenstanders dan als bondgenoten naast elkaar. De netwerk-theorie is de spijlzwam. En dat terwijl Sabine Dardenne en Laetitia Delhez, de twee overlevende slachtoffers van de bende Dutroux, toch dezelfde gruwel hebben doorstaan. De twee meisjes zaten bijna een week samen in de kelder van Dutroux, waar ze samen waren overgeleverd aan de grillen van hun ontvoerder.

Jean-Philippe Rivière, de advocaat van Sabine Dardenne, vertelde de raadsheren van de kamer van inbeschuldigingstelling gisteren dat hij zich volledig kan vinden in de beslissing van de raadkamer van Neufchâteau om alleen Dutroux, Martin en Lelièvre door te sturen naar het assisenhof.

"Mijn cliënte heeft zelf verteld dat ze ontvoerd is door Lelièvre en Dutroux en dat ze tijdens haar tachtig dagen opsluiting alleen Dutroux heeft gezien. Voorts blijkt uit het dossier dat Martin wist dat haar echtgenoot Sabine ontvoerd en opgesloten had", zegt Rivière.

Geen sprake van Nihoul Van Michel Nihoul is in de getuigenis van Sabine en in het hele onderzoek naar haar ontvoering geen sprake. Van een netwerk evenmin. Rivière ziet dan ook geen enkele reden om de Brusselse oplichter door te sturen naar het assisenhof. "Let wel, ik spreek alleen voor het luik Sabine Dardenne. Maar ik durf ook zeggen dat het volstrekt onlogisch zou zijn, mocht er achter de ontvoeringen van Julie, Melissa, An en Eefje wel een netwerk zitten. Hoe zou je dat dan moeten verklaren? Dat Dutroux eerst vier kinderen ontvoerde om in een netwerk te stoppen, en dan een vijfde

ontvoering pleegt voor zichzelf? Er is niets dat daarop wijst." Rivière was geschokt toen hij Jean-Yves Marichal, een van de advocaten van Paul Marchal hoorde zeggen, dat het „ondenkbaar" was dat Dutroux die kinderen ontvoerde voor eigen gebruik, en dat er dus wel iets meer moest zijn. „De getuigenis van mijn cliënte Sabine Dardenne bewijst juist dat Dutroux dat ondenkbare wel deed."

50 pagina's tegen Nihoul Opmerkelijk is dat de advocaten van Laetitia Delhez in de kamer van inbeschuldigingstelling zowat de felste tegenstanders zijn van de beschikking van de raadkamer in Neufchâteau. Bijna vijftig pagina's schreven ze bijeen, vooral om de raadsheren in Luik ervan te overtuigen Michel Nihoul toch naar het assisenhof door te verwijzen. „Wij zeggen niet dat Nihoul schuldig is. Het is ook niet aan de kamer van inbeschuldigingstelling om daarover te oordelen. Wij vinden wel dat er in het dossier voldoende aanwijzingen tegen Nihoul zitten om de assisenjury te laten oordelen over schuld of onschuld. Zeker wat betreft de ontvoering van Laetitia Delhez", zegt advocaat Jan Fermon.

Hij verwijst naar getuigen die Nihoul de dagen voor de ontvoering hebben gezien in de woonplaats van Laetitia, naar de vele telefoontjes tussen Nihoul en Dutroux en naar de duizend XTC-pillen die Nihoul de dag na de ontvoering aan Lelièvre gaf.

De voorzitter van de raadkamer beoordeelde die getuigenissen als ongeloofwaardig en vond dat er uit het onderzoek geen verband bleek tussen de telefoontjes, de pillen en de ontvoering. En dus ging Nihoul volgens hem vrijuit in het dossier-Dutroux. Over de mogelijke rol van Nihoul bij de ontvoering van Laetitia wil Jean-Philippe Rivière, de advocaat van Sabine, zich niet uitspreken. „Daar hebben ik en mijn cliënte niets mee te maken", zegt hij. Het verbaast Rivière wel dat de advocaten van Laetitia zich zo in de figuur Nihoul hebben vastgebeten, terwijl hun cliënte in de eerste jaren na haar bevrijding nooit over de Brusselaar heeft gesproken.

Jan Fermon heeft dan weer een eigen mening over de getuigenis van Sabine Dardenne. „Ik wil haar verklaring zeker niet in twijfel trekken", zegt hij. „Maar het is niet omdat zij alleen Dutroux gezien heeft, dat er geen sprake kan zijn van een organisatie. Er zijn allerlei hypothesen te bedenken die verklaren waarom Sabine alleen Dutroux zag. Ik ken verhalen van slachtoffers van mensenhandel die zes

maanden lang afgezonderd en verkracht worden om pas nadien in een prostitutienetwerk te belanden."

En zo staan de advocaten van Sabine Dardenne en Laetitia Delhez niet als medestanders voor de raadsheren van de Luikse kamer van inbeschuldigingstelling. Ze hebben een fundamenteel andere mening over de beslissing van de raadkamer in Neufchâteau.

Vandaag en morgen is het de beurt aan de advocaten van Dutroux, Martin, Lelièvre en Nihoul om te pleiten. Daarna oordelen de raadsheren welke verdachten naar assisen moeten. Vooral voor Nihoul wordt het bang afwachten tot hun oordeel valt.

Marchal en andere slachtoffers krijgen tolk
19/03/2003, NIE

BRUSSEL — Ook slachtoffers van misdrijven moeten een beroep kunnen doen op een tolk als een raadkamer of kamer van inbeschuldigingstelling hun zaak behandelt.

De leden van de kamercommissie Justitie keurden een wetsvoorstel daarover unaniem goed. „Donderdag wordt het behandeld door de voltallige Kamer, zodat het erg snel van kracht kan worden", zeggen Servais Verherstraeten en Tony Van Parys (CD&V). Zij schaarden zich mee achter het voorstel van PS'er Thierry Giet schaarden. „Iedereen kon zich in dit voorstel vinden en dan kan zo iets erg snel gaan."

Het voorstel is een rechtstreeks gevolg van de smeebede van Paul Marchal, de vader van de vermoorde An. Die verliet twee weken geleden geëmotioneerd de kamer van inbeschuldigingstelling in Luik omdat hij de Franstalige pleidooien in de zaak-Dutroux niet kon volgen. De raadsheren wilden hem geen tolk ter beschikking stellen omdat ze vreesden voor procedurefouten.

Totnogtoe voorziet de wet alleen in een tolk voor de verdachten. (SDB)

Marc Dutroux en Michelle Martin zijn nog maar net getrouwd als ze in 1988 terechtstaan voor de verkrachting van minderjarigen. Ze worden tot respectievelijk dertien en vijf jaar cel veroordeeld. Onverklaarbaar is het feit dat het tweet-

Een cruciale fase in het 'proces van de eeuw' is aangebroken.

Marc Dutroux, het 'gezicht van het kwaad', zal eind dit jaar terechtstaan voor ontvoering, verkrachting en moord. Maar hij handelde niet alleen. Het gerechtshof in Luik maakt woensdag bekend wie er voor de volksjury moeten verschijnen.

Advocaat: Dutroux was lid van misdaadbende

G+E 8/3

door onze correspondent
Pascale Thewissen

LUIK - Marc Dutroux maakte deel uit van een bende criminelen, die nog steeds vrij rondlopen omdat justitie in België weigert verder te kijken dan haar neus lang is. Dat beweert de nieuwe advocaat van Dutroux, Daniel Kahn. Hij schaarde zich daarmee opmerkelijk genoeg aan de kant van de slachtoffers. Paul Marchal, de vader van de vermoorde Hasseltse tiener An, roept al jaren dat er meer mensen betrokken waren bij de moord op zijn destijds 17-jarige dochter en haar twee jaar oudere vriendin Eefje Lambrecks. Volgens Marchal werden de meisjes 'op bestelling' ontvoerd. Zo beweert de buurman van een hotel in Blankenberge dat hij de meisjes op de nacht van de ontvoering met Dutroux en een andere crimineel naar binnen zag lopen. Justitie heeft die verklaring echter nooit serieus genomen. Wat er precies met An en Eefje is gebeurd, is ruim zeven jaar later nog steeds niet duidelijk.

Kahn noemde deze week voor de rechter in Luik, die begin april beslist wie van de verdachten terecht moet staan voor kindermoord en ontvoering, een hele reeks namen. Deze mensen maakten volgens hem deel uit van de 'bende van Courcelles', een groep criminelen die niet alleen handelde in gestolen auto's maar ook in mensen. De rechtszaak, die eind dit jaar eindelijk van de grond moet komen, lijkt uit te draaien op een confrontatie tussen Sabine Dar-

Daniel Kahn. Foto: Belga

denne, het meisje dat bijna drie maanden opgesloten zat in de kooi onder het huis van Dutroux en de nachtmerrie overleefde, en de andere slachtoffers. Volgens Sabine werkte Dutroux alleen. De andere betrokkenen denken dat Dutroux deel uitmaakte van een grotere geheel. Zij willen dat ook de Brusselse zakenman Michel Nihoul terecht staat voor ontvoering en moord. Ze zien in hem de grote man achter de schermen. Nihoul zelf beweert dat hij in opdracht van de rijkswacht zaken deed met Dutroux, om zo in de misdaadscene van Charleroi te infiltreren.

In de rechtszaal gaat het er emotioneel aan toe. Zo verliet een boze Paul Marchal begin deze week op hoge poten de rechtbank, omdat de voorzitter weigerde een tolk in te schakelen. Alle daders zijn namelijk Franstalig. Zowel Marchal als de vader van Eefje Lambrecks vonden dat het dus geen zin had de pleidooien te volgen, omdat ze het niet konden verstaan.

al nog geen drie jaar later weer buiten de gevangenisdeuren staat. De daarop volgende jaren wordt het stel in verband gebracht met brandstichting, diefstal en oplichting. Tot een veroordeling komt het echter niet. Intussen laat de werkloze Dutroux de kelders in een van zijn huizen - hij bezit er zeven - verbouwen. Volgens een informant zijn de kelders bedoeld om er ontvoerde kinderen in onder te brengen voordat ze naar het buitenland 'verscheept' worden. Immers, in het Oostblok en Thailand levert een ontvoerd kind al gauw 300.000 frank (zo'n 7500 euro) op. Procureur Michel Bourlet is vanaf het begin belast met de zaak-Dutroux. In de voorbijgaande jaren is hij ervan overtuigd geraakt dat Dutroux handelde vanuit een netwerk. Victor Hissel, advocaat van Paul Marchal (vader van de vermoorde An) en Jan Fermon, vertegenwoordiger van Laetitia (slachtoffer) gaan mee in deze stelling. Marc Dutroux, Michelle Martin, Michel Nihoul, Michel Lelièvre en Gerard Pinon spelen hierin de hoofdrol.

Bovenaan het netwerk staat Dutroux, verantwoordelijk voor de ontvoeringen. Nihoul staat bovenaan de tweede tak van de bende die zich bezighield met auto-, drugs- en mensenhandel. Lelièvre hielp Dutroux met de ontvoeringen van An en Eefje, Sabine en Laetitia. Zo opperen sommigen dat Nihoul een dag na de ontvoering van Sabine en Laetitia een grote hoeveelheid XTC-pillen aan Lelièvre zou hebben geleverd. Wellicht als beloning voor het geleverde

werk. Martin handelde aan de zijde van haar man en wordt medeplichtig bevonden aan de gijzeling van Julie en Melissa. An en Eefje en Sabine en Laetitia. Gerard Pinon vermoorde met Dutroux een handlanger en hielp met het begraven van An en Eefje.

In de zomer van 1995, Julie en Melissa zijn inmiddels 'verdwenen', is Dutroux' vrouw Martin zes maanden zwanger van hun dochter Céline. In een van de uitgelekte verhoren, gepubliceerd in het Belgische weekblad Humo, zegt Martin: 'Dutroux zei me dat hij overwoog om later incest te plegen. Ik zei hem dat ik hem dan zou vermoorden'. Een opmerkelijk antwoord voor iemand die op de hoogte is van de gruweldaden die haar man pleegt in haar eigen huis. Martin geeft namelijk zelf toe medeplichtig te zijn aan de ontvoeringen van Julie, Melissa, An, Eefje, Sabine en Laetitia.

Op het moment dat Julie en Melissa zich in een van de kelders bevinden wordt er huiszoeking verricht. Ondanks hun hoorbare gehuil worden de meisjes niet gevonden. Enkele maanden later sterven ze. An en Eefje, de meisjes die diezelfde zomer verdwijnen, overkomt hetzelfde. Een jaar later worden Dutroux, Martin en Lelièvre gearresteerd voor de ontvoering van Sabine en Laetitia.

Na de arrestatie worden de meisjes op aanwijzing van Dutroux levend bevrijd. Voor Julie, Melissa, An en Eefje is het dan al te laat, hun lijkjes worden enkele dagen later uit verschillende tuinen

Moordenaar Sybine half jaar korter in cel

PAR
26/3

(Van een verslaggeefster)
DEN HAAG - De man die begin 1999 de dertienjarige scholiere Sybine Jansons uit Maarn heeft gedood, de veertigjarige M.C., heeft van de Hoge Raad een half jaar minder gevangenisstraf gekregen. Zijn dossier is te laat door de griffie van het Amsterdamse gerechtshof naar de Hoge Raad doorgestuurd. Volgens het Amsterdamse parket moet de fout bij het hof liggen.

Het hof in Amsterdam veroordeelde C. in mei 2001 tot achttien jaar en tbs met dwangverpleging wegens twee verkrachtingen en wegens doodslag op het meisje. De man tekende cassatie aan bij de Hoge Raad, maar omdat zijn dossier veel te lang bij het hof is blijven liggen, heeft de Hoge Raad hem nu zes maanden cel kwijtgescholden.

C. tekende in mei 2001 beroep aan bij de Hoge Raad. Maar de stukken werden pas in september 2002 door de griffie van de Raad ontvangen en afgestempeld. Daardoor duurde de vertraging van het beroep meer dan

zestien maanden. Volgens Europese rechtsregels is daarmee de redelijke termijn overschreden. Persadvocaat-generaal Nico Schaar bij het Amsterdamse hof, de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie, verwijst voor een verklaring van de fout naar het hof. Bij het hof kon vanochtend niemand uitleg geven. De griffier van de Hoge Raad

Stukken voor Hoge Raad te laat gezonden

laat weten dat door de vermindering van de gevangenisstraf het gevaar dat C. betekent voor de maatschappij niet wordt vergroot. Tbs leent zich niet voor verkorting, aldus de griffier, en wordt pas beëindigd als er voldoende garanties zijn dat de maatschappij geen gewelddadigheden van de man meer heeft te vrezen.

De Hoge Raad heeft het cassa-

tieberoep verder integraal verworpen. C. vond dat hij niet wegens doodslag kon worden veroordeeld omdat naar zijn zeggen de doodsoorzaak niet kon worden vastgesteld. De Hoge Raad zegt dat dit argument niet voor het eerst in de procedure bij de Raad kan worden gebruikt. De kwestie had eerder moeten worden aangekaart. De Hoge Raad oordeelt niet over bewijskwesties maar of het recht op een juiste manier is toegepast.

Sybine Jansons verdween 19 januari 1999 in de buurt van haar woonplaats. Ruim een maand later werd haar stoffelijk overschot gevonden in een vaart bij Breukelen. De uit Nieuwegein afkomstige C. toonde zich reeds begin jaren negentig een uiterst gevaarlijke, moeilijk te pakken verkrachter.

In de zaak-Sybine Jansons weigerde hij elke medewerking aan het onderzoek, de smeebeden van de nabestaanden ten spijt. Uit de diverse zaken waarvoor C. in de loop der jaren is vervolgd, is gebleken dat hij zeer berekend en op een voor zijn slachtoffers uiterst bedreigende wijze te werk ging.

De twee daders leven vandaag onder een andere identiteit op een geheime locatie. "Die twee jongens zijn niet gestraft", besluit Ralph Bulger. "Neen, ze zijn ervoor beloofd. Ze hebben een voorkeursbehandeling gekregen. Foute boodschap! Ik verfoei de persoon die ik nu geworden ben. En dat is hun schuld."

De moordenaar Sybine Jansons, zegt vader Ralph Bulger in Koppen. "Ze zijn ervoor beloofd."

Ralph kreeg na de dood van zijn zoon heel veel steun van Michael O'Connell, de priester die ook voorging in de begrafenisplechtigheid voor Jamie. De priester woont nu in Ierland en Ralph zoekt hem tijdens de reportage voor het eerst in acht jaar weer op. "Het is verschrikkelijk moeilijk", vertelt Ralph met bevende stem aan O'Connell. "Het is door de jaren heen niet makkelijkler geworden. Iedereen zegt: de tijd heelt alle wonden. Wel, dat is niet zo."

Priester O'Connell stelt vast dat het verdriet van Ralph nog een

Cassatie in zaak Sybine verworpen

DEN HAAG, 26 MAART. De Hoge Raad heeft gisteren het beroep in cassatie van de man die is veroordeeld wegens doodslag op Sybine Jansons verworpen. De 40-jarige M.C. werd in 2001 veroordeeld tot achttien jaar gevangenisstraf en tbs met dwangverpleging wegens doodslag op de 13-jarige scholiere en twee verkrachtingen. Na zijn veroordeling wendde hij zich tot de Hoge Raad, omdat hij vond dat

hij op basis van het bestaande bewijs onmogelijk wegens doodslag kon worden veroordeeld. Volgens de Hoge Raad, die zich in beginsel niet over bewijskwesties buigt had de man dit verweer eerder moeten voeren. Het rechtscollege bepaalde wel dat er een half jaar van zijn straf moet worden afgetrokken, omdat de behandeling van het cassatieberoep te lang heeft geduurd. (ANP)

Cassatie in zaak Sybine Jansons verworpen

Van onze verslaggeefster AMSTERDAM

De Hoge Raad heeft het cassatieberoep in de zaak van Sybine Jansons verworpen. De 40-jarige Martin C., die twee jaar geleden achttien jaar gevangenisstraf en tbs met dwangverpleging kreeg wegens doodslag op de 13-jarige scholiere, had zich tot de Hoge Raad gewend omdat hij meende te zijn veroordeeld op basis van onvoldoende bewijs. De Hoge Raad vindt dat zo'n verweer voor het gerechtshof had

moeten worden gevoerd en ziet in dat verweer bovendien geen rechtsvragen die antwoord behoeven. Wel moet van de straf die aan C. is opgelegd een halfjaar worden afgetrokken omdat het Amsterdamse hof pas na zestien maanden de stukken van het geding naar de Hoge Raad stuurde.

C. heeft de doodslag op Sybine Jansons nooit bekend. Het meisje uit Maarn verdween 19 januari 1999 toen zij van school naar huis fietste. Ruim een maand later werd haar stoffelijk overschot gevonden in een vaart bij Breukelen. Ze was misbruikt.

C. werd twee jaar geleden ook veroordeeld voor gewelddadige verkrachtingen.

Morgen is het precies tien jaar geleden dat het dode lichaam van de Britse peuter Jamie Bulger teruggevonden werd. In Koppen legt Ralph Bulger vanavond, voor het eerst sinds de moord op zijn zoon, zijn ziel bloot. Bulger wordt nog altijd verteerd door haat en schuldgevoelens. Hij weet niet hoe hij de verschrikkelijke feiten moet verwerken.

Het lichaam van Jamie Bulger werd op Valentijnsdag 1993 verhaald teruggevonden op een spoorlijn in zijn woonplaats Liverpool. Zijn moeder was hem kwijtgespeeld in een winkelcentrum. De camera's registreerden hoe twee 10-jarigen de jongen meelokten. Ze hebben de jongen gedood en verminkt alvorens hem achter te laten. "Ik dacht: ach, het zijn maar kinderen. Kinderen zullen niets ergs met Jamie doen", verzucht Ralph. De twee daders, Jon Venables en Robert Thompson, werden op basis van de video-beelden opge-

opgegraven. Enkele dagen voordat de bende in de zomer van 1996 opgepakt wordt, komt de politie de Brusselse zakenman Michel Nihoul op het spoor. Nihoul blijkt via zijn GSM regelmatig met Dutroux te bellen. Procureur Bourlet bestempelt Nihoul als een van de spilfiguren van de bende.

Volgens hem leverde Nihoul drugs aan Lelièvre die anders nooit zou hebben meegedaan aan de ontvoeringen. Nihoul, sinds 1976 een bekende van justitie, wordt geregeld gezien tijdens 'Partouzes' - de beruchte seksfeesten met minderjarigen - waarbij ook prominente zakenlui en politici aanwezig zijn. In het onderzoek naar 'Dutroux, Nihoul en consorten' komt het ene na het andere schandaal aan het licht. Geruchten over pedofielenetwerken waarin hooggeplaatste personen in verwickeld zijn, doen de ronde. Een parlementaire onderzoekscommissie moet nagaan in

hoeverre de gerechtelijke politie haar werk heeft verwaarloosd. De conclusie is pijnlijk: het juridische apparaat heeft enorm gefaald. In antwoord op het rapport wordt in België een federale politie ingesteld.

In de gevangenis van Aarlen zit Dutroux eerdere straffen uit, waaronder die voor zijn ontsnapping in 1998, wat hem vijf jaar opleverde. Martin en Lelièvre zitten in voorarrest. Lelièvre verklaart enkele dagen na zijn arrest dat kort na de ontvoering van An en Eefje een man bij hem en Dutroux langskwam. "Dutroux heeft me toen gezegd dat diegene die de bestelling had geplaatst de meisjes was komen bekijken, maar dat ze hem niet interesseerden. De dag voor ik zou vertrekken naar Slowakije heb ik An en Eefje nog gezien. Dutroux stelde voor dat ik een van hen zou verkrachten. Want, zei hij, als je terugkomt zullen ze er waarschijnlijk niet meer zijn", aldus Lelièvre in de door Humo gepubliceerde verhoren. Gérard Pinon en Michel Nihoul

zijn beiden op vrije voeten. Nihoul laat zich enkele maanden geleden voor het eerst zien in het gerechtsgebouw in Luik. Pinon is echter nooit komen opdagen. "Ik heb ze allemaal gezien, Dutroux, Martin, Lelièvre en Nihoul maar die Pinon ken ik niet", vertelt Paul Marchal, de man die zich na de dood van zijn dochter An inzette voor een beter rechtssysteem en het Huis van An oprichtte. "Het Huis van An stelt zich tot doel de leefwereld van alle kinderen en jongeren te verbeteren en dit in de ruimste zin," aldus de stichting.

Dutroux zelf zweeg jaren over het bestaan van een netwerk. De verklaringen die hij wel aflegde waren tegenstrijdig. Nu beweert hij dat er wel degelijk sprake van een netwerk is. In de door Humo gepubliceerde verhoren zegt Dutroux over An en Eefje: "Ik wilde geen andere meisjes meer bij mij. Ik had Julie en Mélissa al in de kelder. We zijn toen overeengekomen dat ze in een netwerk zouden worden gezet." Chris van de Wyngaert, hooglerares Strafrecht aan de

Universiteit van Antwerpen, heeft er wel een verklaring voor. "Dat doet hij om de zaak te rekken. Misschien hoopt hij op bijkomende onderzoeken. Hij weet toch wel dat hij voor Assisen gedaagd wordt." Het Hof van Assisen, waar Dutroux en de eventuele handlangers terecht zullen staan, behandelt de zwaarste strafrechtelijke misdrijven. Daarnaast is het de enige rechtbank in België waar een volksjury de hoofdrol speelt.

Maar het 'proces van de eeuw' lijkt op dit moment niet alleen om Dutroux te draaien. "De publieke opinie lijkt meer geïnteresseerd in Nihoul dan in Dutroux", merkt Dutroux' advocaat Ronny Baudewyn op. Echt vreemd is dit niet. Van Dutroux is immers al zeker dat hij voor het Hof van Assisen wordt gedaagd. Advocaat Hissel heeft er een andere verklaring voor. Volgens hem is België bang voor Nihoul, de man met de vele contacten in de politiek en zakenwereld. "Als Nihoul voor Assisen zal moeten komen dan zal hij zeker gaan spreken". Met ande-

re woorden als Nihoul gaat praten zouden er wel eens vooraanstaande personen in dit proces naar buiten kunnen komen.

Wat Marchal en Hissel betreft gaat de hele bende-Dutroux naar het Hof van Assisen. "Ik heb veel vertrouwen in de raadsheren in Luik", aldus Hissel. "Gezien de wet en feiten kan het ook niet anders," beaamt Marchal. Mocht de rechtbank Nihoul toch niet doorverwijzen naar Assisen dan zullen Marchal en zijn advocaat niet in cassatie gaan. Tenminste als geen van de andere partijen in hoger beroep gaan. "Wij willen niet de oorzaak zijn van nog meer vertragingen", legt Marchal uit. Procureur Bourlet heeft er wel vertrouwen in: "Ik verwacht wel dat Nihoul naar Assisen gaat." Woensdag moet de rechtbank in Luik uitsluitsel geven. De laatste fase van het 'proces van de eeuw' zal dan op zijn vroegst aan het einde van dit jaar van start gaan.

Tekst: Doenja Zwaan
Foto's: ANP

39 AANKLACHTEN TEGEN DE BENDE

Er lopen in totaal 39 aanklachten tegen de bende, hieronder de belangrijkste:
De gijzeling van Julie en Mélissa, met dodelijke afloop
De ontvoering, de gijzeling en het vermoorden van An
De ontvoering, de gijzeling, de verkrachting en het vermoorden van Eefje
De ontvoering, de gijzeling, en de verkrachting van Sabine en Laetitia
De moord op Bernard Weinstein.
De verkrachting van drie Slowakse meisjes in België en Slowakije
De gijzeling van twee jongens en een meisje in Junet.

Koppen, TV 1 22.10

Onderzoek naar de AIVD is hard nodig

Nederland weet nog steeds niet goed hoe het moet omgaan met zijn geheime diensten. Premier Balkenende vond het in zijn persconferentie naar aanleiding van het NOVA-optreden van prinses Margarita 'vanzelfsprekend' dat AIVD-materiaal in de koninklijke familie was besproken. Papa en mama hadden er toch recht op te weten met wie hun dochter trouwde. Dit soort 'natuurlijk'-opvattingen wordt vaak gehoord in kringen die vinden dat als er niks mis is met je, je ook niets hebt te vrezen van gesnuffel door de geheime dienst in je privé-sfeer.

Het andere uiterste valt te horen bij mensen die menen dat wel leden van het koninklijk huis maar niet leden van de koninklijke familie mogen worden gescreend (Harry van Wijnen) of die vinden dat screening wel mag, maar het opvragen van een dossier van de sociale dienst te ver gaat. Op die manier kun je een veiligheidsdienst niet aan banden leggen. Voormalig BVD-hoofd heeft eens opgemerkt dat je niet immuun wordt voor BVD-belangstelling door 'onder te duiken' in een speeltuinvereniging. Voor wie 'onderduikt' in de koninklijke familie en daardoor in

de nabijheid van de koningin kan komen geldt dit in optima forma.

Misverstanden rondom de AIVD, de opvolger van de BVD, blijken ook uit de gedachte dat een belangendrager, in dit geval het kabinet van de koningin, opdracht kan geven aan de BVD tot het doen van onderzoek. Zo'n belangendrager kan daar louter om verzoeken. Volgens artikel 2 van de wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (WIV) die in 2000 van kracht was verricht de BVD zijn taak „in ondergeschiktheid” aan de minister. Met andere woorden: De dienst wil niet automatisch een verzoek van een belangendrager in en de minister blijft altijd verantwoordelijk. Een eventuele opstelling van de dienst in termen van 'Your wish is my command' tegenover het koninklijk huis of het kabinet van de koningin past niet binnen de wet.

Toen de BVD het verzoek van het kabinet van de koningin in behandeling nam, had het voor de hand gelegen dat het hoofd van de dienst de minister had geïnformeerd. Artikel 11 van de toenmalige wet bepaalde namelijk dat het BVD-hoofd de minister van Binnenlandse Zaken „bij voortdu-

NRC 8/3 Bob de Graaff

ring" in kennis stelt van „al hetgeen van belang kan zijn". Als het BVD-hoofd of een van zijn ondergeschikten niet heeft begrepen dat het dossier van een mogelijke partner van een lid van de koninklijke familie 'van belang' kon zijn voor de minister, getuigt dat van een ernstig gebrek aan een politieke antenne, wat men juist bij een inlichtingen- en veiligheidsdienst niet zou verwachten.

Nadat de informatie over Margarita's aanstaande echtgenoot De Roy van Zuydewijn was vergaard, had die door de dienst nooit aan derden ter beschikking mogen worden gesteld zonder de minister daarover te informeren. In geval van informatieverstrekking aan een ander overheidsorgaan diende dit te geschieden „in overeenstemming met Onze minister" (artikel 12 WIV); in het geval van een niet-overheidsorgaan mocht verstrekking gebeuren „niet dan na machtiging daartoe van Onze betrokken minister" (artikel 16 lid 2). Uit de excuusbrief van regering aan Margarita en haar echtgenoot blijkt

dat de betrokken ministers niet op de hoogte waren.

Gekker werd het nog toen het paar vroeg of de BVD een onderzoek had ingesteld. Uit de verantwoording van de regering op donderdagmiddag bleek dat toen minister De Vries naar aanleiding van hun brief de BVD om opheldering vroeg, hij deze niet kreeg doordat de medewerker die toegang had tot het materiaal met vakantie was en zijn plaatsvervanger niet over de vereiste clearance beschikte.

Hieruit blijkt dus dat de BVD niet naar behoren functioneert, zodra één van zijn medewerkers met vakantie of ziek is. Dat is een ernstige tekortkoming voor een dienst die juist te allen tijde moet kunnen beschikken over gevoelige informatie, zeker als die zich in zijn eigen burelen bevindt. De analogie dringt zich op met de toenmalige Militaire Inlichtingendienst, die in 1997 oorspronkelijk na informatieverzoeken van onderzoekers meldde een groot deel van zijn archief te zijn kwijtgeraakt. Later kwamen op tientallen

plaatsen honderden meters archief alsnog te voorschijn. Het duurde jaren voordat het materiaal was geïnventariseerd. Kennelijk is er sprake van een slecht informatie-beheer bij de diensten, terwijl men zich juist bij dergelijke organisaties geen slordigheid kan veroorloven.

De AIVD is nu in korte tijd al verschillende malen in opspraak gekomen. Zo was er het geval van de banden die staatssecretaris Bijlhouw in het verleden had met het bewind van de Surinaamse bevelhebber Bouterse. Bij het antecedenonderzoek door de BVD waren die gegevens niet naar boven gekomen, terwijl de media er al langer over berichtten. Las men bij de AIVD de krant wel, zo kon men zich afvragen.

Vervolgens was er de kwestie van de risicoanalyse rondom Pim Fortuyn. De commissie-Van den Haak, die daar onderzoek naar deed, concludeerde dat de dienst broddelwerk had afgeleverd. Ze had louter wat in de eigen mapjes gekeken, net als in de zaak-Bijlhouw, en concludeerde dat er niets aan de hand was. Opnieuw een teken dat een dienst die daar bij uitstek voor geëquipeerd zou moeten zijn on-

Nederlanders willen meer aandacht voor veiligheid

DEN HAAG/ANP - Het kabinet moet veel meer aandacht besteden aan veiligheid. Zo'n 90 procent van de Nederlanders wil dat veiligheid meer prioriteit krijgt. Ongeveer 68 procent van de bevolking wil bovendien dat er meer agenten de straat op gaan. Dat blijkt uit de eerste belevingsmonitor van het kabinet. Dat is een maandelijks onderzoek onder achthonderd Nederlanders van zestien jaar en ouder. Het kabinet wil zo bekijken of de zaken die de overheid op de agenda zet, een beetje overeenkomen met wat de burger belangrijk vindt. Een meerderheid van de bevolking, 60 procent, vindt dat de regering niet goed weet wat er leeft onder de burgers, blijkt uit

de monitor. Een nipte meerderheid van 51 procent zegt vertrouwen te hebben in de regering. Behalve veiligheid is zorg een onderwerp waar de burger meer aandacht voor wil hebben. Het kabinet moet wat de onderzochten betreft veel meer energie steken in het verkorten van wachtlijsten. Ook moet het afgelopen zijn met de bureaucratie in de zorg. Een meerderheid (66 procent) wil een strenger asielbeleid in Nederland. Ook moet er meer gedaan worden aan het uitzetten van asielzoekers die niet in Nederland mogen blijven. Bijna 70 procent wil meer prioriteit geven aan inburgering van mensen die hier mogen blijven.

'Veiligheid meer prioriteit'

Van onze verslaggever DEN HAAG
VK 31/3
Het kabinet moet meer aandacht besteden aan veiligheid. Ook de bestrijding van de wachtlijsten en de bureaucratie verdient meer prioriteit. Dit vindt een meerderheid van de Nederlandse bevolking, zo blijkt uit een peiling van het kabinet.

90 Procent van de Nederlanders vindt dat de regering veiligheid prioriteit moet geven. Ongeveer 68 procent is voorstander van meer blauw op straat. Veelplegers en jeugdige criminelen worden onvoldoende aangepakt, vindt het publiek. Daarbij zijn de Nederlanders voorstander van hardere straffen.

Het is voor het eerst dat het kabinet de wensen van de Neder-

landse bevolking in kaart brengt. Deze zogehomde belevingsmonitor wordt maandelijks herhaald onder achthonderd Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het kabinet wil zo bekijken of het beleid van de overheid overeenkomt met de behoeften van de Nederlanders. Maar 60 Procent vindt dat de regering onvoldoende beseft wat er leeft onder de bevolking.

Uit het onderzoek blijkt dat burgers vinden dat de regering zich niet genoeg inspannt voor het behoud van de Nederlandse identiteit. Het asielbeleid krijgt wel een voldoende, evenals de ontwikkelingssamenwerking. Wel vinden burgers dat de overheid over de grens meer hulp moet geven om migratie te voorkomen.

De wet over taak en werkwijze van AIVD

Wat zegt de wet op de Binnenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten over de taak van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst en de verstrekking van gegevens van de AIVD aan derden?

Artikel 8
1. Er is een Binnenlandse Veiligheidsdienst.

2. Deze heeft tot taak:
a. het verzamelen van gegevens omtrent organisaties en personen welke door de doelen die zij nastreven, dan wel door hun activiteiten aanleiding geven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, dan wel voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de Staat;

b. het verrichten van veiligheidsonderzoeken als bedoeld in de Wet veiligheidsonderzoeken;
c. het bevorderen van maatregelen ter beveiliging van gegevens waarvan de geheimhouding door het belang van de Staat wordt geboden en van die onderdelen van de overheidsdienst en van het bedrijfsleven, welke naar het oordeel van Onze terzake verantwoordelijke Ministers van vitaal belang zijn voor de instandhouding van het maatschappelijk leven.

Artikel 11
1. Het hoofd van de Dienst stelt Onze betrokken Minister bij voortdurend in kennis van al hetgeen van belang is."

Artikel 16

1. Door een dienst worden slechts persoonsgegevens verzameld, geregistreerd en aan derden verstrekt, voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van zijn in deze wet omschreven taak.

2. Met betrekking tot de verstrekking van persoonsgegevens aan derden draagt het hoofd van de dienst zich naar de aanwijzingen van Onze betrokken Minister. Verstrekking van persoonsgegevens aan anderen dan overheidsorganen geschiedt niet dan na machtiging daartoe van Onze betrokken Minister in de in die machtiging omschreven gevallen of soorten van gevallen.

3. Onze betrokken Minister stelt in overeenstemming met Onze Minister van Justitie regels vast omtrent het beheer van de verzamelingen van persoonsgegevens die door de betrokken dienst worden gehouden.

4. De in het vorige lid bedoelde regels houden tenminste voorschrijven in betreffende:

- a. de doeleinden van de verzamelingen;
- b. de geheimhouding van de daarin vastgelegde gegevens;
- c. de controle op de juistheid van die gegevens;
- d. de termijnen gedurende welke gegevens vastgelegd mogen blijven;
- e. de overige gronden tot verwijdering van gegevens uit de verzamelingen;
- f. de vernietiging van verwijderde gegevens.

(-)

Uitwisseling informatie Akkoord VS en EU over reisgegevens

Door onze correspondent NRC
BRUSSEL, 6 MAART. De Europese Unie en de Verenigde Staten hebben een akkoord gesloten over uitwisseling van passagiersgegevens van transatlantische vluchten in het kader van terrorismebestrijding.

Het gaat om reserveringsgegevens van luchtvaartmaatschappijen. Het akkoord werd gisteren van kracht, nadat de EU en de VS al eerder principe-overeenstemming hadden bereikt.

Volgens de woordvoerder van Eurocommissaris Bolkestein (Interne Markt) heeft de Europese Commissie in onderhandelingen met de Amerikaanse douane bedongen dat sommige gegevens niet worden verstrekt. Het gaat om gegevens over geloof, ras en gezondheid, die volgens Europese privacyregels over databescherming als gevoelig moeten worden beschouwd.

Volgens een verklaring van de Europese Commissie wordt een 'filter' ingebouwd om zulke gegevens te beschermen. Dat betekent dat een „speciale goedkeurings-

procedure" is vereist voor het gebruik van deze gevoelige gegevens „voor bestrijding van terrorisme en andere ernstige strafrechtelijke vergrijpen". Bij deze speciale procedure moet het plaatsvervangend hoofd van de Amerikaanse douane en grensbewaking worden betrokken.

De EU en de VS hebben maanden onderhandeld, waarbij Washington dreigde 10.000 dollar boete per vlucht op te leggen aan luchtvaartmaatschappijen bij het uitblijven van overeenstemming.

Het akkoord betekent dat Europese luchtvaartmaatschappijen niet alleen de namen van passagiers aan de Amerikaanse douane moeten doorgeven, maar onder meer ook hun reisroute, telefoonnummer en creditcardnummer, en eventuele speciale menu-wensen.

voldoende oog heeft voor politieke en maatschappelijke ontwikkelingen.

Nu zou men kunnen zeggen dat we in uitzonderlijke tijden leven en het om uitzonderlijke kwesties gaat. De indruk zal echter moeilijk zijn weg te nemen dat als in drie gevallen waarin sprake is van een dramatische wending (ontslag van een staatssecretaris, politieke moord en een rel in de koninklijke familie met constitutionele implicaties) de AIVD blijkt te hebben geschermd en gestunteld, dat ook in andere zaken van minder prominente Nederlanders het geval zal zijn. Alleen een diepgaand onderzoek naar het functioneren van de AIVD kan daaromtrent meer helderheid bieden en eventueel tot hervormingen leiden. Daarbij moeten in elk geval aan de orde komen: het besef van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen bij de dienst; de interpretatie die de dienst geeft aan de wettelijke taak; de organisatie van de werkprocessen en het informatiebeheer.

Bob de Graaff is historicus en co-auteur van het boek *Villa Maarheez over de Inlichtingendienst Buitenland*.

Dit zijn de gegevens in het kader van de zogeheten *Passenger Name Record*.

Volgens Brusselse functionarissen is het huidige akkoord een tijdelijke regeling. Een definitieve regeling, waarvoor wetgevende procedures nodig zijn, moet volgens hen „betere juridische zekerheid" bieden. De Europese Commissie pleit overigens voor een multilaterale overeenkomst in het kader van de internationale luchtvaartorganisatie ICAO over de kwestie.

De Europese Commissie nodigt voor volgende week vertegenwoordigers van de reisindustrie uit, om uitleg te geven over het akkoord. Dat zal in het bijzonder gaan over de verplichtingen die volgens de Europese regelgeving gelden op het gebied van bescherming van persoonsgegevens. Dit om te voorkomen dat luchtvaartmaatschappijen op Amerikaanse verzoek in Europa beschermde gegevens verstrekken.

'Strafklimaat is merkbaar killer'

Rechtters en advocaten: strenger straffen is in zwang

Van onze verslaggever
Marc van den Eerenbeemt
AMSTERDAM

'Slechts een levenslange gevangenisstraf kan leiden tot adequate vergelding van de door verdachte begane feiten, met name het leed dat hij de nabestaanden van de slachtoffers heeft aangedaan, en tot effening van de schade die verdachte door deze feiten de rechtsorde heeft toegebracht.'

Dit stelde de rechtbank in Dordrecht vorig jaar in een unieke zaak. In de zogenoemde Playstation-zaak werd voor het eerste drie keer levenslang opgelegd. Ook werd voor het eerst levenslang met tbs opgelegd.

Officier van justitie Mirjam Mol schreef later in *Opportuun*, tijdschrift van het Openbaar Ministerie, een persoonlijk verhaal over de zaak. 'Een 16-jarig meisje, haar even oude vriendje en de moeder waren in hun woning aangetroffen, liggend op hun buik, de handen op de rug vastgebonden, een tape op de mond. Ze waren met een schot in het hoofd om het leven gebracht. Naast ongelof en verbijstering had ik het gevoel alsof ik in een B-film terecht was gekomen. (...) In deze zaak vond ik het niet zo moeilijk om tot een eis te komen. Als deze zaak zich niet leent voor een maximale straf, welke dan wel?'

Levenslang is de zwaarste straf die in Nederland kan worden opgelegd, sinds de doodstraf in 1870 werd afgeschaft. De sanctie kan worden gebruikt bij moord, ge-

1. Aftapcijfers blijven geheim Bits of Freedom, 3-3-03

In een WOB procedure van Bits of Freedom tegen het ministerie van Justitie heeft de bestuursrechter besloten dat het ministerie geen cijfers hoeft te geven over het aftappen in Nederland.

Bits of Freedom heeft in 2000 via een WOB procedure bij Justitie verzocht om cijfers van het justitieel aftappen van telefoons, GSMs en internet in de jaren negentig. Cijfers waren al bekend over 1993 en 1994. Uitgelekte cijfers over 1998 duiden op een explosieve toename in de tweede helft van de jaren negentig. Om meer zicht te krijgen op de toename van het aftappen en de redenen daarvoor, besloot Bits of Freedom alle cijfers op te vragen.

Het ministerie heeft volgehouden dat zij niet weet hoeveel telefoons de politie aftuistert. Bits of Freedom zet grote vraagtekens bij dit argument omdat Justitie de telefoonbedrijven een vergoeding moet betalen voor de taps. Het is zeer onwaarschijnlijk dat deze facturen niet als aparte kostenpost worden geadministreerd. Maar

kwalficeerde doodslag (doodslag in combinatie met bijvoorbeld roof), of opzettelijke brandstichting.

Advocaat Willem Anker uit Leeuwarden heeft, sinds hij in 1984 als jonge advocaat werd gevraagd een tot levenslang veroordeeld bij te staan in hoger beroep, een databank opgebouwd met alle 'levenslangen' sinds 1886. Het afgelopen jaar, 2002, moest hij met verbazing zes nieuwe gevallen beschrijven.

De toename van het aantal levenslangen is 'enorm', zegt Anker. 'De laatste tien jaar zijn er zeker vijftien bijgekomen! Vroeger kon ik cliënten wel eens geruststellen met de mededeling dat voor één moord nog nooit levenslang werd opgelegd. Dat was alleen gebeurd bij meervoudige moord. Maar dat is de laatste tien jaar niet meer zo. Ik kan daar zo vijf voorbeelden van geven, zoals de moord van Aalt M. op zijn zontje.'

De Playstation-zaak is voor hem het beste voorbeeld van de door hem signaleerde verharding van het strafklimaat. Drie personen werden daar verantwoordelijk gehouden voor driefvoudige doodslag. 'Misschien dat rechtters bang zijn voor een verwijt dat zij niet luisteren naar de roep van de samenleving om hogere straffen.'

Uit onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie in 2002 blijkt dat het aantal lange vrijheidsstraffen niet toeneemt en ook de lengte van straffen niet.

volgens Justitie bestaat de administratie slechts uit losse facturen en worden er geen totalen van bijgehouden. De rechter vond deze slordige werkwijze aannemelijk.

Tijdens de WOB procedure heeft de regering in antwoord op Kamervragen cijfers gepresenteerd over 1999. Daaruit bleek dat de politie 10.000 telefoons tapte, 3000 vaste telefoons en 7000 GSMs. Bits of Freedom gaat er nu van uit dat het ministerie moet uitleggen hoe er wel cijfers kunnen bestaan over 1999.

De hele WOB procedure wordt gekenmerkt door tegenwerking en onwil van de kant van het ministerie. Bovendien blijft het de vraag welke overheid burgers het meest moeten vrezten: een overheid die veel aftapt of een overheid die geen idee heeft hoeveel zij aftapt.

Vergelijkingen uit het buitenland geven aan hoe hoog de cijfers in Nederland zijn. Tegenover de 10.000 taps in 1999 staan cijfers uit de VS waar de politie 1277 telefoons tapte (bron: US Courts Wiretap Report) en Engeland waar 1933 maal getapt werd (bron: UK Communications Commissioner).

Het aantal superlange straffen, van meer dan tien jaar, is afgenomen. Het telde 57 van zulke straffen in 1996 en 36 in 2000.

Toch leeft ook bij de rechterlijke macht de gedachte dat er zwaarder wordt gestraft. Irene de Vries, rechter en voorzitter van de commissie consistente straftoemeting van de rechterlijke macht, zei onlangs in *Justitie Magazine* dat gewelds- en zedenmisdrijven 'absoluut' zwaarder worden bestraft dan voorheen. Bepaalde misdrijven worden volgens haar hoger ingeschaald: mishandeling wordt bijvoorbeeld eerder gekwalificeerd als een poging tot doodslag.

Enkele criminologische onderzoeken schragen die uitspraken. Voor de kennelijke veranderingen in het strafklimaat worden vele verklaringen gegeven. Zo zouden rechtters vergelding als strafdoel belangrijker zijn gaan vinden en beveiliging van de samenleving zou hoger worden aangeslagen.

In de twee zaken die vorig jaar de straffentoptien aanvoerden en die in 2001 voor het eerst werden berecht, bracht het hoger beroep grote veranderingen met zich mee. In zaak rond de moorden in seksclub Esther in Haarlem werd levenslang omgezet in vijftien jaar met tbs wegens vierdubbele doodslag. De Koerd Huseyin Baybasin, die werd veroordeeld tot twintig jaar wegens moord, afpersing en het leiden van een criminele organisatie, zag zijn vonnis veranderen in levenslang.

Met medewerking van Arjen Bakker

Groen Links heeft naar aanleiding van de uitspraak de minister van Justitie op 27 februari vragen gesteld. Daarin worden de tapcijfers uit de WOB procedure alsnog gevraagd en "Indien dit niet mogelijk is [...] kunt u aangeven waarom het Ministerie dergelijke kerngegevens niet heeft bijgehouden?".

Uitspraak bestuursrechter
http://www.bof.nl/docs/tap_wob_2003.pdf

Kamervragen Vos
http://www.bof.nl/docs/kamervragen_vos_aftappen_27022003.pdf

US Courts Wiretap Reports
http://www.uscourts.gov/wiretap_ap.html

UK: Report of the Commissioner for 1999
<http://www.archive.officialdocuments.co.uk/document/cm47/4778/4778.htm>

BITS OF FREEDOM NIEUWSBRIEF 2003 Nr. 4 - 18 maart 2003

3. Geen geijkte tapkamers

Uit antwoorden op kamervragen blijkt dat de tapkamers van de politie in Nederland nog steeds niet zijn geijk of gecertificeerd. Met een ijking kan aan de hand van technische kwaliteitseisen worden uitgesloten of de opname van afgetapte gesprekken kan worden gemanipuleerd of

'Strijd tegen terreur alibi voor persbreidel'

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 20 MAART. Veel regeringen hebben de strijd tegen terrorisme gebruikt als argument om de persvrijheid in te perken. Dat concludeert het International Press Institute (IPI) in Wenen in zijn jaarverslag.

Veel regeringen hebben de oorlog tegen het terrorisme misbruikt voor hun eigen belangen op de korte termijn. Ze hebben na 11 september 2001 nieuwe anti-terreurwetgeving ingevoerd, waarbij burgerrechten veelal aan banden werden gelegd. Bovendien werd bestaande wetgeving strenger gehandhaafd.

Hoewel een deel van die wetgeving begrijpelijk is, zijn er volgens het IPI ook landen geweest die van de gelegenheid misbruik hebben gemaakt om een al langer gewenste persbreidel in te voeren. „Met de strijd tegen het terrorisme als

excuus, hebben verschillende regeringen vooruitgang op het gebied van democratisering en mensenrechten teruggedraaid”, aldus het verslag.

Als voorbeeld noemt het rapport Rusland, waar een wet de media bij een terreuraanval tracht te reguleren. Maar ook de versoepeling van een richtlijn over bescherming van telecommunicatiegegevens door de EU wordt kritisch beoordeeld. In Afghanistan verschenen vorig jaar voor het eerst onafhankelijke kranten, maar werden ook journalisten onder druk gezet door Amerikaanse en Britse troepen.

Het rapport wijst speciaal op de moeilijke situatie voor de persvrijheid in Zimbabwe, in Centraal-Azië en Iran. Volgens het IPI zijn vorig jaar 54 journalisten tijdens hun werk omgekomen, vijftien van hen in Colombia.

onnauwkeurig is. Door het ontbreken van een ijking is de betrouwbaarheid van het door de tapkamers geproduceerde bewijs niet gegarandeerd. Advocaten stellen in steeds meer rechtszaken de betrouwbaarheid van taps aan de orde. De minister van Justitie zegt daarover:

"Er zijn tot nu toe geen ijkingseisen gesteld aan tapkamers als organisatieonderdeel of aan tapkamer apparatuur of programmatuur. Mede daardoor is de diversiteit van apparatuur en

programmatuur die in Nederland is geïnstalleerd groot. Het project Landelijke Interceptie Organisatie is er mede op gericht het 'tappen' in Nederland op een kwalitatief hoger niveau te brengen niet alleen in de zin dat er effectiever getapt kan worden, maar vooral ook om de betrouwbaarheid en integriteit van het proces van interceptie te vergroten. Het ligt in het voornemen op korte termijn (in ieder geval voor voltooiing van het project) bij de politie een brede afhankelijkheids- en kwetsbaarheidsanalyse te (doen) verrichten om zicht te krijgen op nut en noodzaak van ijking of certificering van apparatuur en programmatuur."

Vragen van de vaste commissie voor Justitie naar aanleiding van de vijfde voortgangsrapportage met betrekking tot het actieplan Terrorisbestrijding en Veiligheid
http://www.justitie.nl/pers/kamerstukken/include.asp?bestand=/extern/documentportal/Brieven%20TK/20030305_5212423b%20Actieplan%20TenV.doc.c

Zembla over tapkamers en certificering
<http://www.omroep.nl/vara/tv/zembla/20030206/zembla.html>

4. Boek 'Verkeersgegevens'

In het kader van terrorismebestrijding doet zich in toenemende mate de vraag voor in hoeverre gegevens over het communicatieverkeer kunnen worden bewaard zonder dat het recht op vertrouwelijke communicatie in het gedrang komt. Deze zogenaamde verkeersgegevens bevatten informatie over telefoongesprekken en email zoals tijdstip, duur en plaats van waaruit wordt gecommuniceerd en over de hierbij gebruikte aansluitingen.

Met de publicatie van het boek 'Verkeersgegevens' willen het Instituut voor Informatierecht (IViR) en het College bescherming persoonsgegevens (CBP) de noodzaak tot het voeren van een maatschappelijke debat over de opslag van communicatieverkeer benadrukken. Het CBP stelde zich al eerder op het standpunt dat grote terughoudendheid moet worden betracht bij het systematisch opslaan van communicatieverkeersgegevens.

In het boek 'Verkeersgegevens' zijn de resultaten gepubliceerd van een expertmeeting die het IViR en het CBP in het najaar van 2002 organiseerden over de bescherming van gegevens over het telecommunicatieverkeer ('verkeersgegevens') in Nederland. Het boek geeft inzicht in het verwerken van verkeersgegevens, nu en in de toekomst. Het biedt een breed overzicht van invalshoeken bij de bescherming van de privacy van de telecommunicatiegebruiker.

Ook Bits of Freedom nam aan deze expertmeeting deel.

Het boek wordt uitgegeven door Otto Cramwinckel Uitgever in Amsterdam.

Abonneren kan door een email te sturen naar:
info@bof.nl
tel 020 - 4686451
fax 020 - 5241229
Postbus 1035
1000 BA Amsterdam
Bits of Freedom Nieuwsbrief
ISSN 15691160
<http://www.bof.nl/nieuwsbrief/>

European Digital Rights.
Bits of Freedom bestaat uit Maurice Wessling en Sjoera Nas.
Wij hopen op uw steun, commentaar en kritiek.
<http://www.bof.nl/>

Over Bits of Freedom
Bits of Freedom komt op voor digitale burgerrechten.
Bits of Freedom is gevestigd in Amsterdam en is lid van de Global Internet Liberty Campaign en

tiedienst (INS) had hen na een geheime rechtszitting zonder pardon het land uitgezet voor kleine visumovertrekkingen. Iets wat voorheen nooit met deportatie werd afgestraft. Pas veel later zou blijken dat geen van deze gedetineerden iets met 11 september van doen had.

Intussen nam de druk op de Arabische gemeenschap in Amerika toe. De FBI nodigde duizenden mannelijke immigranten uit voor een 'vrijwillig interview'. De INS intensiverde de klopjacht op immigranten met een strafblad die aangemerkt stonden voor deportatie. Mannen van zestien jaar en ouder, afkomstig uit een twintigtal Arabische en moslimlanden, moesten zich bij de INS registreren, met foto en vingerafdrukken. Bij de eerste registratie in Californië van Iraniërs brak een chaos uit. Honderden mannen werden vastgezet. Moeders stonden huilend voor de deur van de INS, wachtend op zonen die niet naar buiten kwamen. Families moesten duizenden dollars borg betalen om hun echtgenoot, vader of zoon vrij te krijgen. De INS haalde bakzeil. Registratiedeadlines werden verlengd. Wie kon aantonen dat een verblijfsvergunning in behandeling was, draaide niet voor een visumovertrekking de cel in. Voor illegalen was dat geen troost. Bang voor deportatie stroomden honderden Pakistaanse gezinnen naar de Canadese grens. Overrompeld door de asielzoekers stuurde de Canadese douane hen terug de grens over, recht in de armen van de Amerikaanse INS. De mannen werden gearresteerd; de vrouwen en kinderen stonden letterlijk in de kou. Belangenorganisaties van Arabische Amerikanen beklaagden zich over *racial profiling*. Onzinnig, zei het ministerie van Justitie, elke asielzoeker met een strafblad wordt het land uitgezet, elke buitenlander met een visum moet zich registreren. De Arabische en moslimlanden waren gewoon als eerste aan de beurt. Nu de oorlog tegen Irak een feit is, laat Washington de pretentie van onpartijdigheid varen. Nieuwe asielzoekers uit dertig moslimlanden worden nu bij aankomst in de Verenigde Staten onmiddellijk vastgezet. Asielzoekers uit andere landen mogen de afhandeling van hun aanvraag in vrijheid afwachten. 'Operatie liberty shield' noemt het ministerie van Homeland Security de maatregel. De naam alleen al schoot sommige Amerikanen in het verkeerde keelgat. 'Een maatregel die asielzoekers hun vrijheid ontnemt *liberty shield* noemen, is orwelliaans,' reageerde Amnesty International. Dit is ongetwijfeld pas het begin. Een land in oorlog neemt het niet zo nauw met de burgerlijke vrijheden. Antonin Scalia, het meest conservatieve lid van het Supreme Court, waarschuwde dat in oorlogstijd de individuele rechten beperkt mogen worden tot het 'grondwettelijke minimum'. De Amerikaanse moslimgemeenschap vreest het ergste. Iedereen is op de hoogte van een zwarte bladzijde uit de Amerikaanse geschiedenis, toen tijdens de Tweede Wereldoorlog 120.000 Japanse Amerikanen in kampen zijn vastgezet. Staat hun dit te wachten? Is registratie van moslimmannen en opsluiting van asielzoekers uit moslimlanden een opstapje naar detentiecampen? Dergelijke angsten plagen de meeste Amerikanen niet. Voor hen is de Patriot Act een abstractie, bedoeld om terroristen te vangen. En terroristen zijn de anderen: bruine mannen met vreemde namen uit vreemde landen. Een godvrezende, vaderlandslievende Amerikaan kan met een gerust hart slapen. Maar vorig jaar zomer bleek dat de privacy van alle Amerikanen op het spel staat. Een wakkere journalist ontdekte operatie TIPS, een 'nationaal systeem voor de rapportage van verdachte en potentiële terroristische activiteiten. TIPS wilde Amerikanen rekruteren om andere Amerikanen te bespioneren. Mensen met toegang tot woon- en werkplaatsen zoals postbodes, koeriers, meteropnemers, en mensen die intensief gebruik maakten van transportsystemen zoals vrachtwagenchauffeurs en treinconducteurs, moesten als ze iets verdachts bespeurden, een centraal nummer bellen. Een proefprogramma zou die zomer beginnen met een miljoen informanten in tien steden. De eerste reacties op TIPS waren lacherig. TIPS deed denken aan een komische Hollywood-film over *bodydies* in de suburbs die achter de gordijnen argwanend naar de burens gluren. Dick Armeij, de leider van de Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden, zag de humor er niet van in. Dit was Big Brother ten top. 'Burgers moeten elkaar niet bespioneren,' zei Armeij. Hij pakte zijn pen en schrapte het geld voor TIPS uit de begroting. Dick Armeij ging dit jaar met pensioen en keerde niet terug in het Congres. Daarmee had de liberale vleugel van de partij een belangrijke leider verloren.

'Three-strikes'-wet velt kruimeldief

Van onze correspondent **Bert Lanting**
WASHINGTON

Het Amerikaanse Hooggerechtshof heeft het beroep afgewezen van een recidivist uit Californië die vijftig jaar gevangenis had gekregen voor het stelen van enkele videobanden ter waarde van 153 dollar uit een supermarkt.

De man, Leandro Andrada, had de straf gekregen onder de omstrede 'three-strikes law', die bepaalt dat misdadigers die al tweemaal veroordeeld zijn minimaal 25 jaar krijgen bij hun derde veroordeling. Normaal staat er op winkeldiefstal in Californië maxi-

maal een half jaar, maar omdat Andrada eerder al was veroordeeld wegens handel in marihuana en inbraak, kwam het stelen van negen videobanden, waaronder 'Sneeuw witje' en 'Free Willie 2', hem te staan op vijftig jaar. Het Hooggerechtshof moest ook uitspraak doen over de strafmaat voor een andere gevangene, Gary Ewing, die 25 jaar tot levenslang had gekregen voor het stelen van een paar golfclubs. Ook hij had al een paar veroordelingen achter zijn naam. De 'three-strikes'-wet werd in 1994 per referendum aangenomen in Californië na de moord op de twaalfjarige Polly Klaas, die was ontvoerd door een pedofiel

die voorwaardelijk op vrije voeten was gesteld. Sindsdien hebben 25 Amerikaanse staten soortgelijke wetten aangenomen. Burgerrechtenorganisaties vinden dat de 'three-strikes'-wetten veel te ver gaan en klagen dat er steeds meer mensen voor lange tijd vast komen te zitten voor betrekkelijk lichte vergrijpen. Volgens de tegenstanders van de 'three-strikes'-wetten zou de maatregel moeten worden gereserveerd voor misdadigers die zich aan geweldsmisdrijven schuldig hebben gemaakt. De advocaten van Andrada en Ewing betoogden dat de wet in strijd is met het Achtste Amendement op de grondwet, die 'wrede

en ongebruikelijke straffen' verbiedt. Maar vijf van de negen rechters van het Hooggerechtshof vonden dat de Amerikaanse staten het recht hebben dergelijke straffen op te leggen om onverbetterlijke misdadigers achter de tralies te houden. Rechter David Souter concludeerde in een afwijkende opinie dat de wet wel degelijk in strijd is met het Achtste Amendement omdat het vonnis 'volstrekt onevenredig' is met de ernst van het vergrijp. De oerconservatieve rechters Antonin Scalia en Clarence Thomas betoogden echter dat er geen objectieve methode is om de 'evenredigheid' van een wet te meten.

De enige mensen die onze democratie om zeep kunnen helpen, wonen binnen onze grenzen'

Angel Ortiz, actievoerder tegen de Patriot Act

Maar buiten het Congres, in denktanks als het Cato Institute en kranten als de *Washington Times*, roeren de 'leave-me-alone' conservatieven zich. John Whitehead is een van hen. Hij is hoofd van het conservatieve Rutherford Institute dat naam maakte als beschermer van Paula Jones, de jonge vrouw uit Arkansas die president Clinton van ongewenste intimiteiten beschuldigde. Whitehead is een supporter van president Bush, maar is uiterst kritisch over de Patriot Act. 'John Ashcroft geeft geen fluit om de Bill of Rights. Hij had de Patriot Act al klaarliggen. Het wachten was op een opportuun moment om het in te dienen. Die kreeg hij door de terroristen op een presenteerblaadje aangeboden.' Whitehead vindt het teleurstellend dat slechts een handjevol conservatieven bereid is de strijd met Bush aan te gaan over de kwestie van burgerlijke vrijheden. 'De Bill of Rights is niet rechts of links. Ze is niet partijgebonden.' Tot die ontdekking komen meer mensen. De progressieve American Civil Liberties Union (ACLU) heeft Dick Armeij en zijn ultrarechtse collega Bob Barr aangetrokken als consultants. Progressieve Democraten en conservatieve Republikeinen vechten samen voor parlementair toezicht op een nieuw Big Brother-programma van het Pentagon. Een gelegenheidscoalitie tussen links en rechts is mogelijk als er veel aan gelegen is. Frank Church zei het bijna dertig jaar geleden zo: 'De kritieke vraag voor deze commissie was: hoe handhaaf je de fundamentele vrijheden van de burgers als de overheid tegelijkertijd de veiligheid van de burgers wil beschermen. Het is heel moeilijk om de juiste balans te vinden tussen deze basisdoelstellingen van onze democratie. We kunnen, en moeten, hierin slagen.'

Nieuws is nieuws en feiten zijn feiten. Beiden horen thuis in de krant of anderszins in de media. Op deze hoofdregel zijn echter uitzonderingen. Met name waar het gaat om privacy van verdachten, veroordeelden en slachtoffers van strafbare feiten. Daar botsen immers twee grondrechten. Persvrijheid en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer gaan niet altijd samen. In dit kader moet ook een recente uitspraak van de Raad voor de Journalistiek (M. Kaulesar en J. de Jong tegen P. Hilz, K. Wessels en Algemeen Dagblad, www.rvdj.nl-2002/57) worden gezien. De kwestie draaide om een foto die op zaterdag 3 augustus 2002 prominent op de voorpagina van het Algemeen Dagblad stond. Een jongen, verdacht van een overval met dodelijke afloop, wordt in een politiebusje geduwd. Al snel bleek dat de arrestant niets met de zaak van doen had. De krant lag al op de persen,

Zwolse dj terug naar Nederland

Door een onzer redacteuren DEN HAAG, 5 MAART. De Zwolse dj Raymond K., die aan de Verenigde Staten is uitgeleverd en daar is veroordeeld tot acht jaar cel wegens smokkel van xtc-pillen, mag zijn straf uitzitten in Nederland. Zijn advocate, I. Weski, liet vandaag weten dat haar cliënt afgelopen vrijdag bij de Amerikaanse rechter is voorgeleid en toestemming heeft gekregen om terug te keren naar Nederland. 'Het wachten is nu op actie van Justitie in Nederland', aldus Weski. Bas van der P., die samen met K. werd uitgeleverd en veroordeeld tot vijf jaar cel, kreeg al eerder toestemming om terug te keren. Hij zou vandaag op Schiphol aankomen. De straf van de Nederlanders zal worden omgezet naar Nederlandse maatstaven.

Kompaan Zwolse dj vrijgelaten

Door een onzer redacteuren ROTTERDAM, 31 MAART. Bas van der P., die samen met de Zwolse dj Raymond K. werd uitgeleverd aan de Verenigde Staten en onlangs werd teruggestuurd, is uit de gevangenis vrijgelaten. Het openbaar ministerie in Almelo heeft zijn inbewaringstelling vrijdag niet verlengd, omdat hij zijn straf naar Nederlandse maatstaven heeft uitgezeten. Hij moet in juni of juli nog wel voor de rechter verschijnen, die een definitief besluit zal nemen. Van der P. is in de VS veroordeeld tot 57 maanden gevangenisstraf wegens medeplichtigheid aan xtc-smokkel. Daarvan heeft hij 36 maanden uitgezeten. Op 13 maart keerde hij terug in Nederland. Raymond K., die tot acht jaar cel is veroordeeld, wacht in de VS nog op uitlevering naar Nederland. De twee hebben een *plea agreement* gesloten, een schuldtekentekening in ruil voor strafvermindering.

Arthur Maandag
JOURNAAL 14-3

maar in een deel van de oplage werd dit in de tekst nog gemeld. De foto bleef echter gehandhaafd. Op maandag 5 augustus kwamen alle lezers het nieuws over de onterechte foto te weten. De ouders van de aangehouden jongen dienden diezelfde dag een klacht in bij de Raad voor de Journalistiek. Verschillende mensen zouden na het zien van foto de familie hebben gebeld met de vraag wat er met hun zoon aan de hand was. Het gezin zou in de buurt te schande zijn gemaakt.

De Raad voor de Journalistiek stelt dat het Algemeen Dagblad niet correct te werk is gegaan. De zoon is 'onvoldoende onherkenbaar' gemaakt. Daarbij plaatst de Raad vraagtekens bij het zwarte balkje 'nu goede technische mogelijkheden voorhanden zijn om een persoon op een foto werkelijk onherkenbaar te maken, zonder aan de betekenis van het beeld af te doen.'

'Algemeen Dagblad heeft, door

een herkenbare foto van de arrestatie van klagers' zoon te publiceren, betrokkene stigmatiserend in de publiciteit gebracht, alhoewel op dat moment geenszins zeker was dat deze werkelijk met de kwestie te maken had. Dat de foto groot, in kleur en op de voorpagina van de krant is gepubliceerd maakt het bezwaar daartegen des te klemmender.'

Een foto van een arrestatie mag dus, mits de verdachte onherkenbaar in beeld wordt gebracht. AD-ombudsman, en inmiddels waarnemend hoofdredacteur, Willem Ammerlaan gaat op 10 januari in zijn krant op de uitspraak in. Hij stelt dat de journalistiek maar wat aanrommelt als het gaat om verdachten. Het wordt volgens Ammerlaan tijd dat de Raad voor de Journalistiek zich eens in breder verband uitsprekt over de manier waarop met de aanduiding van verdachten wordt omgesprongen.

Dat pleidooi verdient ondersteuning. De vorige aflevering van Commentaar op de Raad was geheel gewijd aan privacy. Daarbij bleek al dat de Raad van mening is dat de privacy van verdachten in principe voldoende wordt beschermd door het gebruik van initialen. Vraag was toen of dat terecht is.

Inmiddels is deze vraag nog prangender geworden. Ammerlaan stelt dat het de buitenwereld niet meer valt uit te leggen. 'Bedient het ene ochtendblad zich consequent van de initialen van Volkert van der G., maar drukt tegelijkertijd stevast een pasfoto van de verdachte af zonder dat beruchte zwarte balkje voor de ogen. Leg die vorm van privacybescherming de lezer maar eens uit.'

Het is ook niet echt duidelijk wanneer de naam van een betrokkene wel of niet voluit mag worden geschreven. Wanneer veranderde Cor van H. in Cor van Hout? En wanneer komt de nieuwscousetent te weten dat Volkert als Van der Graaf door het leven gaat? Heeft de initialenregel, in feite unieke Nederlandse folklore, eigenlijk nog wel zin? Duidelijk is dat politie/justitie op grond van richtlijnen moeten volstaan met steeds summierdere persoonsgegevens, waarbij het verstrekken van initialen al lang geen regel meer is.

Vragen genoeg. Het is aan de Raad voor de Journalistiek om met een antwoord te komen. De Raad hoeft niet op een klacht te wachten.

Arthur Maandag is jurist en journalist bij Haarlems Dagblad